

riis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio et scientiâ similibus, ac aliâs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, individua et expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque; seu si aliquibus communiter aut divisim ab eâdem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§ 7. Volumus autem, quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, ea ubique fides adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Ac privilegia huiusmodi servanda dignitas.

§ 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutio- nis, concessionis, indulti, decreti, declarationis, mandati et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum apostolorum eius Petri et Pauli se noverit incursum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis dominicae MDCCLXXXVII, kalendas novembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 28 octobris 1780, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

Concessio privilegiorum pro nonnullis suis familiaribus¹.

Clemens Papa XII.

Venerabilibus fratribus Sinibaldo de Auria Patrocoensi, cubiculi nostri praefecto, Carolo Maiella Emesseno, litterarum nostrarum in formâ Brevis quae ad principes scribuntur secretario, ac Francisco Antonio de Valentibus Theodosiensi, archiepiscopo, datario; Nicolao Augustino de Abbatibus Oliverio Porphyriensi, secretarii nostri praefecto, et Nicolao Albini Leucensi, episcopo, eleemosynario secreto; ac dilectis filiis Marcello Passari Arianensi, auditori, Paulo Folli Foroliviensi, pincernae, Gregorio Aurelio Perusino, Iacobo Leoni Romano, vestlario, Dominico Palazzi Mediolanensi, Gaetano Lemel Romano, Gaspari Mecoa Pampilonensi, Iosepho Lavizzani Mutinensi, notarum arcanarum secretario, Francisco Landi Placentino, provinciae Bononiensis Petro Ludovico Jacquet Leodiensi, Dominico Volpi Barensi, Antonio Leprotti Mutinensi, medico secreto, cubiculariis intimis seu secretis; et Donato Mariae Antinori Florentino, fratri militi magnae crucis ac balilivo hospitalis S. Iohannis Hierosolymitani, marchionibus Alexandro Gregorio Capponi, forerio maiori, Philippo Astalli et Andreae Maidalchini, Romanis, itidem cubiculariis secretis; Francisco Mariae Spannocchi Senensi, subdatario; Angelo Belli Camerinensi, architriclino; Petro Valerii Romano, Laurentio Sbatti Sablnensi, Gaetano Panicci Ugentino, Francisco Gaetano Diversini Romano, Iohanni Barba Neapolitano, Thomae Alexio de Rubis Neritonensi, et Venantio Philippo Piersanti Camerinensi, capellani secretis; Gaetano Cardoni Romano, et Horatio Antonio Battari Veliternensi, clericis secretis; et Iosepho Mariae Cardoni Lucensi, Antonio Civile, Carolo Sciam-pagna, Iohanni Glandotti, Petro Pozzi, Romanis, et Iohanni Orbicciani Lucensi, cubiculi nostri adiutoribus; necnon Donato

¹ Similia privilegia legenda sunt, ab antecessoribus quoque Pontificibus suis concessa familiaribus.

Antonio Civitella Beneventanense, magistro domus nostrae, et Antonio Durani Montis-falconensis respective civitatum vel dioecesium clericis seu presbyteris vel laicis, palatii nostri apostolici ratiocinatori, familiaribus continuis commensalibus nostris, salutem et apostolicam benedictionem.

Exortium.

Circumspecta Romani Pontificis gratiarum dispensatoris providentia devotos et fideles suos, illos praesertim, qui grata familiaritatis obsequia iugiter ei impendunt, ac quos ad id aliâs propria virtutum merita commendant, honoris et famae amplioribus praeconiis ac praeclaris dignitatum titulis decorare et ornare, necnon specialis benevolentiae favoribus amplecti solet, prout personarum qualitatibus conspicit convenire.

Familiares suos nonnulli- exornat privi- legiis.

§ 1. Hinc est quod nos, ad grata familiaritatis obsequia, quae vos, qui etiam continui commensales nostri existitis, et quilibet vestrum nobis hactenus impendistis, et adhuc sollicitis studiis impendere non desistitis, necnon ad vitae ac morum honestatem, aliaque laudabilia probitatis et virtutum merita, quibus personas vestras etiam familiari experientia iuvare percepimus, condignam rationem habentes, ac propterea easdem personas vestras peculiaris favore gratiae, ac specialis honoris et excellentiae dignitatis titulo sublimare volentes, vosque et quemlibet vestrum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio, non ad vestram vel alterius pro vobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera liberalitate et certa scientiâ nostris, ac de apostolicae

potestatis plenitudine, vos et quemlibet vestrum respective in nostros et Sedis Apostolicae notarios (sine tamen praeiudicio dilectorum filiorum notariorum de numero participantium) apostolicâ auctoritate tenore praesentium recipimus, ac sacri palatii et aulae Lateranensis comites, necnon auratae militiae equites, ac nobiles Romanos, et urbis Romae, ac civitatum Avenionensis, Bononiensis, Ferrariensis et Beneventanae, omniumque et singularum aliarum civitatum, terrarum et locorum Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectorum cives, cum omnibus iuribus, iurisdictionibus, praerogativis et insignibus debitis et consuetis creamus et constituimus; ac in numerum et consortium aliorum nostrorum et eiusdem Sedis notariorum, necnon palatii et aulae huiusmodi comitum, equitum et nobilium romanorum, aliorumque civium civitatum et terrarum praedictarum, referimus et conscribimus; vobisque, etiamsi habitum et rocchetto notariorum dictae Sedis iuxta decreta Lateranensis Concilii novissime celebrati non deferatis, aut civitates huiusmodi non incolueritis, nec unquam in eisdem civitatibus domicilium habueritis, ut omnibus et quibuscumque privilegiis et facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, favoribus, gratiis et indultis, quibus ceteri omnes notarii nostri etiam de numero participantium, ac comites, equites et nobiles, (citra tamen exemptiones a sacro Concilio Tridentino sublatae, itaut nedum quoad criminalia, sed etiam quoad civilia subiaceatis Ordinarii, ac citra facultates legitimandi, ad gradus promovendi, notarios seu tabelliones creandi, aliaque huiusmodi privilegia a notariis et comitibus praefatis praetensa, itaut illis nullibi uti valeatis, ac irritum et inane existat quidquid secus per vos

aut quemlibet vestrum respective attentari contigerit) necnon cives originarii etiam in dignitatibus, beneficiorum et officiorum ecclesiasticorum et saecularium, etiam ex personis romanorum civium originariorum vacantium, assecutione et exercitio tam in Urbe quam in omnibus et singulis civitatibus praedictis, et aliis ubique locorum et gentium, necnon sessionum et conventuum, utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed pariformiter et aequè principaliter, ac si privilegia, facultates, exemptiones, gratiae et indulta huiusmodi pro vobis emanassent, uti, potiri et gaudere, ac in omnibus et singulis apostolicis, aliisque litteris, instrumentis et scripturis publicis et privatis, deinceps nomine vestro conficiendis, notarios, comites, equites et nobiles, ac de nobili genere ex utroque parente procreatos, necnon romanae et aliarum civitatum et terrarum cives, prout libuerit, vos inscribere et illis subscribere valeatis, ac pro veris et non fictis notariis, comitibus, equitibus et nobilibus ac civibus habeamini, nihilque, qualecumque illud fuerit cum iis subscriptionibus, subreptitium vel obreptitium aut invalidum, sed illud idem efficax in omnibus censeatur; necnon, honoris causa, insignia gentis nostrae, sive integre sive cum vestris respective composita, gestare possitis, prout vobis placuerit, concedimus.

Eorum beneficia a quibusvis eximantur oneribus.

§ 2. Et insuper vos, vestraque beneficia et officia ecclesiastica, quaecumque, quocumque et qualiacumque illorum fructus res et iura, ubicumque locorum regnorum et provinciarum, necnon in Urbe, civitatibus, terris et locis eidem Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectis consistentia praedia, domos, possessiones et bona patrimonialia,

aliaque temporalia, mobilia et immobilia ac se moventia, necnon actiones et iura praesentia et futura, cuiuscumque qualitatis, quantitatis et naturae, ac cuiusvis etiam annui valoris, fructus, redditus et proventus huiusmodi sint vel fuerint, ac etiam quaecumque a vobis vendenda, ac pro vestris et familiarum vestrarum usibus emenda, ab omnibus et quibuscumque decimis, quartis et dimidiis partibus, subsidiis, etiam charitativis, necnon vectigalibus, portoriis, tributis, datis, pedagiis, collectis, et quocumque alio nomine nuncupatis angariis, perangariis, ceterisque oneribus et contributionibus, tam urbanis quam rusticis, ordinariis et extraordinariis, realibus, personalibus et mixtis, etiam ratione munitionum, moenium et pontium, portarum et moliturarum, et mercium cuiuscumque generis transitus seu passus et vecturae, etiam in aliud territorium seu provinciam terram, mari et flumine, necnon equorum mortuorum, stabulationum militum, institutionis seminarii ecclesiastici, aut quacumque alia quantumvis gravi et gravissima causa (pro subventionem contra infideles dumtaxat excepta) nunc et pro tempore impositis; ita quod vos et quilibet vestrum nihil omnino horum aut aliorum similium subire teneamini, nec per Camerae Apostolicae aut alios commissarios, seu vectigalium et tributorum huiusmodi redemptores, conductores et exactores, quocumque privilegio, exemptione et facultate suffultos, aliis quam ut praefertur valeatis coarctari (quamdiu servitiis nostris institeritis dumtaxat) eximimus et liberamus.

§ 3. Ad haec vobiscum et cum quolibet vestrum respective, ut quaecumque duodissimilia vel simplicia similia sub singulis tribus tectis quarumcumque trium cathedralium etiam metropolitanarum

Super beneficiorum pluralitate dispensat.

aut aliarum etiam collegiatarum ecclesiarum consistentia, etiamsi unum ex illis omnibus cum cura, aut dignitas etiam maior et principalis, canonicatus et praebenda, personatus, administratio vel officium fuerit, et ad dignitatem, personatum, administrationem vel officium huiusmodi consueverit quis per electionem assumi, eique cura etiam iurisdictionalis imminere animarum, si alicui vestrum aliis canonice conferantur, aut quisque vestrum eligatur, praesentetur, aut aliis assumatur ad illa, et instituat in eis, recipere, et, dummodo illa omnia, uno excepto, personalem residentiam non requirant, insimul, quoad vixeritis, retinere; necnon etiam, quamdiu nobis inservieritis tantum, in beneficiis ecclesiasticis, etiam curatis (non tamen parochialibus, nec curatis cura animarum parochianorum), per vos pro tempore respective obtentis, etiam de iure, statuto, fundatione vel privilegio personalem residentiam requirentibus, etiamsi dignitates in cathedralibus, etiam metropolitanis, post pontificalem maiores, ac collegiatis ecclesiis huiusmodi principales fuerint, personaliter residere non teneamini, nec per locorum Ordinarios aut ecclesiarum earumdem capitula, seu quosvis alios ad residendum interim in illis inviti compelli possitis; omnesque et singulos nihilominus vestrorum beneficiorum obtentorum fructus, redditus et proventus, durante servitio praedicto, cum ea integritate (distributionibus quotidianis dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperetis, si in eisdem ecclesiis sive locis personaliter resideretis, percipere, exigere et levare; ac interim vel postmodum, si volueritis, in Romanam Curiam vel extra eam a quocumque, quam malueritis, catholico antistite gratiam et communionem eiusdem Sedis habente, quem

duxeritis eligendum, ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines aliquibus tribus dominicis vel aliis festis diebus, etiam extra tempora a iure statuta, proprii Ordinarii aut cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, si aliis ad id idonei reperti fueritis (super quo antistitis conscientiam oneramus), promoveri, et promoti in illis etiam in altaris ministerio ministrare; necnon, etiamsi presbyteri fueritis, ac dignitates et officia obtinueritis, leges et iura civilia etiam publice in scholis et universitatibus studiorum generalium ad quinquennium dumtaxat, dummodo trigesimum aetatis annum non excesseritis, audire, et, si habiles et sufficientes reperti fueritis, etiam ad doctoratus gradum in huiusmodi facultate vos promovere facere, ipsaque iura etiam publice docere, atque iudicis, advocati et procuratoris officio, in causis ecclesiasticis et civilibus tantum, exercere libere et licite possitis et valeatis, auctoritate et tenore praedictis, de specialis dono gratiae, dispensamus.

§ 4. Liceat quoque vobis, et cuilibet vestrum, aliquem idoneum et approbatum ab Ordinario presbyterum saecularem, vel cuiusvis Ordinis regularem, in vestrum eligere confessorem, qui vitam cuiuslibet vestrum comite vos et quemlibet vestrum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis et per vos incursis, et quibus vos etiam apostolica auctoritate illaqueari contigerit, etiamsi absolutio nobis et successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus specialiter vel generaliter reservata existat, et quoruncumque votorum et ecclesiae praeceptorum

Eisdem privilegium eligendi sibi confessarium elargitur, cui per amplas Sanctiones sua concedit facultates.

1 Leg. officia vel officium (B. T.).

transgressionibus, homicidio casuali, manuum violentiarum in quasvis personas etiam ecclesiasticas (non tamen episcopos vel alios superiores praelatos) de praeterito iniectioibus, seu consilii vel favoris ad id praestationibus, ieiuniorum omissionibus (non tamen recitationis horarum canonicarum; aliorumque divinorum officiorum), et denique ab omnibus et quibuscumque aliis vestris peccatis, criminibus et excessibus ac delictis, quantumcumque gravibus et enormibus, etiam talibus, propter quae Sedes praedicta merito consulenda foret, videlicet a contentis in litteris die Coenae Domini publicari consuetis, semel tantum in vita et mortis articulo, in reliquis vero dictae Sedi quomodocumque reservatis, aliisque quibusvis casibus, semel in anno, confessionibus vestris diligenter auditis (sine tamen alicuius praepiudicio), auctoritate apostolica absolvi, et vobis pro commissis poenitentiam iniungere salutarem, necnon vota quaecumque (ultramarino, visitationis liminum beatorum Petri et Pauli apostolorum, castitatisque et religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat.

Pensionum translationem ad summam trecentorum ducatorum ab eis fieri quocumque tempore ac quibuscumque personis concedit.

§ 5. Vobisque ulterius et cuicumque vestrum respective, ut quicumque loci Ordinarii vel canonici metropolitanarum seu aliarum cathedralium ecclesiarum, aut personae in dignitate ecclesiastica constitutae, tam in dicta Curia, quam extra eam, ad id per vos respective coram notario et testibus fide dignis eligendi seu eligendae, quascumque pensiones annuas vobis super mensarum abbatialium seu capitularium ac episcopatum et archiepiscopatum ac quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura et sine cura saecularium et quorumvis Ordinum et militiarum regularium, etiam hospitalis S. Iohannis Hie-

rosolymitani, quomodocumque et qualicumque qualificatorum, fructibus, redditibus, proventus, iuribus, obventionibus et distributionibus, etiam quotidianis, seu illarum loco fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta, vobis nunc et pro tempore assignata et reservata, ac assignanda et reservanda, pro summa videlicet trecentorum ducatorum auri de Camera quoad singulos vestrum, quandocumque alicui vestrum respective placuerit, simul vel successive, in toto vel in parte, etiam in cuiuslibet vestrum mortis articulo, cassare et extinguere; ac, postquam cassatae et extinctae fuerint, alias similes pensiones annuas super eisdem fructibus, redditibus, proventus, iuribus, obventionibus et distributionibus et emolumentis, seu illarum loco fructus, redditus, proventus, iura, obventiones, distributiones et emolumenta huiusmodi, usque ad summam et quantitatem praedictam, uni vel pluribus aliis personis etiam per vos nominandis, etiam quaecumque, quocumque et qualicumque beneficia ecclesiastica obtinentibus et expectantibus, clerici seu clericali character insigniri volentibus, etiam eis, quoad vixerint, seu eorum procuratoribus ad id speciale ab eis mandatum habentibus, hisdem modo et forma quibus vobis assignatae et reservatae seu assignata et concessa fuerint respective, etiam absque consensu easdem pensiones solvere debentium, etiamsi illas vel illa alias cassari et reservari de novo faciendi facultatem non habueritis, ac pensiones et fructus, redditus, proventus, iura, obventiones, ac distributiones et emolumenta huiusmodi etiam pluries cassata et de novo assignata fuerint, usque ad summam et quantitatem praedictam, etiam litteris apostolicis super reservationibus et assignationibus huius-

modi non confectis, ac alias cum omnibus et quibuscumque exemptionibus, privilegiis, decretis, clausulis, cautionibus, vinculis, obligationibus et cautelis, ac etiam censuris et poenis, in prioribus reservationibus huiusmodi concessis et contentis, necnon cum subrogatione in quibusvis vestris iuribus, etiam quoad quasi possessionem exigendi, in qua tunc eritis, integre persolvendas, servata tamen forma constitutionis felicis recordationis Innocentii Papae XI praedecessoris nostri super translationibus pensionum editae, reservare, constituere et assignare valeant, auctoritate et tenore praedictis de speciali gratia indulgemus.

Necnon facultatem testandi de fructibus beneficiorum.

§ 6. Necnon etiam vobis, ut de omnibus et singulis domibus, praediis, possessionibus, terris et locis, ac iurisdictionibus, ceterisque bonis mobilibus et immobilibus, quae tamen non sint altaris seu altarium ecclesiarum vobis commissarum ministerio seu alicui speciali earundem ecclesiarum divino cultui seu usui deputata, seque moventibus, cuiuscumque qualitatis, quantitatis, valoris, speciei, pretii et conditionis existentibus, ac iuribus et actionibus ad vos ratione ecclesiarum etiam cathedralium et metropolitanarum, quibus vos forsan praesse contigerit, necnon monasteriorum, prioratum, praepositarum, dignitatum et aliorum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura et sine cura, saecularium et quorumvis Ordinum regularium, quae etiam ex quibusvis concessionibus et dispensationibus apostolicis in titulum, commendam, administrationem, ac alias quomodolibet obtineritis, obtinetis et obtinebitis, ac fructuum, reddituum et proventuum ecclesiasticorum loco pensionum, ipsarumque pensionum annuarum super similibus fructibus, redditibus et proventus, vobis

reservatorum et assignatarum, ac reservandorum et assignandorum, quos et quas perceperitis, percipitis et percipietis in futurum, necnon emolumentorum quorumcumque Romanae Curiae officiorum, ac alias quomodolibet spectantibus et pertinentibus, ac etiam de dictis proventus, fructibus, redditibus et pensionibus annuis, necnon vestra et cuiuslibet vestrum industria et labore quomodolibet et undecumque, licite tamen, acquisitis et acquirendis, ac alias etiam de muneribus et officiis, quae exercueritis et vos exercere contigerit, et alias quavis occasione vel causa seu contemplatione ad vos perventis et perventuris, etiamsi in pecunia numerata, et localibus, gemmis, aliisque pretiosioribus rebus consistant, tam in dicta Curia quam extra eam ubique locorum etiam penes beneficia ipsa existentibus (quorum omnium qualitates et veros etiam annuos valores, etiamsi talia forent quae generali appellatione bonorum et suppellectilium non venirent, sed specialibus indigerent vocabulis, praesentibus, ac si specificis et singillatim exprimerentur et denominarentur, pro sufficienter expressis ac declaratis haberi volumus) usque ad summam sex millium ducatorum auri de Camera pro unoquoque vestrum, ac etiam de ipsis fructibus, redditibus et proventus et pensionibus debitis et debendis (servata tamen forma constitutionum apostolicarum iam editarum, et si quas deinceps edi contigerit, super fructibus inexactis), etiam cumulative cum quibusvis aliis similibus vel dissimilibus facultatibus habitis et habendis, tam pro decentibus et honestis impensis funebribus, quam etiam pro remuneratione illorum qui vobis viventibus servierint, etiam ultra servitii meritum, ac in vestrorum consanguineorum et affi-

niam ac quorumcumque locorum pro-
rum favorem et usum, ac aliis pro ar-
bitrio et voluntate vestris et cuiuslibet
vestrum absolutis, testari, et testamento,
codicillis, fideicommissis, legatis, dona-
tionibus tam inter vivos quam causâ
mortis et aliis quibuscumque modis et
titulis, scripturâ etiam minus solemnî
coram duobus vel tribus testibus aut
etiam cedulâ solâ manu vestrâ scriptâ
vel subscriptâ et aliâ in omnibus et
per omnia prout et quomodolibet vobis
videbitur, etiam in ipsâ Curia et in
mortis articulo, etiam nullâ factâ men-
tione praesentis vel aliarum vobis pro
tempore concessarum similium facultatum,
aut quod in vim illarum testari
seu disponere velitis et intendatis, se-
mel atque iterum aut pluries disponere
statuere et ordinare, itaut quidquid
testatum, gestum aut ordinatum, seu
aliâ dispositum a vobis fuerit, etiam in
vim simplicis distributionis, ac aliâ
omni alio meliori modo valeat et ser-
vari debeat; ipsaque testamenta, codi-
cillos et dispositiones, ordinationes, le-
gata et statuta pluries, ac toties quoties
vobis videbitur, moderari, limitare, ac
etiam in totum revocare et alia de novo
condere, libere et licite valeatis, aucto-
ritate apostolicâ earumdem tenore praesentium plenam et liberam concedimus
facultatem.

Nonnulla eo-
rum consangui-
neorum, vel his
deficientibus fa-
miliarium favo-
re statuit, si il-
los ab intestato
obire contingat.

§ 7. Et insuper statuimus et ordina-
mus, vobisque indulgemus, quod, si vos
ab intestato et sine ullâ, vel cum mi-
nus validâ honorum et rerum ac fru-
ctuum, reddituum et proventuum praedictorum dispositione in dictâ Curia vel
extra eam, tam continuâ quam inter-
polatâ inibi cuiuslibet vestrum respec-
tive mansionem, ac etiam extra benefi-
cia vestra vel alia loca debitae a vobis
residentiae personalis, etiam nullâ sub-
sistente causâ, ab humanis decedatis,

omnia et singula bona, res et iura, etiam
ut praefertur qualificata, necnon spolia
cuiuscumque quantitatis et valoris exi-
stentia, etiam ex praedictis et aliâ unde-
cumque provenientia, ad Cameram Aposto-
licam seu in dictis beneficiis successores
non pertineant, sed ad haereditates vestri
sanguinis integre deveniant; et illis defi-
cientibus, inter familiares vestros, arbi-
trio personae seu personarum quas ad
id scripto nominaveritis, distribuuntur,
nisi de aliâ dispositione vel intentione
vestrâ scripturâ etiam minus solemnî
secus appareret, quam tunc velut effi-
cacem ipsae personae vel alii iudices
seu executores omnino exequi et adim-
plere illique se conformare in omni-
bus et per omnia debeant. Et nihilominus
quaecumque huiusmodi testamenta, le-
gata, donationes, dispositiones et alia,
forsan a vobis, etiam nullâ vel minus
sufficienti facultate suffultis, de huius-
modi bonis, iuribus et actionibus, fru-
ctibus, pecuniis, iocalibus, aliisque re-
bus supradictis, etiam in favorem con-
sanguineorum et affinium praedictorum,
et aliâ quomodolibet facta, cum omnibus
inde secutis, ac etiam ea, quae per vos in
futurum fient, ex nunc prout ex tunc et
e contra, pro dictâ summâ sex millium
ducatorum approbanus et confirmamus,
omnesque et singulos iuris et facti, ac
solemnitatum omissarum et omittenda-
rum, necnon substantiales aliosque de-
fectus quoscumque, si qui intervenerint
aut intervenerunt in eisdem, etiamsi
tales sint vel fuerint quod specialis
specifica et expressa de illis mentio
praesentibus habenda esset, supplemus.
Districtius inhibentes quibusvis archie-
piscopis, episcopis aut aliis ecclesiarum
praelatis necnon Camerae praedictae
praesidentibus clericis, ac eorum, nec-
non fabricae basilicae Principis Aposto-
lorum de Urbe ac cruciatæ sanctae, et

aliis collectoribus et subcollectoribus,
ceterisque cuiuscumque dignitatis, sta-
tus, gradus et conditionis existentibus,
etiam quavis auctoritate et potestate
fungentibus, sub excommunicationis ma-
ioris, aliisque ecclesiasticis sententiis,
censuris et poenis, ne universitates,
collegia ac loca et legatarios, haereditates
et personas, necnon testamentorum, vo-
luntatum et ordinationum huiusmodi
executores praedictos, directe vel indi-
recte, quovis quaesito colore vel iuge-
nio, molestare audeant quoquomodo vel
perturbare.

Extensio con-
cessionis huius-
modi ad pecu-
nias casus.

§ 8. Ac decernentes, praedicta om-
nia et singula, praesentesque litteras,
et testamenta, donationes, codicillos,
fideicommissa, legata, ordinationes, de-
rogationes, dispositiones, et alia quae-
cumque, necnon quae in praemissis fa-
cta sunt aut fieri contigerit tam vigore
praesentis quam etiam aliarum conces-
sionum vobis factarum, et deinceps in
genere et in specie faciendarum, cum
inde secutis et secuturis, etiamsi vos
intra Curiam, aut in quacumque aliâ
mundi parte extra ecclesias et benefi-
cia personalem residentiam requirentia,
qualitercumque qualificata, per vos nunc
et pro tempore obtenta, etiam pro
vestrâ solâ voluntate et nullâ subsistente
causâ non residendi, ab humanis dece-
dere contigerit, sub litteris recolendae
memoriae Pii Papae IV praedecessoris
pariter nostri contra quoscumque epi-
scopos, archiepiscopos et alios praelatos,
necnon parochialium ecclesiarum
rectores, ceterosque residentiae perso-
nali praedictae adstrictos, extra illam
quomodocumque decedentes, vii kalen-
das decembris, pontificatus sui anno v,
aut alio veriori tempore, emanatis, et
sub quibuscumque aliis constitutionibus
aut revocationibus, suspensionibus, li-
mitationibus, modificationibus, decretis,

declarationibus apostolicis, Cancellariae
Apostolicae regulis, ex quibuscumque
causis quantumcumque maximis urgen-
tibus et inexcogitabilibus, etiam in fa-
vorem fidei et divini cultus augumen-
tum, ac consistorialiter, etiam a nobis
et Sede praedictâ hactenus vel nunc
et pro tempore factis et editis, minime
comprehendi; sed semper ab illis excep-
ta, et, quoties emanata fuerint, toties
in pristinum et validissimum statum, et
etiam sub posteriorâ datâ, etiam cum
derogationibus et clausulis etiam dero-
gationum derogatoriis, irritantibusque
et aliis decretis, per vos eligendâ,
apponendis et latissime specificandis,
reposita, restituta et plenarie reinte-
grata, ac de novo concessa, validaque
et efficacia fore, necnon perpetuâ fir-
mitate subsistere, suosque plenarios et
omnes effectus, quos de iure, stylo,
consuetudine, aut aliâ quomodocum-
que sortiri poterunt, ac vim veri legi-
timi iurati stipulati validi et efficacis
contractus inter vos ex unâ ac nos et
Cameram praedictam ex alterâ partibus
habere; nec etiam per promotionem
ad ecclesiam cathedralem etiam metro-
polititanam, aut translationem, vel aliam
status et personae vestrae mutationem
cessare, nec per similes vel dissimiles
gratias vobis concessas et concedendas
confundi, sed ipsis cumulative in om-
nibus et per omnia¹, et si quid in unâ
ex facultatibus huiusmodi defecerit, per
aliam suppleri debere, nec haereditates,
legatarios, ac loca, ad quos seu quae
bona, iura et actiones huiusmodi deve-
nerint, vel quibus relinquuntur, aut
executores praedictos, ad tertiam seu
aliam eorum partem, quam etiam ex
nunc vobis, ac locis, haeredibus, lega-
tariis ac donatariis praedictis liberaliter
concedimus et donamus, Camerae vel

¹ Deest uti posse, aut simile (R. T.).

fabricae, aut beneficiis praedictis, etiam pro expeditione contra infideles, et quibusvis aliis quantumlibet piis usibus solvendum, ac cum his desuper componendam¹ vel vos ad aliam particularem licentiam sive indultum aut confirmationem praesentium a nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus petendum aut impetrandum, vel etiam in alia simili gratia seu confirmatione illius vobis quomodocumque concedenda de praesenti mentionem aliquam faciendam ullatenus teneri, nec ad id ulla unquam necessitate cogi posse; et sic in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores et eiusdem S. R. E. cardinales, necnon pro tempore existentes dictae Camerae camerarium praesidentes et clericos, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Deputat specialia litterarum harum executorum.

§ 9. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Ostiensi et Portuensi cardinalibus episcopis et dilecto filio curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori per apostolica scripta mandamus motu simili, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte vestra desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem praesentes litteras et in eis contenta huiusmodi firmiter observari, ac vos illis

¹ Potius componendum (A. T.).

omnibus pacifice frui et gaudere; non permittentes vos per quoscumque quavis auctoritate fungentes contra earumdem praesentium tenorem quomodolibet indebite molestari, inquietari vel perturbari: contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac, legitimis super his habendis servatis processibus, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 10. Non obstantibus praemissis, ac Contrariis quibuscumque specialiter derogat. piae memoriae Bonifacii Papae VIII praedecessoris etiam nostri de una, et in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium in iudicium non trahatur, necnon Lateranensis Concilii novissime celebrati de certo notariorum numero, etiamsi ad illum nondum deventum fuerit, cui per hoc alias derogare non intendimus, ac de consensu praestando in pensionibus, et quibusvis aliis, etiam per nos et Sedem praedictam editis et imposterum edendis, Cancellariae Apostolicae regulis, ac stylo in similibus hactenus observato, ac recolendae memoriae Alexandri Papae VI pariter praedecessoris nostri tertiam partem bonorum ecclesiasticorum Camerae praedictae deberi inter alia disponente, necnon eiusdem Bonifacii Papae VIII, per quam concessionem, fructus in absentia percipiendi sine praefinitione temporis fieri prohibentur, ac Pii Papae IV praedecessoris etiam nostri de gratiis quaecumque interesse Camerae Apostolicae concernentibus in dicta Camera intra certum tunc expressum tempus praesentandis et registrandis, ita quod praesentes in eadem Camera

nullo unquam tempore registrari facere teneamini, ac similis recordationis Urbani Papae VIII pariter praedecessoris nostri de pensionibus aliis translatis iterum non transferendis, ac quorumvis aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, et quibusvis aliis apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon legibus etiam imperialibus et municipalibus tam Urbis quam aliarum civitatum et locorum, quibus cives originarii creati existitis, et quarumvis ecclesiarum, monasteriorum, Ordinum, et hospitalis praedictorum, necnon quorumvis collegiorum et officiorum dictae Curiae, et regnorum, provinciarum et Urbis, ac aliarum civitatum et locorum ac Camerae praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, etiamsi de illis servandis et non impetrandis litteris apostolicis contra ea, nec etiam ab alio vel ab illis impetratis aut aliis quomodolibet concessis utendo, vos per vos vel procuratores vestros praestiteritis forsitan hactenus vel eos imposterum praestare contigerit iuramentum, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, dictis ecclesiis, monasteriis, Ordinibus et hospitalibus, illorumque praesulibus seu administratoribus et superioribus, ac magistris, praeceptoribus, prioribus, militibus, etiam antianis, capitulis, conventibus, civitatibus et locis, aliisque praedictis, ac illorum communitatibus et universitatibus, aliisque personis etiam particularibus, necnon archiepiscopis et episcopis, et aliis Ordinariis, etiam eisdem cardinalibus ac dictae curiae officialibus, illorumque collegiis, ac etiam de-

cimarum, pedagiolorum, gabellarum et onerum exactoribus et appaltatoribus, et aliorum onerum redemptoribus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos et Sedem praedictam, etiam concistorialiter, ac de eorumdem cardinalium consilio, etiam per modum statuti et constitutionis perpetuorum, ac motu et scientia similibus, deque apostolicae potestatis plenitudine, vel ad imperatoris, regum, reginarum, ducum, marchionum et aliorum principum instantiam, seu illorum contemplatione, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, etiamsi in eis ac statutis et stabilimentis praedictis caveatur expresse vel tacite, quod Urbis nisi originariis civibus romanis ac civium eorumdem filii conferantur, quodque nonnullarum ecclesiarum beneficia nisi per personas illustres vel nobiles, ac etiam originarios cives, aut alias certo modo in illis expresso qualificatos, obtineri non possint, et nulli in cives Urbis ac civitatum, oppidorum, terrarum et locorum huiusmodi admitti, seu illorum privilegiis uti possint, nisi prius in dictis civitatibus, oppidis, terris et locis per certum tempus habitaverint, seu etiam in illis bona etiam stabilia forsitan ad certum valorem ascenduntia possederint, quodque praeceptoriae et alia beneficia quaecumque dicti hospitalis, tam ex eius institutione, quam ex stabilimentorum praedictorum dispositione, pensionibus, clericis saecularibus et aliis personis etiam apostolica auctoritate reservandis, gravari non possint, quod-

que stabilimentis et privilegiis praedictis etiam vigore implicitae derogationis latissime extendendae, etiam per quascumque litteras apostolicas, et quasvis etiam derogatoriis derogatorias¹, efficaciores et insolitas clausulas derogari non possit, nec derogatum censeatur nisi derogatio huiusmodi de consilio cardinalium eorundem fiat, et tum demum magistri et conventus praedictorum ad id accedat assensus, sintque litterae derogationis huiusmodi etiam per dictum magistrum subscriptae, ac illi et praefato conventui per diversas in formam Brevis aut alias litteras diversis temporibus cum certis intervallis praesentatas intimatae, et non alias, nec² alio modo, et semper in omnibus, quae sic fient, etiam de simili consilio derogationibus sit apposita clausula, quod illarum effectum sortiantur de consensu magistri et conventus praedictorum, et non alias, nec alio modo, quodque ipsi exactores et appaltatores decimas, pedagia et onera huiusmodi etiam ab exemptis exigere, et illos ad solutionem seu contributionem cogere et compellere possint seu debeant; quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, in genere et in specie, ad effectum praesentium, sufficienter et expresse derogamus, et derogatum esse decernimus; quodque vos primam non feceritis in ecclesiis huiusmodi personalem residentiam consuetam; ceterisque contrariis quibuscumque.

De fidel. professione et fidelitatis iuramento per eorundem emittendis familiaribus ante creationem in Sede Apostolicae notarios.

¹ Edit. Main. legit *derogatoriis* (R. T.).

² Particulam non delemus (R. T.).

cuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae professionem fidei, iuxta articulos pridem a Sede praedicta propositos, expresse emittere, et solitum fidelitatis iuramentum praestare omnino teneamini;

§ 12. Quodque praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur in iudicio et extra, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae. Ceterum volumus pariter atque decernimus, ut illis ex vobis, quibus similes testandi de bonis ac pensiones transferendi facultates a Romanis Pontificibus praecessoribus nostris, quorum respective etiam familiares continui commensales erant, concessae fuerunt, praesentes litterae, quoad facultates testandi de bonis et transferendi pensiones huiusmodi, minime suffragentur.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxv novembris mdcxxx, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 25 novembris 1730, pontif. anno 1.

F. cardinalis OLIVERIUS.

XVI.

Creatio vigintiquinque puerorum honorariorum in comites palatinos et auratae militiae equites occasione solemnis equitationis a Vaticano ad Lateranum, etc.

Dilecto filio equiti Gaspari Patti
Clemens Papa XII.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ex Romani Pontificis beneficentia provenire dignum est, ut, qui erga illum

Fides transumptorum.

Et ordinum.

devotionis et obsequii signa demonstrant, iidem ab ipso Romano Pontifice honoribus et gratiis decorentur.

Creatio huiusmodi ex dicta causa.

§ 1. Cum itaque nuper in solemni equitatione, qua nos insigni S. R. E. cardinalium, antistitum, procerum ac officialium ordinumque Romanae Curiae comitatu, pompa celebri, et multorum adolescentulorum nobilium seu puerorum honorariorum ad latus nostrum adstantium coronam stipati, lectica e palatio nostro Vaticano ad ecclesiam S. Iohannis Lateranensis, ut moris est, processimus, tu unus ex adolescentulis seu pueris honorariis huiusmodi extiteris: nos propterea, ut aliquod paterni nostri affectus in familia tua extet munimentum, te peculiari benevolentiae nostrae favore prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet inodatus existis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, motu proprio et ex certa scientia ac mera liberalitate nostris, te auratae militiae equitem ac aulae Lateranensis et palatii apostolici comitem, auctoritate apostolica, tenore praesentium, facimus et creamus, teque aliorum equitum et comitum huiusmodi numero et consortio favorabiliter aggregamus, libique ut torquem aureum, ac ense, et aurata calcaria gestare, necnon omnibus et singulis privilegiis, gratiis et indultis, exemptionibus et praerogativis, quibus alii equites et comites huiusmodi de iure, usu et consuetudine aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, pari modo (citra tamen

exemptiones a sacro Concilio Tridentino sublatis) uti, frui et gaudere libere et licite valeas, eorundem tenore praesentium concedimus et indulgemus.

§ 2. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die iv decembris mdcxxx, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 4 decembris 1730, pontif. anno 1.

F. card. OLIVERIUS.

Similis pro singulis aliis pueris honorariis iuxta notulam inferius positam. Dat. ut in praecedenti.

Nominati dall' eminentissimo camerlengo. — Sigg. cavalier Gasparo Patti, conte Cesare Panimolla, baron Giovanni Puget, marchese Adriano Canale, Cristofaro Fonseca.

Dall' eccellentissimo primo conservatore. — Sigg. marchese Innocenzo del Bufalo, marchese Nicola del Bufalo, marchese Cursio Muti, marchese Mario Muti, conte Alessandro Orsini.

Dall' eccellentissimo secondo conservatore. — Sigg. conte Cesare Alfani, Francesco della Vetere, Alessandro Bonechi, conte Alessandro Ferretti, marchese Giuseppe Nunez.

Dall' eccellentissimo terzo conservatore. — Sigg. marchese Giuseppe Macarani, marchese Nicolò Giugni, cavalier Silvio Vicentini, Giovanni Carlo Cittadini, marchese Emerio Bolognini.

Dal signor priore de' caporioni. — Sigg. barone Pompeo Scarlatti, Antonio Amadei, conte Francesco Mei, Angelo Fagnani, Gaetano Corettini.

XVII.

Leges publicae scientiarum Academiae Cervariae in Catalonia a Philippo V

In contrarium non obstantibus etc.

Nomina 117 puerorum.

rege catholico institutae, auctoritate apostolica confirmantur, concessis Academiae huiusmodi nonnullis privilegiis.

Clemens Papa XII,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Studiorum universitates quantum religioni stabiliendae, propagandae et vindicandae conferant.

Imperscrutabilis divinum iudiciorum altitudo statim atque humilitatem nostram ad sublime apostolicae dignitatis culmen, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, evexit, inter multiplices et quae nobis occurrerunt apostolatus universi curas ad propagandas confendasque studiorum generalium universitates, per quas spiritualibus evangelicae disciplinae armis invisibiles militantis Ecclesiae hostes triumphali certamine profligantur, peculiari sollicitudinis studio mentis nostrae aciem iure optimo convertimus. Hinc ubi operosa christianorum principum, praesertim carissimi in Christo filii nostri Philippi V Hispaniarum regis catholici, divinam rem in eorum regnis non solum valido temporalium armorum, verum etiam caelesti sacrarum litterarum clypeo tueri satagentium, religio, si quas universitates huiusmodi ab eorumdem principum locupleti manu, ad maiorem Dei gloriam, eorum regiae largitatis laudem, et populorum suorum ornamentum, noviter erectas, et approbationis aliisque apostolicae nostrae liberalitatis insignibus nobis exhibet decorandas, hilari paterni nostri amoris amplexu eas excipimus, et illustria erigentium charismata laudantes, eaque aemulantes in Domino, aequo animo et provida manu omnia desuper impartimur, quae felici ipsarum universitatum successui et perenni suorum fundatorum monumento conspicimus in eodem Domino salubriter expedire.

1 Edit. Main legit eadem (R. T.).

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, carissimus in Christo filius noster Philippus hoc nomine V Hispaniarum rex catholicus, cupiens, prout vere catholicum decet regem, ut in singulis regnis et principatibus regiae suae ditioni subiectis non solum temporalis, verum etiam spiritualis res ad divini nominis gloriam et ecclesiasticae disciplinae augmentum efflorescat in dies, et attendens quantum ad id utilitatis asserre soleant approbatae studiorum generalium universitates, unam studii generalis huiusmodi universitatem in conspicuo et sibi pergrato oppido civitate nuncupato Cervariae, Celsonensis diocesis, quod nobilissimam amoenitate caeli et soli ubertate supra collem, qui cognomine fluvio alluitur, ad umbilicum fere provinciae Catalauniae positum existit, maximis quibusque non disparerem, et inter omnes universitates huiusmodi Europae in eius aedificii magnitudine aemulam pro adolescentibus, praesertim ex principatu Catalauniae oriundis, et ad eam pro inibi iuris canonici, theologiae aliarumque ecclesiasticarum scientiarum et ingenuarum artium studiis incumbere cupientibus, cum congruo lectorum, magistrorum, praeceptorum et doctorum ius ac theologiam, necnon scientias et artes praefatas legentium et docentium, illuc introductorum, bidellorum, aliorumque ministrorum eidem universitati inservientium numero, propriis regis eiusdem Philippi regis sumptibus crexerit et fundaverit; eamque sic erectam et fundatam pro illius, necnon iuvenum, ac lectorum, magistrorum, praeceptorum, doctorum, bidellorum aliorumque ministrorum inibi inservientium praefatorum congrua manutentione et sustentatione redditibus regis dotaverit, ac etiam ditare voluerit, variisque privi-

Academia Cervaria a serenissimo Philippo V Hispaniarum rege erecta, privilegiis munita, ac saluberrimis firmata statutis.

legiis, immunitatibus, gratiis et exemptionibus ex eius regia liberalitate perpetuo donaverit; et ad eiusdem universitatis a praefato Philippo rege, ut praefertur, erectae fundatae et dotatae, illiusque personarum, rerum et bonorum spiritualium et temporalium curam, regimen et administrationem, ac iuvenum praefatorum pro tempore recipientium et admittendorum receptionem, admissionem, victum, amictum, iurisdictionem, disciplinam, studiorum directionem, aliaque ad providum eiusdem universitatis a praefato Philippo rege, ut praefertur, erectae et fundatae, gubernium spectantia quomodolibet et pertinentia, infrascripta statuta desuper edi curaverit, tenoris sequentis, videlicet:

CONSTITUTIONES ACADEMIAE CERVARIENSIS.

TIT. I. — De audientia scholastica.

Scholastici officium.

Ut academia Cervariensis disciplinarum omnium laude florescat, et diligentius exculta, nova semper pietatis ac litterarum incrementa suscipiat, neve, quasi anarchiae genus, turbulenter feratur, sed certo et in perpetuum valituro iure gubernetur, scholasticus sive cancellarius, qui universam academiae praefecturam obtinet, tamquam pater, prae omnibus solertius invigilet, ut universitatis huius statuta et sanctiones, quorum tutela eius fidei et sollicitudini concredita est, et super quae conscientia eius graviter oneratur, omnino tam a doctoribus quam a discipulis accurate serventur. Interim sedulo etiam provideat et curam gerat, ut scholares singuli vita et moribus specimen virtutis et probitatis exhibeant, et studio, quo par est, in litterarias exercitationes incumbant; ac si quos desides et flagitiosos, sive ludo aut luxui deditos, et aliorum impietate et bonis artibus progressui officientes compererit, auctoritate sua opportune in eos animadvertere non desistat: contra quos, si sic oportere censuerit, summarie et de plano procedet.

Poterit vero scholasticus sive cancellarius idoneum suae iurisdictionis vicarium constituere, qui clericus quidem sit, non tamen coniugatus, qui nec in academia cathedram obtineat, nec a civitate Cervariae sit oriundus, aut ibidem antea per iuge decennium commoratus (quod tamen in vice-scholastico deputando non tenebitur observare), qui pro tribunali ius cuique reddat, et causas tam civiles quam criminales attente discutiat. Praeterea una cum apparitoribus et bidellis scholas crebro circumeat: scholares suis etiam in hospitibus, modo ne professorum convictores sint aut commensales, diu noctuque cum oportuerit invisat; cui mox ingressuro inquilini domorum ianuas adaperire debeant; qui otiosos insuper et male feriatos per plateas et compita intempestive oberrantes cogat in aedes proprias se recipere, ut ubique pacate, utiliter et honeste academicorum vita transigatur.

In causis civilibus scholarium summarie procedatur; in iis praecipue, quae modicam summam non excedunt, videlicet mille regalium. Cum vero res ea fuerit, quae plenariam cognitionem desideret, ut litigantium commodo laborum et impensarum ratio habeatur, quam brevius fieri potest examinanda et definienda erit. Regula autem et norma iudicialiter procedendi sit iuxta audientiam ecclesiasticam Illerdensem.

Ne quid academia detrimenti capiat, curia saecularis, ab scholastico eiusve iudice requisita, opem et auxilium, dummodo pro exercenda sive tuenda iurisdictione desideraverint, ipsis impertiri debeat, expensis tamen academiae, si ob id ab urbe longius proficisci contigerit.

Iudex academicus (in criminalibus praesertim) soli notario examen testium non committat. Si tamen id cogente aliquando necessitate fecerit, personam integram ipsi coniungat; nec ullum pignus ratione debiti civilis ab scholaribus auferri, aut eorum libros venumdari patiatur, nisi adversus eos, quos prope diem de fuga suspectos esse constiterit.

Apparitor cancellarii mandatum pignoris capiendi non nisi tabellione praesente exe-

De vicario scholasticis eiusque officio.

De modo procedendi in causis civilibus scholarium.

De causis criminalibus.

quater, nec nisi confecto inventario, iuxta quod res huiusmodi hasias publicae subiciantur; neque interim pignora ipse, sed fidem sequester ab scholastico vel iudice designandus detineat. Scholarium arcae et armaria quovis quæsito praetextu aperire non audeat, nisi scholastici vel eius iudicis facultatem¹ de scripto ostenderit. Si secus fecerit, primâ vice quinquaginta regalibus hospitali adiudicandis mulctetur: secundâ in annum ab officio a scholastico suspendatur.

Officiales omnes a cancellario destinandi academiae foro non gaudeant, quin prius habuerint deputationis eiusdem legitimum documentum, et iurato caverint pecunias a nemine, ultra quod iura sanxerint, accepturos; quas si aliquando, tametsi sui muneris obeundi obtentu, fraudulenter extorserint, poenâ quadrupli coërceantur hospitalis compendio assignandâ.

De visitatione scholarum quolibet mense per iudicem faciendâ.

Iudex unoquoque mense singula docentium invisat gymnasia, atque ut commodius suo muneri satisfaciat, aliquis professorum pro diversitate facultatum eundem sociabit. Quod etiam, cum opus visum fuerit, cancellarius ipse praestabit, ut ita in docendis et addiscendis bonarum artium disciplinis maiora sint tum praceptorum tum discipulorum incitamenta; quos non spes tantum praemiorum alliciat, sed metus quoque poenarum absterreat, dum tantam a scholarcha super hisce rebus diligentiam et vigilantiam noverint adhiberi.

Nunquam iudex permittat pauperes per scholas stipem cogere, sed ad valvas tantum academiae subsistere.

Cancellarius per se intersit praecipuis academiae functionibus, ut rite et de more peragantur; idque tantum per vice-scholasticum a se constituendum praestare possit, si iustâ de causâ e civitate Cervariae abfuturus² sit, aut, si adfuerit, valetudine impediatur.

TIT. II. — De concilio academiae.

De loco cogendi concilium.

Concilium, sive definitorum sive plenum, non aliò cogi possit, quam in locum academiae ad id peculiariter destinatum;

¹ Edit. Main. legit *facultate* (R. T.).

² Male edit. Main. legit *adfuturus* (R. T.).

nec quia pridie omnes concilio interfuturi et laturo suffragia ab altero bidello per schedam scholastici manu signatam, et rem, quae in eodem concilio discutienda sit, continentem, convocentur; nisi secus fieri pro negotiorum qualitate aliquando expediat. Quod si plerique accedere subdole renuerint, vel sub poenâ praestiti, vel alio congruenti iuris remedio adigantur.

In aulâ conciliari sint duae mensae, altera ante scholasticum, supra quam campanula et statuta academiae collocentur; e regione altera, in qua secretarius habeat binos codices, alterum ad decreta academica, alterum ad mandata describenda: theologi et utriusque iuris professores promiscue interseruant, servato tamen antiquitatis ordine, assideant: deinde medici: ac demum postremis subselliis philosophi: atque ita pariter inter singulos ex singulis harum classium iuxta gradus antiquitatem sessio disponatur, praeterquam in propugnatione thesium, ubi antiquior in eâ facultate principem locum obtinebit. Caveat omnino scholasticus, ne in dicendis sententiis ordo praeventatur, neve convicia, offensiones aut iurgia suboriantur.

Bidellus per se, vel, si legitime impediatur, per personam idoneam, postquam singulos concilio accessuros, exhibitâ praefatâ schedâ, de re agitandâ certiores fecerit, eam postmodum sub poenâ unius regalis secretario tradat, qui statim concilio adsidentibus eandem recitet et transcribat in codicem pro exordio resolutionis conciliaris mox capiendae: quod si praestare neglexerit, duorum regalium mulctam sustinebit.

Definitorum concilium (in quo praesertim de rebus ad annuos academiae redditus spectantibus et officialium renunciatione agi debet) legitime haberi non possit, nisi tredecim doctores aut magistri adfuerint ex definitorum classe. Concilium vero plenum (in quo de ceteris ad academiam pertinentibus deliberandum est) viceno doctorum aut magistrorum numero, praeter scholasticum, constabit.

In utroque autem, vel vivâ voce, vel per secretum scrutinium, si res ita postulet, aut ita fieri suffragatorum quilibet desideraverit,

Locorum assignatio pro sessionibus in aulâ conciliari.

De numero ad huiusmodi habenda concilia requisito.

De suffragiis.

doctorum aut magistrorum suffragia excipiantur.

Si omnes quasi per instinctum et afflatum in eandem ire velint sententiam, sat erit scholasticum palam sciscitari, num quis dissentiat, ut eius quoque suffragium in acta referatur. Dum vero palam voce feruntur suffragia, suum postremus pronunciet scholasticus, ne libertati vocalium officiat: mille merapetinos, si secus faxit, ad compendium hospitalis persolvat.

Si res in consilio discutienda secreto indigeat, ne, quod sancitum decretumve fuerit, quibus par par non est, innotescat, scholasticus cunctos silentii sacramento obligabit.

Semel decreta nec rescindenda, nec iterum proponenda.

Quae semel rite per concilium decreta fuerint, non rescindantur, nec rursus proponantur, nisi tres ex quatuor concilii partibus rationabiliter id expedire censuerint; nec scholasticus ipse, quin exequantur, aut impedire aut retardare possit; mulctam alioquin sex mille merapetinorum pro singulis vicibus incursum, hospitali applicandam; et nihil demum, ultra quod praescriptum est in schedâ, in ullo coetu agitur.

De absentium suffragiis.

Nemo (tametsi ius suffragii ceteroquin habeat, vel sit ipse cancellarius) illi concilio intersit, in quo de re ad eius damnum aut commodum manifestò et praecipue pertinente agi debeat; nec absens, quamvis legitime impeditus, suffragium suum uni ex eligentibus demandare possit.

Si quem vero ex iis qui adsunt, impetratâ prius a cancellario veniâ, coetu abire contigerit, dummodo rem, de qua in concilio agitur, probe intellexerit, fas erit illi propriam sententiam secretario aperire, et ferendi suffragii vicem demandare, ut inter cetera praesentium suffragia recenseatur.

Fores aulae conciliaris magister silentii circumstet, ut praestò sit ad campanulae sonitum cancellarii vocantis imperio.

De electionibus officiorum.

In rebus gravioribus a concilio definiendis per albos nigrosve calculos scrutinium peragatur, illis concessam, his vero negatam gratiam indicantibus. Electio officiorum, distributis per secretarium tesserulis, et a singulis a cancellario ad infimi subselli doctores in loculos immissis, rite peragatur,

mox per secretarium palam et aperte colligendis et promulgandis: atque is demum habeatur electus, in quam partem concilii maior consenserit. Ceterum si in scrutinio ita in plures dispersa suffragia contigerit, ut ad nullum debitus eorumdem numerus perveniat, rursus ineunda erit electio inter eos dumtaxat, in quos maior pars suffragiis annuerit.

Conciliis omnibus cancellarius ipse intersit; eius tamen locum et vicem, si absens fuerit, ecclesiasticus antiquior subeat. Si quando res occurrat digna conciliari consultatione, et convocationis schedulam scholasticus exhibere detrectaverit, professores omnes proprietarios apud antiquiorem convenire licebit, et dummodo e tribus duae partes consentiant, duo ex ipsis unâ cum academiae secretario schedam requirent a cancellario; quam si non impetrent, antiquior ecclesiasticus schedulam academico ritu signabit, et concilio mox cogendo praesidebit.

De peragendis a secretario.

Secretarius in librum quotannis ad id paratum referat perspicue et diligenter quaecumque a concilio fuerint decreta; parique sedulitate singulorum describat suffragia, nulliusque roboris et momenti censeantur ea, quae in conciliari codice rite non fuerint consignata. Si vero contigerit, attestationem conciliaris decreti exhiberi oportere, sat erit affirmare, in id maiorem concilii partem consensisse, quin singillatim fiat suffragiorum recensio. Petenti etiam proprii suffragii, quod in concilio tulit, attestationem, eam secretarius ad cancellarii iussum praestabit.

Si in concilio, sive definitorum sive pleno, adversus ipsas academiae constitutiones aliquid decernatur, sit ipso iure irritum et inane; quod proinde in ipso palam consensu secretarius pronunciet, ut syndicus, qui propterea singulis conciliis interesse tenetur, suffragatores obtestetur ne velint constitutionibus refragari. Quod si minime impetretur, a scholastico rogabit ut irrita concilii acta declaret. Quod si secretarius et syndicus ipse, aut aliquem veriti, aut alio quovis praetextu, satisfacere muneri suo neglexerint, quilibet e concilio poterit hoc mu-

Quae contra constitutiones decerni in concilio contigerit, irrita declaranda.

non obire; syndicus vero et secretarius et officio et salario illius anni priventur.

Salarium academiae censet ab omnibus dandam.

Ubi concilium aut iuxta constitutiones aut extra ordinem negotium aliquod doctoribus vel magistris conficiendum iniunxerit, illud suscipere et diligenter obire ad praescriptum concilii obligentur; nec ipsis recusatio, quam maior concilii pars non probaverit, suffragetur. Profecturis autem proculi ab academia intra vel extra provinciam eiusdem academiae causam, sive perpetuam sive temporalem cathedram obtineant, praeterquam quod ex privilegio praesentes censentur, competens salarium attribuetur, tria videlicet regalia argentea octo iuliorum proprietariis extra Cataloniae principatum, duo vero ceteris professoribus: si intra provinciam, duo regalia proprietariis, ceteris sesquiregale. In huiusmodi vero personarum electione et causae statum et personae industriam singuli suffragia lataturi accurate perpendant pro maiori academiae bono.

Nulli praeterea demandetur commissio ad eum locum, in quo propria negotia habuerit; neque lectionum tempore professor proprietarius eligatur, nisi pro utilitate et rei momento ita consuerint duae ex tribus concilii partibus.

Tempus tamen absentiam praesigendum.

Concilium autem commissario tempus praefigat negotio transigendo, quod aliqua de causa prorogari poterit. Ceterum si ad regiam Matritensem sit decernenda legatio, tam licentia quam termini praefixio, eiusdemque prorogatio, ad supremum regium concilium pertinebunt omnino.

De negotiis in civitate obsequiis.

Pro negotiis intra civitatem obsequiis explicandisve, praesertim extraordinariis, procuratio alicui a concilio demandetur; secretarius postridie mandatum in scriptis tradat commissariis, qui si id oscitanter praestiterint, vel intra terminum a concilio praefixum illa non confecerint, negotiorum eiusmodi procuratio ab ipsis ad alios transferatur. Praeterea ipse secretarius, diebus quibus cogi solet concilium, relegat quae data sint mandata ex ipso mandatorum codice, quem eapropter paratum habeat. Scholasticus vero pro suo iure quibusve negotiis transigendis adesse poterit.

Si plura sint academiae negotia, quam ut ordinariis, quae cogi solent, conciliis explicari possint, liceat semel in hebdomada proprietarium theologiae professorem, et duos pariter iuris utriusque proprietarios, secretario et syndico praesentibus, convenire, qui mature de re habito consilio, quod aequum iustumque fuerit, decernant; ne si diutius ea de re concilii sententia expectanda foret, negotiorum oportunitatibus et academiae commodis detrimentum afferatur.

In negotiorum pluralitate peculiariter habendi consensus.

Cum saepe contingat, negotia huiusmodi in deliberationem cadere, quae ita peculiariter ad aliarum facultatum doctores pertineant, ut ceteri non satis commode illa cognoscere et explicare possint, ea de re concilium nihil ante decernat, quam illius facultatis professores, consultatione super articulo proposito maturius habita, audiantur.

In rebus aliarum facultatum doctores tantum decernendis, horum prius requirenda sententia.

Ne secretarius, in transcribendis suffragiis conciliique decretis, querimoniis (ut contingere facile est) sit obnoxius, scholasticus et doctor antiquior diligenter inspiciant, num singula fideliter in acta relata sint, quibus deinde subscribat antiquior, et infra secretarius, absoluto statim conventu antequam conciliarem aulam egrediantur. Si vero prolixiori calamo seu scriptione res egeat, id ipsum postridie praestari poterit. Quoties hoc praetermiserit secretarius, quingentis merapetinis mulctabitur, aerario academiae inferendis.

De suffragiis, decretisque scribendis.

Nulli unquam commissario poterit delegare concilium ut ad thesaurarium academiae solvendi mandatum decernat aut expediat; nec ipse scholasticus mandata huiusmodi ad eundem thesaurarium per se decernere; alioquin irrita sint omnino et inania, nec eorum ratio uspiam habeatur, nisi toto approbasse concilio per secretarium et ratiocinatores subscripta fuerint. Nulla pariter sive scholastico sive concilio sit facultas vel salarium creandi vel vetus augendi. Si vero res ita suadeat, et duae ex tribus concilii partibus consentiant, utrumque licebit; non tamen prius quam supremi regii consilii et consensus et approbatio accesserit. Si secus fiat, dependant in mulctam sin-

Quae sine supremi consilii regii approbatione fieri nequeant.

1 Forsan approbante (α τ.).

guli suffragatores duo regalia octo iuliorum, quae bibliothecae universitatis assignentur.

Pro stipe eroganda definitores in concilio quantitatem sex regalium octo iuliorum non excedant, in quo tamen omnino supplicum indigentiae et academiae status ratio habeatur.

Caveat omnino concilium ab impensis iniustis decernendis, alioquin de suo academiae damna compensare singuli tenebuntur.

TIT. III. — De definitoribus.

Qui definitores.

Cathedras perpetuas obtinentes ipso iure definitores habeantur, necnon et professores emeriti seu iubilati.

Quae cathedrae perpetuae sint.

Cathedrae vero perpetuae sunt nimirum septem: sacrae theologiae primaria et vespertina; decretalium, decreti Gratiani, Concilii Tridentini: primaria et vespertina pandectarum, primaria et vespertina codicis, primaria et vespertina medicinae, prognosticorum, philosophiae moralis, matheseos, rhetorices.

Professores proprietarii ex hisce antiquiores octo, totidem ex doctoribus seu magistris, temporales cathedras regentibus, definitores et scholasticus, duos eligere debeant, et eiusmodi electio ita pariter ab octo aliis proprietariis deinceps singulis bienniis repetatur; nunquam vero eosdem rursus eligere liceat, nisi post aliud biennium: cui tamen sanctioni derogari poterit, ubi id suaserit optime merita de rebus gestis industria personae, et tres ex quatuor concilii partibus consenserint.

Biennalis haec electio fiat posterâ die ad festum S. Lucae, nec quidquam aliud eo concilio agi possit.

Concilium definitorum, quod pro rerum opportunitate scholasticus convocari mandaverit, ratum et legitimum non aestimetur, in quo maior pars ex doctoribus seu magistris, qui sunt ipso iure definitores, non interfuerit.

TIT. IV. — De consiliariis.

Quae requirantur ad hoc ut quis in consiliarium eligi possit.

Quatuor consilarii ab scholastico renunciati eligantur, vita, moribus, ingenio probatissimi, qui saltem per annum academi-

miae albo fuerint inscripti, nulliusque doctoris sive alterius famulatu sicut addicti. Primus pro regnis Castellae, Legionis et Navarrae; secundus pro regnis Aragoniae et Valentiae; tertius pro Cataloniae principatu; quartus pro exteris, qui Cervariam studiorum causam confluerint: uniuscuiusque vero classis cura ad unumquemque ex praefatis consiliariis pertinebit.

Consiliariorum officium post annum expiret.

Consiliariorum officium post anni lapsum expiret, et penes eosdem sit ius, imposteorum singulis annis, iudice tamen academiae et tabellione praesentibus, sibi successores idoneos ex regnis designatis oriundos praefato ordine eligendi. In huiusmodi autem electionibus convivia, computationes et alia luxu incitamenta scholasticus omnino vetabit.

Consilarii munere semel functus, non nisi post triennium rursus eligatur. Si vero durante officio ab academia abfuturus sit, idoneum proconsiliarium sufficiet, eaque de re iudicem certiore faciat. Si intra annum redierit, quod reliquum est temporis, per se explebit. Proconsiliarius autem anno proxime sequenti eligi non poterit in consiliarium, tametsi exiguo tempore proconsilarii munus exercuerit.

Quod sit illorum officium.

Consilarii, quibus etiam ius ferendi suffragium in concilio pleno conceditur, postquam electi fuerint, de servandis academiae constitutionibus et statutis ad suum officium pertinentibus palam iureiurando se obstringant: curentque insuper diligentius, quae inter scholares sibi commissos emendatione digna deprehenderint, ad academiae iudicem incunctanter deferre; eumque ex officio, quoties noctu compita aut aedes scholarium inviserit, sociare debebunt. Quod tamen nec crebro, nec sine magna causa consiliariis iudex iniunget. Illos vero nunquam per se dumtaxat hoc munus obire patiatur, ne inconsulta nimis ceteroquin iuventus temere in pericula coniciatur.

TIT. V. — De professoribus grammaticae Latinae et Graecae.

Discipuli omnes, in quatuor classes distributi, latinam linguam gradatim a primo ad quartum annum a grammaticae praecepto-

Norma scholarum Societatis Iesu servanda.

ribus doceantur; qui sedulo incumbant, ne quae in his primis litterarum exercitationibus et teneriori scientiarum tyrociniis, quod utile fuerit, praetermittant; atque ut in docendo non praeposterus ordo, sed certa regula adhibeatur, norma scholarum Societatis Iesu adamussim servanda praefigatur.

Plerique ex hisce felicioris et praestantioris ingenii linguae etiam graecae rudimenta imbuantur, qui ceteris eiusdem classis condiscipulis, litteras dumtaxat latinas excolentibus, consensu in academiae functionibus praecedant.

Qui etiam auditores admittantur.
Eos dumtaxat auditores admitti liceat, qui primis litterarum elementis, recte legendi scilicet scribendique regulis sint edocti, et christianae fidei rudimentis congruenter instructi.

Persona deputanda, quae strepitus componat, ac de magistris grammaticae inquirat.
Definitorum concilium personam aliquam idoneam deputabit, cuius munus sit pueros nondum scholas ingressos saepe in vestibulo iurgiis perstreptentes componere, et diligentius inquirere an magistri grammatices ex praescripto academiae doceant, servatis rite temporum intervallis; mulctam alioquin subituri, ut reliqui academiae professores. Quidquid vero mulctae nomine deberi contigerit, ex anni salario detrahatur Societatis Iesu rectori persolvendo.

Curus studii grammaticae, quatuor annis absolvendus, quo dispoat debeat ordine.
Primo anno magister auditores suos diligenter edoceat ex arte Nebrisensi declinationum coniugationumque regulas, iisque congruam exercitationem subiungat; graecam vero grammaticam imbuendis, legendi rationem praescribat et vim divisionemque graecanicarum litterarum, mox articuloꝝ declinationes, et plerasque alias praesertim faciliores demonstrat, usque ad eas quas graeci contractas appellant.

Anno secundo crebriori praeludio discipulos, in re superioris anni versatos, ad nominum genera verborumque praeterita solerter addiscenda promoveat, et regulas ipsas, quas memoriter callere debent, frequenter construere iubeat. Graecae autem linguae studiosis declinationes contractas, heteroclitica, pronomina, et primas barytonorum verborum coniugationes qua par sit perspicuitate explicabit.

Tam primo autem quam altero anno magistri auditores suos utilioribus tam latinae quam graecae linguae exercitamentis frequenter acuunt, et diligenter informant.

Anno tertio universam Nebrisensem artem, quae orationis partes amplectitur, diligenter praepceptor persequatur, atque perficiat, mox Torellae syntaxim aggressurus; selectiores autem vel Tullii vel S. Hieronymi epistolas quotidianam exercitatione tractandas interpretabitur, monebitque identidem qua ratione eas quas didicerint regulas, tamquam in archetypo, discipuli facilius deprehendant. Absolvat quoque pro graecis coniugationes barytones. Insuper explanet verba circumflexa et desinentia in *ut* (!) ¹, addita quoque alicuius graeci scriptoris praelectione et constructione, ut facilius praepceptorum usum, quae sibi tradita sunt, discipuli addiscant.

Quarto denique anno, maiori auditorum utilitati et profectui, omnibus numeris expletam latinae syntaxeos seriem exponat: qui crebris praeludant declamationibus: oratores quoque et historicos probatae latinitatis prae manibus habeant continenter. Extemporales etiam lucubrationes ter saltem in hebdomadam magistro praescribente contendant: quae pariter, ut ad orthographiae regulas exactae sint, sedulo curandum ² erit. Usus autem latino sermone colloquendi sit inter discipulos et praepceptores in ipsis gymnasiis assiduus. Non dispari studio graecae etiam linguae studiosi auctores aliquos percurrant diligentius, in quibus graecanici sermonis structuram animadvertant; et varias, quas insigniores praesertim scriptis suis dialectos inseruerint, doricam scilicet, eolicam, ionicam et atticam, magistro facem praefereute, deprehendant. Pensum aliquod, veluti preces, quae usu sunt in Ecclesia, exercitationis gratia, graeco donent idiomate, aut easdem paraphrastice in latinum vertant, et Luciani dialogos, vel sanctorum Chrysostomi et Basilii fragmenta quaedam ad libitum praepceptoris.

Libri semel ad docendam tam latinam quam graecam linguam praescripti non im-

¹ Legendum in *mi* gr. μ (R. T.).

² Edit. Main. legit *curandam* (R. T.).

Libri semel praescripti non immutandi.

mutentur; quod etiam in illis servabitur, qui ad humaniorum litterarum disciplinam pertinent.

De horis studii, ac vacationibus.

In his quatuor grammaticae classibus per annum ultra canicularium dierum intervalla, quae permittuntur, docendi munus intermittere non liceat; reliquo tamen aestivo tempore erit statas docendi horas decurtari, aut cessationem pomeridianam iubere poterit cancellarius. In quavis hebdomada, si festus praeter dominicum non occurrat, die lovis a lectionibus vacent. Singulis vero lectionem diebus binas ante, totidemque cum dimidia post meridiem horas docendo, citius aut serius ad scholastici nutum pro anni tempore inchoandas.

Examen promovendorum ad superiorem classem.

Ut grammaticae studiosi a prima ad alteram, et deinceps, classem digne ascendant, quod bis vel ter in singulos annos fieri debet, coram professoribus, altero sacrae theologiae, altero iuris canonici, anniversaria in studiorum instauratione ab academiae consilio destinandis, examen habeatur, cui pariter rector Societatis Iesu collegii Cervariensis intersit, qui iureiurando se obstringant, munus hoc iuxta academiae sanctiones et conscientiae normam expleturos, et diligenter exquirant e re natae alumnorum progressum, num videlicet possint utiliter ad superiorem classem promoveri.

Qui inhabilis compertus fuerit, in eadem classe detineatur, non ante progressurus, quam satis examinatoribus se profecisse probaverit. Quod si per biennium non profecerit (nisi in causa fuissent vel absentia vel affecta valetudo) et a morum disciplina deflexerit, a scholis expellatur, atque huiusmodi censura praesente magistro fiat, ad cuius classem cooptandi sunt scholares.

Qui grammaticam alibi didicerit, et ad hanc academiam accedat unam sive alteram classem aggressurus, eisdem quoque circa examen legibus teneatur; quibus graecae etiam linguae studiosi subiaceant; qui si ob desidiam non excellant, ad alteram classem non admittantur; si ob rudem indolem, ad latinos redeant, eorum iure censendi. E tribus praefatis examinatoribus, duorum suffragia ius faciant, et eisdem, quoties hanc

praestabant academiae operam, unum regale octo iuliorum ex publico aerario persolvatur.

Omnes grammaticae, latinae et graecae linguae, et humaniorum quoque litterarum cultores, priusquam gymnasia mane ingre-diantur, augusto missae sacrificio, quod in academiae sacello stato tempore peragatur, quotidie intersint, ubi duo saltem ex praepceptoribus praesto esse debeant, qui puerorum animos ad pietatis normam componant, et in officio religionis contineant.

Postrema quoque hebdomadis die pueros, palaestrae promeridianam functos, singuli praepceptores in ipso gymnasio doctrinam christianam diligenter erudiant, eorum animos optimis lactantes morum institutis et sensu pietatis.

Prima singulorum mensium dominica die omnes grammaticae et litterarum humaniorum alumni sacramento Poenitentiae rite expiati in ipso academiae sacello ad sacrum Eucharistiae mysterium, quo decet fervore animi, accedant; altera autem dominica philosophiae et astronomiae studiosi; tertiae medicinae; quarta demum iuris utriusque et theologiae auditores; hanc enim laudabilem consuetudinem ab omnibus academiae scholaribus omnino observari statuitur.

Scholarcha, seu, ipsius iussu, academiae iudex, comitante litterarum humaniorum professore, crebro invisat, quater saltem quotannis, grammaticorum gymnasia, et solerter inquirat, num constitutiones et statuta academiae, quae ad studiorum regimen spectant, retineantur, sua auctoritate, si quid contra sanctiones irrepserit, emendaturus.

TIT. VI. — De litterarum humaniorum, seu poetices et rhetorices professore.

Ad humaniores litteras gradum facere scholaribus non concedatur, quin praevio examine perspicue constiterit, eos latinam grammaticam hic vel alibi probe didicisse: ut vero maiori cum utilitate et progressu earundem litterarum curriculum aggrediantur, norma ipsa examinis in gram-

Ante ingressum in gymnasia missae interrasse debent auditores.

Postrema hebdomadis die doctrinam christianam edocendi.

Ac prima mensis dominica sacramento altaris reficiendi.

Scholae grammaticae quater in anno a scholarcha invisendae.

A grammaticae studio ad humaniores litteras per examen promovendi.

matica mox praescripta rursus praestitur, idemque feriarum et lectionis tempus et ordo, dempta solam semihorula pomeridiana.

Methodus servanda.

Hanc igitur praecepta rhetoricae ex aliquo probato auctore doceantur, adhibita ad selectas M. T. Ciceronis orationes quotidianam interpretationem, in quibus discipuli tropos, figuras et reliqua artis ornamenta ad imitationem sedulo animadvertant; pomeridiano autem tempore syllabarum quantitas, ac universa poeseos suppellex ad Virgilii opus exacta enucleetur.

Unoquoque sabbato antemeridiana lectioni ex libris epigrammatum Martialis aliquid adiungatur, et ex lyricis Horatii post meridiem.

A primam autem die iunii ad decimam quintam iulii, Caesaris Commentaria, aut Quintus Curtius, aut Valerius Maximus, Cicerone praetermisso, explicentur. Pro Virgilio, Ovidius in libris Faustorum, aut Tristium, vel Claudianus, sive Horatii Ars Poetica.

Omnibus quoque lectionum diebus, praeter sabbatum, discipuli pensum aliquod solent oratione ante meridiem, metricisve adstrictum numeris post meridiem, domi conficiant, scholam adlaturo; eaque plerumque magister, errata adnotando, recitabit, ut sic auditores de optimo scribendi genere, de sermonis nitore et proprietate promoveantur.

Insuper ex huiusmodi pensis ita castigatis, quod emendatius magistro videbitur, sabbato, absolutis pomeridianis lectionibus, memoriter alumnus in gymnasio palam enunciabit, illuc convenientibus grammaticae et humaniorum litterarum cultoribus.

Tyronibus ad haec nondum idoneis vel narrationem aliquam magister dictabit, quam extempore latine reddent, eademque postmodum cultiori sermone contexerit, vel ipsis proponet fragmentum aliquod Ciceronis aut Virgilii, quod versione alia latina pro suo quisque ingenio et facultate illustrabit.

Humaniorum litterarum professor quotannis post dimidium mensis iulii optimos quosque et praestantioris ingenii alumnos

legitimo delectos, atque ordine paratos, in ipsum academiae theatrum publice producet, ut, quantum in oratoria et poetica facultate profecerint, re ipsa extempore patefiant; atque ut ambratilem hanc ingeniorum inter se velitationem candidati iuvenes alacrius aggrediantur, in huiusmodi litterarii certaminis praemium insigniorum oratorum et poetarum libri, iis, qui diligentiores comperti fuerint, ad omnium incitamentum proponuntur. Hunc autem actum dirimere, et de victoribus iudicium praefere, ad eos pertinebit, qui pro grammaticis ad superiores classes promovendis examinatores fuerunt.

Ut autem humaniores litterae, quae diuturno squallore obsoleverant, in hac Cervariensi academia revirescant, duo publici professores singulis sabbatis, vel quibus libuerit diebus, universa diligentius perscrutentur; et quae digna animadversione deprehenderit, ad scholasticum deferent.

Ad omnes grammaticae et humaniorum litterarum cathedras Societatis Iesu provincialis professores ex propria Societate, eosque eruditione, virtute, prudentia eximios, ad libitum destinabit. Quod si quem forte ex his minus idoneum esse contigerit, scholasticus ea de re provincialem admonebit, qui si opportune huic rei prospicere neglexerit, scholasticus ipse regium consilium adibit.

TIT. VII. De matheseos professore.

Utiliores pleraeque mathematicae partes breviori et magis perspicua, quam fieri poterit, methodo biennio tradantur.

Anno videlicet primo geometrica, perspectiva, arithmetica et agrimensura, Euclidis itidem, et astronomia cum almageste, seu arte magna Ptolomaei, ac deinceps cum Christophoro Clavio. Anno secundo gnomonica, cosmographia, astrolabium, radius astronomicus. Lectio autem ineunda postremo tempore pomeridiano ad sesquiborae spatium, et cathedra haec vacationes seu ferias habeat, ut reliquae perpetuae.

1 Potius lege proferre (R. T.)
2 Edit. Main. legit absoluteverant (R. T.)

Ad grammaticae et rhetoricae cathedras a provinciali Societate Iesu ex propria Societate destinandi.

Partes mathematicae.

Instrumenta mathematica academiae impensis comparanda.

Academiae impensis instrumenta mathematica, quae necessaria visa fuerint, loco ad id comparato, palam exhibeantur, ut oculis subiecta fidelibus quae auribus exceperint studiosi, ipso etiam praefectore docente, certius et exploratius assequantur.

Si milites, equites, doctores, similesque viri, qui aliis facultatibus operam non dent, matheseos disciplinam velint addiscere, teneatur professor iis erudiendis horam ante meridiem quotidie impendere; huiusmodi vero discipuli sanctionibus circa vestes academicas constitutis non obligentur.

Hanc cathedram obtinere non possit, nisi qui prius per biennium auditor in academia fuerit.

Hanc cathedram non valeat obtinere, qui in eadem per biennium auditor non fuerit, neque ad examen admitti, nisi adeo excelat, ut ex tribus duae partes concilii suffragentur. Quod si nemo oppositioni cathedrae subscripserit, elapso mense cancellarius magistrum idoneum sive saecularem sive regularem exquiret, et regio consilio proponet.

Qui per biennium mathematicas artes in hac Cervariensi academia sedulo excoluerit, et velit militiae nomen dare, impensi laboris et habilitatis testimonium ab academia receptum regis secretariis exhibeat; quod sibi prodesse poterit ad aliquod militiae munus obtinendum.

TIT. VIII. De artium et philosophiae moralis professoribus.

Ad philosophiae studium non admittendi latinae linguae ignari.

Qui se ad philosophiae studium conferre cupient, non prius albo seu matriculae inscribantur, quam eosdem probe latinam linguam tenere legitimo documento constiterit.

Probatio huiusmodi a singulis grammaticae professoribus examinatur, qui quotannis iurato spondeant sese munus iniunctum iuste et fideliter obituros; in codicem referant probatorum nomina, et pro singulis ex aerario academiae duo regalia argentea examinatori persolvantur, nec aliquod ab examinatis eo nomine recipiatur.

Si vero contigerit, scholarem aliquem aegre repulsam ferre, rursus poterit examinis causa rhetorices professorem adire, qui iuratus pariter, quod aequum iustumque sibi visum fuerit, hac de re pronuntiabit.

Non liceat, nisi post diem decimanquintam mensis augusti, et obtenta a cancellario venia, summulas etiam privatim legere, quarum lectorem scholaribus conceditur sibi ad libitum deligere.

Quo tempore legendas summulas.

Singulis annis duo artium professores, alter pro sententia Thomistarum, pro Iesuitarum alter, et unoquoque triennio unus pro sententia Scoti, philosophiae cursum instituent, qui, supervacaneis quaestionibus resecatis, optima quaeque et utilia maxime deligentes, auditores suos edocebunt. Anno primo logicam sive dialecticam; secundo metaphysicorum libros; tertio physicorum Aristotelis; unde etiam rite quaestiones ad materiam pertinentes elicient, et succinte ac nervose discutient, non omissis peculiaribus tractatibus de anima, de ortu et interitu, de caelo et mundo, et de meteoris.

Singulis annis bini artium professores pro sententia atheniensium logicas.

Philosophiae moralis praelector eodem triennio publice, ab hora quarta pomeridiana ad quintam, ethicam, politicam et oeconomiam ad Nicomachum dilucide et breviter explicabit. Ceterae vero lectiones a festo S. Lucae ad festum dominicae Resurrectionis ante meridiem ab hora octava ad decimam habeantur, post meridiem a tertia ad quintam; reliquo, quod superest, tempore, ante meridiem ab hora septima ad nonam, post meridiem a tertia ad quintam. Huiusmodi temporum distributio et mensura in lectionibus ineundis aequae servabitur in ceteris facultatibus.

Tempora lectionum philosophiae moralis.

Tempus sibi ad legendum quotidie praescriptum professores ita dispertient, ut primam horam dictandis exponendisve lectionibus impendant; secundam pro exercitationibus, in quibus scripta et exposita plenius discutiantur; semihorula vero tam ante quam pomeridianas lectiones praecunte scholares omnes, facto inter se pariter oppositarum sententiarum sectatores congressu, lectionem memoriter recitent, et argumenta hinc inde sibi vicissim obiecta diluant. Huic praeludio sollicito professores intersint, ut nodos disputationum solvant.

Horarum distributio.

Omnes huiusmodi professores singulis sabbatis, a festo S. Lucae ad Quadragesimam, ante meridiem ab hora nona ad undecimam;

Disputationes quilibet habendae hebdomadae.

Quadragesimâ vero ad anni lectivi finem, post meridiem ab horâ quartâ ad sextam, thesibus aliquam, per discipulum pro suggestu defendendam, alternatim proponant, ut incipiat philosophiæ moralis professor, et reliqui deinceps ordine prosequantur.

Huiusmodi autem thesibus quatuor saltem oppositæ sententiæ scholares argumentum pro se quisquam obiciant, eiusve difficultatem doctores ipsi seu magistri augeant et exacuunt; unumquodque argumentum per semihorulæ spatium duret; et præsidenti quatuor regalia dentur, duo vero singulis argumenta proponentibus magistris.

Hæc perutilis disputationum et controversiarum inter discipulos exercitatio ab omnibus aliis professoribus medicinae, necnon theologiæ, in academiâ retinebitur; in iure tamen civili et canonico ab iis tantum qui temporales cathedras obtinebunt.

Theses eiusmodi, sicuti et reliquas disputationes in cartâ manuscriptas gratis tribuendas bidellus a professore accipiat, et postquam ad iudicem subscribendas attulerit, pridie foribus gymnasii maioris artium affigat; neque eas praelo dari, exceptis iis quæ in octavâ Conceptionis propugnantur, nec serico unquam uti licebit, etiamsi theses typis mandari concedatur. Die vero propugnandarum thesium tempora lectionibus præstituta tantisper diminuuntur.

Tempore lectionum nequaquam liceat extraordinarias theses defendere, nisi veniâ a cancellario impetratâ.

TIT. IX. — De medicinae professoribus.

Quoniam non ascensum sed ruinam quaerere videtur is, qui transiliendis gradibus neglecto ordine ad superiora nititur, cum sit rudis inferiorum, cavetur, ne scholares ante ad medicinae scientiam admittantur, quam circa latinam linguam a rhetorices professore examinati sint et approbati, et artium baccalaureatum in hac vel aliâ universitate consecuti.

Cursus medicinae quadriennio definiatur, ita tamen ut tres priores annos candidati theoria dumtaxat præceptis, quartum autem praxi etiam incumbant, se doctori ali-

cui, ægris medenti, adiungentes; hanc quinto pariter anno prosequantur, vel Cervariæ, vel in civitate Barchinonensi, Tarracconensi, Gerundensi, Herdonæ, Dertonsensi, aut Vicensi. Obligentur præterea eiusdem, apud quem se exercuerint, doctoris afferre testimonium coram urbis prætore suscipiendum. Quarto tamen anno exacto, poterunt baccalaureatu insigniri, sed diploma gradus, nisi quintum praxis annum expleverint, non tradatur.

Medicinae professores, statis horis ante vel post meridiem, singulis quibusque annis utiliores universæ medicinae tractatus, suum quisque propriæ cathedræ congruentem, publice doceant et diligenter explicent.

Chirurgiæ professor, quæ ad hanc partem pertinent, triennio absolvat.

Tam medicinae quam chirurgiæ professores tractatus ordine¹ mox præscribendo distribuunt, videlicet:

Primarius medicinae anno primo commentaria in tres primos libros Galeni de morbo et symptomate; anno secundo de elementis et humoribus; anno tertio de temperamentis; anno quarto de facultatibus. Vespertinus anno primo de causis symptomatum in tres posteriores Galeni libros de morbo et symptomate; anno secundo commentaria in tres libros primos Galeni de morbo et symptomate; anno tertio commentaria in duos libros Galeni de differentiis febrium; anno quarto de pulsibus et orinis. Prognosticorum anno primo de curatione febris malignæ et eius symptomate, secundo de curatione februm, tertio commentaria in tres priores libros Galeni de morbo et symptomate, quarto de curatione effectuum. Methodi anno primo de sanguinis missione et purgatione, secundo de methodo medendi, tertio de morbis mulierum et puerorum, quarto in tres libros priores Galeni de morbo et symptomate. Simplicium anno primo de simplicium medicamentorum facultatibus, et medicamentorum compositione, et reliquum quod pro ceteris annis ipsi præscribetur. Anatomes anno primo de ossibus et musculis, secundo de

Methodus hœc in cursu servanda.

¹ Edit. Main. legit ordinem (R. T.)

cavitate animali et nervis, tertio de cavitate vitali et arteriis, quarto quod ipsi assignabitur. Chirurgiæ anno primo de tumoribus, secundo de ulceribus, tertio de vulneribus et operationibus chirurgicis, quos tractatus latino sermone conficiat, nec ipsi præterea per se nec per alium tonstrinam facere licebit.

Lectionum tempus.

Harum porro lectionum tempus ita singulis præfiniendum erit, ut videlicet: Primarius ab horâ octavâ ad nonam; prognosticorum a nonâ ad decimam; anatomes a decimâ ad undecimam antemeridianas: vespertinus a secundâ ad tertiam; methodi a tertâ ad quartam; chirurgiæ a quartâ ad quintam pomeridianas: simplicium horâ sibi præscribendâ.

Theses singula proponendæ hebdomadâ.

Omnes autem eiusmodi professores opportunâ cuiuslibet hebdomadis die, qua vacet a lectionibus, thesim aliquam pro suggestu per discipulum defendendam proponent, in qua eadem ratio et forma superiori titulo indicta retinenda erit.

Singulis autem quibusque kalendis maii in artis medicæ maius gymnasium unâ cum secretario, ut omnia per eundem in acta referantur, convenient; ubi mature inter se deliberabunt, num fortasse novum aliquem sequiori anno tractatum eorum vice, qui præsentibus sanctionibus præscribuntur, pro auditorum utilitate proponere expediat.

Hi omnes academiæ nosocomium gratis invisere, et scholaribus, si qui ægri fuerint, mederi debebunt.

De anatomicis sectionibus.

Professor anatomes quotannis, in loco academiæ impensis sibi apte comparato, sex quidem universales, duodecim vero particulares anatomicas dissectiones sub scholarium oculis exhibebit; in quibus situm, naturam, usum et partium corporis officium publice ostendet, docebit et tradet: videlicet particulariter tres oculorum, tres cordis, tres palmorum, tres laringium, quæ in bovum aut arietum dissectione fieri poterunt. Universaliter autem primam, in qua singillatim ostendat omnes exteriores et interiores abdominis partes et thoracis, cum dissectione capitis, ut inde demonstrat quidquid ce-

rebrum continet, ac nervos qui ab eodem descendunt; secundam, in qua non dispari curâ partes omnes patefaciat ad regionem abdominis, thoracis, capitis et ad genitalia pertinentes; tertiam in venis et arteriis, perspicue demonstrabit distensionem omnium ramorum venæ portæ, ramificationum quoque venæ cavæ in partes inferiores et superiores, itidemque ceterarum venarum ramos tam in brachiis quam in cruribus, et demum arteriarum ramificationem; quartam, in qua musculos pectoris, cervicis, capitis, brachii et cruris diligenter ostendet; quintam, in qua singula ossa aptâ explicatione indicabit, idque exhibitio scheletro, ut in eo facilius atque commodius ossium humani corporis invicem coherentium universa compactio ob oculos ponatur; sextam, in qua, canis viventis dissectione factâ, cordis motum, usumque nervorum recurrentium, et vocem formantium, palam explanabit; hisque subdet pectoris et abdominis partium explicationem; et aliquando etiam plantis et herbis dissectis, earumdem naturam demonstrabit.

In loco dissectionum, ultra scheletrum pro consuetâ partium demonstratione, statua insuper collocabitur, figuram hominis affabre repræsentans, circa quam chirurgiæ professor, fasciis ad id paratis, semel in hebdomadam auditores suos rationem obligandi vulnera edoceat: omnibus anatomicis dissectionibus, chirurgiæ non solum, sed etiam medicinæ cultores intersint.

Praetor¹ civitatis Cervariæ ex eorum cadaveribus, qui in nosocomio moriuntur, professori anatomes tradi iubeat quæ ad usum dissectionum exposcet; pro singulis dissectionibus particularibus, quas iuxta sanctiones professor anatomes fecerit, binæ monetæ Cataloniae librae ex aerario academiæ pendantur, et quatuor pro singulis universalibus.

Illud quoque curæ sit huiusmodi professori tractatus ad suam cathedrâ pertinentes ita discernere et ordinare, ut quaecumque ad reliquos medicinae et chirurgiæ

¹ Pessime edit. Main. legit Praetor (R. T.).

Ad medicinae studium admittendi de latinâ linguâ prius examinandi.

Cursus medicinae quadriennio definiatur, ita tamen ut tres priores annos candidati theoria dumtaxat præceptis, quartum autem praxi etiam incumbant, se doctori ali-

magistros peculiariter spectant, suis non intererat.

Tit. X. — De iuris canonici et civilis professoribus.

Nullus ad iuris civilis, aut canonici studium admittatur, qui in latinitatis examine probatus non fuerit, et ex philosophiâ dialecticam saltem seu logicam non didicerit in hac Cervariensi universitate, vel alibi.

Cathedras perpetuas in iure canonico obtinentes, scilicet primariam, vespertinam, decreti Gratiani, Concilii Tridentini, et temporales Sexti et Clementinarum, ita lectiones sibi in quadriennium prae fixas digerant, ut maiori semper discentium utilitati et progressui consulant; si vero secus fecerint, poenas condignas incurrant.

Huiusmodi vero titulos suis tractatibus inscribent, videlicet: anno primo professor primarius de iudiciis, aut foro competenti; vespertinus de officio et potestate iudicis delegati; Decreti Gratiani de principiis iuris canonici ad primas distinctiones decreti; Sexti vero et Clementinarum titulos qui praescribentur.

Anno secundo primarius de causâ possessionis et proprietatis; vespertinus de iure iurando; decreti super aliquâ ex causis eiusdem decreti; Sexti et Clementinarum, ut praescribetur.

Anno tertio primarius de praebendis et dignitatibus; vespertinus de rescriptis, aut divortii; decreti de poenitentia; Sexti et Clementinarum, ut supra.

Anno quarto primarius de simoniâ; vespertinus de usuris; decreti de consecratione; Sexti et Clementinarum, ut supra.

Professor Tridentini methodum ac seriem sessionum eiusdem Concilii retinebit, earundem sessionum prorogationes leviter attingens; ceteras vero sessiones, quae bipartitas de dogmaticâ et de reformatione sanctiones continent, fusius atque solertius explanabit et biennio concludet. A mente sacri Concilii nunquam recedat, eamque iuxta constitutiones apostolicas et sacrae eiusdem Concilii Congregationis generalia decreta interpretetur. Hanc cathedram as-

secutus, Concilii explanationem ab eâ parte prosequatur, ad quam antecessor devenerat.

Qui temporales decretalium cathedras moderantur, libros quinque ipsarum decretalium vivâ voce et continuâ oratione, tempore et formâ ab academiâ praescriptis, accuratâ ac perspicuâ methodo triennio interpretentur.

In eiusmodi autem explicatione non singulas decretales singillatim persequantur, sed methodice titulos ad instar paratitlorum Andreae Vallensis, Cironii, aut alterius probati auctoris.

Iurium civilium professores, primarius nempe et vespertinus, pandectarum primarius, et vespertinus codicis, necnon temporales cathedras digesti veteris et voluminis obtinentes, ad quadriennium praescriptos pariter academiae sanctionibus commentarios distribuent, et auditoribus explicabunt.

Anno videlicet primo, primarius pandectarum ad titulum de liberis et posthumis; vespertinus pandectarum de acquirendâ possessione; primarius codicis de locato et conducto; vespertinus codicis ad senatusconsultum Trebellianum, voluminis de iure fisci; digesti veteris titulus qui praescribetur.

Anno secundo primarius pandectarum de vulgari et pupillari substitutionibus; vespertinus pandectarum de rebus creditis; primarius codicis de contrahendâ stipulatione; vespertinus codicis, qui testamenta facere possunt; voluminis de excusationibus munerum; digesti veteris, ut supra.

Anno tertio, primarius pandectarum de acquirendâ vel omittendâ¹ haereditate, vespertinus pandectarum de usucapionibus; primarius codicis de in integrum restitutionibus; vespertinus codicis ad legem Falci diam: voluminis de pascuis publicis et privatis: digesti veteris, ut supra.

Anno quarto, primarius pandectarum de inofficioso testamento; vespertinus pandectarum de appellationibus; primarius codi-

¹ Forsan amittendâ (R. T.).

cis de accusationibus; vespertinus codicis de mortis causâ donationibus; voluminis de studiis liberalium artium, sive de iure academico: digesti veteris, ut supra.

Qui temporales institutionum Iustiniani cathedras regunt, institutiones easdem ad singulos textus seu paragraphos triennio suis auditoribus interpretentur, ut prima iuris elementa facili et simplici viâ mox feliciter et utilius addiscant, in quo tempus etiam et forma ab academiâ praefinita, nec lente nec remisse, sed naviter et studiose serventur.

Omnes utriusque iuris professores, sive perpetui sive temporales, in primum quadriennium tractatus suos et commentarios, quos in singulos annos de scripto scholaribus tradere debent, ex albo desument seu edicto academico; in alterum vero ad arbitratum suum, dummodo singulis cathedris respondeant, deligere poterunt, nec intra illud octo annorum spatium eundem tractatum reponant. Eiusmodi tractatum delectus habeatur ineunte maio coram cancellario in singulos alterius quadriennii annos iuxta normam quae theologis praescripta est.

Quivis in utroque iure professori liceat tractatum, a se quotannis ceteroquin edendum, ad proximum vel ulteriorem etiam annum protrahere, si id ubertas utilitasque materiae postulaverit: et e contra plures quoque eodem anno tractatus proferre, si ita breviter eorundem materia circumscribi et absolvi possit.

Professores canonum in contexendis tractatibus quidquid in Sexto, Clementinis, Extravagantibus, Concilio Tridentino et posterioribus pontificiis constitutionibus ex iure antiquo derogatum correctumque diligenter animadvertant. Pari studio id ipsum praestent professores iuris civilis, ut collatione legum romanarum cum nostris factâ, quid olim, quidve hodie in foro et praxi obtineat, auditores funditus hauriant et luculentius perspiciant.

Professores primarii canonum, pandectarum et codicis horâ nonâ antemeridianâ ad decimam lectiones suas tradent; earundem

classium vespertini horâ secundâ pomeridianâ ad tertiam; professores Decreti et Concilii horâ decimâ antemeridianâ ad undecimam; Sexti et Clementinarum professores horâ quae ipsis praefigetur; professor voluminis tertiâ pomeridianâ ad quartam; professor digesti veteris, horâ ut supra statuendâ.

Regentes decretalium singulis lectionibus suis praesint ad sesquihorae spatium alternis, ab horâ secundâ ad quintam post meridiem: in tertiam vero sesquihorae partem vivâ voce et continuâ oratione lectiones propositas explicabunt: hora quae superest, ad thesim ex visceribus rei a praeceptore expositae eductam enixe disputandam et discutiendam tota impendatur. Unus ex auditoribus propugnatores agat: tres argumenta adiciant: professor nodos controversiarum dissolvat et extricabit. Huiusmodi quotidianis exercitationibus discipuli omnes alternatim vacent. Eadem omnino methodus et temporis partitio institutionum civilium regentibus adamussim servanda praescribitur; ita tamen ut omnes incipiant post septimam et horam dimidiam antemeridianam.

Tam proprietarii quam regentes professores, quae hactenus censita sunt pro iure canonico et civili docendo et addiscendo, diligentissime servant, et provideant ut a discipulis observentur; horumque maxime habeatur ratio in cursu litterarum probatione, quam nullatenus concedant auditoribus, qui lectionibus singulis, ut statutis academiae praefinitur, non interfuerint. In hoc autem severitate potius omnium acuunt diligentiam, quam indulgentiâ negligentium foveant desidiam.

Regentes decretalium et institutionum civilium quibusque dominicis diebus temporis lectivi pro suggestu discipulum alternis producant, qui thesim, ex libro quem eo anno interpretantur decerpendam, hyeme ab horâ octavâ ad decimam, vere a septimâ ad nonam antemeridianas propugnet.

Adversus illam tam in canonicis thesibus quam in civilibus proponant argumenta quatuor studiosi, ex quatuor iurisprudentiae classibus: videlicet primum studiosus

Thesis proponenda.

Ad iura non admittendi nisi prius logicam didicerint.

Methodus studii iurum.

De studio Concilii Tridentini.

Partitio horarum.

quartae classis, secundum tertiae, tertium secundae, quartum primae. Argumenta proposita suscipiant et vim difficultatis adaugeant primi proprietarius canonum vel iuris civilis, secundi regens canonum vel iuris civilis, tertii baccalaureus iuris canonici vel civilis.

Neque scholaris censeatur cursum annum legitime peregrisse, qui semel thesim aliquam eo anno non defenderit. Huiusmodi theses in cartâ sint manuscriptâ.

Utriusque iuris proprietariis liceat, etiam tempore lectionum, theses minores, cartâ tamen, non serico impressas, e superiori loco propugnare. Hoc etiam licebit regentibus, absque eo tamen quod theses dominicis diebus praescriptas praetermittant. Cum in propugnatione thesium minorum proprietarius patronum agit, et argumenta scholares obiiciunt, argumentorum vires tantum proprietarii vel doctores adaugeant. Iuris canonici professores theses civiles propugnare poterunt, et canonicas iurisprudentiae civilis interpretes.

TIT. XI. — *De theologiae professoribus.*

Auditores
theologiae.

Inter theologiae auditores nomen suum profiteri nemo valeat, quin philosophiae triennale curriculum aut in hac Cervariensi aut in aliâ universitate exegerit; idque constet ac testatum sit sub academiae sigillo, in qua se studuisse affirmat.

Theologiae
professores.

Theologiae professores singulis annis sub primordia mensis maii coram scholastico et academiae scriba pro lectionibus mox suscipiendis eos tractatus potissimum ad interpretationem Magistri sententiarum mature deligant, quos auditoribus utiliores fore censuerint.

Is vero ordo in hoc delectu servetur, ut primi sint ex gradus antiquitate tres primarii sententiae S. Thomae, Scoti et doctoris Suarez; deinde eodem ordine vespertini; tum sacrorum bibliorum et moralis theologiae professores: quae diligenter in acta referet secretarius in libris ad haec destinatis.

Delectos vero tractatus ita conficiant (resecatis omnino inutilibus quaestionibus) ut

pleraque eorumdem theorematum non tantum ratione fulciant, quam sacrorum bibliorum, sanctorum patrum et conciliorum auctoritatibus, tamquam solidioris veritatis fundamento, sustentent; praesertim adversus haeresem septentrionalium ac Iansenii et Quesnelli sectatores.

Tractatus insuper eiusmodi ita quotannis discernant, ut nunquam duo, diversae licet scholae, professores eundem praelegant, nec ullus, nisi quadriennium effluxerit, valeat iterare.

Scoti cathedrae praefectus praecipue caveat, ne, in conficiendis ad praelectiones suas tractatibus, a mente eiusdem doctoris deflectat.

Sacrorum bibliorum professor et interpres per idem quadriennium congruentes ex Veteri vel Novo Testamento commentarios, vel decerptos ex sacris bibliis tractatus, pro commodiori eorumdem interpretatione, scholaribus dictabit, quaestiones theologiae, ut vocant, scholasticae, tamquam a suo scopo alienas, non intermiscens. Qui insuper et hebraeam linguam, vel ex grammaticâ Bellarmini, vel alterius probati auctoris, docebit, ut bibliorum sensus arcanos facilius deprehendant; et ex iisdem fontibus, quaecumque ad illius linguae regulas et sermonis proprietatem pertineant, explicabit.

Theologiae moralis professor identidem potiores de morali doctrinâ tractatus edet et audientibus explanabit.

Singuli theologiae professores, tum in publicis gymnasiis, tum in privatis aedibus, si opportune visum fuerit, ita suos comparent auditores, ut ex iisdem tractatibus, quos consuetis praelectionibus exceperint, crebras dissertationes conficere usu addiscant.

Tres primarii ab horâ nonâ ad decimam, theologiae vero moralis professor a decimâ ad undecimam ante meridiem lectiones producant; vespertini a secundâ ad tertiam, a tertiâ vero ad quartam pomeridianas bibliorum interpres. Singulis hebdomadis theses in theologiae facultate propugnentur, ut artium et medicinae professoribus praescriptum est.

TIT. XII. — *De oppositione ad cathedras.*

Vacationis
indictio.

Quotiescumque cathedram aliquam ex qualibet causâ vacare contigerit, continuo scholasticus edicta vacationis in scholis affigi et per quindecim dies publicari mandet; quibus elapsis, si cathedra fuerit proprietatis seu perpetua, post triduum, post unam vero diem, si fuerit temporalis, iubeat ab academiae scriba competitores admitti.

Nec iterum negligat substitutum idoneum et gradu congruenti insignitum cathedrae vacanti sufficere, de consilio professorum ad quos illa noscitur pertinere.

Substituti munus huiusmodi gratuito exerceant, tam in casu vacationis, quam si id fieri propter legitimum professoris impedimentum contingat; idemque in substitutionibus ministrorum, quae valetudinis causâ fient, omnino servetur. Salarium vero, dum vacat cathedra, in academiae compendium cedat.

Qui ad oppositionem huiusmodi admitti nequeant.

Competitores omnes, antequam oppositioni cathedrae vacantis subscribant, vel licentiae gradum adeptos esse oportebit, si cathedra sit perpetua, aut baccalaureatum, si fuerit temporalis; dummodo insuper curriculum studiorum emensi fuerint, quod requiritur ad licentiam.

Gradus autem huiusmodi uniuscuiusque cathedrae facultati singuli respondeant, veluti gradus iuris canonici pro cathedris canonum, civilis pro civilibus, theologiae pro eiusdem cathedris. Verumtamen ad reliqua iuris utriusque munia exercenda praedicti gradus promiscue censeantur, quos necesse erit vel in hac Cervariensi academiâ esse susceptos, vel in eadem legitime cooptatos.

De praevio
eorum examine.

Competitores singuli, qui oppositioni subscripserint, si postmodum, neque valetudine neque aliâ quavis causâ legitimâ praepediti, stato tempore legere destiterint, a cathedris primo vacaturis arceantur: iustâ vero de causâ impeditis poterit ad modicum tempus scholasticus indulgere: quod tamen octo dierum spatium non excedat.

Lectiones praeviae ad obtinendas cathe-

dras diebus tantum profestis in ipso academiae theatro, vel, si opportunius visum fuerit, in gymnasio, ante vel post meridiem, a candidatis habeantur, eo tamen ordine ut postremò recitent gradu antiquiores. Scholasticus in propriis aedibus, praesente academiae secretario et duobus doctoribus antiquioribus, singula singulis competitoribus ad legendum capita assignet ex libro, qui, remotâ omni fraude, sorte, ferri cuspede ipsis inspectantibus tripartito, aperiatur, factâ eisdem optione, quod voluerint, eligendi; et pro huiusmodi lectione contenda, quae in horae spatium continuâ oratione producenda erit, integer naturalis dies singulis concedatur.

Quilibet, postquam lectionem absolverit, sententiam suam adversus duos ex competitoribus, a cancellario designandos, per semihorulae spatium propugnabit; utriusque tamen iuris professores hac lege non teneantur.

Si, temporali cathedrâ vacante, nullus intra tempus legitimum oppositioni subscripserit, professor, qui eandem obtinebat, munus suum ad alterum usque vacationis tempus prosequetur, quin peritiae suae novum periculum facere obligetur.

Omnibus, quae ad cathedrarum oppositionem pertinent, rite peractis, singulorum competitorum tituli et merita, ab academiae scriba litteris authentice consignata, scholastici ipsius operâ ad supremum regis consilium deferantur. Cathedram vero adeptis, non ante possessionem inire liceat, quam iura sive stipendia, quae ad academiam spectant, exsolverint, scilicet: proprietarii quadraginta libras monetae Cataloniae, regentes autem viginti; ex quibus quadraginta regalia secretario, quinque singulis bidellis, totidemque caeremoniarum magistro attribuantur, reliqua summa in aerarium inferatur. Fidei quoque professionem emittant: cancellario eiusve iudici iureiurando obedientiam spondeant: seque in eadem verba academiae sanctiones et mandata servaturos, suumque munus solerter expleturos obstringant. Neque, antequam haec praestiterint, salario fruantur.

Praemittenda
ad possessionem
cathedrae
capiendam.

Cathedrae **exemptae.** Cathedrae artis grammaticae (ad quas

obtinendas nullus gradus requiritur) necnon humaniorum litterarum, philosophiae, theologiae et sacrarum bibliorum, quae concessione regis professoribus ex Ordine sancti Dominici, sancti Francisci de Assisio, ac Societatis Iesu in perpetuum addicta sunt, consuetis ad cathedras petendas academiae sanctionibus non subiaceant. Quoties autem ad eas primo assumuntur, cathedris grammaticae ac humaniorum litterarum exceptis, praelectionem publice faciant, doctrinae suae specimen praebituri.

Earumque **distributio** **re-** **ligiosa** **Ordini-** **bus.** Cathedrae praedictae regularibus destinatae regio diplomate die xv aprilis anno MDCCXXIV distributae sunt ut infra: primariae theologiae cathedra divi Thomae doctoris Angelici, et una artium ex tribus academiae pro eiusdem sententia, Ordini sancti Dominici; primariae theologiae Ioannis Duns Scoti doctoris subtilis, et una artium pro eiusdem sententia, Seraphico Ordini; primariae theologiae doctoris Suarez, cum una pariter artium ex tribus academiae pro eiusdem doctoris sententia, Societati Iesu.

Provinciales S. Dominici et Societatis Iesu lectores ex propria familia ad praefatas cathedras regi proponant, et eos undequaque eruditos, politiori doctrina ornatos, et magisteriis apud propria collegia cum laude perfunctos. Si gradu convenienti praediti non fuerint, vel illum in academia suscipiant vel in eadem, si alibi susceperint, cooptentur.

Quoniam vero vel generalis S. Francisci vel eiusdem commissarius iugiter in Hispania resident, alteruter pro tempore eandem omnino curam et vigilantiam in proponendis ad easdem cathedras sui Ordinis magistris per se adhibeat; quibus gradus, si quibus indigeant, gratis conferantur, cum et ipsi gratis id praestent; eorum vero cathedrae salarium syndicus Ordinis accipiet, ut inde omne id, quo regularis professor indigeat, expendatur; reliquum eleemosynae titulo eidem Ordini assignetur.

1 Edit. Main. legit quod (R. T.).

Praedicatorum et Seraphici instituti regulares ad reliquas cathedras aspirare non valeant; auditores autem saeculares, qui Scoti mentem secuti fuerint, ad petendas philosophiae et theologiae cathedras tam pro S. Thomae quam pro sententia Suarez admitti poterunt.

TIT. XIII. — De gymnasiarum distributione et optione.

Gymnasia seu scholae ita singulis academiae professoribus distribuuntur, ut fiat in classes partitio, grammaticae, philosophiae, theologiae, medicinae et iuris utriusque, iuxta aptiorem loci opportunitatem, concesso antiquioribus cuiuslibet classis professoribus optionis iure; ita tamen ut ea de re scholasticus certior fiat, qui demum dubia et controversias, si quae oboriantur, prout suaserit aequitas et utilitas, arbitrio suo iudicare poterit.

TIT. XIV. — De modo, forma et temporibus lectionum.

Professores grammaticae, humaniorum litterarum, philosophiae, astronomiae et qui temporales cathedras decretalium et institutionum in utroque iure obtinent, viva voce et continua oratione materias singuli ad suas cathedras spectantes explicabunt; adeo vero exactam sibi praefiniti temporis rationem habebunt, ut singula omnino, quae de eiusdem distributione academiae sanctionibus praescripta sunt, sine fraude conservent.

Artium professores, tametsi postremum cursus annum attigerint, ad finem usque mensis iunii, ut ceteri, suas lectiones producant.

In cathedris perpetuis medicinae, utriusque iuris, et theologiae, integrum horae spatium, itaut nullus praetextus impedire vel interpellare valeat, lectionibus suis professores impendant; cuius postremam partem, quae quartam non excedat, explicatione eorum, quae scripta scholares excludant.

Sedulò curent praeterea, ut omnes omni-

no scholares ab initio ad finem plenas et integras lectiones audiant; nec eas certo tempore inchoandas retardent, dum plerique scholam adventuri moras nectunt; sed ita statutis magistri adhaerebunt, ut nec citius nec serius, quam par est, aut ingredi aut egredi palaestram discipulos patiantur.

Academiae iudex, qui crebro gymnasia invisere debet, omnino caveat, ne lectionum tempora, ordo et ratio, scholarum tumultibus, rixis, clamoribus perturbentur; sed singulos in officio contineat, saepiusque admoneat et demum in refractarios, ut aequitas tulerit, animadvertat. Eos autem nunquam impunes abire sinet, quos tanta impudentia fuisse noverit, ut ad scholas, otandi potius aut rixandi causa, quam disputandi et discendi studio, catervatim confluant, vel professoribus ac magistris praesertim docentibus negotium facessere non vereantur.

Poenae contra **lectiones nulla** **iusta causa o-** **mittentes.**

Si scholares omnes a primordio lectionum, scilicet a festo S. Lucae de mense octobris usque ad Natalem Domini, quatuor integras lectiones omiserint sine causa, eos academiae index, ut res ipsa postulat, acriter obiurgabit. Si rursus tale aliquid commiserint per dies octo, propriis in aedibus in custodia detineantur. Quod si ter idem ausi fuerint, studiorum cursus huiusmodi omissionibus intermediis irritus omnino censetur.

Praeterea, si qui etiam, neque ex valetudine neque alia iusta de causa per aliquod spatium temporis, veluti in mensem integrum, sponte lectiones non audiverint, in cursum probatione reiiciantur. Proinde ipsi professores iurato spondeant, se in hisce probationibus, posthabitis omnibus privatis studiis, ad conscientiae normam et academiae praescripta cuncta moderaturos. Quod si aliquando in ancipiti haerent, rem scholastici iudicio dirimendam proponant, qui etiam, ne nimiam indulgentiam et facilitatem scholarum desidia et negligentiae ansam praebet, intra aequitatis et iustitiae limites ius suum exercebit.

Lectionum temporibus nemo unquam officialis docentes ex cathedra professores in-

terpellet, neque eos ad academiae concilium evocandi causa, vel ad aliam¹ academiae functionem, neque pro feriis denunciantis, vel alio praetextu. Duos insuper uno eodemque tempore litterarios actus, eiusdem praesertim facultatis, celebrare non liceat. Universa autem lectionum, thesium, disputationum genera, et quidquid ad doctrinam in quavis scientia tradendam vel excolendam pertinet, tum a praceptoribus tum a scholaribus latine pertractanda esse statuimus. Si vero res huiusmodi sit, quae aliquando vernaculum sermonem desideret, Castellano utantur, nec a praescripta docendi norma recedant.

Singuli omnium facultatum professores, in contextendis tractatibus ad propriam cathedram pertinentibus, dabunt sedulam operam ut nihil ab instituto suo alienum, nihil inutile suis auditoribus proponant, ne singula singulis temere permisceant, et servandum in disciplinis tradendis ordinem cum discentium iactura pervertant. Haec autem cancellarius adamussim servari curabit, vitia, si quae irrepererint, prout ius fasque fuerit, emendaturus.

TIT. XV. — De absentia professorum.

Professor, qui per triginta dies continuos (computatis etiam non profestis in id temporis incidentibus, dummodo non sint ex principalibus, quae tum aestivo tempore tum solemnibus Natalis et dominicae Resurrectionis conceduntur), vel intermissos, sine causa a lectionibus cessaverit et abfuerit, ipso facto cathedra et magisterio abdicetur. Scholasticus vero et concilium sufficiens tempus impeditis aut rationabili de causa abfuturis impertiatur: non tamen cathedra destituatur, sed interim absentis vices et locum substitutus professor subeat.

Concessionis tempus nulli excedere liceat, ac proinde bidellus punctator, eo elapso, iudicem praesente secretario adeat, ut, eo admonito, quid praeterea consilii capiendum sit, a cancellario et concilio decernatur.

1 Edit. Main. legit alium (R. T.).

Poenae contra **professores eo-** **dum modo a** **lectionibus ces-** **santes.**

Academiae officiales sine licentia scholarum abesse non liceat.

Academiae officiales citra scholasticam veniam abesse non possint, quibus tamen, etiam iustâ de causâ, ultra octiduum lectionum tempore non concedatur, nec ultra mensem tempore feriato. Quod si non impetratâ veniam abfuerint, mulctâ afficiantur; ac etiam duplo, si revocati redire cunctentur; mox etiam officio abdicentur, si moras ulterius neclere ausi fuerint.

Tit. XVI. — *De repetitionibus professorum cathedras perpetuas obtinentium.*

Repetitiones quo incedendae tempore.

A festo dominicae Resurrectionis ad finem usque cursus litterarii, diebus feriatis occurrentibus, omnes academiae professores, qui cathedras perpetuas moderantur, in maiori universitatis theatro repetitionem anniversariam pridie in gymnasio repetentes publicandam, ex materiâ, quam unusquisque publice tractat, erutam, in horae spatium ex praescripto academico habere teneantur. In eos qui id praetermiserint, mulctam decem ducatorum cancellarius irrogabit, quae bibliothecae compendio assignetur.

Series repetitionum.

Theologi huiusmodi repetitiones ineant, nimirum primarii tres professores, hac ratione ut antiquior praefatur; similiter vespertini; sacrorum deinceps bibliorum professor et moralis theologiae; praeterea canonistae, servato cathedrarum ordine; mox iuristae, medici, matheseos et philosophiae moralis. Litterarum vero humaniorum praeceptor, qui ad eiusmodi repetitionem non obligatur, orationem pro studiorum instauratione coram academiae coetu in festo S. Lucae in semihoram habebit.

Repetitionum comitatus.

Bidelli et caeremoniarum magister professores repetentes, ad domos proprias euntes et redeuntes, ut moris est, in functionibus publicis comitentur. Quod si non praestiterint, ducati dimidium singuli persolvant ad bibliothecae compendium. Professoribus repetitiones suas typis mandatas edere concedatur, quas etiam in bibliothecam licebit inferre.

Tit. XVII. — *De tractatibus seu materiis professorum bibliothecae inserendis.*

Lucubrationes, quas pro magisterii mu-

nera professores de scripto per totum annum scholaribus proponunt, ab iisdem nomine et anno suâ manu subscriptas scholastico, praesente universitatis scriba, qui rem in acta referat, die primâ mensis iulii exhibeantur, ut in scriniis ipsius academiae serventur. Si quis vero ex professoribus id facere recusaverit, mulctam decem ducatorum subeat, bibliothecae compendiis assignandam.

Hoc item praestabunt omnes proprietarii, excepto rhetorices professore. Regentes praeterea Sexti et Clementinarum, digesti veteris et voluminis, methodi, simplicium, anathomes et chirurgiae. Septem vero professores artium exacto triennio, sicuti qui tractatum seu materiam ultra annum, ut per statuta licet, extenderint, eam non nisi absolutam afferant, quod et cancellario innotescere et secretarius in acta referre debeat.

Cancellarius curam gerat, ut tractatus eiusmodi bibliothecae quamcito inferantur, in iisque custodiendis ordo, ratio et quidquid pro reliquis bibliothecae libris statutum est, omnino servetur.

Tit. XVIII. — *De salario professorum cathedras perpetuas obtinentium.*

Professores qui cathedram perpetuam sint adepti, infra semestre doctoratus lauream consequi debeant, atque interim cathedrae salarium ipsis non persolvatur. Quod si huiusmodi tempus elabi patiantur, et gradum, ut praescribitur, suscipere neglexerint, ipsâ quoque cathedrâ priventur.

Si intra sex menses gradu nondum suscepto, aut e vitâ excesserint, aut cathedram aliâs deseruerint, eorum salarium in academici orarii compendium cedat.

Si contigerit, aliquem ex huiusmodi professoribus, dimidio tamen cursu iam peracto, e vitâ migrare, ipsi salarium totius anni exsolvatur; quemadmodum et professoribus ob vicennale curriculum emeritis. Iis vero qui vel promoti fuerint, vel aliis de causis cathedrâ se abdicaverint, ad diem dumtaxat, quo legere per se cessaverint, pro ratâ salarium dependatur.

Tit. XIX. — *De professoribus emeritis.*

Qui lectores emeriti.

Qui viginti annos continuos aut intermissos aliquam cathedram ex perpetuis, necnon partim theologiae, partim etiam philosophiae moralis, legitime et laudabiliter iuxta sanctiones academiae in eadem rexit, honore professoris emeriti decoretur, et salario, quoad vixerit, ut lectores ceteri perfruatur.

Qui iubilationem assequantur.

Hanc vacationem professoris emeriti, vulgo iubilationem, ceteri lectores cathedrarum temporalium assequi non possint; neque ille, qui in regendâ perpetuâ vel incuriae nomine plus ceteris notatus et mulctatus sit, vel suum munus per substitutum obierit, nisi impeditus aut absens academiae causâ fuisset.

Emeriti vacatio a concilio petenda.

Quicumque, vicennali cursu peracto, emeriti vacatione cupit honestari, id coram concilio definitorem petat. Concilium vero statim ratiocinatoribus negotium dabit, ut praesente secretario diligenter exquirant, num professor vicennale curriculum iuxta academiae sanctiones rite confecerit; cumque concilium hoc legitime constare intellexerit, vacationem decernat.

Huiusmodi autem vacationis concedendae solemnitas mos erit, ut in theatrum maius singuli academiae doctores conveniant, et inaugurati professoris laudes collega eiusdem facultatis, oratione ex tempore palam habitâ, exornet.

Professor, obtentâ vacatione, sacchari sex libras singulis ratiocinatoribus distribuet, secretario aureum, sive duplam, et duplae dimidium bidello maiori erogabit.

Emeriti iurium professores, nobiles cum liberis declarantur.

Magisterii vacationem adeptus poterit, si ita placuerit, diutius eidem cathedrae praesesse et salario integro frui, dum probe in omnibus muneri satisfaciat: iuris vel canonici vel civilis professor vacationem consecutus, quoad ipse vixerit, unâ cum liberis nobilitate, quam vocant hidalgua, perfruatur.

Tit. XX. — *De salario professoris emeriti, et eorum, qui ex hac vacatione cathedras adipiscuntur.*

Qui cathedram professoris emeriti ob-

tinuerit, hoc superstito, salarium prioris cathedrae, quam regebat, tantum percipiat: item, qui secundam et gradatim reliquas eiusdem classis cathedras assequatur. Qui vero postremus fuerit, integrum salarium accipiat, cuius tamen tertia pars ex salario professoris emeriti deducatur. In cathedris vero theologiae moralis, philosophiae moralis, rhetoricorum et astronomiae, et in iis quae regularibus destinantur, professoris emeriti cathedram adepto integrum exsolvatur salarium, videlicet duae partes ex universitatis redditibus, altera vero ex salario dicti professoris.

Tit. XXI. — *De cathedrarum temporalium curriculo.*

Septem cathedrae artium et chirurgiae, tres institutionum civilium, et tres decretalium, triennio terminentur. Methodi vero, simplicium et anatomes, digesti veteris, voluminis, Sexti et Clementinarum, quadriennio. Lapsis igitur triennio vel quadriennio, statim vacantes edicto publicentur iuxta academiae sanctiones. Quod si cathedrae artium vacaverint triennio nondum exacto, qui suffectus fuerit, eas tantummodo tempore quod superest obtineat.

Non perinde vero fiat in plerisque aliis; nam, expleto tempore quod praedecessoris curriculo deest, novum atque integrum et sanctionibus academiae praefinitum docendi cursum successores instituent.

In grammaticae cathedris, quod pro eisdem peculiariter statutum est, observetur.

Tit. XXII. — *De scholaribus albo inscribendis et cursuum probatione.*

Scholares omnes, a grammaticâ ad theologiam, academiae albo seu matriculae inscribantur, quod accurate praestabit secretarius singulas seorsim describens facultates, et in qualibet singulorum nomina et patriam, unâ cum die, mense et anno; alioquin nec foro gaudeant, nec privilegiis academiae, nec ratus eorum cursus, nisi a die, qua matriculae inscripti fuerint, censeatur: idque fiat infra dies quindecim post festum S. Lucae, ut integro studiorum curriculo,

De matriculae necessitate, distinctione quoad diversos cursus, etc.

vel infra quindecim post Natalem Domini, ut dimidiato satisfaciant; alioquin tempus a die matriculae dumtaxat aestimandum suffragetur. Matricula¹ autem pro unâ scientiâ alteri accomodari non possit, adeo ut civilis candidati, cum, expleto anno secundo iuris civilis, canonicum simul aggrediantur, peculiari etiam matriculâ canonistarum indigeant. Matriculae defectum supplere cancellarius non valebit, nec huiusmodi lege scholares solvere, neque ab alterâ facultate ad alteram transferre; et si quid huiusmodi contigerit, irritum censeatur, nisi id tabellionis errore factum fuisset. Quod vero ad fori privilegium attinet, ultra triennium non porrigatur, a postremâ matriculâ computandum.

Quid pro matriculâ dandum secretario.

A baccalaureis, et in aliquâ dignitate constitutis, pro matriculâ octo denarios catalanos secretarius exigit; a ceteris quaruncumque facultatum scholaribus sex; a grammaticis quatuor; a professorum vero filiis nihil eo nomine accipiatur. Si secretarius matriculae diem fraudulenter in actis aut postposuisse aut praetulisse compertus fuerit, citra spem veniae privetur officio.

In cursuum testimoniis peculiarem et distinctam cuiuslibet matriculae, ante ab unoquoque susceptae, mentionem faciat: quod si praetermiserit, quadraginta regalibus primâ vice, et imposterum octoginta, bibliothecae assignandis, mulctetur.

Si ex matriculâ testimonio cursus insertâ constiterit, scholarem integre cursum non perfecisse, ad gradus examen non admittatur, nisi, proxime sequenti anno, quod cursui deest expleverit. Quod si ad tertiam anni lectivi partem sine causâ a lectionibus abfuerit, ipsius cursus plane irritus iudicetur. Huiusmodi supplementum cuiuslibet, qui cursum intermiserit, permittatur; verum si hoc ex valetudine contigerit, cursus legitime inceptus pro confecto habebitur.

Foramen ab officialibus et professoribus quotannis praestandum.

Omnes praeterea universitatis ministri, seu officiales, qui ab academiâ quemadmodum professores salarium accipiunt, singulis annis ad festum S. Lucae de mense octobris ma-

triculo inscribantur; quo die omnes pariter, qui in praesenti academiâ cathedras perpetuas vel temporales regunt, post emissam fidei professionem, iurare obedientiam scholastico eiusve iudici debeant; necnon se omnes et singulas, quae ad eos spectent, academiae sanctiones servaturos, et quidquid sibi, quod aequum iustumque sit, universitatis nomine iniunctum fuerit, executuros.

Singulis annis, post octavam Corporis Christi, omnium scholarium cursus, num rati num irriti censendi sint, diligenti examine, academiae iudici et tabellione praesentibus, probentur.

Omnes iureiurando promittant ad iuris et conscientiae regulas et iuxta academiae sanctiones sententiam dicturos; et illud praecipue animadvertant, num scholares singuli in singulas hebdomadas pro suggestu theses defenderint, ac omnibus, ad quas obligantur, lectionibus interfuerint: videlicet tam illis, quae dictantur, quam quae vivâ magistri voce excipiuntur, ut in cathedris decretalium et institutionum civilium.

Probationes cursuum a theologis initium capiant; mox ad utriusque iuris professores; deinde ad medicos et artium lectores gradum facient.

Huiusmodi probationibus quilibet scholaris per se ipse intersit, nisi aut valetudinis aut aliâ iustâ absentiae causâ impediatur; quam tamen cancellarius cognoscat, ut eam nonnisi urgente necessitate admittat. Cursus eodem anno, quo perfectus est, probeatur; nonnisi exacto anno probatio valeat, nec in proxime sequentem annum differri possit.

Pro cursu probatione artium cultores quatuor denarios catalanos persolvant secretario; ceteri sex; professorum filii gratis probentur.

Improbatos et irritos cursus nec ipse cancellarius comprobare, nec privilegio aliquo confirmare possit, nisi manifesta iniuria gravatos compererit.

Cursus, licet in aliâ quam in hac Cervariensi academiâ peracti, admitti poterunt, dummodo legitime et academico more confectos fuisse constiterit. Quod tamen, inscio

De iudicio cursuum scholarium.

Quid iudices debeant ad hoc examinare.

Quod improbat cursus, a nemine comprobari possit.

Cursus vero alibi peracti ab academia possunt admitti.

scholastico, academiae secretario non licebit. Idemque obtinebit pro collegiis, seminaribus vel regularibus domibus Cataloniae, ubi artes et theologiae legitime doceantur. Caveat tamen cancellarius, ne sub hoc obtentu non legitimi cursus subrepani.

TIT. XXIII. — De regulâ ab scholaribus, dum vacant studiis, observandâ.

Qua conditione cursum legitimum et completum censeatur sit.

Cuiuscumque facultatis auditores cursum in quavis scientiâ legitimum peregrisse non censeantur, nisi in philosophiâ per triennium, in medicinâ vero, iurisprudentiâ et theologiâ quadriennium diligenter steterint tam ante quam post meridiem lectionibus tam ordinariis quam extraordinariis, necnon thesibus propugnandis, et quibuslibet aliis consuetis litterariis actibus interfuerint, prout singulis academiae leges praescribunt.

A quolibet auditore semel in anno defendenda in aliqua thesi.

Omnes philosophiae, medicinae, iurisprudentiae et theologiae auditores quotannis semel thesim aliquam in propriâ facultate, ex iis quae ad singulas hebdomadas ex suggestu proponi solent, sub magistri praesidio defendere parati sint, et ad eiusdem nutum defendant, nisi legitime impendantur. Diligenter vero scholasticus inquirat, an id ipsi praestiterint, praesertim cum pro baccalaureatus examine veniam ab eodem scholares petierint.

Tempus post baccalaureatum ceteris vacandi studiis.

Curriculo ad baccalaureatum legitime perfecto, philosophiae, medicinae et theologiae studiosi in annum, in biennium vero utriusque iuris, ad academiae placitum, suae unusquisque facultati diligenter incumbat, priusquam ipsis pro licentiae gradu examen subire concedatur.

Grammaticae latinae et graecae, humaniorum litterarum et matheseos candidati annorum rationem et numerum eisdem academiae sanctionibus praescriptos observent. Artium quoque cultores summulis logicae, metaphisicae, physicae triennio dent operam, ut pariter academicis legibus statuitur.

Medicinae auditores anno primo lectionibus cathedrarum primariae prognosticorum et anatomes horis antimeridianis intersint, post meridiem vero lectionibus cathedrae

vespertinae et methodi; anno secundo primariae prognosticorum et anatomes ante meridiem, methodi et chirurgiae post meridiem; anno tertio primariae et anatomes ante meridiem, methodi et chirurgiae post meridiem; anno quarto primariae prognosticorum et anatomes ante meridiem, vespertinae et chirurgiae post meridiem: lectiones quoque simplicium, ut ipsis iniungitur, non omittant.

Iurisprudentiae studiosi audiant anno primo ante meridiem institutiones civiles, ut in titulo x statuitur, itidem cathedrae pandectarum primariae intersint, mox accedant ad lectiones extraordinarias institutionum primi et secundi libri; post meridiem, vespertinam iuris canonici cathedram adeant, tum in privatis exercitationibus sint frequentes: anno secundo ante meridiem institutiones civiles, ut in titulo x, cathedram primariam canonum, et lectiones extraordinarias institutionum civilium libri tertii et quarti audiant; post meridiem, pandectarum cathedram vespertinam, et in exercitationibus privatis intersint: anno tertio ante meridiem institutiones civiles, ut titulo x, cathedram codicis primariam, et lectiones extraordinarias libri primi et secundi institutionum civilium; post meridiem, cathedram vespertinam codicis, et easdem privatas exercitationes obeant: anno quarto ante meridiem lectiones extraordinarias institutionum civilium libri tertii et quarti et cathedram Decreti; post meridiem, cathedram Voluminis, et privatis pariter exercitationibus vacent; cathedras Digesti veteris etiam audiant, ut ipsis praescribetur.

Qui iuri canonico student, exacto prius in iurisprudentiâ civili biennio, id est anno tertio, audiant ante meridiem institutiones civiles, ut titulo x, insuper et lectiones extraordinarias institutionum civilium libri primi et secundi, et cathedram Decreti; post meridiem audiant lectiones decretalium, ut eodem titulo x: anno quarto ante meridiem lectiones extraordinarias institutionum civilium libri tertii et quarti, et cathedram Concilii Tridentini; post meridiem decretales, ut praefato titulo. Audiant quoque cathe-

¹ Edit. Main. legit *Matriculae* (R. T.).

drae Sexti et Clementinarum horis sibi assignatis.

Porro praeceptores sedulo curabunt, ut iuris utriusque studiosi, quaecumque hac super re ipsa iniuncta et praecepta fuerint, diligentissime praestent. In hoc idem non disparem diligentiam cancellarius adhibebit, qui lectionum extraordinariorum distributionem ad institutiones civiles antimeridianis horis explicandas, prout ipse utilius censuerit, temperabit.

Iuris civilis studiosi, si iuris huiusmodi quadriennio annuum iuris canonici cursum adiunxerint, iuris utriusque baccalaureatum consequi poterunt; idque vicissim pro canonistis valeat.

Theologi in quadriennium tam ad primariam quam ad vespertinam eiusdem, quam sequuntur, sententiae cathedras assidui esse teneantur. Scotistae autem ad primariam propriae sententiae, et ad vespertinam doctoris Suarez. Verum omnes pariter anno primo philosophiae morali, secundo cathedrae sacrorum bibliorum et theologiae morali operam dabunt.

Scholaribus a grammatica ad theologiam nonnisi semel liceat exactum anni curriculum in eadem facultate repetere, nisi ob affectam valetudinem secus facere cogantur.

Ad licentiae gradum promovendi novum sui periculum facere teneantur.

Qui legitime cursum ad baccalaureatum peregerit, ut postmodum ad licentiae gradum promoveatur, iterum se exercere, et novum, ut in quavis facultate praescribitur, sui periculum facere obligetur.

TIT. XXIV. — De chirurgiae studiosis.

Chirurgiae auditores per examinae admittendi.

Ad chirurgiae studium se conferre volentes, congruenter in latino sermone et philosophia versati sint; qua de re, ut in academia moris est, non aliter, quam praevio examine et approbatione, admittantur. Praecipuos huius artis tractatus a praelectore triennio excipient de scripto. Quadriennium insuper experimentis chirurgicis diligenter impendent in hac vel alia civitate, in qua sit collegium chirurgorum, donec magisterii honorem assequantur: quem non ante obtinebunt, quam lectionem ex Guidonis tractatu de vulneribus, ulceribus

Qua conditione magistratum in conferendum.

et tumoribus sorte ducendam in semihorae spatium habeant, et in tres continuas horas a medicinae et chirurgiae professoribus examinentur et approbentur; nec non stipendia, quae iure et ex academiae praescripto pendunt solent, persolvant, triginta videlicet libras monetae catalanae: ex quibus viginti quatuor distribuuntur inter examinatores et cancellarium, cui tamen duplex portio debetur; reliquum inter secretarium et ministros.

Gradum eiusmodi consequutus, pro toto Cataloniae principatu chirurgiae magister censeatur, nec aliam sive archiatri sive collegii probationem aut licentiam desideret.

Quae sorum sint privilegia.

Qui chirurgiae triennium in hac universitate legitime confecerit, ad magisterium vel ex collegio Barchinonensi vel ex archiatro obtinendum, dimidium solum persolvat distributionum, quas ceteri dependere obligantur. Eo praeterea peculiari beneficio et privilegio gaudeat, ut pro suo iure in quavis principatus parte chirurgiam facere possit. Collegium vero Barchinonense nulli magisterium demandare valeat, qui testimonium academiae secretarii non exhibuerit, quo legitime constet, triennale curriculum rite et ex academiae sanctionibus peregisse.

Chirurgiae studiosi uti veste academica non astringantur, dummodo decenter alioquin incedant.

TIT. XXV. — De stipendiis, sive pecuniae distributionibus, ad gradus suscipiendos persolvendis.

Qui gradum baccalaureatus, licentiae, doctoratus sive magisterii in qualibet facultate suscepturus sit, consuetam in hac universitate apud academiae secretarium pecuniae summam deponat; alioquin eum nequaquam ad examen cancellarius admittat. Eiusmodi vero pecunia partim in academiae compendium cedet, partim in scholasticum, doctores et ministros, qui huiusmodi actis ex officio interfuerint, distribuentur, videlicet:

Gradum aliquem suscepturi ad examen non admittendi nisi post datam statutam pecuniam.

Pro baccalaureatu cuiuscumque facultatis

Quae vero pro

quolibet gradu sit summa.

Pro baccalaureatu sex librae.

Pro licentia in iure octoginta.

Pro doctoratu in eodem centum et viginti quatuor.

Pro licentia in theologia et medicina sexaginta.

Pro doctoratu in eisdem nonaginta quatuor.

Pro licentia in artibus quinquaginta.

Pro magisterio in his quinquaginta.

sex librae monetae Cataloniae, ex quibus duodecim regalia cancellario, sex examinatoribus singulis, tria bidellis singulis, unum singulis apparitoribus, duo caeremoniarum magistro, decem secretario, decem serario academiae attribuantur:

Pro licentiae gradu in iure canonico vel civili octoginta librae solvantur; quarum dimidia summa tribuatur aerario, ex altera vero cancellario sex librae, patrono quatuor, tres singulis examinatorebus, secretario quatuor, bidellis tres, una singulis apparitoribus, una caeremoniarum magistro:

Pro doctoratu in iure canonico vel civili librae centum et viginti quatuor; ex quibus quadraginta quatuor aerarium sibi vindicet, ex reliquis octoginta, cancellarius duodecim, sex patronus, singuli iuris canonici vel civilis doctores tres, ceteri aliarum facultatum doctores vel magistri, singuli singulas, secretarius sex, singulas singuli bidelli, singuli apparitores singulas, unam magister caeremoniarum:

Pro licentiae gradu in theologia et medicina librae sexaginta; ex quibus triginta sex aerario, ex reliquis vigintiquatuor, cancellario quatuor, patrono duae, singulae singulis examinatorebus, secretario duae, bidellis, apparitoribus et caeremoniarum magistro singulae dependantur:

Pro doctoratu in theologia et medicina nonaginta quatuor librae; ex quibus triginta quatuor aerario, ex reliquis sexaginta, cancellario octo, patrono quatuor, duae medicinae doctoribus, septem regalia ceteris doctoribus seu magistris, singulis bidellis sesquibrae, singulis apparitoribus singulae, libra una magistro caeremoniarum:

Pro licentiae gradu in artibus quinquaginta librae; ex quibus triginta aerario, ex viginti reliquis, cancellario tres, patrono duae, singulis examinatorebus singulae, secretario duae, bidellis quatuordecim regalia, duodecim apparitoribus, sex magistro caeremoniarum:

Pro magisterio in artibus quinquaginta quatuor librae; ex quibus viginti quatuor

aerario, ex reliquis triginta, cancellario duae, una patrono, singulae singulis artium magistris, ceteris doctoribus septem solidi, secretario duae librae, singulis bidellis quinque regalia, singulis apparitoribus quinque, et quinque magistro caeremoniarum.

Si quid ex pecuniarum summis ad distribuendas propinas assignatis supersit, in aerarium inferatur; si quid vero defuerit, ex eodem depromere liceat.

Quod superest ex assignatis in aerarium inferendum.

Ex summis, sive portionibus pecuniarum, quae pro licentiis canonum, legum, theologiae, medicinae et artium, academiae aerario solvantur, poterit pro arbitrio cancellarii decerpi et erogari quidquid pro impensis, ex more academico fieri solitis, in licentiae functionibus opus fuerit, videlicet: trigintasex librae in licentiis utriusque iuris: vigintiquinque librae in licentiis theologiae et medicinae: viginti librae in licentiis artium: ac demum pro doctoratus seu magisterii solemnibus in quavis facultate duodecim librae, quae pro singulorum doctoratum seu magisteriorum collatione ex summa pariter ad aerarium pertinente deducuntur. Haec autem impensa augeri non possit, tametsi plures eodem tempore doctoratum seu magisterium suscipiant.

Si quis, baccalaureatum aut licentiae honorem petens, ab examinatorebus repulsam patiat, vel quia praefinitum legendi tempus non expleverit, vel quia dignum pro gradu suscipiendo peritiae specimen non exhibuerit, pecunia ad id deposita, non secus ac si gradus conferretur, distribuenda erit. Candidato autem huiusmodi rursus examinando vel annum vel brevius etiam, si ita aequum videbitur, temporis spatium statuatur, addito tamen onere consuetas iterum impensas faciendi; quod si in altero examine defecerit, deinceps non admittatur.

Ad gradus non admittendi pecunias amittantur.

Scholaribus, qui in anniversario et solemnibus octiduo, iuxta laudabilem praesentis universitatis consuetudinem, Conceptioni B. Virginis Mariae consecrato, theses litterarias pro academia propugnaverint, baccalaurea-

In anniversario Conceptionis B. Mariae Virginis theses propugnantes baccalaureatus gratis dandus.

1 Edit. Main. legit singula (R. T.).

1 Legendum annus vel anni (R. T.).

tas gratis, non tamen absque examine, conferuntur.

Prætor Cervariæ, aut quicumque alius magistratus, nocturnis horis, quibus in academia pro licentiis examen haberi solet, doctorum seu magistrorum famulos, venientes et abeuntes, nec impediat nec remoretur.

Dum in academia doctoratus et magistraturæ solemniter conferuntur, doctores seu magistri, suæ quisque facultatis insignibus exornatus, huic celebritati intersint, ad quam ab sedibus cancellarium deducunt, quem a sinistris comitabitur candidatus solâ ornatus epomide seu almutio, a dextris autem patronus: rursumque omnes, collatione gradus peractâ, ab academia ad easdem cancellarii aedes rite et de more progredientur, ita tamen, ut patronus et recens laureâ insignitus locum, unusquisque proprio gradui destinatum, obtineat.

Tit. XXVI. — De examine ad gradus promovendorum.

Cum par æquumque sit, ut qui ad academicos gradus aspirant, ingenium pariter omni solertiâ excolere et doctrinâ cumulare setagant, iure optimo statuitur, ut scholares omnes, qui pro quovis gradu ad examen vocandi fuerint, legitimis antea documentis scholastico ostendant et probent, se cursus ex præscripto academico constitutos, vel in hac ipsâ universitate vel aliâ, rite confecisse, atque ita ut tempus præstitutum et legitime computatum singulis gradibus respondeat, videlicet: pro artium baccalaureatus tres eiusdem facultatis integros cursus confecisse oportet; tamen ut nullum præfatis cursibus vel medicinae vel theologiae simul impendere liceat: pro medicina, post adeptum artium baccalaureatum, quadriennium: pro utroque iure, præter confectum dialecticæ curriculum, quadriennium pariter iuxta sanctiones academiae: pro theologiâ quadriennium etiam absolvisse, ac insuper acquisivisse in artibus baccalaureatum, vel saltem peregisse ad eundem obtinendum legitimos cursus.

Qui baccalaureatum in quacumque facultate obtinere velit, prælectionem ex tem-

porè in semihoræ spatium habere debeat. Postmodum vero tres doctores, seu magistri, vel perpetuam vel temporalem eiusdem facultatis cathedram obtinentes, quibus dumtaxat in omni gradu ius examinandi tribuitur, eiusdem in illâ artem peritiam variis hinc inde quaesitis ad horam integram experimento severiori scrutentur et explorent.

Hoc autem tempus, ut etiam in licentiæ gradibus, nec ipse cancellarius contrahere, potius vero ut ad sesquihoram porrigatur, mandare possit. Candidatus, tametsi quavis dignitate excellat, vel sit filius magnatis Hispaniæ, stans, et detecto capite ab antiquiori doctore baccalaureatum petat, nec ipsum tunc bidelli comitentur.

Cancellarius post festum S. Lucae tres antiquiores ex unâquaque facultate doctores, et singulis deinceps annis eodem ordine reliquos destinabit, qui in eum annum ad baccalaureatum promovendos rite examinent. Hi vero caveant, ne collusorie cum candidatis agant, eosque de proponendis examinis punctis et argumentorum solutionibus ex composito præmoneant, aut suffragium suum de eorundem approbatione illis patefaciant. Proinde iurato spondeant, iniunctum sibi munus, qua par est diligentia, ad academiae præscriptum, tam pro baccalaureatu quam pro licentiæ gradu obturos, seque nullatenus commissuros ut examinis severitas labefactetur. Huiusmodi examina secretarius in acta referet codice ad id parato; quod si præstare neglexerit, decem ducata in hospitalis compendium dependet.

Suffragia approbationis et reprobationis per tesserulas seu globulos litterulis A et R signatos in urnam cautim ab examinataribus coniciuntur, servato inter se antiquitatis ordine. Patronus autem in licentiis primum in ferendis suffragiis locum obtinebit; quæ secretarius excipiat, et mox palam proferet, ut omnibus innotescant. Publicato semel scrutinio, fas non sit suffragia rursum accipere; neque etiam sub obtentu, quod aliquis imprudenter vel A pro R, vel R pro A in urnam iniiecisset.

Caeremonias in gradibus conferendis observandas.

Ad gradus promovendi se certis rite conferendis observandis.

Examine quod esse debeat.

Iuramentum ab examinataribus præstandum.

De suffragiis approbationis vel improbationis.

Iuramentum ab admittendis præstandum.

Candidati rite examinati, priusquam baccalaureatus honore decorentur, quod etiam in licentiis et magistris obtinebit, fidei, ut moris est, professione præmissâ, in verba ex academia formulâ præscripta iurabunt, se Immaculatam B. V. huius academiae patronæ Conceptionem et constitutionem *Unigenitus* sanctæ memoriæ Clementis XI strenue propugnatos; privilegia insuper, prærogativas et iurisdictionem præsentis universitatis nunquam a se oppugnatum iri; et non solum eiusmodi gradum in aliâ academia non suscepturos, sed neque subituros examen.

Ad baccalaureatus medicinae, iuris utriusque et theologiae examen cancellarius aptum et certum temporis spatium præscribet, a Pentecoste ad festum S. Ioannis de mense iunii. Tres examinatores, postquam uniuscuiusque facultatis candidatos rite probarint, seorsim præterea illos diligentiori examine explorent, ac præmisso de iustitiâ et æquitate retinendâ iureiurando, inter singulos iuxta eorundem maius vel minus meritum et peritiam praelationis ordinem constituent. Secretarius rem in acta referet, et quem cuique obtigerit praelationis locum, in baccalaureatus diplomate adscribet; quod si vel hoc prætermiserit, vel praelationis seriem et ordinem inverterit, officio privetur.

Porro singuli post primum deinceps baccalaurei, præter stipendia iam præscripta pro singulis quibusque gradibus, quibus a primo baccalaureo distant, bina insuper regalia pendent: videlicet secundus in ordine regalia duo, tertius quatuor, quartus sex, et sic deinceps. In publicis academiae functionibus unicuique iuxta praelationis ordinem ipsis constitutum locus aut gradus sive in incessu sive in sessionibus aut dignior aut inferior assignabitur.

Qua conditione licentia in artibus danda.

Ad licentiam in artibus obtinendam candidatus philosophiæ morali in anno dare operam, atque ita se in illis ipsis artibus, quas triennio addiscit, exercere debet, ut bis thesibus propugnandis præsit, extraordinarias lectiones per tres menses habeat, et interpretationem extempore inter competitores ad cathedram artium vacantem instituat.

Ad licentiam medicinae annus quintus experimentis practicis diligenter imponere exigitur, ut academiae sanctiones præscribunt.

Ad iuris utriusque licentiam biennio candidatus exercitationi, quam vulgo *passentiam* dicunt, vacasse oportebit, exacto prius legitime quadriennio: ad baccalaureatus iuris civilis cultores explicent anno primo institutionum Iustiniani libros primum et secundum, tertium et quartum anno secundo. Thesibus præterea ex materiâ civili pro arbitrio deligendâ pro suggestu defendendis unoquoque anno præsideant, quibus iuris utriusque professores intersint. Argumenta scholares proponant, quorum primum quidem confirmabit et corroborabit licentiat; reliqua baccalaurei. Iuris canonici studiosi institutiones Iustiniani, ut iuristis præscribitur, explicabunt, et non secus propugnandis thesibus præerunt, quæ tamen ex controversiis canonum depromantur. Decretales etiam libri quinti anno primo audient.

Ita pariter iuris utriusque candidati in academiae gymnasiis super hisque institutionibus, quæ biennio explicantur, se exercent, easque dumtaxat vacationes habeant, quæ a cancellario solemnibus præsertim diebus indicuntur. Commentationes autem huiusmodi in privatis quoque aedibus haberi poterunt, prout cancellario visum fuerit, qui pro suâ prudentiâ et arbitrio aptiorem et utiliore harum iuris exercitationum distributionem, ordinem et formam dispensabit.

Ad licentiam theologiae consequendam, emenso prius legitime quadriennio, singuli candidati ex tractatibus, quos a professoribus exceperint, binos publice tyronibus in annum exponant, et decerpta ex illis themata pro suggestu propugnanda suscipiant.

Ad obtinendum cuiuslibet licentiæ gradum prælectio in horam integram instituat. Mox per tres horas argumenta a tribus doctoribus seu magistris recentioribus contra expositam doctrinam proposita licentiandus refutabit. Quo demum peracto, doctores,

(Edit. Main. legit corroboravit (n. t.).

Qua medici-

Qua iuris u-

Qua theolo-

Qua item in singula facultate.

qui saltem quinque praeter patronum pro huiusmodi examine interesse debent, antiquitatis ordine inter ipsos servato, in duas continuas horas, quas maluerint difficultates, ad universam eius, qui laureandus est, facultatem pertinentes, obiciant, quas ipse statim dissolvat atque explanabit.

Praeter argumenta a tribus magistris iunioribus proponenda, alius deinceps ab illis doctor quartum instruat, quod tamen horae quadrantem non excedat; propositae vero difficultati ipsemet arguens, non autem candidatus satisfaciatur.

In artium examine earumdem professores necnon philosophiae moralis, matheseos et rhetorices tantummodo locum habeant. In medicina, eiusdem facultatis professores et chirurgiae, dummodo magisterium in artibus iam obtinuerit¹; quod etiam in utroque iure et theologia servabitur, adeo ut examinantis² nunquam fungi possit, qui simul cathedram et doctoratum non obtineat.

Examinatorum numerus academiae sanctionibus praescriptus in huiusmodi unoquoque examine observetur. Ceterum si contigerit non constare numerum ex professoribus, vel quod absint, vel quia doctoratu aut magisterio insigniti non sint, adsciscatur doctor seu magister antiquior ex iis qui cathedrarum oppositiones, substitutiones, aliasque litterarias academiae exercitationes frequentare solent.

Cancellarius, praeterquam necessitate urgente, neminem ex iis professoribus, qui ad licentiae examen seu probationem convenerunt, e sacello egredi, nisi post absolutum examen, patiatur. Oclusae ianuae claves iunior doctor asservabit. Ad lectionem, argumenta et quaestiones rite instituendas et peragendas cancellarius, ut moris est, certi temporis intervalla constituet et pro singulis dispensabit; nunquam vero patiatur, licentiae scrutinium in horas antemeridianas et pomeridianas dividi, sed totum scrutinium post meridiem celebrabitur citius vel serius pro temporum varietate, ut cancellario placuerit inchoandum.

¹ Vel potius obtinuerint (R. T.).

² Deest vox officio (R. T.).

Postidie eius diei, quo licentiae examen habitum fuerit, primarii facultatis illius professores vacationem antemeridianam a lectionibus habeant.

Si post licentiae scrutinium paria inter se tam approbationis quam reprobationis doctorum suffragia fuisse contigerit, cancellarius parti, quae videbitur aequior, adhaerebit; sique cancellarius suffragiis approbationis accesserit, id secretarius in acta referet, ac in ipso gradu diplomate, quod candidato tradetur, innuere etiam et exprimere debet.

Quotiescumque licentiae doctoratus seu magisterii scrutinium sive examen primo quoque tempore habendum erit, cancellarius sex dies ante iudici et publicari mandet, ut quisque suum praelationis ordine locum obtinere possit; nec unquam eodem die duplex pro licentia habeatur examen.

Qui in hac universitate licentiam consecutus fuerit, iurato spondeat, nequaquam se eiusdem facultatis doctoratum seu magisterium in alia regni Aragoniae universitate suscepturum.

Tam in licentiae quam in doctoratus et magisterii insignibus recipiendis patronum agat doctor antiquior. In licentiis vero et magisteriis regularium antiquior ex ipsa familia doctor vel magister eligi poterit a regulari candidato.

In licentiis patroni dumtaxat munus erit argumenta et quaestiones candidato propositas dilucidare, et, si quando oportuerit, eisdem per se respondere.

Textus seu puncta, ad praelectionem assignanda, qualitati gradus suscipiendi respondeant, scilicet in artibus ex logica Aristotelis ad baccalaureatum, ex physicis ad licentiam; in medicina ex Hippocratis *Aphorismis* ad utrumque gradum; in iure civili ex institutionibus Iustiniani ad baccalaureatum, ex *Pandectis* ad licentiam; in iure canonico ex *Decretalibus* ad baccalaureatum, ex decreto Gratiani ad licentiam; pro theologia ex Magistro sententiarum ad utrumque gradum. Ut autem fraus omnino absit, tituli seu capita sorte ducantur coram scholastico una cum tabellione, qui rem actis

Puncta ad praelectionem assignanda.

consignet, et tribus recentioribus magistris, si examen fuerit pro licentia, cum duobus vero, si pro baccalaureato.

Laureandus, praesertim in licentia, ex tripartita sortitione titulum vel caput eligat unde doctores textum ad praelectionem designent. Tempus vero pro illa contenda viginti quatuor horarum in minori gradu, et triginta sex in maiori assignetur.

Candidati intra horam a tempore conditionis, punctum, ex quo lectionem conficere debent, singulis examinantibus praesentandum curent.

In doctoratus seu magisterii collatione, praeter consuetum de more academico celebratis apparatus, laureandus, ex subiecta quisque propriae facultatis materia, orationem in horae quadrantem instituet. Philosophus videlicet ex *Ethicis* Aristotelis, medicus ex *Aphorismis* Hippocratis, iurista ex tribus posterioribus libris Iustiniani codicis, canonista ex decreto Gratiani, theologus ex sacris Bibliis.

Dum magisteria seu doctoratus solemniter in academia conferuntur, qui duplici magisterio seu doctoratu est praeditus, cuius maluerit, facultatis coetui se adiungere poterit. Si vero cathedram obtinuerit, se inter professores facultatis eiusdem cathedrae pro doctoratu vel magisterio in ea conferendo exhibebit; quod non dispari iure in reliquis academiae functionibus servandum erit. Distributiones vero, vulgo *propinae*, ipsi conferantur ex qualitate gradus quem ea occasione praesereret. Nemo, quamvis cathedram proprietatis obtineat, nisi idem doctorali seu magistrali laurea insignitus sit, huiusmodi functionibus interesse possit.

TIT. XXVII. — De repetitionibus licentiandorum.

Cum compertum sit, neminem magisterii honore merito decorari posse, nisi convenienti temporis intervallo praecclare se in illa ipsa disciplina exercuerit, quam profiteri debet, et satis luculenta industriae suae argumenta praebuerit, hoc legitime sancitur, ut videlicet:

Quid praestant. Omnes baccalaurei, cuiuscumque facul-

tatis fuerint, antequam ad examen licentiae recipiantur, lectionem in horam integram instituunt et palam enunciant super aliquo propriae facultatis textu, qui sibi opportunior et gratior visus fuerit, ad doctrinae suae specimen exhibendum. Huic solemniter praeludio intersint patronus et plerique facultatis doctores seu magistri qui baccalaureum a propriis aedibus ad academiam committunt, praeeuntibus ex more bidellis et caeremoniarum magistro, qui muneri rite in omnibus satisfaciatur. Praelectione vero peracta, duo ex baccalaureis pro ingenii viribus in semihorulae spatium argumenta instruent, quae ab ipso candidato erudite interpretatione, quae tamen quadrantem horae non excedat, illustranda erunt. Mox humaniorum litterarum alumnus, accurante praecceptore, pro re nata coronidem in academiae laudes imponet.

Candidatus repetitionem aggressurus, prius veniam a cancellario impetrabit, qui diem horamque reliquis etiam academiae functionibus opportunam praestituet.

Huiusmodi repetitionis tempus quatuor dies ante in gymnasium una cum theoremate propugnando publicetur, illamque insuper candidatus ipse octo ante dies patrono approbandum subiiciet.

Nemini liceat repetitionem ante promulgare, quam distributiones, vulgo *propinas*, pro licentiae scrutinio, simulque quadraginta quinque regalia saltem intra quindecim a repetitione dies penes academiae secretarium deposuerit, nisi vel aegritudine, vel iusto alio, quod cancellarius noverit, impedimento retardatus; ex illis vero decem sibi vindicet aerarium, decem patronus accipiat, sex professor rhetorices, duo singuli baccalaurei argumenta proponentes, tria bidellis minor, totidemque caeremoniarum magister, septem bidellis maior, qui repetitionis gymnasium ex academiae suppellectili, ut moris est, ornabit, adeo ut aliunde quaesitam superinducere non liceat; sicuti nec sumptus ultra hic praescriptos augere, quod diligenter in omnibus academiae functionibus caveat cancellarius; si secus fiat, repetitio irrita et inanis censeatur.

Tit. XXVIII. — De gradibus in academiam cooptandis.

Grades in aliis academiis suscepti, nisi praevia examina et persoluta dimidia stipendiorum parte, quae persolvi consuevit, in hanc Cervariensem aggregari seu cooptari non possint. Haec autem stipendiorum portio inter eosdem distribuatur inter quos in collationibus graduum integre distribuatur.

Grades in aliis academiis suscepti, nisi praevia examina et persoluta dimidia stipendiorum parte, quae persolvi consuevit, in hanc Cervariensem aggregari seu cooptari non possint. Haec autem stipendiorum portio inter eosdem distribuatur inter quos in collationibus graduum integre distribuatur.

Baccalaureatus alibi susceptus in hanc universitatem non cooptetur, nisi, praeter examen modo praescriptum, illum insuper certo collatum, ac tot cursus a candidato rite confectos esse, quot in hac Cervariensi academia requiruntur, legitimis documentis ostendatur.

Si quis autem, non modo baccalaureatum, sed et licentiam in alia universitate assecutus, huic aggregari velit, non ad ipsius quidem baccalaureatus, verum ad licentiae dumtaxat obligetur examen. Quod etiam pro obtinendo insuper doctoratu ipsi suffragetur.

Laodatis hic universitatibus exceptis.

Quod si legitimo documento constiterit, huiusmodi gradus in academia Salmantina, Complutensi, Vallisoletana et Oscensi susceptos esse, tum ab examine tum ab hac solutione immunes erunt, praeterquam a decem regalibus, quae pro huiusmodi cooptationis testimonio secretario persolvuntur.

Qui rhetoricae sive matheseos in hac universitate cathedram obtinuerunt et magisterium in artibus alibi etiam quam in academia Salmantica, Complutensi, Vallisoletana aut Oscensi consecuti fuissent, gradus illius incorporationem sine examine consequi poterunt, stipendia tamen, non secus ac si examen intercesserit, iis ad quos pertineat distribuenda persolvent.

Quid praestandum in cooptandis doctoribus.

In doctoratibus cooptandis ea tantum sit celebritas, ut doctores seu magistri in locum academiae consuetum conveniant, et novus collega palam ab omnibus rite admittatur, cui sessio in hac universitate concessa intelligatur a die non suscepti sed cooptati gradus.

1 Leg. etsi (R. T.).

Qui nec gradum in hac universitate receperint, nec sibi susceptum in eadem legitime cooptarint, ad regendas cathedras, et plerasque academicas functiones, ut in statutis praescribitur, pro munere obeundas non admittantur.

Tit. XXIX. — De doctorum seu magistrorum consensu et praecedentia.

In quovis doctorum seu magistrorum congressu ita sessionis ordo digeratur ut inter theologos et iurisconsultos, qui promiscue assidere debent, gradu antiquior praefertur, quos deinceps medici excipiant, et postremo loco philosophi, prout in titulo secundo sancitum est. Hic ordo pro omnium graduum et professionum classe etiam inter scholares, cum occasio tulerit, observabitur.

Cum singularum facultatum peculiare congressus habentur, antiquior ex doctoribus, qui convenerunt, dummodo sit professor ordinarius, primum in subselliis, si vero alienae facultatis doctores interfuerint, proximum ob eo locum obtineant.

Cum cancellarius aulam ingreditur, ut assertionibus publicis aliisque actibus pro munere intersit, candidatus paulisper subsistat, brevem narrationem eorum, quae tunc tractantur, atterat, veniamque urbanam ut moris est salutatione ab eodem petat. Hunc vero honorem, tam ipse quam arguentes, cancellario tantum, praeterea nemini exhibeant.

Tit. XXX. — De loco exteris in academiis concedendo.

In publicis et solemnibus doctorum seu magistrorum conventibus, nemini liceat, excepto conservatore, inter doctores eisdem assidere. In ceteris vero plerisque functionibus poterunt ad scholastici arbitratum exteri doctores admitti, ac viri etiam praecleari, aut in aliqua dignitate constituti, ut et praetor Cervariae, quibus post antiquiorem locum assignetur.

Cum Cervariae civitas academicis actibus intererit, post antiquiorem praetor asside-

1 Leg. ab pro ob (R. T.).

bit, a quo deinceps decuriones; idemque obtineat, si quando civitatis commissarios ad academiae conventum, rite et solemniter congregatum, verba facere oportebit.

Cum cancellarius et doctores seu magistri de more convenientes propugnationi thesium intersunt, idem sessionis ordo inter eosdem servetur, ac in publicis conventus academici functionibus; neque facultas praecedet, sed antiquior concilii doctor, ut moris est, principem locum obtinebit.

In litteraria palaestra exercitationibus aut thesibus pro suggestu defendendis locus, ut statuta praescribunt, exteris doctoribus a cancellario assignetur. Verum si doctor aliquis Salmanticensis fuerit, hospitis quidem sede recipiatur, primo tamen arguendi honore donetur.

Tit. XXXI. — De academiae conservatore.

Ex Cervariae magistrato procer academiae conservator eligendus.

Cervariae civitati unum e sui magistratus proceribus eligere conceditur, qui academiae conservatoris titulo et munere decoretur, eoque nomine foro et privilegiis academiae ubivis locorum gaudeat. Inter doctores, post antiquiorem, locum obtineat, et distributionum in solemnibus academiae functionibus fieri solitis particeps sit. Quoties autem eiusmodi renunciatio fiet, civitas ipsa certiore eam de re faciat academiae protectorem.

Conservator solemnioribus academiae functionibus publice interesse debet; sique Matrioni, vel alio principi loco commorari contigerit, ubi legatione professor aliquis academiae nomine perfungatur, se illi socium adiungat.

Tit. XXXII. — De eligendis academiae officialibus.

Academiae officiales a definiturum concilio eligendi.

Definiturum concilium eos eligat academiae officiales, quos ad obeunda proprii ministerii munera magis idoneos censuerit, et academiae protectorem electionis huiusmodi certiore faciat.

Rite electus poterit quidem iustam de causa, quae etiam ad protectorem academiae deferatur, ab officio suspendi, non tamen removeri sine legitima et iudiciali notione.

Haec autem ad officiales audientiae scholastici, quos solus renunciat cancellarius, non pertinent.

Si vacet officium ipsius anni decursu propter possessoris obitum, aut remotionem ex delicto, sive ob quamlibet aliam causam, concilio legitime coacto fiat electio; atque interim, si res ita exegerit, aliquem sufficiat cancellarius.

Cum quis eiusmodi delictum aut scelus patriverit, aut vel in ordinariam privationis officii poenam ipso iure inciderit, sive per sententiam iudicis iuxta academiae sanctiones vel ex iuris communis dispositione puniendus sit, tota causae cognitio ad cancellarium spectet.

Secretarius, capellanus maior et duo biddelli, qui, quoad vixerint, officium in academia retinebunt, a rege in praesentiarum nominandi sunt, cui concilium definiturum, protectoris academiae opera, personas idoneas, per ternas, ut aiunt, proponet.

Secretarius, capellanus maior, et duo biddelli a rege nominandi.

Magistri et doctores, ad concilium pro electione accedentes, iurent se, remota omni fraude, nihil in huiusmodi electionibus praeculis habituros, nisi iustitiam et aequitatem, nec quod dederint suffragium indicaturos.

Iuramentum ab electoribus praestandum.

Nullus autem eligi possit, qui alicui ex professoribus intra quartum cognationis gradum coniunctus sit.

Officiales singuli, priusquam munus aggreddiantur, emissam fidei professione, obedientiam cancellario eiusque iudici iurati spondeant, atque omni fide et integritate officio satisfacturos; quod quamdiu praestare neglexerint, tandem salario carebunt.

Tit. XXXIII. — De officiorum incompatibilitate.

Ut Cervariensis huius academiae utilitati et splendori consulatur, duo officia vel salaria neminem aut consequi aut percipere posse statuitur; nec qui civitatis ministerio fungatur, ad academiae munera deligi, nisi eligentibus constet, utrique posse probe et fideliter satisfacere.

Tit. XXXIV. — De academiae secretario.

Academiae secretarius, qui nullibi praete-

rea huiusmodi officio fungi poterit, sedulam rebus omnibus curam impendat, ac munus suum accurate ac solerter impleat, nihilque eorum, quae pro academiae bono eius fidei commissa sunt, negligat, aut parvi pendat.

Libros omnes seu codices ad officium suum spectantes diligenter referat, digerat et obsignet, ut singula suis locis apte disposita, nihilque in registis academiae praeposterum aut inconcinnum reperiat.

Collationibus graduum baccalaureatus intersit, quae (codice ad id peculiariter destinato) actis ipse conaignet, ab antiquiore examinatore subscriptas; si haec in alienum codicem retulerit, quatuor regalibus hospitali assignandis mulctetur. Singulos insuper codices pro unaqueque facultate paratos habeat ad cursuum probationes. Hos autem alibi exactos per se ipse non admittat, quin cancellarius ea de re consulatur, ut titulo xxii praescribitur. Si secus fecerit, octo regalium mulctam subeat.

Qua par est cura et assiduitate archivium universitatis custodiat, et diplomata, instrumenta authentica, idque genus alia, quae penes academiam sunt, sive in archivo, sive in secretaria diligenter asservet. Horum omnium conficiat repertorium, et singula, cum occasio tulerit, sacra tecta exhibere teneatur; idemque de cetera universitatis supellectili, ipsi vel aliis concedita, definatur.

Duabus archivum clavibus obseretur, quarum altera sit penes secretarium, altera penes iuniorem ratiocinatorem proprietarium, nec usquam aperiatur, nisi simul convenient archivistam et secretarium.

Illuc asservandae inferantur Bullae Pontificiae, diplomata regia, constitutiones academiae et id genus documenta alia. Horum autem exemplaria ex archetypis authentice transcripta in secretariae scriniis ad opportuniorem usum collocentur; necnon quotannis libri omnes, in quibus decreta academica, matriculae, visitationes et decreta regia continentur.

Si oportuerit documentum aliquod ex archivo educi seu efferri, notula ibidem, eiusmodi educationem indicans, reponenda

erit. Curabit tamen scholasticus, ut, quod deductum exportatumve fuerit, ocius in archivum referatur.

Singulis quoque semestribus archivum visitatorem in academia deputabit, qui sedulo inquirat, num, quae de eodem sancita sunt, legitime impleantur; et si quod animadversione dignum compererit, scholastico indicabit, ut pro rei opportunitate utilius remedium incommodo afferatur.

Secretarius in repertorium quod universae supellectilis sive mobilium academiae conficiet, si quid etiam eiusmodi praeterea academia comparaverit, referre debeat; alias cancellarius nec pretii solvendi mandatum decernat, nec illud subscribat; eiusque sit sollicito curare, ut haec a secretario iuxta normam hic praescriptam observentur.

Litteras, ex academici concilii decreto conscribendas, non nisi diligenter inspectas secretarius subsignabit, quas si decreto conciliarum dissentientes comperiet, cancellarium illico admonebit, ut ad mentem concilii, quod scriptum est, confirmari imperet; quod etiam in consultationibus aut relationibus ab academia faciendis praestandum erit.

Laureatis intra biduum, vel citius si mox discessuri sint, diploma gradus tradet, baccalaureis quidem minori obsignatum academiae sigillo, maiori vero, cum appenso plumbo ex sericis funiculis facultatis stemmati concoloribus, licentiatibus et doctoribus seu magistris.

In titulis praeterea sive privilegii cuiuscumque gradus, comparatis rite suffragiis, laureati approbationem consuetis formulis exprimere debeat, videlicet: An nemine discrepante, an maiori parte consentiente, scrutinium seu probatio peracta fuerit. Quod si praetermiserit, prima vice viginti libras, altera quadraginta subsidio hospitalis persolvat, tertia vero res huiusmodi ad academiae protectorem deferenda erit.

Si laureatus diploma gradus deperdat, illud rursus edere secretarius teneatur, et septem dumtaxat regalia huiusce laboris nomine exiget.

Praescriptam quoque regulam, sive ratiarium stipendiorum, quae ipsi officii no-

Quolibet semestri archivi visitator deputandus.

Munia secretarii.

Stipendia in omni scripturarum genere secretario assignata.

mine debentur, palam et praesto habeat, ut, quantum solvi oporteat, omnibus innotescat:

Pro matricula, quod titulo xxii praescribitur; pro incorporando unius vel plurium cursuum testimonio, regalia duo; pro testimonio matriculae uniuscuiusque anni, regale unum; pro testimonio uniuscuiusque cursus in qualibet facultate, sesqui regale; pro testimonio uniuscuiusque lectionis, propugnationis thesium, aut praesidentiae et substitutionis cathedrae, regalia duo; pro singulis titulis impressis, quos subscriptione munierit, regalis dimidium; pro testimonio possessionis cathedrae, regalia quatuor; pro testimonio gradus baccalaurei, licentiatii, doctoris, aut incorporationis in qualibet facultate, regalia quatuor; pro testimonio praxis biennalis medicinae, regalia octo; pro testimonio alicuius concessionis, aut privilegii universitatis, regalia triginta, vel plus minusve, ratione laboris impendendi; pro testimonio alicuius statuti academiae, regalia quatuor.

Pro reliquis autem scripturis, quae in hisce constitutionibus memorantur, quod ubique praescribitur, persolvetur. Pro illis vero, pro quibus, quia vel raro vel extra ordinem tradi continget, certa regula definiri non potest, veluti pro testimonio vel decreti concilii academici, vel partis eiusdem, aut brevioris aut prolixioris, sive rationem redditarum, et id genus similibus, stipendium eiusmodi secretarius exiget, quod, ratione habitae laboris impensi, aequum et iustum ad conscientiae normam aestimabit. Sique aliquis pro hisce rebus nimio se cogi dispendio putabit, cancellarium adeat, ad cuius cognitionem et fidem pertinebit providere, ut exigendi modum secretarius non excedat.

TIT. XXXV. — De oeconomia, seu reddituum academiae administratore.

Oeconomus a Definitores intelligendus: a quo fideiussoriam cautionem accipiant.

Definitorum concilium, idoneum bonorum academiae administratorem creabit, qui eadem sarta tecta conservare diligenter curet, ac redditus, proventus et fructus ad eandem pertinentes sedulo ac fideliter col-

1 Leg. *testimonis* vel *testimonio* (R. T.).

2 Leg. *rationum* (R. T.).

ligere debeat. Cautionem tamen fideiussoriam ab eodem postulabit, nec nisi diligenti inquisitione comprobata admittat. Deinde vero tamquam legitimus oeconomus exigendi munus ipse suscipiat, dabitque operam, nihil incuriam suam pereat, nihil inexactum supersit, quod etiam legitimis documentis ostendere teneatur. Accepti quoque tabulas in promptu habeant ratiocinatores, ut quantum in bonis sit academiae, aut cesserit in aerarium, constet.

Administrator quotannis suae administrationis rationem reddat, ac si quid de exactis academiae redditibus apud eum supererit, intra dies octo in academiae compendium deponat; quod si cunctetur, in eum executive procedatur. Pars etiam pro rata dierum dilatae solutionis in eiusdem salario deducatur in mulctam, et si quo efficaciori remedio opus sit, illud academia mature adhibere non praetermittat. Rationibus demum subductis, accepti et expensi tabulae protectori exhibeantur.

Legitime solvisse administrator non censetur, nisi per schedam a secretario, scholastico, et duobus ratiocinatoribus ab academia destinatis, subscriptam.

Solutio ad ministratorem ratiarum nisi prius subigatur.

Statis temporibus, iuxta sanctiones academiae, annua professoribus et ministris salaria persolvat; qua in re normam sequatur omnino sibi a ratiocinatoribus praescribendam, et a secretario subsignandam; in cuius calce singuli professores et ministri acceptationem adscribent.

Inter ceteras vero condiciones et pactiones, ad quas obligetur, illa praecipua sit, ut debitam et convenientem pecuniam nosocomio et academiae sacello sive anticipet, sive ad certam diem repraesentet.

(Economo in publicis academiae functionibus, quibus ministros interesse moris est, proximus a secretario locus destinatur.

TIT. XXXVI. — De syndico.

In primo concilio, quod a festo S. Lucae convocabitur, syndicus, ad certum tempus pro rei opportunitate praefiniendum, eligatur, qui professor quidem in academia

Quis et quando eligendus syndicus.

1 Vel potius *accepti rationem* (R. T.).

non sit, doctoratus tamen lauream in iure civili obtinuerit.

Quod sit illius muneris.

Hic vero in primis legitimam praestare cautionem omnino teneatur, et illud sui praecipui muneris esse noverit, ut universitatis constitutiones et statuta sartatecra serventur, nec unquam contra eadem vel a defensorum vel a concilio pleno aliquid decernatur, ut titulo II praescribitur. Cavere etiam et satagere debet, ne quid ex consuetis academiae redditibus vel minimum detrahatur, atque debitores, si ita oportuerit, stimulare et compellere, ne culpabili ipsius cunctatione pendendae pecuniae summa augetur, et postmodum solvendo¹ non sint: quod si fiat, ipse de suo academiae damna compensare teneatur. Lites proinde omnes et controversias apud competentes iudices terminandas quamprimum et expediendas curabit, sique eapropter ab Urbe proficisci ipsi necesse sit, regalia quindecim singulis diebus attribuantur. Quod si non legitime impeditus proficisci detraxerit, academia syndici ipsius impensis huiusmodi negotia personae alicui idoneae demandabit.

Praeterea mulctas, hospitali, orario vel bibliothecae assignatas, in codicem seu librum referat, quas exigit diligenter; ideoque saepius, quotquot indictae sint, a scholastici notario percunctentur, qui easdem pariter in codice descriptas habeat, ut syndico manifestet.

Scholastici alguasilius nullum ante educat e carcere, cui mulcta aut ad hospitalis aut ad bibliothecae compendium fuerit indicta, quin prius quod debeat persolverit, ac per syndici apocam legitime de solutione constiterit. Quod si secus fecerit, mulctam eandem alguasilius incurrat. Qui ne forte praesentis sanctionis ignoratione se excuset, cum eundem scholasticus officio praeficiet, hac de re certiore fieri mandavit².

Exactas mulctas in locum ad id destinatum post triduum deponere syndicus praesente secretario teneatur, dupli poenam, si id praestare neglexerit, subiturus.

¹ Videtur deesse *paros* (R. T.).

² Forsan *mandabit* (R. T.).

Mulctas ex academiae sanctionibus irrogatae, prout in ipsis praescribitur, attribuantur. Ubi vero cui attribuendae sint non constiterint, in tres partes distribuentur: quarum una iudici, delatori altera, tertia vel orario, vel bibliothecae, vel hospitali academiae adiudicetur.

Si iudicis aut delatoris partes desiderentur, in solidum vel orario, vel bibliothecae, vel hospitali adscribantur.

Tit. XXXVII. — *De bidellis et bibliotheca.*

Duo bidelli praevis diligenti examine destinentur, quorum alter seu maior gymnasiis, alter seu minor bibliothecae vigilem curam impendat, et suum quisque munus per se non per substitutum exercent, nisi valetudo interpellat, aut cancellarii venia accesserit.

Eiusmodi officia nullus doctor aut magister obtinere possit; si vero ipsi, qui obtinent, vel ad doctoratum vel ad magisterium promoveri voluerint, huiusmodi munere se abdicabunt.

Bidellus maior, tam ante quam post meridiem, quamdiu professores academiae lectionibus et aliis litterariis exercitationibus vacant, in ipsa universitate continenter adsit, et diligenter observet, num eandem rationem, formam et tempus, ab academia sancitum et ordinatum, in decendo professores adimpleant.

Ut vero perspicue et fideliter haec exequatur, librum privatim apud se habeat tot libellis lectorum diernum compactum, quot sint professores. In singulis singulorum nomina, cathedram, tempus, et quidquid praeterea opus sit, distinctim referat et digerat, ibidemque quotidianos singulorum defectus, vel dimidii horae quadrantis describat, ut inde postmodum, tamquam ex autographo, addito tamen ipsius bidelli iuramento, mulctarum pro rata salarii persolvendi ratio ineatur.

Quotannis tabellas lectorum dierum academiae sumptibus typis impressas a typographo accipiet, et singulis professoribus distribuet.

Bidellus vel in ipsis academiae aedibus

A bidellis manus per se explendum.

Ad haec officia nullus doctor eligendus.

Maiores bidelli minoras.

habitet, vel prope academiam, ut facilius suo muneri et promptius satisfaciat. Si valetudine impediatur, bidellus minor eius vicem suppleat, cui proinde mulctarum liber seu codex commendetur, ne tanti momenti res memoriae tantum concedatur.

Minoris bidelli, seu bibliothecarii partes.

Bidellus minor aperiendis et claudendis opportuno tempore gymnasiis praeerit, quae munda et sartatecra curabit; et, quoties res flagitaverit, praefectum fabricae eadem de re admonebit. Bibliothecae insuper custodiendae onus suscipiat, confecto prius inventario, et data legitima cautione; quam si praestare renuerit, officium alteri deferatur.

Singulis profestis diebus ad lectionum horas ante et pomeridianas in bibliotheca praesto aderit, ut, quicumque seu ex professoribus seu scholaribus eo convenerit, quos libuerit libros evolvere possit. Quoties vero haec praetermiserit, nisi legitime fuerit impeditus, cancellarius eundem duobus regalibus in ipsius bibliothecae compendium mulctabit.

Libros a bibliotheca nunquam exportari aut extrahi bidellus patitur, ad quod etiam in praestanda cautione obligabitur. Si secus fecerit, ad protectorem academiae res deferatur, qui de hac re admonitus, quid facto opus sit, praecipiat.

Singulis annis a cancellario visitanda bibliotheca.

Cancellarius, adscitis magistro theologiae, iuris utriusque doctore, professore rhetoricis, et medicinae vel artium doctore aut magistro, qui primo post festum S. Lucae concilio deligendi erunt, bibliothecam quotannis invisit; atque omnes solenter inquirent ex eius inventario, numquid ex libris desit, et an propriorum vice alieni repositi sint, vel singuli suis locis ante dispositi, et quidquid praeterea ad bibliothecae utilitatem noverint pertinere. Singulis visitatoribus regalia quatuor, cancellario octo pendantur, qui curet omnino eiusmodi anniversariam bibliothecae inquisitionem stato tempore renovari.

De bibliothecae praefecto.

Definitorum concilium professorem, vel perpetuam vel temporalem cathedram obtinentem, bibliothecae praefectum ad nutum destinabit, qui bibliothecam crebro adire, et sollicito curare debeat ut muneri suo bi-

dellus satisfaciat, ut librorum usus omnibus expedite pateat, et, quae hac de re constituta sunt, omnino retineantur. Visitationi anniversariae ipse quoque bibliothecarius intererit; necnon stipendium, quod ceteris penditur, percipiet, praeter tres libras eidem in singulos annos attributas.

Singulis annis usque ad vigesimum academiae libris coemendis centum libras, deinceps vero unoquoque anno viginti libras expendet. Ut autem, qui comparandi¹ sunt libri, singulis universitatis facultatibus congruentes respondeant, cancellarius singulos uniuscuiusque facultatis doctores seu magistros hac de re consulere debet.

Tit. XXXVIII. — *De caeremoniarum magistro.*

Concilium definitorum, accurato competitorum examine praemisso, eum eligat magistrum caeremoniarum, qui non illiberali officio, nec civitatis aut alterius personae famulatus sit addictus, sed qui academiae mores, ritus, consuetudines apprime noverit et solenter percalluerit; ut probe per se ipse, non per substitutum, nisi quando legitime impediatur, officium suum adimplere possit.

In omnibus praeterea publicis academiae functionibus, sive litterariis, sive quibuscumque, adesse teneatur, virgam manu gestans aureo universitatis stemmate insignitam, ut singulae ipsius ductu rite et de more peragantur; ne in consensibus academiae praestitutus sessionis ordo confundatur, neve in conferendi doctoratus solemnibus, aut eiusmodi aliis, ullus ex doctoribus seu magistris, nisi doctorali sive magistrali veste intersit, neque inter doctores extranei admittantur, exceptis Hispaniae magnatibus et proceribus.

In consuetis academiae celebritatibus, quibus singillatim doctores intersunt, veluti cum ad vacantes cathedras publicae lectiones habentur extempore, doctores eosdem a theatri ianua ad subsellia usque comitentur, qui pariter una cum magistro silentii

¹ Edit. Main. legit *comparandi* (R. T.).

Pecunia in coemendis libris insumenda.

Quis in caeremoniarum magistrum eligendus.

Et quod illud sit officium.

eodem obsequio cancellarium prosequatur, quotiescumque ille ad academicos huiusmodi actus praesentia sua accesserit.

Si quando personam aliquam regia dignitate praecellentem Cervariam adventare contigerit, tota academia eodem ordine, quo in doctoratum solemnitatibus incedit, debitam illis honoris et officii reverentiam exhibeat.

Academia ad invisendas personas in excellenti aliqua dignitate constitutas certos ex professoribus commissarios allegabit: videlicet ad magnates Hispaniae quatuor, duos vero ad praefectos militiae generales aut regios senatores, vel ad alios quos eodem honoris officio dignos censuerit.

Ad eminentissimos S. R. E. cardinales octo, ad archiepiscopos sex, ad episcopos quatuor, duos ad praefectos generales regularium Ordinum.

Cancellarius in concilio academico professores allegandos deligat, quos duo bidelli, caeremoniarum magister, et reliqui academiae officiales, ut moris est, comitentur.

TIT. XXXIX. — De magistro silentii.

Quid a silentii magistro sit praestandum.

Magister silentii, singulis academiae festis diebus, ab initio lectionum, vestibula et atria gymnasiolorum circumbeat, rixantes scholares deterreat et in officio contineat, et vociferantes, qui legentibus obstrepunt, componat aut coerceat, ut res litteraria qua par est tranquillitate pertractetur; quod si quis eidem monenti et imperanti resistere ausus fuerit, ab academiae iudice puniendus erit. Reliquis etiam solemnioribus academiae actibus idem intererit, ut, quoties et ubicumque oportuerit, ministerio suo fungatur.

Si, quae sui sunt muneris, non accurate praestiterit, ea de re caeremoniarum magister cancellarium admoneat, qui illius incuriam cognoscet, et in eundem animadvertet. Porro autem quemadmodum hic a definitorum concilio eligendus erit, ita eiusdem concilii placito ab officio removeri poterit.

1 Potius lege illi (R. T.).

TIT. XL. — De horologii academiae custode.

Minister idoneus ad horologii custodiam a definitorum concilio constituatur, qui illud diluculo et post meridiem diebus singulis invisat, ut paribus intervallis horas indicet, et ad campanae sonitum designet, cuius regulam sibi proponant professores, ut praefinitum ab academia docendi tempus legitime metiantur.

Quid a custode horologii.

Horologii custos campanam pulset pro solemnibus in academiae sacello celebrandis. Sedem locumque, ubi illud situm est, sartum tectum curet, et, quoties opus fuerit, ea de re fabricae praefectum admoneat. Si muneri suo satis non fecerit, fabricae praefectus ad definitorum concilium deferat.

TIT. XLI. — De scholarum scopatorio.

Definitorum concilium aliquem destinandum curet, qui mundandis et verrendis scholis incumbat, quod quidem semel in hebdomadam praestabit tempore lectivo, semel vero in mensem tempore feriato, ne situ foeda aut obsoleta sordescant; quique etiam tam ante quam post meridiem ante lectionum tempus gymnasia et cathedras circumspiciat, ne quod offendiculum mox lecturos moretur aut praepediat. Si negligenter munus suum agat, bidellus alter rem cancellario denunciaret, qui pro incuria mulctam irrogabit.

TIT. XLII. — De academico sacello.

Ex quatuor capellanis academiae sacelli, quartam, quae maior est, presbytero ad arbitratum suum rex destinabit; ad tres autem reliquas obtinendas idonei presbyteri ab universitatis concilio, ex ipsis, si fieri possit, academiae scholaribus, deligantur, quibus ex eiusdem universitatis redditibus congruus annuus salarium attribuetur; videlicet, centum cinquaginta librae capellano maiori, reliquis tribus centum librae singulis; nec poterunt nisi ex causa legitime removeri.

Ad maiorem capellaniam sacelli academici presbyter a rege, ad ceteras ceteri ab universitatis concilio destinandi.

Alter ex capellanis sacrarii aedituus constituitur, qui, cautione praestita, et addito de iis, quae ad officium suum pertinent rite

De sacrarii aeditui, eius officio et mercede.

peragendis iuramento, vasa sacra, vestes, et reliquam sacrarii suppellectilem inventario descriptam, qua par sit decentia et munditia, curandam et custodiendam suscipiat, et singula, quae missis celebrandis necessaria sunt, praeparet ac disponat. Huic etiam ex academiae proventibus congrua merces assignabitur, triginta nimirum librae die Natali Domini, totidemque die Natali S. Ioannis Baptistae.

De caerereis eorumque impensis.

Caerei ad sacelli solemnibus necessariis ex academiae censu, non sacristae impensis, comparentur. Hi vero sumptus ad protectoris academiae voluntatem faciendi et moderandi erunt, fietque solutio per mandatum ab ordinario sacelli visitatore subscribendum.

Sacrista clericum praeficiet, qui missis celebrandis ministret et sacrario inserviat; cui, praeter vestem ministerio congruentem cum superpelliceo, cinquaginta regalia in Natali Domini, totidemque in festo Nativitatis S. Ioannis Baptistae erogentur.

Missae quotidie celebrandae.

Presbyteri capellanas praefatas obtinentes, quotidie missas in academiae sacello celebrare teneantur horis pro maiori opportunitate professorum et scholarium a cancellario praefigendis.

Pro quibus applicandae.

Missae applicentur pro rege eiusque in regno successoribus, pro academiae benefactoribus eiusdemque incremento, et in saniori doctrina, omnibus reiectis erroribus, firmitate; reservata intentione ipsis presbyteris duobus tantum ad libitum diebus in singulas hebdomadas. In eo tamen missarum numero computentur illae, quas in professorum et doctorum funere celebrari sancitum est.

Anniversaria pro rege Philippo V.

Iusta anniversaria serenissimo Hispaniarum regi Philippo V, Cervariensis huius universitatis parenti et fundatori praeclarissimo, maxima, ut par est, celebritate perpetuo imposterum in academiae sacello persolvantur.

Capellanos onera.

Capellani solemnibus, quae in sacello academiae celebrantur, quibuscumque festis intersint: videlicet, in die S. Lucae; in commemoratione anniversaria pro academicis defunctis, in solemnibus octavae Conceptio-

nis B. Virginis Mariae, in festo Corporis Christi, et aliis pro tempore indicendis; atque illis proinde, ultra salarium annuum, cinquaginta regalia in Natali Domini, et totidem in festo Nativitatis S. Ioannis Baptistae dependantur.

Tabella ad sacristiam affixa tam capellanos, quam sacristam et clericos, quid et quo tempore pro munere praestare debeant, descripto palam admonebit.

Antiquior theologiae professor singulis mensibus academiae sacellum invisat, solenter inquisiturus num capellani et sacrista, quod suum est, accurate perficiant; eaque de re, si opus fuerit, cancellarium admoneat, qui una cum theologo visitatore et utriusque iuris professore perpetuo semel quotannis sacellum adeat, universaque et singula, quae illud spectant, diligentiori examine perquirat.

Antiquior theologiae professor sacelli ordinarius visitator.

Magistro theologiae, visitatori ordinario, in festo Nativitatis Domini gallinae duodecim attribuentur.

TIT. XLIII. — De primicerio.

Definitorum concilium, quod post festum S. Lucae convocabitur, sacris ante in academiae sacello de implorando divini Spiritus numine rite peractis, primum ex theologorum collegio, tum reliquis deinceps annis iuristarum, medicorum, philosophorum, primicerium creabit, qui secundus a cancellario solemnibus, quae in ipso academiae sacello celebrantur, festis praesit, atque provideat ut accurate et iuxta ritum universitatis peragantur, quique pecuniae ea de causa expendendae rationem habeat, quae praesentibus distribui solet: duo nempe regalia singulis doctoribus, singula singulis ministris, primicerio et cancellario quatuor, dummodo praesentes fuerint, dispertendam curet, ut nihil inde detrimenti aerarium academiae patiatur.

A quibus creatus primicerius.

Si res eiusmodi emergerit in negotiis a primicerio transigendis, quam ipse academiae consultatione dignam censeat, a cancellario definitorum concilium (in quo etiam

1 Forsan dispertienda (R. T.).

post cancellarium eodem habent) congregari exposant, ut, quod ratio suggererit, decernatur.

Solvendi mandata pro expensis ad solemnitate faciendis, praeterquam ab aliis, ut cautum fuit, a primicerio etiam subscribantur. Quod si aliter ab eo oeconomio in reddendis rationibus exhibita fuerint, tamquam illegitima apud ratiocinatores reprobentur.

TIT. XLIV. — De festo Conceptionis B. M. V. et eius solemnitate.

Quo tempore huiusmodi celebranda festivitas.

Quotannis tempore Ascensionis Domini et Pentecostes celebritatem intercurrente, vel post octavam Corporis Christi, si ita pro ratione temporis opportunum videatur, tota academia festum Conceptionis beatissimae Virginis, universitatis huius tutelaris et titularis, sacro octo dierum curriculo academicis plausibus concelebrabit.

Octo illis diebus theses proponendae.

Academiae concilium a primordio mensis ianuarii quatuor professores, binos videlicet pro sacris functionibus, binos autem pro academicis accurate dirigendis, destinabit; singulis autem octavae diebus omnium scientiarum academiae professores, octo alumnis ex academiae praescripto, qui praecipuum ingenii specimen praesetulerint, ad generales theses pro suggestu propugnandas omni cura et studio delectis, patroni assideant; ex alumnis autem egeni et pauperes praeferrantur.

Orationes in laudem Conceptionis M. V. legendae.

Singulis diebus, priusquam huiusmodi theses propugnentur, orationes in laudem Immaculati Conceptus Virginis matris Mariae a grammaticae vel humaniorum litterarum cultoribus publice habeantur, ab ipsis vel grammaticae vel humaniorum litterarum professoribus elucubrandae, ex quibus tres latino, quarta hispano carmine, tres aliae rursus soluta oratione, et postremo una graeco idiomate.

Quo ordine proponendae theses.

Theses in hoc solemnitate octo dierum spatium propugnandae, ex theologia, iure canonico, iure civili, medicina et artibus seligantur. Professores ex ordine praesidebunt; videlicet pro artibus, septem ipsarum artium professores ac philosophiae moralis et mathematicae praelator; pro medicina, sex me-

dicinae et chirurgiae professores; pro iure civili, primarii pandectarum et codicis, et vespertini Digesti veteris et voluminis; pro iure canonico, primarius et vespertinus decretalium, decreti Concilii Tridentini, Sexti et Clementinarum; pro theologia eiusdem facultatis professores. Singulis octavae diebus hic ordo servandus erit: nimirum tribus prioribus diebus tres theologiae professores, videlicet primus ex schola S. Thomae, secundus ex doctrina Scoti, tertius ex sententia doctoris Suarez; sed tertio quoque anno, loco professoris theologiae ex doctrina Scoti, professor artium eiusdem sententiae, uno ex tribus octavae postremis diebus, substituatur; die quarta unus ex iuris canonici professoribus; die quinta ex iuris civilis; die sexta unus ex medicinae vel chirurgiae professoribus; septima et octava die vel duo artium professores, vel moralis philosophiae professor cum altero artium. Secundo vero quoque anno cedentibus alternatim professoribus, altero artium sententiae S. Thomae, altero vero Suarez, alterutrus locum matheseos professor obtinebit.

Adversus harum thesium propugnatores ii dumtaxat, qui doctorali seu magistrali laurea decorati fuerint, argumenta proponant. Verumtamen in utroque iure postremus arguendi locus temporalibus etiam professoribus, doctoratum licet non adeptis, concedi poterit.

Singuli patroni regalia viginti; sex autem argumenta proponentes; regalia itidem viginti grammaticae et rhetoricae professores accipient; alumnis autem, qui panegyrum recitaverint, gratis cursuum probationes et matriculae pro toto studiorum curriculo concedantur.

TIT. XLV. — De funere academicorum.

Singulis professoribus vita defunctis in sacello universitatis sacris solemnibus, professorum et doctorum interventu, iusta persolvantur, et missae insuper viginti quatuor pro uniuscuiusque anima celebrentur. Cancellarii vero funus parentali etiam oratione, ab oratoriae artis paeceptore, cui consuetum honorarium munus attribuetur, elucu-

Pensionem singulis solvendae.

branda et enuncienda decorabitur, et omnibus quae in academia moris sunt, supremis officiis. Pro quibuslibet aliis doctoribus seu magistris, quos vita functos constiterit, duodecim in eodem sacello missae applicentur.

TIT. XLVI. — De nosocomio, sive hospitali universitatis.

De nosocomio presbytero eiusque officio.

Hospitalis regimini presbyter idoneus ab academiae concilio praeficiatur, cui ex inventario committatur universae suppellectilis cura, quique sedulo animadvertere debeat, ut scholares infirmi non aliter, quam sanctionibus cautum est, recipiantur; ut nimirum testimonium matriculae et paupertatis exhibeant, eosdemque contagione non laborare primarius medicinae professor attestetur. Post diem naturalem receptos sacramentali poenitentia expiandos curet; morbo autem ingravescente, sui muneris erit, nihil, quod in supremo illo discrimine christiana institutio praecipit, ad animarum salutem negligere.

Singulorum nomina, patriam diemque receptionis in codicem ad id paratum referat, ibidemque describat, quidquid in veste vel alia quavis re secum attulerint, ut ipsis pristinam valetudinem adeptis restituatur. Quod si obierint, de re huiusmodi ad cancellarii placitum, nisi prius id aegroti constituerint, disponatur.

Medico et chirurgo infirmos visitantibus presbyter hospitalis praefectus intersit; itidemque cum cibus ipsis ministratur.

Ex annuo academiae censu, centum quinquaginta librarum stipendium ipsi assignabitur; et quidquid praeterea pro aegrotis salubrius alendis, curandis et sustentandis opus fuerit, suppeditetur.

De praefecto et visitatore.

Praeterea concilium academicum quotannis post festum S. Lucae perpetuum eligat professorem, qui crebro, aut semel in hebdomadam, academiae nosocomium invisit, ut, quae ad eiusdem regimen ipsius universitatis legibus comparata sunt, diligentius exequantur. Ipse vero scholasticus singulis annis cum duobus medicinae professoribus eodem accedat, ut praefecto pa-

riter et visitatore praesentibus universae singillatim discutiat et sedulo exploret.

Praefectus et visitator personam idoneam, aut duas, si urgeat necessitas, ad hospitalis ministerium constituant, quae reficienda aegrotis cibos praeparat, ceteraque huiusmodi munera diligenter adimpleat, a qua presbyter in dies singulos de expensis rationem repetat, quam ipse in singulis hebdomadas visitatori reddat, quem etiam praecipue de extraordinariis et non modicis impensis consultet.

Hospitale octo saltem aegrotis commode alendis et sustentandis paratam habeat suppellectilem, vel etiam duodecim si ita ab academiae consilio decernatur.

Visitatori hospitalis ordinario in festo Natalis Domini viginti quatuor gallinae tribuantur.

TIT. XLVII. — De domibus conducendis, et convictorum regimine.

Qui studiorum causa ad hanc Cervariensem academiam adveniunt, domos oppidanorum conducere, vel privatis pactionibus, vel certa pensionis lege cum locatoribus convenire non possit, sed res omnino per aestimatores ad id peculiariter destinatos transigatur.

Scholasticus igitur quotannis opportuno tempore duos eligat honestos et integritate conspicuos viros ex hac civitate non oriundos, qui non alicuius gratia, non privato studio vel odio, aut proprii emolumentum cupiditate impulsus, sed iustitiae dumtaxat et conscientiae ac veritatis sibi normam proponentes, domorum situm, magnitudinem, qualitatem rite ac fideliter inspiciant, et de huiusmodi locationibus iudicium suum pronuncient, ac per notarium in acta referendum curent. Quod si discordes in iudicio vel aestimatione fuerint, iis adiungatur rector collegii Societatis Iesu, vel guardianus Capuccinorum, ut hoc moderamine adhibito maioris partis iudicium observetur. Si vero vel locator, vel eius nomine alius quisquam, praeter aestimationem modo praescriptam, maius aliquod pretium a conductoribus accepisse deprehendatur, quadruplum in usum

De hospitalis suppellectili.

Domus locandae per aestimatores a scholastico eligendae.

hospitibus academice persolvat. Idem si conductores dederint aliquod vitium, vel inacturam aedibus intulerint, praestari ab illis omnino curent aestimatores.

Sine cancellarii consensu scholarum hospitio non recipiendi.

Nomen sine cancellarii venia scholares suas in aedes hospitio excipiat; quod tamen professoribus sacerdotibus, omnibusque licebit, qui scholares intra quartum cognationis gradum sibi coniunctos accipere velint.

Si academici, et ii qui foro academiae non gaudent in earumdem aedium conductione concurrant, academici praeferantur.

Singulis quoque annis de mense augusti iidem aestimatores coram cancellario stipendium vel menstruum vel annum a scholaribus, qui in privatis oppidanorum aedibus hospitantur et victitant, persolvendum iudicabunt; hoc vero, circumstantiis omnibus rite inspectis et observatis, pro diversa studentium conditione diversimode constituent, primae videlicet, secundae et tertiae classis, et ineunte mense septembris eiusmodi taxa publicanda erit. Quod si aestimatorum opiniones discrepant, eas dirimet sua sententia cancellarius.

Aestimatores et notario quotannis viginti librae ex aerario dependantur.

De baccalaureis convictores aedibus.

Si quis academiae baccalaureus viginti quinque annorum maior, vita, moribus, honestate ex duorum propriae facultatis professorum testimonio probatus, desideret iuxta collegii consuetudinem et normam domum suam ad suscipiendos et alendos convictores instruere et comparare, veniam in scriptis a cancellario impetrabit; quod fieri poterit a festo Nativitatis S. Iohannis Baptistae ad totum usque mensem augusti. Utque securius morum honestati, studiorum progressui et pietati convictorum consulatur, quod ea de re academiae legibus sancitum est, se omnino servaturum obstringet. Quoniam vero plurimum conducit ad morum disciplinam, ut scholares non solum publico, sed etiam privato regimine contineantur, assidue apud eundem tutorem cibum sument et pernoctabunt, atque eiusdem auctoritati in omnibus subiacebunt.

Baccalaureo plures quam duodecim convictores non liceat admittere, eosque non

diversarum facultatum, sed vel utriusque iuris, vel theologiae, sive medicinae aut artium studiosos, vel germanos et eiusdem familiae; nec famula uti, nisi veniam de scripto a cancellario eiusve iudice impetrarit.

Pro stipendiis etiam a convictoribus in mensem sut annum baccalaureo tutori persolvendis aestimatores a cancellario destinati taxam conficiant.

Universitatis oeconomus, de mandato cancellarii per secretarium subsignato, singulis baccalaureis, qui facultatem de scripto alendi et educandi convictores obtinuerint, quinquaginta libras pro annonâ comparandâ impertietur; cautione tamen ab eisdem acceptâ, se aequalem summam ad praestituta tempora in aerarium reposituros: videlicet viginti quinque libras ad Natalem Domini, et reliquas viginti quinque libras ad festum S. Iohannis de mense iunii.

Cancellarius eiusdemque iudex convictorum aedes invisent et sollicite incumbunt ut legitime, quod sancitum est, observetur; ac praecipue, ut infra praescriptarum regularum norma ad unguem servanda custodiantur.

I. Baccalaureus singulorum convictorum, quos receperit hospitio, nomina, patriam, parentes, aut ipsorum curatores, in codicem describat.

II. Convictor initum semel in baccalaurei aedibus hospitium, nonnisi post confectum annum relinquet, dummodo causa huiusmodi non intercedat, quam cancellarius iustam comprobarit.

III. Convictores consuetis horis communi mensae unâ cum baccalaureo, valetudine non impedito, accumbent.

IV. Baccalaureo convictorum tutelam et regimen deserere non liceat, quin duos ante menses hac de re cancellarium admonuerit, veniamque ab eo petierit; qui, si aequum visum fuerit, petitioni huic indulgebunt.

V. Idem nunquam ab hac civitate sine cancellarii veniâ proficiantur.

VI. A die S. Lucae usque ad diem primum mensis martii post horam sextam vespertinam baccalaureus ianuam aedium

Baccalaureis convictores educantibus quid dandum, praestitâ tamen cautione.

Regulae servandae a baccalaureis eiusque convictoribus.

principalem obserari mandabit; exinde vero usque ad idem S. Lucae festum horâ nonâ. Ianua semel occlusa per totam illam noctem nunquam reserabitur, nisi repentina et inopinata alicuius aegroti necessitas aliter cogat, vel aliquis ex convictorum cognatis ad Cervariae civitatem noctu superveniat.

Convictoribus noctu ab aedibus abesse nullimode concedendum.

Legem hic praescriptam semel in mense post prandium vel coenam convictoribus praelegere baccalaureus teneatur. Baccalaureus nonnisi ex rationabili causâ, de qua sibi constet, aliquem ex convictoribus noctu ab aedibus abesse patiatur. Si quis vero per tres noctes abfuerit, hac de re cancellarium certiore faciat, qui, causis absentiae cognitâ et rigore discussis, convictori, prout ius fasque fuerit, vel ignoscet, vel in eundem animadvertet. Quod si baccalaureus id neglexerit, primâ vice decem libras, secundâ viginti hospitali applicandas in mulctam dependet.

Diligenter idem baccalaureus observet, num consuetis horis convictores studio impendant, simulque eos admoneat ut frequenter et accurate lectionibus academicis intersint. Nunquam aleâ aut talis ludere patiatur; semel tamen in hebdomadam, ac diebus festis, tempore ad litterarium pensum non destinato, alumnos convenienti ludo exercei permittet.

Suspectaeque feminae a vicinia removeandae.

Feminas, praesertim suspectas, ab aedibus, ubi alumni habitant, procul arceat; si quid vero horum praetermiserit, a cancellario, prout aequum visum fuerit, punietur.

Tit. XLVIII. — De academiae domicilio et eiusdem octoginta convictoribus.

Aedes ad latera frontispicii academiae constitutas, alteras cancellarius, alteras iudex inhabitet. Quae a tergo aedificii sunt, alteras alguasilius scholastici et magister silentii, alteras bidelli occupent.

Editior domicilii pars gymnasiis academiae superimposita, reservato ad nosocomii usum opportuniori loco, pro octoginta scholaribus, ipsius universitatis impensis et curâ alendis atque educandis, constituetur.

Hi porro ex toto Cataloniae principatu eligendi et assumendi erunt: decem videlicet ex archiepiscopatu Tarraconensi, cui archipresbyteratus Agarensis et quodvis aliud nullius dioecesis territorium, pro huius dumtaxat sanctionis effectu, annexum censeatur, totidemque ex singulis aliis episcopatibus; ex denis vero pro quibusque philosophiae, medicinae, iuris civilis, sacrorum canonum et theologiae studiis bini assumantur.

Convictores quibus ex locis assumendi.

Archiepiscopus Tarraconensis, episcopi Barchinonensis, Gerundensis, Ilerdensis, Dertusensis, Urgellensis, Vicensis et Caesonenensis, aut, sede vacante, capitulorum vicarii generales, decem scholares nominent, ex sua quisque dioecesi oriundos, legitimis et honestis parentibus natos, optimis moribus et indole praeditos, quos suis litteris scholastico academiae commendabunt, ut in academiae domicilium recipiantur; quo recepti et cooptati, tenue quoddam subsidium persolvant, scilicet viginti libras ad festum S. Lucae, et totidem ad festum dominicae Resurrectionis, ut sumptus, quos pro iis alendis et sustentandis academia facit, aliqua saltem ex parte releventur.

Ad quos illorum spectet nominatio.

Cancellarius, de consilio professorum primarias cathedras in academia regentium, instituti rationem, vivendi normam, modum et formam, convictoribus praescribet, quorum regimini aliquis ex professoribus, qui clericus sit non coniugatus, praeficietur.

A cancellario vivendi norma illis danda.

Huiusmodi convictores spatium temporis praefinitum habeant, quamdiu academiae hospitio et convictu uti possint: artium videlicet cultores in triennium vel in quadriennium, addito nimirum, pro eorum libito, quarto philosophiae moralis anno, vulgo de passantiâ, et ad totum deinceps facultatis, quam elegerint, conficiendum cursum, ac etiam ad licentiae gradum obtinendum; medici in quadriennium dumtaxat; iuris utriusque cultores in sexennium; theologi in quinquennium.

Tempus convictus.

Si artium studiosus, post confectum dialecticae cursum, ad iurisprudentiam se conferat, aut, post artium triennium, vel theologiam vel medicinam aggrediatur, to-

sum quadriennium pro artibus sibi concessam confectis concebitur, adeo ut pro alia facultate addiscenda distius, quam praescribitur, eo praetextu morari non possit.

Altero a collegio discedente, aliter succedat.

Quotiescumque aliquis, qui pro artium studio inter convictores adscriptus sit, e collegio egressus fuerit, alius item pro eadem facultate in eius locum succedet. Quod et in ceteris facultatibus perpetuo servandum erit, sive quis totum tempus sibi attributum expleverit, sive dimidiatum aut intercisum reliquerit.

Cancellarius, cum convictoris locus vacaverit, praesulem, ad quem pertineat, consocium reddat, ut successorem ad annum mox secuturum praemittat.

Si quis in anni spatium ex quavis causa a convictu abfuerit, ipsius locus a successore occupetur.

Qui ad studium, ut par est, non incubuerit, aut mores suos, ut hos decet convictores, ad honestatis regulas et academiae praescripta non conformarit, citra spem veniae expellatur; quod cancellarius, prout sua fides et conscientia suaserit, rigore praestabit.

Convictores non secundum dioeceses, sed secundum diversas facultates, quibus operam dabunt, in diversas classes distribuuntur: videlicet, artium, medicinae, iuris canonici, iuris civilis et theologiae, ex quarum classium singulis ille, qui ceteris praecellet, earumdem decanus a cancellario constituitur.

Professori, collegii praefecto et facultatum decanis melior et opportunior aedium pars prae ceteris convictoribus ad incolendum assignabitur.

Convictores eiusmodi academicam vestem, quam scholares ceteri, induantur: insuper vero academiae sterna ex serico contextum vesti ad pectus affixum gestabunt.

Alternis annis ex octoginta academiae convictoribus octo seligantur, qui in solemnibus purissimae Conceptionis B. V. Mariae octavae theses publice defendant, et in plerisque aliis academiae actibus et functionibus inter omnes universitatis alumnos primas teneant.

TIT. XLIX. — De praefecto sive oeconomofabricae academiae.

Concilium definitorum, quod post festum S. Lucae cogetur, unum ex professoribus cathedras perpetuas obtinentibus constituet qui, quotiescumque oportuerit, per bidellos admonitus, quidquid in academiae sive gymnasiis sive aedibus reficiendum, reparandum restituendumve fuerit, quamprimum oportune perfici curabit. Opifices autem ab eodem concilio ad huiusmodi ministerium destinatos adhibebit, quibus nullum salarium praeter mercedem laboris impensi assignandum erit.

A concilio definitorum seligendus oeconomus.

Praefectus fabricae calcem, ligna et quolibet caementi genus (etiam sub hoc obtentu, ne videlicet sita pereant) citra definitorum consensum et legitimam praestitam cautionem, nec commodare nec mutuo dare possit; ac etiam definitores adire teneatur, si expensae immodicae fieri debeant. Mandata solvendi, quae ad fabricae praefecturam spectent, ut rata sint et legitima, praeter oblationes consuetas et praescriptas, ab ipso praefecto subscribantur.

Mandata solvendi a praefecto fabricae subscribenda.

In concilio definitorum ante festum S. Lucae praefectus fabricae sui muneris rationem reddet; sique eisdem definitoribus praefecturae tempus prorogari utile atque opportunum visum fuerit, proxime cogendo concilio in eadem praefectura confirmabitur.

Ab eodem praefecto curam definitoribus singulis annis reddenda ratio.

Fabricae praefecto perdices duodecim et totidem gallinae in Natali Domini attribuentur.

TIT. L. — De veste et honestate academicorum.

Scholares omnes talari veste vel nigra aut subfusca, nunquam serica aut pretiosa, decenter induantur, nec luxum aut fastum praeseferant, sed modeste, ut academicos decet, ubique se gerant. Mulieres aut inhonestas aut utcumque suspectas nec apud se retineant nec invisant. Praetor autem Cervariae, si quam impudentem et manifestam deprehenderit, statim a toto suae iurisdictionis territorio exterminabit, idque ad solius cancellarii requirentis informationem

Scholabus vestium lutox et armorum delatio interdicta.

praestare teneatur; scholaribus nec interdum nec noctu arma gestare, aut apud se habere liceat.

Quae ab eis utienda.

Hinc cauponas et popinas non adeant, nec crapulae ac commensationibus assuescant, et ab iniuriis et contumeliis inferendis, libellis famosis edendis, unde vel persona derisui seu ludibrio exponatur, vel alicuius existimatio aut fama laedi possit, omnino absterneant, super quibus vigilem omnino curam operamque cancellarius impendat, ut in omnibus futura huiusmodi damna, qua par est diligentia, provideat et caveat. Iniurias autem et contumelias, si forte (quod absit) illatae fuerint, debitis poenis coercent.

Scholaribus usus ensis omnino interdictus.

Qui doctoratus lauream non obtinuerit, doctoralem vestem adhibere non possit, neque usus ensis, huius academiae gradu decoratis concessus, vel ad artium magistros vel ad cuiuscumque facultatis licentiatos extendatur. Scholaribus vero cuiuscumque conditionis aut gradus ensei gestare omnino interdictum sit.

Nullatenus scholaribus iudici saeculari noctu se se comites addere licebit; quod si unquam commiserint, ab academia eiicientur. Itidem nunquam per plateas et compita larvati incedent: prima vice decem diebus in carcere detineantur; secunda viginti; tertia ab Urbe expellantur. Cervariae praetor larvarum usum nunquam permittat; nec ipse, aut cancellarius scenicos actus, aut histrionicos, praesertim a festo S. Lucae ad festum S. Ioannis de mense iunii. Scholaribus non liceat infantes de baptismo suscipere, nec rhedas, currus, sellas gestatorias, lecticas habere, aut equos alere, sed pedibus iter faciant, quoties ad academiam ire pergunt. Si secus fecerint, decem librarum mulctam subeant.

De ludis scholaribus permittendis.

Per plateas et compita civitatis a ludis etiam licitis cavebunt scholares, alioquin per sex dies in carcere detinendi erunt. Pestis tamen diebus extra muros, aut alio convenienti loco, se ludo animi causa oblectare poterunt, dummodo ultra regalis dimidium non deponant; ab aleis vero et talis perpetuo absterneant.

Scholaris poterit conditione repetere, quidquid pro ludo praeter octo regalia exsolverit; quod si solutio facta non fuerit, creditori actio denegetur.

Scholarium contractus irriti.

Nullus Cervariae oppidanus aut incola domum suam pro ludo palam exercendo comparatam exhibeat, mille alioquin regalium mulctam subiturus academiae bibliothecae assignandam.

Scholaris, qui vel sit filiusfamilias, vel suo adhuc curatori subiaceat vel subiacere possit, tametsi vigintiquinque annorum maior fuerit, si quid per se vel per alium aut emerit aut mutuo acceperit, irritum et inane censeatur, atque iudicii limine creditor repellatur, nisi contractui ineundo iudicis academici notio et auctoritas intercesserit.

Infamia notati non admittendi.

Cancellarius eiusque index nunquam scholis interesse patiantur iuris aut facti infamia notatos, sed eos expellant, et ex albo etiam academiae expungant.

Professores vero omnes ita se gerant vita, moribus, incessu, gravitate, virtute, ceterisque animi dotibus, ut ex iis alumni, velut ex uno fonte, non tam doctrinae praecepta, quam probitatis documenta hauriant.

TIT. LI. — De privilegiis academicorum.

Huius academiae doctores, magistri, licentiatii, baccalarei, scholares, officarii eisdem gaudeant regis privilegiis, honoribus, praerogativis, gratiis, immunitatibus, quibus in academia Salmantina, Complutensi, Vallisoletana et Oscensi huiusmodi personarum classes perfruuntur et gaudent. Quibus praeterea, quamdiu in academia vel doctrinae vel ministerii causa versantur, quemadmodum ecclesiastici Cervariae, et ipsi a vectigalibus, quae cives magistratui aut civitati Cervariensi persolvunt, immunes erunt. Verumtamen circa vinum, oleum ceteraque ad victum et annonam pertinentia coemenda, eadem lege, qua ceteri, obligentur, dummodo in hisce eodem etiam quo ecclesiastici iure censeantur.

Academici a vectigalibus non sicut alii ceteri ecclesiastici immunes.

TIT. LII. — De redditibus academiae, rationibus et administrationis forma.

Omnes redditus et proventus, bona, ceu-

etc. in codice referendi.

sua, resque frugiferae, quas vel in praedentiarum possidet vel imposterum academia possidebit, ordine digesta, in codicem ad id paratum distincte referantur, ex quo vel locandarum rerum, vel rationum subducendarum regula sit in promptu.

Quatuor eligendi ratiocinatores ad cognoscendam exhibitam ab oeconomio rationem.

Ex reddito autem, qui aere alieno et oneribus dissolutis annuatim supersit, res stabiles et frugiferae comparentur. Bona stabilia praesertim alienare academia proprio iure nequaquam possit. In concilio definitorum, quod post festum S. Lucae convocabitur, doctores quatuor sive magistri eligantur, ex quibus duo saltem professores sint, qui perpetuam cathedram obtineant, duo vero in canonico vel civili iure doctores, quorum officium in biennium duret, ita tamen, ut, binis remotis, bini rursus in singulos annos assumantur. Hi vero doctores seu magistri quotannis mense septembris coram scholastico, academiae scriba interveniente, exhibitam ab oeconomio seu administratore accepti rationem cognoscent et ponderabunt. Scholasticus, scriba et praefati quatuor ratiocinatores summam sedulitate tanti momenti rem pertractabunt, ne propter eorum negligentiam aliquid academiae detrimentum patiatur.

Praemium ratiocinatorum cancellarii et secretarii.

Inter cancellarium, ratiocinatores et secretarium, absoluto ratiocinio, centum librae ex aequis partibus distribuuntur; duplex tamen portio cancellario tradatur.

Secretarius illi rationem reddere debet.

Academiae secretarius alternis mensibus, quidquid in academiae compendium vel ex collatione graduum vel ex cathedrarum ademptione aut aliis id genus iuribus ad eandem pertinentibus collegerit, apud eosdem profiteri, et de singulis rationem reddere teneatur.

Syndicus quoque senis quibusque mensibus.

Syndicus pariter senis quibusque mensibus hoc idem de mulctis seu poenis pecuniariis, sive a scholastico eiusve iudice, sive per statuta inflictis a se vel exactis, aut ex officio exigendis, praestabit. Praeterea, post redditas ab oeconomio rationes, quidquid ex redditibus exigendum supersit, prout sui muneris est, quantocius exigere non praetermittat.

Tit. LIII. — De academica typographia.

De typogra-

Alternis annis definitorum concilium duos

eligat professores, alterum perpetuum, temporalem alterum, quibus typographiae procurandae onus et cura incumbat, quique diligenter attendant num typographus, qui vel universitatis nomine, vel conductionis titulo excudendi munus susceperit, suo muneri probe satisfaciat; accepti et expensi tabulas digerant, et ab eodem typographo rationes repetant, ut quidquid exigendorum reliqui fiat, quamprimum exigatur: ac census denique ex praefati usu profecti apud oeconomum seu reddituum administratorem deponantur.

Solvendi mandata, pro impensis ad typographiam curandam vel instruendam faciendis, praeter subscriptiones academico iure sancitas, a duobus commissariis subscribantur. Quod item in reddito ex ipsa typographia percipiendo et in aerarium inferendo servetur. In Natali Domini singulis typographiae commissariis perdecies duodecim tribuantur.

Typographus, dum hanc academiae officinam rexerit, foro et privilegiis academicorum perfruatur.

Typographi privilegia.

Tit. LIV. — De salario professorum cathedras perpetuas obtinentium.

Ex tribus primariis theologiae cathedris in annum salarium accipiant singulae biscentum libras . . . . . 200 lib.

- Vespertinae cathedrae theologiae singulae . . . . . 150 »
- Cathedra sacrorum bibliorum . 150 »
- Cathedrae theologiae moralis . 150 »
- Cathedrae philosophiae moralis . 150 »
- Cathedrae primariae iuris canonici et civilis, singulae . . . . 450 »
- Cathedrae vespertinae iuris canonici et civilis, singulae . . . . 400 »
- Cathedra decreti . . . . . 350 »
- Cathedra Concilii Tridentini . 300 »
- Cathedra primariae medicinae . 380 »
- Cathedra vespertinae medicinae . 300 »
- Cathedra prognosticorum . . . . 200 »
- Cathedra matheseos . . . . . 200 »
- Cathedra rhetorices . . . . . 200 »

Cum in solvendo, pro rata, salariorum tam professorum quam officialium pars ali-

qua ex hisce mulctarum nomine deducenda erit, annus academicus secundum dies utiles non continuos computetur.

Tit. LV. — De salario professorum cathedras temporales obtinentium.

- Temporales cathedrae decretalium, Sexti, Clementinarum, necnon institutionum civilium et digesti veteris, singulae . 200 lib.
- Cathedra methodi . . . . . 180 »
- Cathedra simplicium . . . . . 200 »
- Cathedra chirurgiae . . . . . 200 »
- Septem cathedrae artium, singulae . . . . . 150 »

Tit. LVI. — De salario professorum grammaticae Latinae et Graecae.

Cathedrae grammaticae Latinae et Graecae singulae centum libras, quas Cervariae civitatis rectori Societatis Iesu collegii S. Bernardi eiusdem civitatis, prout in eorumdem instituto de more cautum est, persolvat, centum videlicet libras mense septembri, centum vero mense decembri, centum mense martio, et centum mense iunio. Quotannis autem mense augusto solutionem hanc, secretario et oeconomio inspectantibus, legitimis documentis cancellario probabit, idque secretarius, ut reliqua professorum salaria, in codicem transcribet.

Cancellarius insuper curet solutiones huiusmodi statis temporibus adimpleri, perinde ac in ceteris professorum salariis.

Tit. LVII. — De salario officialium academiae.

- Secretarius . . . . . 120 lib.
- Oeconomus vero salarium, quod ipsi definitorum concilium, consulto academiae protectore, assignabit; nec semel statutum augeri poterit, nisi aliter temporum circumstantiae suaserint, et eiusdem protectoris placitum accedat.
- Syndicus . . . . . 80 lib.
- Magister caeremoniarum . . . 100 »
- Bidellus maior . . . . . 150 »
- Bidellus minor . . . . . 100 »
- Magister silentii . . . . . 70 »
- Bidellus scholarum grammatices 60 »

Salaria professoribus linguae Latinae et Graecae debita rectori collegii S. Bernardi Societatis Iesu persolvenda.

Oeconomus salarium a definitibus assignandum.

- Custos seu rector horologii academiae . . . . . 40 lib.
- Scholarum verruus, qui vulgo scopator . . . . . 40 »

Tit. LVIII. — De salario officialium audientiae scholasticae.

- Iudex . . . . . 250 lib.
- Notarius . . . . . 50 »
- Aguasilius . . . . . 100 »
- Fiscalis . . . . . 50 »
- Cursor . . . . . 20 »
- Custos seu ianitor carceris . . 30 »

Omnia eiusmodi salaria ex reddito academiae, eodemque professoribus et ministris tempore persolvantur.

Tit. LIX. — De feriis.

- October habet dies feriatas:
  - 18 S. Lucae evangelistae. Hac die fit solemnis studiorum instauratio. Professores academiae, iuxta Concilium Tridentinum, iuramento se obstringunt, et proximam die lectiones instituunt.
  - 28 Simonis et Iudae apostolorum.

November:

- 1 Festum omnium Sanctorum.
- 2 Commemoratio omnium fidelium defunctorum.
- 25 Catharinae virginis et martyris.
- 30 Andreae apostoli.

December:

- 6 Nicolai episcopi et confessoris.
- 7 Ambrosii episcopi et confessoris, et Ecclesiae doctoris.
- 8 Conceptio B. M. V.
- 13 Luciae virginis et martyris.
- 19 Natalis dies fundatoris academiae, quod etiam prima eiusdem iacta sunt fundamenta.
- 21 Thomae Apostoli.
- 25 Nativitatis domini nostri Iesu Christi. Reliqui qui supersunt dies sunt feriati.

Januarius:

- 1 Circumcisio Domini.
- 6 Epiphaniae Domini.
- 7 Raimundi de Pennafort confessoris.
- 17 Antonii abbatis.
- 20 Fabiani et Sebastiani martyrum.

25 Conversio S. Pauli apostoli.

Februarius:

2 Purificatio B. M. V.

8 Blasii episcopi et confessoris.

24 Matthiae apostoli.

Feria secunda et tertia post dominicam Quinquagesimae, et feria quarta Cinerum lectiones vacant.

Martius:

1 Angelorum custodum.

7 Thomae de Aquino confessoris et Ecclesiae doctoris.

12 Gregorii Papae et confessoris et Ecclesiae doctoris.

19 Ioseph sponsi B. M. V.

20 Ioachim confessoris.

21 Benedicti abbatis.

25 Annuntiationis B. M. V.

A dominica Palmarum ad dominicam in Albis vacant lectiones.

Aprilis:

23 Georgii martyris.

25 Marci evangelistae.

Maius:

1 Philippi et Iacobi apostolorum.

3 Inventio S. Crucis.

8 Apparitio S. Michaelis archangeli.

In Ascensione Domini, dominica Pentecostes, feria secunda et tertia sequentibus, et in festo Corporis Christi lectiones vacant.

Iunius:

11 Barnabae apostoli.

13 Antonii de Padua confessoris.

24 Nativitatis S. Ioannis Baptistae.

29 Petri et Pauli apostolorum.

Hinc ad festum S. Lucae, artium, mathematicae, medicinae, utriusque iuris ac theologiae lectiones vacant.

Julius:

2 Visitationis B. M. V.

14 Bonaventurae episcopi et confessoris et Ecclesiae doctoris.

Ab hac die usque ad festum Assumptionis B. Mariae Virginis grammaticae et humaniorum litterarum vacant lectiones.

Augustus:

16 Rochi confessoris.

20 Bernardi abbatis.

24 Bartholomaei apostoli.

28 Augustini episcopi et confessoris et Ecclesiae doctoris.

September:

8 Nativitatis B. M. V.

21 Matthaei apostoli.

29 Dedicatio S. Michaelis archangeli.

30 Hieronymi patroni et confessoris et Ecclesiae doctoris.

Omnibus hebdomadis, quibus praeter dominicam festum aliud non occurret, feria quinta vacant lectiones, item et diebus singulis, quibus in Catalonia et civitate Cervariae festum de praeepto colitur.

Dies intercisi, quibus videlicet lectiones pomeridianae vacant.

Pervigilium Ascensionis Domini.

Pervigilium Pentecostes.

Pridie solemnitatis Corporis Christi.

Pervigilium Nativitatis Domini.

Ceteri, qui supersunt anni dies, sunt lectivi.

Quicumque professor dimidium temporis ad lectionem praefiniti per incuriam omiserit, mulctam subeat pro tota lectione: pro dimidia vero tantum, si aliquam eiusdem temporis partem dimidia inferiorem non legerit.

Mulctae pariter, ob negligentiam professorum infligendae, secundum dies utiles, ut supradicto titulo LIV sancitum est, non vero continuos computentur.

L. card. PICES. *Loco † sigilli.*

L. card. BELLUGA *Loco † sigilli.*

§ 2. Cum autem, sicut etiam accepimus, ex universitatis a praefato Philippo rege, sicut praefertur, erectae et fundatae, aliisque praemissis praefatis, idem Philippus rex firmam spem fiduciamque habeat in Illo qui bonae menti occurrit, quod universitas ab eo sic ut praefertur erecta et fundata huiusmodi, gratia adiuvante Domini, qui pie coeptis assiduum suae benedictionis praebet incrementum, felici temporum successu celebre et innumerum proborum virorum ad procurandos militanti Ecclesiae

Mulctae a professoribus lectiones omissis persolvendae.

Pro parte regia catholici portae sanctissimo domino nostro preces pro confirmatione huiusmodi alioque statutorum obtinenda.

triumphos evasura sit propugnaculum; proptereaque, ut illa firmiter subsistat, et in dies gratior in conspectu eiusdem Domini appareat, idem Philippus rex erectionem et fundationem universitatis praefatae, ab eo ut praefertur erectae et fundatae, necnon statuta desuper ut praefertur edita, benigno apostolicae nostrae approbationis et confirmationis robore communiri, eidemque universitati ab eodem Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae, ac scholaribus, necnon lectoribus, magistris, praceptoribus, doctoribus, bidellis aliisque ministris, in ea nunc et pro tempore existentibus praefatis, omnia et singula infra-scripta a nobis, ut infra, concedi, indulgeri, elargiri ac statui plurimum cupiat:

Eum cum bonis omnibus, ac privilegiis, immunitatibus, etc. confirmat.

§ 3. Nos, qui ad christianorum principum religionem, in iis quae ad animorum eruditionem elevandam per eorum regiam largitatem studia promoveri non desinunt, adiutricem nostrae quoque liberalitatis dexteram ut praefertur protendimus, eamque, quantum in Domino possumus, conservemus; proptereaque laudabilibus, et regia quidem charitate dignis, dicti Philippi regis votis annuere, ac universitatem ab eo ut praefertur erectam et fundatam huiusmodi, ut illa per apostolicae quoque liberalitatis opem nunc et perpetuis inde futuris temporibus felici successui et a praefato Philippo rege concupitae coalescat stabilitati, specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, ac scholasticum, scholares, lectores, magistros, praecceptores, doctores, bidellos aliosque ministros universitatis ab eodem Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae, eorumque singulares personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa

latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, necnon denominationes, nuncupationes, situationes, statum et qualitates universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae huiusmodi, illiusque erectionis et fundationis praefatarum tenores, ac honorum ei applicatorum et appropriatorum quantitates, ac omnia et singula privilegia, gratias, exemptiones et immunitates, quibus illa a praefato Philippo rege ut praefertur donata extitit et existit de praesenti, pro expressis habentes, de venerabilium fratrum nostrorum Ludovici Pico et Ludovici Belluga et Moncada respective nuncupatorum S. R. E. cardinalium consilio, quibus a felicis recordationis Benedicto Papa XIII praedecessore nostro omnia et singula praemissa ac infrascripta ab eis examinanda commissa fuerunt, quaeque sic commissa, et per eos examinata, concedenda sancitum fuit, motu proprio et ex certa scientia et apostolicae potestatis plenitudine meraque liberalitate nostris, erectionem et fundationem universitatis studii generalis in praefato oppido a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae huiusmodi, cum omnibus et singulis inde secutis, et ab eodem Philippo rege pro bono eiusdem universitatis ab eo ut praefertur erectae et fundatae huiusmodi, ac scholarium et praecceptorum, magistrorum, doctorum, bidellorum, aliorumque ministrorum in ea nunc et pro tempore existentium praefatarum regimine, gubernio, directione, ac morum et disciplinae laudabili cultu desuper quomodolibet provide dispositis, statutis et decretis, necnon honorum omnium et singulorum, a praefato Philippo rege eidem universitati ab eo ut praefertur

erectae et fundatae applicatorum et appropriatorum, applicationem et appropriationem, omnique et singula privilegia, gratias, exemptiones et immunitates a praefato Philippo rege eidem universitati, ab eo ut praefertur erectae et fundatae, regia eius auctoritate quomodolibet ut praefertur concessa et e-largita, necnon omnia et singula praeserta statuta desuper edita praefata, eorumque plenum et integrum tenorem de verbo ad verbum, nullo eorum verbo penitus omisso, poenasque in eis contentas quascumque in contrafacientes quomodolibet inflictas, apostolicam auctoritate perpetuo confirmamus et approbamus, eisque et eorum quibuslibet apostolicae perpetuae firmitatis robur adiciamus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti et solemnitatum aliosque quantumvis substantiales defectus, si qui in eorum omnibus et singulis praefatis, et eorum quolibet quomodolibet intertulerint, supplemus; praesertaque ac desuper edita statuta praefata per universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae huiusmodi scholares, lectores, praecipuos, magistros, doctores, bidellos, aliosque ministros et personas in ea nunc et pro tempore existentes praefatos, ac quoscumque alios, ad quos nunc quomodolibet spectat et pertinet, et pro tempore spectabit et pertinebit, sub poenis eis desuper inflictis, perinde ac si a nobis emanassent, firmiter et inviolabiliter observari debere, apostolicam auctoritate praefata perpetuo decernimus et statuimus.

Ceteras in principatu Catalaunensi universitates abstrahens, earum bona academiae Cervariae applicat.

§ 4. Et attendentes quod in principatu praefato, una videlicet in Tarraconensi, ac alia in Ilerdensi, ac alia in Vicensi, et alia in Gerundensi, ac reliqua studiorum generalium huiusmodi universitates in Barchinonensi respective civitatibus

vel diocesis erectae et fundatae, necnon unum sub SS. Conceptionis B. Mariae Virginis, ac alterum Sedi Apostolicae immediate subiectum, studiorum huiusmodi collegia sub Assumptionis eiusdem B. Mariae Virginis respective invocationibus seu titulis in praefata Ilerdensi civitate a nonnullis christifidelibus pro certis alumni, et quoad secundodictum collegium iuxta illius foundationem debite qualificatis, utriusque iuris studio vacare cupientibus, et, quoad collegium secundodictum, ad illud ad nominationem certarum personarum de eorundem alumnorum ut praefertur qualificatorum personis faciendam introducendis, pie pariter erecta et fundata reperiuntur.

§ 5. Nos, ad erigenda eiusdem Philippi regis erga universitatis, ab eo ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes ut praefertur approbatae huiusmodi, felicem et ab ipso Philippo rege laudabiliter concupitum successum vota, ut plures huc illuc emanantes scientiarum rivuli in unum aggregati copiosum earundem scientiarum illas sitientibus exhibeant fontem, Tarraconensem, Ilerdensem, Vicensem, Gerundensem et Barchinonensem universitates praefatas et earum quamlibet abstrahentes, eas sic a nobis abstractas, una cum omnibus et singulis illarum et cuiuslibet earum respective bonis, iuribus, actionibus, proprietatibus, rebus, bibliothecis, libris, scamnis, sedibus, aliisque utensilibus quibuscumque ad earum quamlibet quomodolibet respective spectantibus et pertinentibus, dictae universitati a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae, et a nobis per praesentes ut praefertur approbatae (ita quod ex omnibus et singulis universitatibus, a nobis ut praefertur abstractis, et ut infra uniendis, una dumtaxat studii generalis universi-

Quorum possessionem a scholastico academico capendam concedit.

tas in principatu praefato constituatur et existat, liceatque infrascripto universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi scholastico nunc et pro tempore existenti veram, realem, corporalem et actualem omnium et singulorum respective honorum, rerum, proprietatum, iurium et actionum ad universitates a nobis ut praefertur abstractas huiusmodi et earum quamlibet respective spectantium et pertinentium, necnon bibliothecarum, librorum, scamnorum, sedium, aliorumque utensilium, in eis et earum qualibet respective existentium praefatorum possessionem¹ propria auctoritate eiusdem universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae nomine libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, necnon omnes et singulos respective omnium et singulorum bonorum, rerum, proprietatum, iurium et actionum praefatorum respective fructus, redditus et proventus in quacumque re consistentes, et undecumque provenientes, percipere, exigere², levare, locare, dislocare, eosque, supportatis tamen prius et adimpletis omnibus et singulis bonorum huiusmodi oneribus, si quae super illis imposita sint, ab eisdem universitatibus a nobis ut praefertur abstractis et ab earum qualibet adimpleri debitis, ad quorum omnium adimplementum et supportationem universitatem a praefato Philippo rege ut praefertur erectam et fundatam et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatam huiusmodi expresse teneri et obligatam esse volumus, necnon bibliothecas, libros, scamna, sedes,

¹ Edit. Main. legit *possessione* (R. T.).

² Edit. Main. legit *erigere* (R. T.).

aliaque omnia et singula utensilia praefata in scholarium ac lectorum, magistrorum et praceptorum, doctorum et bidellorum, aliorumque ministrorum in ea nunc et pro tempore existentium praefatorum manutentionem, usum, utilitatem et commodum, cuiusvis licentia desuper minime requisita, convertere) motu, scientia et apostolicae potestatis plenitudine praefatis perpetuo unimus, annectimus et incorporamus.

§ 6. Necnon unum et alterum collegia praefata, cum pariter omnibus et singulis illorum respective bonis, rebus, proprietatibus, illorumque fructibus, redditibus, proventus, iuribus, privilegiis, gratiis, indultis et statutis (quae omnia et singula, necnon activum nominantium et passivum nominandarum personarum respective ius, et uni et alteri collegiis huiusmodi respective incumbentia onera, quae per unum et alterum collegia praefata, ut prius, adimpleri respective debeant, firma et illaesa remaneant) ad universitatem a praefato Philippo rege ut praefertur erectam et fundatam et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatam huiusmodi (licet venerabilis frater modernus episcopus Ilerdensis secundodictum collegium, ut infra, transferri renuat, illiusque fructus, qui fere omnes ex eisdem sedis liberalitate proveniunt, seminario puerorum ecclesiastico Ilerdensi applicare praetendat, et seu iam fructus, redditus et proventus huiusmodi eidem seminario ordinaria eius auctoritate nulliter tamen et de facto applicaverit et appropriaverit, et, quatenus ut praefertur applicati et appropriati fuerint, ad hoc ut universitas a praefato Philippo rege ut praefertur erecta et fundata et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbata huiusmodi una dumtaxat facunda studiorum

Et sublimit collegia duo Ilerdensia, etiam renuente episcopo.

et doctissimorum virorum nutrix existat et mater applicationem et appropriationem huiusmodi a praefato episcopo Ilerdanti, uti nulliter et indebitis factis annullantes et amoventes), apostolica auctoritate, motuque et scientia praefatis, similiter perpetuo transferimus, eidemque universitati a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae ac a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae subiicimus, et subiecta esse volumus.

Privilegia omnia universitatis Salamanticae eidem confirmat.

§ 7. Ac eidem universitati a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae ac a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae, illiusque scholastico, scholaribus, lectoribus, magistris, praeceptoribus, doctoribus, bidellis aliisque personis in ea nunc et pro tempore existentibus, ut ipsi omnibus et quibuscumque privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, praerogativis, antelationibus et honoribus, tam apostolicis, imperiali, regia aut ducali auctoritatibus, quam alias quomodolibet pro tempore concessis, et quibus omnes et singulae studiorum generalium huiusmodi et praesertim Salamantinae universitates, illarumque respective scholastici, scholares, praeceptores, magistri, lectores, doctores, bidelli, alicaque personae in eis et earum qualibet existentes, quomodolibet nuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, non solum ad eorum instar, sed pariformiter et aequae principaliter, in omnibus et per omnia, et omnino quoad omnia, dummodo tamen illa sint in usu, nec revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, ac sacris canonibus, constitutionibus apostolicis et Concilii Tridentini decretis non adversentur, uti, frui, potiri et gaudere libere et licite possint et valeant, eadem aposto-

lica auctoritate concedimus et indulgemus. Ac insuper scholastico universitatis praefatae a dicto Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae, et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae nunc et pro tempore existenti praefato, ut ipse personas ipsas, quas in ipsa universitate a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae, vel etiam alibi in quavis alia studii generalis universitate per debitum tempus studuisse, ac scientia et moribus idoneos esse repererit, ad praefatas iurium, artium ac theologiae facultates, ac baccalaureatus, etiam formali, licentiatum, doctoratusque et magisterii gradus, servata forma Concilii Viennensis, ac alias iuxta praefatae universitatis Salamantinae consuetudines, et praefata ipsius a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae universitatis praeserta statuta huiusmodi, promoveri, et eorundem graduum insignia ad eosdem gradus sic respective promotis exhibere, et ad dictos gradus sic per illum promoti, postea publice et privatim, etiam in omnibus aliis studiorum generalium universitatibus, facultates ipsas interpretari, et alios docere, et de eis disputare, actusque gradui seu gradibus huiusmodi convenientes exercere, ac omnibus pariter privilegiis, praerogativis, gratiis, favoribus et indultis, quibus alii in aliis universitatibus huiusmodi iuxta illarum constitutiones et mores ad gradus praefatos promoti de iure, usu, stylo vel consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere poterunt

1 Potius lege ut pro et, vel adde (R. T.).

in futurum, in omnibus et per omnia perinde ac si in aliis universitatibus huiusmodi gradus ipsos iuxta illarum consuetudines et mores vera suscepissent, etiam uti, frui, potiri et gaudere etiam libere et licite possint et valeant, licentiam tribuimus et facultatem.

Praeceptores, ceterosque academiae huiusmodi officiales a residentia in beneficiis ecclesiasticis dispensat, quoscunque fructus praeter quotidianas distributiones ab eis percipi concedens.

§ 8. Necnon scholastico, scholaribus, lectoribus, magistris, praeceptoribus, doctoribus, bidellis, aliisque personis in universitate a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae ac a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi nunc et pro tempore existentibus, ut ipsi et eorum quilibet nunc et perpetuis inde futuris temporibus in universitate a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae ac a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi in quacumque facultate licite et honeste per octo menses continuos vel interpolatim legendo, aut alias litterarum studia huiusmodi studio insistendo, omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum per eos et eorum quemlibet in quibusvis ecclesiis sive locis obtentorum fructus, redditus et proventus, etiamsi canonicatus et praebendae, dignitates, personatus, administrationes et officia etiam electiva in cathedralibus, metropolitanis et collegiatis ecclesiis, et dignitates ipsae in cathedralibus et metropolitanis post pontificales maiores, et in collegiatis ecclesiis huiusmodi principales fuerint, cum omnimoda et ea qua si in ecclesiis sive locis huiusmodi personaliter residerent integritate perciperent, exceptis dumtaxat distributionibus quotidianis, libere percipere, exigere, levare, locare, dislocare, arrendare, ac in eorum usus et utilitatem convertere, et invitos, donec tamen et quousque in ipsa universitate a praefato Philippo rege ut praefertur erectae

et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae cathedras moderando aut studiis vacando moram fecerint, ad residentiam apud easdem ecclesias ratione beneficiorum praefatorum, per eos ut praefertur, obtentorum faciendam, a quoquam minime compelli possint.

§ 8. Et ad excitandum, non solum per temporalia, verum etiam per spiritualia privilegia, iter ad earundem scientiarum appetitum, eisdem universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi scholastico, scholaribus, lectoribus, magistris, praeceptoribus, doctoribus, bidellis, aliisque ministris nunc et pro tempore existentibus praefatis, et eorum quilibet, ut ipsi in eorum universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae ac a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi capella, seu oratorio, annuo praecepto paschali satisfacere (cum hoc tamen quod singulis annis omnium et singulorum scholastici, scholarium, lectorum, magistrorum, praeceptorum, doctorum, bidellorum, aliorumque ministrorum praefatorum, qui in capella seu oratorio huiusmodi praecepto praefato satisfecerint, notula, a scholastico nunc et pro tempore existente praefato, seu ab alio ad id ab eodem scholastico deputato, subscripta, unicuique uniuscuiusque parochialis ecclesiae, in cuius parochialis ecclesiae limitibus parochialibus scholares, lectores, magistri, praeceptores, doctores, bidelli, alique ministri praefati, et eorum quilibet respective extiterint, respective rectori exhibeatur) similiter libere et licite possint et valeant, eadem apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus et indulgemus.

Et praecepto paschali in capella academica satisfacere indulget.

In eadem statuta diebus vere poenitentes, ac omnes contritionis sacramentum accepturi, plenariam omnium peccatorum suorum veniam et remissionem eadem apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus et elargimur.

In eius typographia omnes conclusiones in ea proponendae et definiendae, necnon privilegia ei concessa, ac praeinserta statuta edita, et pro bono eiusdem universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae typographia omnes et singulae conclusiones in ea proponendae et definiendae, necnon privilegia ei concessa, ac praeinserta statuta edita, et pro bono eiusdem universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae, ac scholarium, lectorum, magistrorum, praeceptorum, doctorum, bidellorum, aliorumque ministrorum huiusmodi regimine pro tempore edenda decreta, absque ullo alio, quam illius scholastici nunc et pro tempore existentis permisso, edi et praelegi dari possint, licentiam impartimur.

Scholasticam academiam iurisdictionem, regimen, etc., de legalis, eumque iudicem in causis ad eam spectantibus.

10. Ac praeterea omnibus et singulis in universitate a praefato Philippo rege ut praefertur erecta et fundata et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbata huiusmodi nunc et pro tempore existentibus praefatis, qui singulis per praeserta statuta huiusmodi statutis diebus vere poenitentes et confessi ac sacrae communionem resecti in capella seu oratorio huiusmodi pias ad Deum pro sanctae matris Ecclesiae exaltatione, haeresum extirpatione, haereticorum et infidelium conversione, principum christianorum pace et concordia, ac Romani Pontificis pro tempore existentis salute preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum veniam et remissionem eadem apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus et elargimur.

§ 11. Necnon, ut in dictae universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae typographia omnes et singulae conclusiones in ea proponendae et definiendae, necnon privilegia ei concessa, ac praeinserta statuta edita, et pro bono eiusdem universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae, ac scholarium, lectorum, magistrorum, praeceptorum, doctorum, bidellorum, aliorumque ministrorum huiusmodi regimine pro tempore edenda decreta, absque ullo alio, quam illius scholastici nunc et pro tempore existentis permisso, edi et praelegi dari possint, licentiam impartimur.

§ 12. Porro, ut salubri et felici universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi regimini consu-

lamus, illius scholasticum nunc et pro tempore existentem praefatum, in eiusdem universitate a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae cancellarium et rectorem, penes quem universa ipsius universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi cura, regimen, administratio ac iurisdictio, tam civilis quam criminalis, et tam gubernativa quam oeconomica, uti verum et legitimum illius praesulem, patrem et iudicem, private quoad quoscumque alios, plene resideat (ita quod liceat scholastico nunc et pro tempore existenti praefato omnia et singula eiusdem universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae bona et iura in eiusdem universitate a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae ac a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae utilitatem et conservationem, necnon augmentum, administrare et defendere, et seu administrari et defendi facere, necnon studia, scholas, scholares, magistros, lectores, praeceptores, doctores, bidellos, aliosque ministros inibi pro tempore existentes dirigere, visitare, corrigere et punire, necnon quascumque lites et causas, tam civiles quam criminales, dictam universitatem a praefato Philippo rege ut praefertur erectam et fundatam et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatam tangentes, etiam inter scholares, lectores, magistros, praeceptores, doctores, bidellos, aliosque ministros praefatos, et eorum quemlibet, ac alias ex una et altera partibus nunc introductas et pendentes, et pro tempore quo-

stantibus constituit.

modolibet introducendas et movendas in futurum, iudicare, definire, sineque debito terminare, et sententias desuper latis et ferendas, etiam per censuras aliasque poenas ecclesiasticas, uti vero, legitimo et competente iudice, exequi; necnon praeinserta et a nobis per praesentes ut praefertur approbata statuta praefata, sub poenis in contrafacientes et rebelles statutis et inflictis, inviolabiliter observari facere, eaque interpretari, et, si rerum et temporum ratio id suaserit, moderari, aliaque de novo, dummodo tamen illa praefati Concilii Tridentini decretis, constitutionibus apostolicis, ac sacris canonibus praefatis non adversentur, condere, conditaque similiter, ut praefertur, observari facere, necnon dicere et gerere omnia et singula alia, quae provido eiusdem universitatis, a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae, regimini, illiusque tranquillo statui pro tempore expedire dignoscuntur, apostolica auctoritate, motu, scientia et potestatis plenitudine praefatis pariter perpetuo constituimus et deputamus.

Canonatus nonnullarum ecclesiarum illius professoribus conferendus applicat, ac decernit.

§ 12. Ceterum nos, ut cupientes absconditum in agro litterarum studii acquirere scientiae thesaurum, qui suos non solum provehit possessores et illustrat, verum etiam domum Dei insignit et decorat, habiliori eiusdem thesauri, ad eorum cupiditatis satietatem, divini servitii decorem, spirituale animarum subsidium, afficiantur amore, unum et unam ex Tarraconensi, ac unum et unam ex Barchinonensi, ac unum et unam ex

1 Potius lege iudici (R. T.).

2 Videtur legendum dignoscuntur (R. T.).

3 Forsan avidiori (R. T.).

4 Potius lege Tarraconensis ..... Barchinonensis ..... etc. ecclesiarum ..... canonicalibus et praebendis (R. T.).

lledensi, ac unum et unam ex Gerundensi, ac unum et unam ex Vicensi, ac unum et unam ex Urgellensi, ac unum et unam ex Derthusensi, ac unum et unam respective canonicatum et praebendam ex Celsonensi respective ecclesiarum et earum cuiuslibet respective canonicatibus et praebendis, illum et illam videlicet ex eisdem respective canonicatibus et praebendis, qui et quae primum per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum seu privationem, aut quamvis aliam dimissionem vel amissionem illos et illas respective obtinentis seu respective obtinentium, aut alias quovis modo, etiam in quibuscumque mensibus nobis et Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, Sedi praefatae, per quascumque constitutiones apostolicas, vel nostras et Cancellariae Apostolicae regulas editas vel edendas, aut alias quomodolibet reservatis, aut ordinariis collatoribus, etiam per constitutiones et regulas easdem, seu litteras alternatarum, aut alia privilegia et indulta, etiam S. R. E. cardinalibus, etiam de latere legatis, vicelegatis, dictaeque Sedis nunciis concessa, competentibus respective vacare contigerit, unicuique ex clericis seu presbyteris professoribus academiae, seu proprietatis sive regentiae cathedram in universitate praefata a praefato Philippo rege ut praefertur erecta et fundata et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbata obtinentibus, ab academia, videlicet collegio definitorum vulgo nuncupato *claustrum de deputados* universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi, cessantibus tamen reservationibus et affectionibus apostolicis, nominandis seu

1 Edit. Main. legit praefata (R. T.).

praesentandis, et a pro tempore existente cancellario praefato, non tamen in vacationibus Sedi Apostolicae praefatae reservatis, instituendis, et cum hoc tamen, quod ipsi, qui pro tempore de canonicatibus et praebendis ut infra per nos affectis provisi fuerint, post eorundem respective canonicatum et praebendarum ab eis adeptam possessionem, ad personalem residentiam apud eorum respective ecclesias ratione eorundem respective canonicatum et praebendarum faciendam se conferre omnino teneantur, auctoritate ac motu paribus perpetuo afficimus, et ex nunc affectos esse volumus; dictosque canonicatus et praebendas sic affectos et affectas, quoties illos et illas imposterum pariter per cessum, etiam ex causa permutationis, seu decessum, aut privationem, vel quamvis aliam dimissionem aut amissionem illos et illas pro tempore respective obtinentium, vel aliis quovis modo, etiamsi ex illo quaevis generalis reservatio etiam in corpore iuris clausa resultet, etiam apud Sedem praefatam, etiam in aliquo ex mensibus, in quibus vacantium beneficiorum ecclesiasticorum collatio, provisio, et quaevis alia dispositio nobis et dictae Sedi etiam per constitutiones et regulas eadem reservata extiterit, seu ordinariis collatoribus etiam per constitutiones et regulas praefatas, vel alternativarum litteras, aut alia privilegia et indulta hactenus concessa et imposterum concedenda competentibus, quocumque tempore ex illos et illas pro tempore obtinentium respective personis vacare contigerit, etiamsi illi et illae aliis dispositioni apostolicae quomodolibet reservati et reservatae, seu quacumque affectione, etiam ratione cuiuscumque familiaritatis, etiam nostrae, affecti et affectae extiterint, clericis seu presby-

teris professoribus academiae, seu proprietatis sive regentiae cathedram in universitate praefata a praefato Philippo rege ut praefertur erecta et fundata et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbata obtinentibus praefatis, omnino conferri debere, alioquin praesentationes, institutiones, collationesque quascumque, aliis quam professoribus praefatis pro tempore factas, nullas et invalidas, nulliusque roboris vel momenti fore et esse, nullique ius aut coloratum titulum possidendi tribui posse.

§ 14. Eisdemque praesentes nullo unquam tempore ex eo quod causae, propter quas illae emanarunt, coram locorum Ordinariis, etiam tamquam Sedis Apostolicae delegatis, vel alibi examinatae, verificatae et iustificatae, ac etiamsi Ordinarii, capitula praefata, seu alii ad id quomodolibet interesse habentes, vocati non fuerint, neque illis consenserint, aut alio quocumque praetextu, de intentionis nostrae vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, ad terminos iuris reduci, in ius vel controversiam revocari, aut adversus illas quodcumque iuris, facti vel gratiae, aut oris aperiitionis remedium, impetrari posse; nec eas sub quibusvis unionum, annexionum, incorporationum, suppressionum, extinctionum, separationum, dismembrationum, applicationum, appropriationum, translationum, affectionum, etiam effectum suum non sortitarum, aliorumque similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per nos, seu alios Romanos Pontifices successores nostros, aut Sedem eandem, etiam cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, pro tempore factis praefatis, etiam si de eisdem praesentibus, earumque toto tenore et data specialis, specifica, expressa et individua mentio fiat, comprehendi; sed, tamquam ad fidei catholicae et divini cultus favorem, ac publicam utilitatem et salutem concessas, semper validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere debere, ac quoties illae emanabunt, toties in pristinum et eum in quo antea quomodolibet erant statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per scholasticum, scholares, magistros, lectores, praeceptores, doctores, bidellos, aliosque ministros praefatae universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae nunc et pro tempore existentes praefatos, ac alios quos eadem praesentes concernent, quaecumque eligenda, concessas esse; sicque et non aliis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac praefatae S.R.E. cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, dictaeque Sedis nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, definiendi et interpretandi facultate, iudicari, defini et interpretari debere, et quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Praesentium
litterarum su-
per hoc valida-
tio.

per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi et eorum quilibet, per se, vel alium, seu alios, etiamsi sint extra loca in quibus deputati sunt conservatores et iudices, ipsis universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae doctoribus, magistris, lectoribus, scholaribus, bidellis, aliisque universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi ministris et personis efficaci defensionis praesidio assistentes, non permittant eos super libertatibus, privilegiis, indultis et bonis, rebus ac iuribus, ad ipsas communiter vel divisim spectantibus, a quibusvis indebite molestari, vel eis gravamina, damna, sive iniurias irrogari, aut privilegia, concessionem et indulta huiusmodi infringi vel impugnari quoquo modo, futuris universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae praefatae doctoribus, lectoribus, magistris, scholaribus, bidellis, aliisque universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae huiusmodi ministris et personis, cum ab eis vel ipsorum aliquo aut eorum procuratoribus super his requisiti fuerint de praedictis, et aliis personis quibuslibet, super assignatione, translatione dictorum collegiorum a nobis ad universitatem a praefato Philippo rege ut praefertur erectam et fundatam et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatam praefatam, illorumque respective bonorum ac rerum et iurium praefatorum et aliorum eis nunc concessorum et pro tempore concedendorum observatione, necnon

Deputatio
ex eorum.

§ 15. Quocirca venerabilibus fratribus nostris archiepiscopo Tarraconensi et episcopo Gerundensi, ac dilecto filio scholastico universitatis a praefato Philippo rege ut praefertur erectae et fundatae et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatae praefatae, nunc et pro tempore existentibus,

1 Edit. Main legit eadem (R. T.).

Bull. Rom. — Vol. XXIII.

27

de quibuslibet molestiis, iniuriis, atque damnis, ceterisque tam realibus quam personalibus actionibus praesentibus et futuris, in illis videlicet quae iudicalem requirunt indaginem, summarie, simpliciter et de plano, ac sine strepitu et figura iudicii¹, in aliis vero, prout qualitas eorum exegerit, iustitiae complementum², occupatores seu detentores, praesumptores, molestatores et iniuriatores, necnon contradictores quoslibet et rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, quandocumque et quotiescumque expediens fuerit, auctoritate apostolica per censuras aliasque poenas ecclesiasticas, appellatione postposita, compe-scendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis: cum hoc tamen, quod in casu controversiarum cum episcopis, si ad censuras deveniendum sit, sarctatecta esse debeat et in praxi retineatur dispositio textus in capitulo *Quia pontificali*, *De offic. iudic. deleg.*, in vi, alias, eiusdem textus formam non observata, censurae ipsae nullae sint eo ipso; quodque in omni processura, quae extra universitatem a praefato Philippo rege ut praefertur erectam et fundatam et a nobis per praesentes etiam ut praefertur approbatam praefatam fieri contigerit, antequam ad cuiuscumque mandati executionem procedatur, id Ordinario loci notificetur; quodque demum omnia et singula, quae a sacris canonibus ac constitutionibus apostolicis et a Concilio Tridentino praefato quoad huiusmodi conservatorum facultates statuta sunt, observentur.

^{Derogatio} § 16. Non obstantibus tam felicis re-
^{contractionum.} cordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri, quibus cavetur ne aliquis extra civitatem suam vel dioe-

¹ Edit. Main. legit *iudicis* (R. T.).

² Aliquid deest, ex g. *adhibentes* (R. T.).

cesim nisi in certis expressis casibus et in illis ultra unam dietam a fine suae dioecesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices et conservatores a Sede praefata deputati, extra civitatem et dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, sive alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam a fine dioecesis eorumdem trahere praesumant, ac de duabus dietis in concilio generali, dummodo ultra quatuor dietas aliquis auctoritate praesentium non trahatur, seu quod de aliis quam de manifestis iniuriis ac de violentiis et aliis quae iudicalem requirunt indaginem, poenis in eas, si secus egerint, et in id procurantes, adiectis, conservatores se nullatenus intromittant; quam aliis quibuscumque constitutionibus a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris tam de iudicibus delegatis et conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis, editis, quae iurisdictioni a nobis, ut praefertur, traditae¹, aut potestati, iusque libero exercitio quomodolibet possent in hac parte obstare; aliisque apostolicis, etiam in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Tarraconensis, Ilerdensis, Vicensis, Urgellensis, Dertusensis, Gerundensis, Barchinonensis, ac Celsonensis ecclesiarum praefatarum, et universitatum, ac collegiorum, ut praefertur, unitarum et translatorum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, respective statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis respective eis et earum ac eorum cuilibet, ac eisdem Tarraconensi, Ilerdensi, Vicensi, Urgellensi,

¹ Edit. Main. legit *tradita* (R. T.).

Dertusensi, Gerundensi, Barchinonensi, ac Celsonensi ecclesiis, illarumque respective praesulibus nunc et pro tempore existentibus, necnon earum cuiuslibet capitulis, ac quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus aliisque decretis praefatis, etiam ad imperatoris, regum, reginarum, ducum vel aliorum principum instantiam, seu etiam motu pari, etiam consistorialiter, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus in nostris litteris habenda sit mentio specialis, earum tenores eisdem nostris praesentibus, perinde ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso¹, pro expressis habentes, illis alias eorumque singulis in suo robore permanuris, specialiter et expresse, motu, scientia et potestatis plenitudine praefatis, apostolica auctoritate, specialiter et expresse, latissime ac plenissime derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto et earum personis, locis et ordinibus ac propriis nominibus mentionem.

^{Declaratio quod per canonicatus sic designatos et conferendos Datariae apostolicae sua in iuribus praedictum non affertur} § 17. Volumus autem quod tam in mensibus Sedi praefatae reservatis, quam aliis reservationibus et affectionibus apostolicis pro tempore occurrentibus, ad canonicatus et praehendas a nobis per praesentes, ut praefertur, affectos et affectas huiusmodi nominati, eorumdem canonicatum et praehenda-

¹ Supple. *inserti forent* (R. T.).

rum provisionem a Sede Apostolica praefata impetrare, ac solita iura Datariae et Cancellariae apostolicis debita, ut antea, solvere omnino teneantur; alias praesentes nostrae litterae, quoad affectionem¹ huiusmodi, nullae sint eo ipso; quodque earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus ubique adhibeatur fides, quae eisdem praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum confirmationis, approbationis, roboris adiectionis, defectuum suppletionis, decreti, statuti, abstractionis, voluntatis, unionis, annexionis, incorporationis, translationis, subiectionis, concessionis, indulti, licentiae, tributionis, constitutionis, deputationis, affectionis, mandati et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis dominicae MDCCXIII, pridie nonas decembris, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 6 decembris 1730, pontif. anno 1.

XVIII.

Generali Congregationis Scholarum Piarum facultas datur constituendi duos concionatores in qualibet provincia, tres vero in grandioribus².

¹ Edit. Main. legit *effectionem* (R. T.).

² Benedictus XIII, const. CCVII, dat. 3 octobris MDCCXXVII, clericis huiusmodi, ut scholarum exercitio valerent incumbere, praedicationis munus interdixit, adempta etiam superioribus facultate illud eis permitendi.

Transumptio-
rum fides.

Sanctio po-
nalis.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Litterarum
Benedicti XIII
expositio.

§ 1. Aliis pro parte dilecti filii Adolphi a S. Georgio, tunc existentis praepositi generalis Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum nuncupatarum, felicitis recordationis Benedicti PP. XIII praedecessori nostro exposito, quod venerabilis servus Dei dictae Congregationis institutor, praevidens quam grave damnum scholarum piarum huiusmodi exercitio conciones Adventus et Quadragesimae tempore extra praedictae Congregationis ecclesias habendae allaturae fuissent, in suis constitutionibus auctoritate apostolica confirmatis, part. III, cap. VII, *De concionatoribus*, cavebatur expresse in haec verba: « Nemo publice praedicabit nisi a generali vel provinciali licentiam obtinuerit: tempore vero Adventus et Quadragesimae extra nostras ecclesias nemo nostrorum praedicabit, et extra id tempus non nisi ex urgentissima causa et de provinciali consensu; et in eadem expositione subiuncto¹, tametsi successu temporis extra easdem ecclesias a variis capitulis generalibus declaratum fuisset, esse penes praepositum generalem concedere facultatem concionandi, ac subinde variae cautela, ut insurgenti olim praevio malo occurreretur, adiectae fuissent, nihilominus experientia magistrâ dictus Adolphus edoctus, per conciones huiusmodi ministerio earundem scholarum tristissimam eversionem imminere, et quod verbi Dei praedicatores, maiori anni parte extra domos memoratae Congregationis commorantes, scholis addici nequibant, imo saepe hoc praetextu etiam eas subterfugebant: idem Benedictus praedecessor, ea, quae per praesertam constitutionum particulam disposita erant, in

¹ Edit. Main. legit *subiuncta* (R. T.).

posterum firmiter atque inviolabiliter servari, ac ullo modo convelli vel labefactari possent providere, ac eiusdem Adolpho votis hac in re favorabiliter annuere volens, praesertam particulam, ex constitutionibus ipsius Congregationis excerptam, auctoritate apostolica perpetuo confirmavit et approbavit: illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiecit, ac omnia et singula per eam disposita inconcussa observari mandavit, et eidem Adolpho et pro tempore existenti praeposito generali supradictae Congregationis facultatem super praemissis dispensandi dictâ auctoritate ademit, et alias, prout in eiusdem Benedicti praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die III octobris MDCCXXVII expeditis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, ubrius continetur.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius modernus praepositus generalis Congregationis huiusmodi nobis nuper exponi fecit, communis sententia in eâ semper fuerit, quod in supradictâ Congregatione religiosi ministerio praedicationis etiam Adventus et Quadragesimae tempore² existerent, quemadmodum nonnullis retro abhinc annis in more habuit, ut ex sequentibus capitulorum generalium ipsius Congregationis decretis manifeste colligitur, quae in vim eiusmodi constitutionum facultatem habent illas mutandi, cum, ex sex vocalium partibus, quinque illarum variationi consensum praestent; primo autem decreto in capitulo generali anno MDCLXXXVI celebrato, ubi nonnulli religiosi antiani, graduque decorati, observantiae amantissimi, qui per plures

¹ Potius lege ac ut nullo (R. T.).

² Edit. Main. legit *inserti* (R. T.).

³ Videtur deesse *addicti* (R. T.).

Nonnulla capitulorum generalium decreta, facultatem generalem pro tempore concionatorum patentes concionatorum litteras dandi etc.

annos dictum servum Dei fundatorem agnoverant ac tractaverant, et de illius sanctâ mente bene instructi erant, super constitutionum huiusmodi puncto circa concionatores decretum et declaratum fuit omnium suffragiis, esse penes generalem tribuere facultatem concionandi, etiam tempore Adventus et Quadragesimae, extra ecclesias memoratae Congregationis; ac in alio capitulo generali anni MDCCXXVIII leguntur haec sequentia verba, videlicet: « Censuerunt patres capitulares suffragiis secretis triginta duobus ex triginta tribus, quod nemo ex nostris a patre generali dispensetur pro concionibus extra nostras ecclesias habendis quotidie tempore Adventus et Quadragesimae, nisi ii, qui non solum scientiarum cursum laudabiliter expleverint, sed etiam in rhetoricae studiis non mediocriter versati fuerint, et insuper scholas ipsas per octo annos diligenter exercuerint; antequam vero tale munus publice, ut supra, subeant concionandi, teneantur in principali domo provinciae in publico refectorio vel ecclesiâ nostrâ plures conciones suas provincialis arbitrio recitare ». Attento itaque hoc decreto, nonnulli ex praedictis religiosi, tempore generalatus ipsius Adolphi, ad eum recursum habuerunt pro consecutione litterarum patentium super facultate concionandi, adducendo, sese octo annorum scholarum maiorum cursum absolvisse; sed quia institutum, quum omnium instantiis satisfieri vellet, praesertatum, et ita numerus magistrorum pro scholis necessariis diminutus remanebat, et ex aliâ parte praedictus Adolphus, cum a vi commendationum, quae sibi fiebant, se eximere minime valeret, eiusmodi licentias concedere renuebat; eâque de causâ rigoro earundem constitutionum observantia per praedictas Benedicti praede-

cessoris litteras demandata, eidemque Adolpho facultas super praemissis adempta fuit: quare dictus modernus praepositus generalis, ne instituto praedicto ullo modo praesertatum afferatur, humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignemur.

§ 3. Nos igitur, ipsum modernum praepositum generalem specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet inodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum¹, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut in posterum eidem praeposito generali duos concionatores in qualibet, tres vero in provinciis grandioribus, deputare liceat, dummodo tamen concurrant requisita demandata in capitulo generali dicti anni MDCCXXVIII, cum restrictione tamen quod idem et pro tempore existens praepositus generalis concionatores legitime electos ad exercitium scholarum huiusmodi iuxta formam statuti constituere possit quatenus necessitas urgeat, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, decernimus et mandamus.

§ 4. Decernentes pariter, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quancumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque indices ordinarios et delegatos,

¹ Male ed. M. legit *consequendarum* (R. T.).

Sacrosanctae
Romani
sententia
nostrae

Præsentium
litterarum
firmitas

etiam causarum palatii apostolici auditorum, iudicari et defini debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§ 5. Non obstantibus praedictis Benedicti praedecessoris litteris, aliisque praenunciis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dictae Congregationis, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIV decembris MDCCXXX, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 14 decembris 1730, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

Ex lib. mensis decembris, laes. XVI

XIX.

Extensio indulgentiae perpetuae in diebus Conversionis et Commemorationis S. Pauli apostoli pro ecclesiis monialium Angelicarum nuncupatarum Congregationis S. Pauli, Ordinis S. Augustini, etc., Barnabitarum, Mediolanensis civitatis.

† Anno indulgentiam ecclesiis huius Congregationis concessit Innocentius XI die 2 decembris MDCLXXVII, const. *Caelestium mun-*

Clemens Papa XII,
ad perpetuam rei memoriam.

Commissi nobis caelitus apostolatus officii ratio exigit, ut, paternam sacram virginum, quae, oblitae populum suum et domum patris sui divinis obsequiis se sub suavi religionis iugo devoverunt, curam gerentes, illarum religiosae quieti et felici progressui, quantum nobis ex alto conceditur, consulere iugiter studeamus.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Innocentius PP. XI praedecessor noster omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione reffectis, qui aliquam ex ecclesiis clericorum regularium Congregationis S. Pauli Decollati Barnabitarum nuncupatarum, tam eatenus erectis quam imposterum quaecumque erigendis, et ubicumque locorum existentibus, in Conversionis et Commemorationis eiusdem S. Pauli apostoli festis diebus a primis vesperis usque ad occasum solis dierum huiusmodi annis singulis devote visitassent, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem perpetuis futuris temporibus misericorditer in Domino concessit; ac subinde recolendae memoriae Innocentius PP. XII praedecessor etiam noster, supplicationibus tunc existentis procuratoris generalis dictae Congregationis sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, plenariam omnium peccatorum indulgentiam et remissionem a memorato Innocentio XI

rum, etc., eamque ad monialium eiusdem instituti ecclesias extendit successor Innoc. XII die 14 decembris MDCCVII, quae in nostro Bullario non reperitur.

Exordium.

Indulgentia huiusmodi ab Innocentio XI concessa et ab Innocentio XII extensa.

praedecessore concessam, ut praefertur, ad omnes et singulas ecclesias monialium eiusdem Congregationis similiter tam erectas quam imposterum erigendas, et ubicumque locorum existentes, in perpetuum extendit et ampliavit; et alias, prout in ipsorum Innocentii XI die II decembris MDCLXXVII et Innocentii XII praedecessoris litteris desuper in simili forma Brevis die XIV pariter decembris MDCCVII respective expeditis, quarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, uberius continetur.

A sacra indulgentiarum Congregatione decretum antea, sub hac extensione hoc monasterium non comprehendit.

§ 2. Cum autem, sicut accepimus, postquam ecclesia sub titulo eiusdem S. Pauli monasterii monialium Angelicarum nuncupatarum Congregationis ipsius S. Pauli civitatis Mediolanensis vigore enarratarum Innocentii XII praedecessoris litterarum plenaria indulgentia et peccatorum remissione sic per eum extensa spatio plurium annorum pacifice potita et gravata fuerat, novissime motum fuisset dubium ab aliquot ex dictis monialibus, num eiusmodi extensio ecclesiam praefati eorum monasterii comprehenderet, quod postmodum propositum in Congregatione tunc existentium S. R. E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praepositorum per unius dumtaxat voti sive suffragii praeponderantiam negative resolutum fuit cum subsecuta approbatione pia memoriae Benedicti XIII praedecessoris quoque nostri, qui causam amplius non proponi mandavit; cumque, negativa resolutione aliisque praemissis non obstantibus, adhuc locus esse dubium praedictum ulterius disentiendi, seu ad novam trutinam revocandi: ex hac vero lite seu controversia non modica animorum dissidia ac perturbationes in

† Videtur legendum *esset* (B. T.).

monasterium praedictum invecata fuerint, quae non modo de praesenti adhuc ibidem vigent, sed si eandem litem seu controversiam diutius agitari ac perdurare contingeret, progressu temporis facile augeri et ingravescere possent.

§ 4. Hinc est quod nos, pro pastoralis nostrae, qua animarum saluti et tranquillitati prospicere tenemur, sollicitudine, necnon sincero, quo easdem moniales Angelicas prosequimur paternae charitatis affectu, quamcumque ab eis occasionem dissensionum, quae divino cultui summo perniciosae forent, ipsisque monialibus ad apicem perfectionis, ad quam per emissorum ab eis votorum semitam contendere debent assequendam, impedimento essent, prorsus submovere volentes, praeviaque maturam deliberatione nostram litem ac controversiam praedictam, cuius statum et merita, aliaque etiam necessario exprimenda, praesentibus quoque pro plene et sufficienter expressis ac specificatis haberi volumus, a supradicta Congregatione cardinalium aliisque tribunalibus quibuscumque ad nos harum serie advocantes, ac penitus et omnino extinguentes, indulgentiam et peccatorum remissionem in diebus festis Conversionis et Commemorationis S. Pauli apostoli ad ecclesias monialium dictae Congregationis ab ipso Innocentio XII praedecessore, sicut praemittitur, extensam, ac desuper expeditas eius litteras praedictas, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; ac, quatenus opus sit, indulgentiam et peccatorum remissionem, ac Innocentii XII praedecessoris litteras praefatas, tam ad dictam ecclesiam S. Pauli civitatis Mediolanensis monialium Angelicarum nuncupatarum Congregationis eiusdem

Et itaque a sanctissimo domino nostro benigne indulgetur eum omnimoda exemptione, etc.

S. Pauli Ordinis sancti Augustini, quam ad alias omnes et singulas ecclesias hactenus erectas et deinceps erigendas, et ubicumque existentes, monialium Angelicarum huiusmodi, quae de praesenti vivunt ac deinceps vivent sub regula ipsius S. Augustini, ac servant ac servabunt constitutiones particulares iussu S. Caroli Borromaei compilatas ex seu super constitutionibus dictorum clericorum regularium, pro Congregatione monialium Angelicarum S. Pauli sub hoc expresso titulo seu denominatione ab eodem S. Carolo approbatas ac successive a bonae memoriae Federico, dum viveret, S. R. E. praefatae cardinali Borromaeo nuncupato, huius S. Sedis auctoritate confirmatas, itaut omnes et singuli utriusque sexus christifideles, qui vere similiter poenitentes et confessi ac sacra communione refecti aliquam ex ecclesiis monialium Angelicarum praefatarum eisdem diebus festis Conversionis et Commemorationis S. Pauli apostoli a primis vespere usque ad occasum solis annis singulis devote visitaverint, ibique, ut praefertur, oraverint, eandem plenariam indulgentiam et remissionem consequantur, auctoritate et tenore praefatis perpetuo pariter extendimus et ampliamus; seu eisdem fidelibus diebus supra expressis praemissa in dictis ecclesiis monialium Angelicarum peragentibus, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem in perpetuum itidem de novo concedimus.

Litterarum huiusmodi. § 5. Decernentes, ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque

iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 7. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxii decembris MDCCLXXX, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 22 decembris 1730, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XX.

Confirmatio Brevis Leonis X quo canonici metropolitanae ecclesiae Florentinae in notarios Sedis Apostolicae creantur.

Clemens Papa XIII,
ad futuram rei memoriam.

Apostolatus officium, quod divinae sapientiae altitudo humilitati nostrae, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, committere dignata est, salubriter exequi, adspirante superni favoris aurâ, iugiter satagentes, ea, quae ex Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum et huius Sanctae Sedis benignitate ad insignium metropolitanarum ecclesiarum dignitatem tuendam personarumque in eis Altissimo assidue

famulantium honorem augendum processerunt, confirmationis nostrae patrocinio, cum id a nobis peritur, libenter constabilimus, prout temporum et locorum ratio postulat, rectoque ordini consentaneum esse in Domino arbitramur.

Leo X Florentinae ecclesiae canonicos, notarios Sedis Apostolicae creavit, singula ceterorum notariorum privilegia elargiendo.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Leo Papa X, praedecessor noster, metropolitanae ecclesiae Florentinae, in qua per multos annos, cum in minoribus constitutus esset, canonicatum et praebendam obtinuerat, illiusque capituli et canonicorum decori ac splendori providere volens, statuit quod perpetuis futuris temporibus archidiaconus et alii in dictâ ecclesiâ dignitates habentes, ac canonici pro tempore existentes, sui et apostolicae Sedis notarii forent et esse censerentur, ac rocchetto, cappâ et habitu, per eisdem Sedis notarios de numero participantis gestari solito, ubi et quoties eis placuisset, uti possent, habitumque, rocchetto et cappam huiusmodi in choro ecclesiae praefatae, quando divinis officiis ac processionibus et funeribus interessent, et aliis quibusvis actibus, in quibus cum cotta et almutis interesse eatenus consueverant, cum illis similiter placeret, deferre et gestare valerent. Ac insuper indulisit dignitates, canonicatus et praebendas pro tempore inibi obtinentibus, ac eorum cuilibet, ut omnibus et singulis honoribus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, favoribus et indultis, quibus ceteri sui dictaeque Sedis notarii etiam de numero participantis huiusmodi gaudebant et gaudere poterant quomodolibet in futurum, sine tamen eorumdem notariorum de numero participantium praedicio, itidem gaudere; ipsis vero archidiacono et capitulo ecclesiae praedictae dumtaxat, ut notarios et tabelliones publicos ac iudices ordinarios

creare, et quoscumque natalium defectam patientes legitimare, respective possent et valerent; necnon sacerdotibus in dictâ ecclesiâ pariter pro tempore residentibus, missas per horam ante diluculum et usque ad mediam horam post meridiem, quoties eis id pro auditorum consolatione expedire videretur, in praefatâ ecclesiâ tantum celebrandi licentiam concessit; et aliâs, prout uberius continetur in eiusdem Leonis praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis expeditis tenoris qui sequitur, videlicet:

Dilectis filiis archidiacono et capitulo ecclesiae Florentinae, LEO PAPA X. Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem. In supremo militantis Ecclesiae solio divina dispositione locati, ad ecclesiarum omnium potissime metropolitanarum insignium statum salubriter et prospere dirigendum paterno et sollicito studio intendentes, prout ex debito pastoralis officii obligamur, illarum profectibus libenter intendimus, et his, quae pro incremento divini cultus in illis profutura cognoscimus, ut in eis maiestas Altissimi iugiter collaudetur, quantum cum Deo possumus, favorem benignum impartimur. Sane, cum ad ecclesiam vestram Florentinam (quae iam mille annis effluxis sub invocatione S. Reparatae fundata, et cathedralis a centum et quinquaginta annis citra in metropolitanam sub invocatione B. Mariae de Flore erecta, illiusque fabrica opere mirorum magno ac sumptuoso inchoata, et per felicitis recordationis Eugenium Papam IV praedecessorem nostrum propriis manibus consecrata fuit, et in qua quinque dignitates et triginta septem canonicatus, totidemque praebendae, quorum maior pars de iure patronatus laicorum, videlicet dilectorum consulum artis lanæ civitatis Florentinae, et aliorum civium dictae civitatis

Tenor privilegii Leonis X.

existent, per nobiliores et locupletiores dictae civitatis cives obtineri soliti, ac quinquaginta et ultra perpetuae capellaniae seu simplicia beneficia instituta esse noscuntur, et in qua nos quoque per multos annos, dum in minoribus essemus, canonici fuimus) antequam elucescat dies usque ad vespertas confluat christifidelium multitudo ad ibi missas et alia divina officia audiendum in numero copioso, et si missae inibi per horam ante diem usque ad vespertas celebrari possent, eorundem fidelium devotio et concursus cum spirituali consolatione augetur, ac pro salute animarum, aliorumque tam vivorum quam defunctorum, preces ad Deum copiosius effunderentur, aliaque multiplicia bona agerentur; et si praeterea statueretur, quod de cetero, filii archidiacone, tu et alii inibi dignitatem pro tempore obtinentes, et canonici eiusdem pro tempore existentes, Apostolicae Sedis notarii essetis, et habitum, per dictae Sedis notarios de numero participantium gestari solitum, in choro dictae ecclesiae, quando divinis praesentes estis et funeralibus et processionibus aliisque publicis actibus, in quibus hactenus cottis linteis almutiis et consuevistis uti, ¹ omnino tenerimini, ex hoc profecto dicta ecclesia, suorum membrorum nobiliori et digniori vestitu amicta et circumdata varietate, se longè pulchriorem et magis decoram gloriosissimae Dei Genitrici, cui est specialiter dedicata, procul dubio exhiberet: et volentes propterea desuper opportune providere, dilecti quoque filii nostri Iulii S. Mariae in Domnica diaconi cardinalis de Medicis, nostri secundum carnem fratris patruelis, qui Florentinae ecclesiae ex dispensatione et concessionem apostolicam praeesse dignoscitur, respectu nos inducente, motu

¹ Videtur deesse gestare (R. T.).

proprio, non ad vestram, aut alicuius vestrum, aut aliorum pro vobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, et ex certa scientia, auctoritate apostolica, tenore praesentium, statuimus et ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus vos, filii archidiacone, et alii in dicta ecclesia pro tempore dignitates obtinentes, ac illius canonici pro tempore existentes, nostri et dictae Sedis notarii sitis et esse censeamini, ac rochetto, cappâ et habitu huiusmodi, ubi et quoties vobis placuerit, uti libere possitis, illumque et rochetum et cappam huiusmodi in choro dictae ecclesiae, quando divinis et processionibus ac funeralibus interfueritis, et aliis quibusvis actibus, in quibus cum cottis et almutiis interesse hactenus consuevistis, cum vobis placuerit, deferre et gestare valeatis; necnon vobis et cuilibet vestrum, dignitates ac canonicatus et praebendas pro tempore inibi obtinentes ², ut ³ omnibus et singulis honoribus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, favoribus et indultis, quibus ceteri nostri et dictae Sedis notarii, etiam de dicto participantium numero existentes, utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, sine tamen eorundem de numero participantium existentium notariorum huiusmodi praeiudicio, uti, potiri et gaudere; quodque vos, filii archidiacone et capitulum dumtaxat, notarios et tabelliones publicos, ac iudices ordinarios, qui idonei et sufficientis literaturae fuerint, recepto prius ab eis de notariatus et tabellionatus ac iudicatoriae huiusmodi officii fideliter exercendis iuxta formam praesentibus annotatam solito iuramento,

¹ Potius lege obtinentibus (R. T.).

² Particulam ut nos addimus (R. T.).

creare, et de officiis ipsis per pennam et calamare investire; et naturales, spurios, manseres incestuosos, bastardos, et ex quocumque illicito et damnato coitu procreatos, pro tempore, praesentes et absentes, vivis sive mortuis eorum parentibus, ad natales legitimos et primaeva naturae iura restituere et reintegrare, et cum eis, solvendo ab ipsis omnem geniturae maculam, quod in quibuscumque parentum, agnatorum ac aliorum bonis tam ex testamento quam ab intestato, absque tamen ab intestato succedere debentium praeiudicio, succedere, et ad quaevis honores, dignitates et officia publica et privata recipi ed admitti, illaque gerere et exercere, et parentum signis et armis absque ulla differentiâ uti et de illorum familia nominari possint, dispensare libere et licite valeatis, indulgemus, plenamque ad praemissa etiam concedimus facultatem. Sacerdotibus vero in dicta ecclesia pro tempore residentibus, missas per horam ante diluculum et usque ad mediam horam post meridiem, quoties eis id pro auditorum consolatione expedire videbitur, in praefata ecclesia dumtaxat celebrandi, eisdem auctoritate et tenore, licentiam elargimur. Non obstantibus de certo Apostolicae Sedis notariorum numero, cui, etiamsi ad illum deventum non sit, per hoc aliâs non intendimus derogare, et aliis apostolicis, ac in provincialibus conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus, et dictae ecclesiae, iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Forma autem iuramenti, quod dicti tabelliones creandi praestabunt, haec est:

Ego N. ab hac hora in antea fidelis ero beatis Apostolis Petro et Paulo, et

S. R. E. ac domino meo D. Leoni Papae X suisque successoribus canonice intrantibus, et non ero in consilio, auxilio, consensu vel facto, ut vitam perdant aut membrum, vel capiantur mala captione: consilium, quod mihi per se vel litteras aut nuncium manifestabunt, ad eorum damnum scienter nemini pandam; si vero ad mei notitiam aliquid devenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis aut Ecclesiae Romanae vergeret, seu grave damnum illud pro posse impediam; et si hoc impedire non possem, procurabo bonâ fide contra omnes homines id ad notitiam praefati domini nostri Papae perferri: Papatum Romanum et regalia S. Petri, ac iura ipsius Ecclesiae, specialiter si qua eadem ecclesia in civitate vel terrâ, de qua oriundus sum, habeat, adiutor eis ero ad defendendum, retinendum et recuperandum: contra omnes homines tabellionatus officium fideliter exercebo; contractus, in quibus exigitur consensus partium, fideliter faciam nil addendo vel minuendo, nisi de consensu partium, quod substantiam contractus immutet. Si vero ad conficiendum aliquod instrumentum vivus solius partis sit requirenda voluntas, hoc ipsum faciam, ut scilicet nil addam vel minuiam, quod immutet facti substantiam: de aliquo contractu, in quo sciam intervenire vim vel fraudem, instrumentum non conficiam: contractus in protocollum redigam, et postquam in protocollum redigero, malitiose non differam contra voluntatem illorum, vel illius, quorum seu cuius est contractus super eo conficere publicum instrumentum, salvo meo iusto et consueto salario. Sic me Deus adiuvet, et haec sancta Dei Evangelia.

Datum Florentiae sub annulo Piscatoris, die 8 Ianuarii MDXVI, pontificatus nostri anno III.

IA. SADOLETUS.

A sanctissimo domino nostro confirmatur.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte dilectorum filiorum capituli et canonicorum praedictae ecclesiae Florentinae nobis nuper expositum fuit, ipsi praemissa apostolici muniminis nostri praesidio roborari plurimum desiderent: nos, qui memoratam ecclesiam Florentinam antiquitatis laude multiplicibusque aliis nominibus conspicuam, illiusque capitulum et canonicos sincero et praecipuo semper complexi fuimus, ac etiamnum complectimur paternae charitatis affectu, dictorum exponentium votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere cupientes, illorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, et ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas Leonis praedecessoris litteras, ac in eis contenta (citra tamen exemptionem a iurisdictione Ordinarii, facultatem notarios et iudices creandi, ac legitimandi, et absque eo quod capitulum et canonici praedicti aliquod emolumentum a Camera et palatio nostris apostolicis, vel quarumvis litterarum apostolicarum expeditionem gratis ullo unquam tempore praetendere possint), auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur aduicimus.

Firmitas praesentium litterarum cum derogatione quorumque contrariorum.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in

futurum, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, dictaeque Sedis nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon omnibus et singulis illis, quae in praesertis Leonis praedecessoris litteris concessa sunt non obstare; ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 5. Ceterum non intendimus per praesentes supradictas iuspatronatus in aliquo approbare, neque ullam dignitatem, canonicatum et praebendarum huiusmodi, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, quae per dictae ecclesiae Florentinae canonicos, et inibi dignitates huiusmodi obtinentes pro tempore possideri, seu in quibus vel ad quae ius haberi contigerit, reservationem sive affectionem nostrae ac Romanorum Pontificum successorum nostrorum ac Sedi praefatae collationi et dispositioni inducere.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris die II Ianuarii MDCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 2 Ianuarii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

† Videtur legendum *supradictum* (R. T.).

Clausula.

XXI.

Confirmatur concessio a Leone X anno MDXV facta notario et cancellario nationis Florentinae de Urbe, ut quaecumque acta iudicialia et contentiosa libere et licite conficere possit: quod officium in Urbe restituitur¹.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Privilegium a Leone X concessum consuli nationis Florentinae.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii consul aliisque nationis Florentinae in alma Urbe nostra degentes, quod felicitis recordationis Leo Papa X praedecessor noster per quasdam suas die XII Iunii MDXV pontificatus sui anno III expeditas litteras, inter alia privilegia dictae nationi Florentinae de Urbe per eum concessa, facultatem tribuit illius consuli, pro tempore existenti, ius dicendi in causis vertentibus inter mercatores et nationales Florentinos huiusmodi, et ad hunc effectum deputandi cancellarium, qui esse deberet publicus notarius matriculatus, sive descriptus in archivio Romanae Curiae, facta eidem notario potestate, nedum conficiendi acta, contractus et stipulationes pro mercatoribus et nationalibus praefatis, verum etiam cetera omnia peragendi, quae ad publici notarii eiusmodi officium spectabant, et aliis prout, in supradictis Leonis praedecessoris litteris uberius continetur.

Haec vero concessio ab Inno.

§ 2. Et exinde usque ad an. MDCXCII,

† Leo PP. X, ut ex subiecta constitutione sanctissimi domini nostri, aliisque eiusdem Leonis PP. dat. MDXIX, in Bullario, num. XXXIII (in hac Taurin. edil. est sub num. XXXVII, in tom. V, pag. 729 b et seq. R. T.) constat, consuli nationis Florentinae facultatem mercatorum nationis in Urbe causas cognoscendi, notariumque sibi ac cancellarium eligendi tribuit; Innocentius vero XII const. *Ad radicibus*, dat. ann. MDCXCII, 31 augusti, particularia omnia tribunalia suppressit.

quo recolendae memoriae Innocentius Papa XII, praedecessor etiam noster, dicti consulis Florentini aliisque particularia Urbis praefata tribunalia suppressit, illorumque iurisdictionem abolevit, notarius et cancellarius praefatus itidem pro tempore existens non modo omnia acta et contractus inter dictos mercatores nationales perficere, sed, qua Urbis notarius, testamenta, donationes, aliosque contractus pro quibuscumque personis cuiusvis nationis existentes stipulari consuevit; ac propterea comparebat coram omnibus iudicibus ordinariis aliorum tribunalium dictae Urbis pro interpositione decretorum in contractibus minorum et mulierum; per eius acta citabantur coram iudicibus praefatis interesse habentes in eisdem contractibus, adibantur haereditates cum edictis citatoriis, deputabantur tutores, reproducebantur interpellationes et disdictae, ut vocant, fiebant descriptiones et inventaria cum similibus interpellationibus, et alii actus iudiciales, sicuti ex longa serie eiusmodi actuum statim a dicto anno MDXV incipientium, qui in officio ipsius consulatus asservantur, constare dicitur.

§ 3. Licetque post suppressionem particularium tribunalium ab Innocentio praedecessore factam, ut praemittitur, iurisdictione eiusdem consulis sublata fuerit; salvum tamen ac praeservatum remansit illius, nonnullorumque aliorum similium notariorum officium, donec aliter provideretur; quin tamen ulla hactenus desuper capta sit provisio seu resolutio, itaut praedictus notarius et cancellarius, quoties postmodum eum agere contingit, ministerio alicuius iudicis ad acta iudicialia exequenda ratione testamentorum aut contractuum pro personis tam praefatae Florentinae quam alterius cuiuslibet nationis, sive occa-

Per Innocentium Papae dictam constitutionem non laesum huiusmodi officium.

centio XII suppressa in suppressione tribunalium particularium.

sione mandatorum de immittendo in possessionem, delendo vincula, transfereundo et resignando loca montium, et officia vacabilia consignando et describendo, aut propter inhibitiones dotales, decreta absolutoria, monitoria, citationes pro interpositione decretorum huiusmodi, edicta ad adeundas haereditates, disdictas, deputationes curatorum ad lites, et id genus alia, illa auctoritate diversorum iudicum, ac ut plurimum locumtenentis in civilibus et auditoris gubernatoris Urbis praefatae, ac primi et secundi collateralium Curiae Capitolinae, perfici et expediri curavit; quae omnia comperta fuerunt dilecto filio nostro Vincentio S. R. E. presbytero cardinali Petra nuncupato, qui, tamquam visitator officiorum notariorum seu tabellionum Urbis praedictae a pia memoriae Benedicto XIII praedecessore quoque nostro constitutus, illud consulatus Florentini perinde ac alia perstravit.

A Benedicto XIII statum super validitate huiusmodi actorum examen, nominis et commissum iudicibus.

§ 4. Unde idem Benedictus praedecessor (animum advertens ad praemissa et ad suppressionem tribunalium particularium, necnon praeservationem officii notarii consultatus huiusmodi, ac desuper capiendae, nec eatenus captae provisionis; quodque notarius dicti consulatus pergebat non solum testamenta ac publica instrumenta rogare, sed acta quoque iudicialia conficere coram aliquo ex sibi benevisis iudicibus eiusdem Urbis, per diversa illius tribunalia vagando, quemadmodum ipsi Vincentio cardinali in visitatione huiusmodi officii innotuerat; simulque considerans hanc iudicum variationem arbitrio ipsius notarii seu partium minime convenire) in sua successive anno MDCCXXVIII super reformatione tribunalium Urbis praefatae edita constitutione omnino opportunum iudicavit, ut cognosceretur an ista fa-

cultas conficiendi acta iudicialia persistere seu remanere deberet exercenda per dictum notarium, et in quibus causis, et inter quas personas; et quatenus id ei competeret, coram quo peculiari iudice id permitti valeret; et demum quonam modo consuli posset rationibus eiusdem notarii; deputavitque Congregationem particularem, quae constabat tunc extantibus auditore suo decano, auditore Rotae Romanae, vicesgerente vicarii Urbis, primo locumtenente itidem in civilibus auditoris generalis Curiae causarum Camerae Apostolicae, auditore signaturae iustitiae, commissario generali eiusdem Camerae, necnon primo collateralium praefatae Curiae Capitolinae; qui, auditis notariis tribunalium Urbis praedictae, omnia praefata discuterent ac recognoscerent, quidque super praemissis in futurum servandum foret, eidem Benedicto praedecessori cum eorum voto referrent, ut ipse, quod hac in re expediens esset, decernere valeret; idque infra sex menses a die promulgationis dictae constitutionis fieri voluit, quo termino elapso idem notarius omnino abstinere a conficiendis actibus iudicialibus coram quocumque iudice, sub poena centum scutorum monetae et nullitatis actorum huiusmodi; et aliis, prout in enarrata constitutione plenius etiam continetur.

§ 5. Porro, expirato termino sex mensium sic assignatorum, intra quem dicta Congregatio particularis haberi nequiverat, consul aliique praefati nationis Florentinae, ne praedictus notarius suspensus remaneret a confectione actorum iudicialium, petierunt a memorato Benedicto praedecessore prorogationem eiusdem termini ad tempus ei benevisum, remissaque per eum instantia huiusmodi auditori suo praedicto, is plures proro-

1 Edit. Main. legit *Urbis praedicta* (n. r.).

gationes concessit, citatis seniore causarum Camerae Apostolicae ac Capitolinae Curiarum praefatarum notariis; sicque continuatum fuit usque ad nostram assumptionem ad apostolatus officium, postquam ab auditore nostro novam prorogationem quinque aliorum mensium obtinuerunt.

Reintegratio, et confirmatio huiusmodi notariatus per sanctissimum.

§ 6. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, difficile admodum sit cogere Congregationem particularem praedictam, tot viris ratione munerum sibi incumbentium multiplicibus negotiis continuo occupatis atque distractis compositam, per notarios vero tribunalium Urbis praefatae iure controverti ac in dubium revocari nequeat facultas notarii dicti consulatus perficendi quaelibet acta iudicialia indiscriminatum in quavis causa et pro quibuscumque personis, utpote quia lex ipsius Leonis praedecessoris hanc facultatem illi diserte tribuit, eique suffragetur observantia ex anno MDXV initium desumens, nec usquam interrupta, quandoquidem per duo saecula et ultra, non uti cancellarius consulatus Florentini praefati, sed quae publicus Urbis notarius, acta huiusmodi iudicialia gessit independentem a iurisdictione ipsius consulis, et uti talis plurium annorum spatio diversis S. R. E. praefatae cardinalibus, ac praesertim sacri eorumdem cardinalium collegii decanis, in causis et negotiis eorum monasteriorum aut ecclesiarum, ac praecipue Ostiensis et Veliternensis, ac nobis ipsis, dum cardinalatus honore fungebamur, quamdiu ecclesiae Tusculanae praesumimus, in rebus eandem ecclesiam spectantibus inserviit; cumque non minus certa sit reservatio providendi officio dicti notarii in suppressione tribunalium particularium, sicut praemittitur, facta, exponentes praedicti, tametsi praefata Congregatio particularis deputata

reperiatur, eidem notario assignari plurimum desiderent aliquem ex dictis iudicibus ordinariis Urbis, coram quo omnia acta iudicialia et contentiosa conficere valeat, quandoquidem inde ipsi notario providebitur iuxta reservationem huiusmodi, tolleturque libertas vagandi et conveniendi iudices ad sui libitum, sicque dirimentur ac constabillentur quae in dicta Congregatione particulari discutienda erant: nos, eorumdem exponentium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, benigne annuere, necnon indemnitati ac rectae administrationi officii notarii huiusmodi prospicere volentes, ipsorumque exponentium singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, ac praefatarum Leonis, Innocentii ac Benedicti praedecessorum litterarum, constitutionum et dispositionum tenores, et alia quaecumque etiam specificam et individuum mentionem et expressionem requirentia, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et specificatis habentes, supplicationibus eorumdem exponentium nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, dilecto filio moderno ac pro tempore existenti notario et cancellario dicti consulatus Florentini, ut ipse (salva ac firma remanente suppressione et abolitione tribunalium eiusdem consulatus ac iurisdictionis illius consulis) omnia et quaecumque acta iudicialia sive contentiosa deinceps quoque perpetuis futuris temporibus conficere libere, licite et valide possit, auctoritate apostolica, tenore praesen-

trum, concedimus et indulgemus, atque
almae Urbis praefatae gubernatorem,
seu eius in civibus locumtenentem,
nunc pariter et pro tempore existentem,
coram quo eiusmodi acta iudicialia sive
contentiosa facere et exequi valeat ac
debeat, auctoritate et tenore praefatis
constituimus et deputamus.

Præsentium
litterarum Or-
mularum.

§ 7. Decernentes, ipsas praesentes lit-
teras, etiam ex eo quod supradicti no-
tarii, et alii quicumque in praemissis ius
seu interesse habentes vel habere quo-
modolibet praetendentes, illis non con-
senserint, nec ad ea vocati, citati et au-
diti fuerint, de subreptionis vel obre-
ptionis vitio, aut intentionis nostrae vel
alio quovis defectu notari, argui vel im-
pugnari nullatenus posse; sed semper
firmas, validas et efficaces existere et
fore, suosque plenarios et integros effe-
ctus sortiri et obtinere; ac dicto notario
et cancellario, aliisque ad quos spectat
et quaecumque spectabit, in omnibus
et per omnia plenissime suffragari, et ab
eis respective inviolabiliter observari;
sicque et non aliter per quoscumque
iudices ordinarios et delegatos, etiam
causarum palatii apostolici auditores, et
eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de-
latere legatos, sublata eis et eorum cui-
libet quavis aliter indicandi et interpre-
tandi facultate et auctoritate, iudicati
et definiti debere; ac irritum et inane
si secus super his a quaquam, quavis
auctoritate, scienter vel ignoranter, con-
tulerit attentari.

Cum contra-
riorum, obstan-
tium etc. derro-
gatione.

§ 8. Non obstantibus omnibus et sin-
gulis praemissis, necnon, quatenus opus
sit, nostram et Cancellariae Apostolicae
regulam de iure quaesito non tollendo,
necnon recolendae memoriae Pii Pa-
pae IV similiter praedecessoris nostri
de gratis quaecumque interesse Came-
rae Apostolicae concernentibus in dicta
Cameram intra certum inibi praescriptum

tempus praesentandis et registrandis,
itaque praesentes in ea praesentari et re-
gistrari nullo unquam tempore necesse
sit, aliisque constitutionibus et ordina-
tionibus apostolicis, ac Urbis et tribu-
nalia praefatorum, et quibusvis aliis,
etiam iuramento, confirmatione aposto-
lica, vel quavis firmitate alia roboratis,
statutis, eorumque reformationibus et
novis additionibus, stylis, usibus et con-
suetudinibus, privilegiis quoque, indultis
et litteris apostolicis in contrarium praemissorum
quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis;
quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum suffi-
cienti derogatione de illis eorumque
totis tenoribus specialis, specifica, ex-
pressa et individua, ac de verbo ad
verbum, non autem per clausulas gene-
rales idem importantes, mentio seu
quaevis alia expressio habenda aut
aliqua alia exquisita forma ad hoc ser-
vanda foret, illorum omnium et singu-
lorum tenores, ac si de verbo ad ver-
bum nihil penitus omissis et forma in
illis tradita observata exprimerentur et
insererentur, praesentibus pro plene et
sufficienter expressis et insertis habentes,
illis aliis in suo robore perman-
suris, ad praemissorum effectum, hac
vice duntaxat, specialiter et expresse
derogamus; ceterisque contrariis qui-
buscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Ma-
iorem, sub annulo Piscatoris, die IV
ianuarii MDCCLXXXI, pontificatus nostri
anno I.

Dat. die 4 Ianuarii 1731, pontif. anno I.

E. card. OLIVERIUS.

XXII.

Constitutio, qua, praevia confirmatione
et innovatione alterius constitutionis

sanctae memoriae Pauli Papae IV
anno MDLV editae, decernitur decana-
tum S. R. E. cardinalium collegii
ipso iure deferendum esse cardinali
antiquiori episcopo, qui tempore va-
cationis ipsius decanatus in Romanam
Curiam praesens, vel ex causa publicae
ac Romani Pontificis destinatione dum-
taxat, non tamen ratione residentiae
apud aliam ecclesiam sibi commis-
sam, a dicta Curia absens fuerit; alia-
que insuper statuuntur et ordinantur
tam circa eiusmodi decanatum quam
circa sex episcopatus suburbicarios,
eisdem cardinalibus assignari solitos
pro titulo sui cardinalatus.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

Pastorale officium, quo dominici gre-
gis regimini per ineffabilem divinae bo-
nitatis abundantiam, nullo licet merito-
rum nostrorum suffragio, praesidemus,
exigit, ut, inter gravissimas multiplices-
que apostolicae servitutis curas quibus
assidue preminur, ad ea, quae sacrum
venerabilium fratrum nostrorum S. R. E.
cardinalium collegium, Sedis B. Petri
et universae Ecclesiae senatum amplis-
simum, spectant, rite ac recte consti-
tuenda atque ordinanda peculiari studio
advigilemus.

Paulus IV de-
canatum anti-
quiori cardinali
episcopo Ro-
mae commoran-
ti adjudicavit.

§ 1. Dudum siquidem felicis recorda-
tionis Paulus Papa IV praedecessor nos-
ter (providere considerans, eosdem S. R. E.
cardinales in partem apostolicae solli-
citudinis vocari, ut pro tempore existenti
Romano Pontifici in ipsius universalis
Ecclesiae administratione assistant, isque
eorum consilio agenda disponat, ac par-
tem praecipuam sacri corporis et mem-
bra ipsius Romani Pontificis existere;
simulque attendens, dicti collegii cardi-
nalia decanum singulari negotiorum
huius Sanctae Sedis notitia ac peritia,

quae absque diutina continuaque in Ro-
manam Curiam residentiam vix haberi potest,
praeditum esse oportere, habitam super
his cum tunc existentibus eiusdem S. R. E.
cardinalibus in consistorio suo secreto,
matura deliberatione, de illorum consi-
lio et unanimi assensu sancivit, quod
decanatus praedicti sacri collegii de ce-
tero perpetuis futuris temporibus non-
nisi ad episcopum cardinalem antiquio-
rem in Curiam praesentem, aut ex causa
publicae absentem et extra Curiam per
Romanum Pontificem destinatum, deve-
nire posset, et alias, prout in constitu-
tione ipsius Pauli praedecessoris, anno
Incarnationis dominicae MDLV, IX kalen-
das septembris, pontificatus sui anno I
edita, uberius continetur.

§ 2. Cumque postmodum subortum
fuisset dubium, an iuxta sensum istius
constitutionis decanatus eiusmodi deferri
deberet episcopis cardinalibus promotio-
ne antiquioribus, qui, occurrente dicti
decanatus vacatione, ab ipsa quidem Curia
abessent, sed apud metropolitanas seu
cathedrales ecclesias residerent, quarum
regimen et administrationem una cum
aliqua ex sex cathedralibus ecclesiis sub-
urbicariis, quae cardinalibus antiquiori-
bus pro titulo sui cardinalatus assignari
consueverunt, ex concessione apostolica
retinerentur; recolendae memoriae Cle-
mens PP. XI, praedecessor etiam noster,
huius quaestionis, quam dirimi volebat,
discussionem commisit septem eiusdem
Curiae praelatis doctrina, prudentia et
integritate praestantibus, qui, re uni-
versa accuratissime, ut par erat, expensa,
unanimitur censuerunt, minime suffra-
gari ipsis episcopis cardinalibus anti-
quioribus ad huiusmodi decanatum ob-
tinendum eorum a Romanam Curiam ab-
sentiam ex causa suae residentiae apud
metropolitanas seu cathedrales ecclesias,
quibus ex apostolica dispensatione prae-

Clemens Pa-
pa XI declara-
vit cardinalibus
ad decanatum
obtinendum non
suffragari, in
episcopatus
vel archiepi-
scopatibus non
suburbicariis.

erant: quam quidem sententiam idem Clemens praedecessor non modo probavit, ac perpetuis itidem futuris temporibus inconcusse observari mandavit; sed insuper in suo quoque consistorio secreto die III mensis martii MDCXXI habito palam recitari, et inter acta consistorialia referri atque custodiri iussit.

Contraria declarationi huius Benedicti XIII constitutio.

§ 3. Quamquam vero piae memoriae Benedictus Papa XIII praedecessor pariter noster per quasdam suas sub plumbo, anno item Incarnationis dominicae MDCXXIV, VII idus septembris, pontificatus sui anno I, absentiam a Curia praefata episcopis cardinalibus antiquioribus, dummodo apud metropolitanas seu cathedrales ecclesias, quas in administrationem obtinent, personaliter resideant, in assecutione eiusdem decanatus nullatenus obesse, sed decanatum huiusmodi ipso iure deferri praedictis episcopis cardinalibus antiquioribus absentibus, et apud dictas metropolitanas seu cathedrales ecclesias actu residentibus, statuere tunc opportunum duxerit, prout in eius litteris praefatis, quarum, perinde ac supradictae Pauli praedecessoris constitutionis tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis haberi volumus, plenius etiam continetur:

Quibus de causa motus sit sanctissimus dominus noster Pauli IV constitutionem confirmare.

§ 4. Nos tamen ad gravissima, quibus memorata Pauli praedecessoris sanctioni dignoscitur, rationum momenta, nostrae dirigentes considerationis intuitum, aliisque iustis et rationabilibus causis animum nostrum moventibus adducti, post deliberationem, quam super praemissis cum pluribus ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. praedictae cardinalibus habuimus diligentem, de eorum consilio, ac etiam motu proprio, et ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, hac nostram perpetua va-

litem constitutione illam Pauli praedecessoris confirmantes ac innovantes, decernimus et mandamus, ut deinceps, quotiescumque decanatus praedictus quomodolibet vacaverit, ipso iure in eundem decanatum succedat episcopus cardinalis antiquior, qui tempore illius vacationis in dicta Curia praesens sit, vel qui ex causa publica et Romani Pontificis destinatione dumtaxat, non tamen ratione seu ex causa residentiae in metropolitana seu cathedrali ecclesia cuius regimen et administrationem ex indulto apostolico retineat, ab eadem Curia tunc temporis absens reperitur.

§ 5. Quod vero attinet ad alteram controversiam, alias circa ipsum decanatum excitatam, num scilicet in eius assecutione cardinalis anterior in ordine episcopali, sed posterior in cardinalatu, praefendus esset cardinali posteriori in ordine episcopali, sed anteriori in cardinalatu, declarationem a Benedicto praedecessore in litteris suis praefatis desuper editam tenore praesentium approbantes, pro maiori illius firmitate ac potiori cautela, iterum statuimus, antiquitatem inter episcopos cardinales in dicta Curia praesentes non esse metiendam sive ducendam a tempore suae promotionis ad cardinalatus honorem, sed a tempore eorum ingressus in ordinem episcopalem, itant decanatus eiusdem sacri collegii ad antiquiorem in ordine episcopali, tametsi posteriorem in cardinalatu, pervenire debeat, et qui prius alicui ex dictis sex ecclesiis suburbicariis praefectus fuerit, praefertur in assecutione decanatus huiusmodi alteri, qui ante ipsum ad cardinalatus dignitatem promotus fuisset.

§ 6. Ad haec sancimus atque declaramus, nonnisi a cardinalibus, qui fuerint in praefata Curia praesentes tempore ipso vacationis alicuius ex dictis

Declaratio, quod antiquitas non sit intelligenda de tempore assumptionis ad cardinalatum, sed de anterioritate in ordine episcopali.

Quod admitti non debeat optio ecclesiae suburbicariae, nisi fiat a cardinali praesente in Curia, vel

dictis absentibus dimissa de curia absentibus.

sex cathedralibus ecclesiis suburbicariis pro titulo cardinalatus assignari solitis, vel ab eadem Curia absentes similiter ex causa publica et destinatione Romani Pontificis tantum, non tamen ex causa residentiae apud aliam sibi commissam ecclesiam, ut praefertur, optari posse cathedralem ecclesiam suburbicariam sic vacantem; nec cardinales ab ipsa Curia absentes, praeterquam in solo casu superius expresso, ad optionem eiusmodi, etiam per procuratorem ex eodem collegio specialiter deputatum, admittendos fore; revocantes proinde et cassantes, irritaque prorsus et inania decernentes quaelibet indulta optandi ecclesias suburbicarias praefatas in absentiam, ac per procuratorem, ex alia quacumque causa etiam residentiae apud alteram ecclesiam a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris hactenus forsitan concessa, quae tamen nondum sint executioni demandata. Licetque nobis persuasum sit successores nostros, eiusmodi indulta, quae non modico eisdem suburbicariis ecclesiis earumque dioecesibus inferre possent detrimentum, minime esse concessuros, sicuti nos ipsi ab eorum concessione omnino abstinere intendimus; nihilominus, si quae contra hanc nostram dispositionem quodcumque et qualitercumque tribui contigerit, illa subreptitiae obtenta censi debere, nullique propterea, perinde ac si non emanassent, suffragari posse, itidem statuimus.

In caso eventus vacationis alicuius ex suburbicariis ecclesiis, quo tempore quis cardinalis episcopus Romae reperitur ex legitima causa, an illam optare possit, nihil statuit.

§ 7. Porro si quando venerit cardinales, patriarchali, primatiali, archiepiscopali vel cathedrali ecclesiae praefectos, in dicta Curia ex legitima causa aut Sedis Apostolicae licentia praesentes tum reperiri, cum factus fuerit locus vacationi alicuius ex sex ecclesiis suburbicariis huiusmodi, nostrae ac Ro-

mani Pontificis pro tempore existentis partes erunt animum sedulo advertere et deliberare, dum absolventur a vinculo quo priori ecclesiae tenentur. ad effectum optandi et assequendi ecclesiam vacantem ex dictis suburbicariis, utrum expediat eis concedere, administrationis seu alio nomine, retentionem alterius ecclesiae cui antea praerant, ac in primis, utrum ambae sint invicem adeo propinquae, ut pastoralem curam utrique commode impendere suumque ministerium recte implere valeant. Ceterum non possumus non summopere eos commendare, qui, ut omnem curam et studium suum in utilitatem ecclesiae iam sibi commissae conferre pergant, nec de vigilantia ei debita quicquam detrahatur, ultro ab eiusmodi optione abstinere, quemadmodum superioribus temporibus plures cardinales (memores saluberrimi illius Tridentinorum Patrum moniti « valde nimirum felicem illum esse censendum, cui unam ecclesiam bene ac fructuose et cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit ») summam cum laude fecerunt.

§ 8. Praeterea considerantes, cardinalibus veteri more facultatem competere optandi aliam ex sex suburbicariis ecclesiis, quoties vacaverit, dimissa priore quae sibi in titulum assignata fuerat; id vero, si frequenter fiat, spirituale incommodum afferre posse gregibus, quorum pastores ita crebro mutantur: volumus, ut imposterum cardinales, qui, ab ordine presbyterorum ad illum episcopatum ascendentes, unam ex praedictis ecclesiis suburbicariis obtinuerint, deinceps ad aliam, priore dimissa, ac Romano Pontifice approbante, semel tantum transire possint, salva tamen illis semper atque illaesa facultate optandi, praevia dimissione prioris, ec-

Statuitur ut cardinalibus a presbyterali ad episcopalem ordinem ascendentibus, semel tantum ab una ad aliam ecclesiam transire liceat.

clesiam Ostiensem, quae peculiaribus gaudet praerogativis, ac praesertim illa, quod cardinalis, qui ei praeesit, Pontificem Maximum solemniter ritu, pallio etiam adhibito, consecrare soleat.

§ 9. Demum, etsi minime dubitemus quin venerabiles fratres nostri ipsius S. R. E. cardinales, episcopi sex cathedralium ecclesiarum praefatarum, omnibus incumbens sibi muneris partibus cumulate hactenus satisfecerint, idemque posthac de eis, necnon aliis qui eiusmodi ecclesiis praeficientur, nobis merito polliceamur; pro nostra tamen pastoralis sollicitudine, quae nunquam in hoc nimia esse potest, ad eorum memoriam revocandum duximus, teneri ipsos, etiamsi in dicta Curia, ut Romano assistant Pontifici, commorentur, ecclesias et dioeceses suas, ad praescriptum sacrorum canonum et decretorum Concilii Tridentini, visitare per se ipsos, aut, si legitime impediti fuerint, per suum vicarium in spiritualibus generalem, aliumve probum et ad id idoneum virum ecclesiasticum; necnon relationem status eorundem ecclesiarum et dioecesium, quibus praesunt, ipsi Pontifici, iuxta constitutionem similis memoriae Sixti PP. V praedecessoris quoque nostri, quae incipit *Romanus Pontifex, etc.*, exhibere, ac cetera, quae ad episcopale officium pertinent, diligenter praestare. Qua sane in re maxime decet eos, pro sublimi quem in Ecclesia Dei tenent honoris et dignitatis gradu, aliis omnibus antistibus exemplo, quod ii sequentur, praelucere.

§ 10. Decernentes pariter, ipsas praesentes litteras et in eis disposita quaecumque, etiam ex eo quod eiusdem S. R. E. cardinales in praemissis ius vel interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes illis non consen-

† Vel potius eorundem (R. T.).

serint, nec ad ea vocati seu auditi fuerint, sive ex alia quacumque causa, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, sen intentionis nostrae aliove quolibet etiam formali et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, aut in controversiam vocari, vel adversus illa aperiitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, seu impetrato, vel etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus concessio vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare posse; sed easdem praesentes litteras semper et perpetuo firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia inviolabiliter observari, et illis respective plenissime suffragari; sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ipsosque cardinales, etiam de latere legatos, ac sacrum collegium, et quosvis alios quacumque praeeminentia et potestate fungentes et functuros, sublatam eis et eorum cuilibet quavis aliter indicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 11. Non obstantibus praemissis, et praesertim Benedicti praedecessoris litteris, aliisque quibusvis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam consistorialibus, ac nostris et Cancellariae Apostolicae regulis, etiam, quatenus opus sit,

Contrariarum derogatio.

illa de iure quaesito non tollendo, et alia, quod cardinales in constitutionibus et regulis per nos edendis non comprehendantur, nisi illae eorundem cardinalium favorem concernant vel de ipsorum seu maioris partis eorum consilio editae fuerint, necnon decretis consistorialibus, dictique sacri collegii, aliisque, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, stylis, usibus et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, facultatibus, indultis et litteris apostolicis, eisdem collegio et cardinalibus sub quibusvis verborum tenoribus et formis, ac cum quibuscumque etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et efficacissimis et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, et aliis quomodolibet et ex quavis causa, etiam hic forsitan necessario exprimenda, in contrarium praemissorum concessis, emanatis, editis, confirmatis, approbatis, ac pluries et quantiscumque vicibus innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse ac plenissime et amplissime derogamus, et derogatum esse volumus et mandamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 12. Volumus quoque ut eorundem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die x ianuarii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 10 ianuarii 1731, pontif. anno 1.

F. card. OLIVERIUS.

XXIII.

Immunitates et exemptiones, quibuscumque et quomodocumque, etiam Ordinibus regularibus Societatis Iesu, Ordinis Praedicatorum et Eremitarum S. Augustini nuper concessae in damnum Camerae Apostolicae, revocantur, vel ad terminos iuris reducuntur, atque alia pro aequo et congruo stabiluntur.

Clemens episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Romanum Pontificem, videlicet servum illum quem constituit Dominus super familiam suam, non solum spiritualium, sed etiam temporalium eiusdem familiae indemnitati consulere decet, ut, sublatis exemptionibus, indigentiae iniuriis, paterna vigeat charitas, quae, parum aequam filiorum praedilectionem ignorans, singulis onus imponat quod vires sustinere valeant, ac tribuat quod eorundem merita exigunt; quapropter innovans ea, quae olim ab aliis Romanis Pontificibus praedecesso-

† Edit. Main. legit et pro ut (R. T.).

S. R. E. cardinales quavis Summo assistente Pontifici, per se, nisi legitime fuerint impediti, harum quoque ecclesiarum visitationem laice tenentur et relationem Pontifici exhibere.

Harum litterarum firmitas et observantia.

Transumptum fides.

Et ordium.

ribus suis pro temporum qualitate sancita fuerunt, alia decernit et statuit, quae subinde pro diversâ rerum temporum ac personarum conditione conspici in Domino salubriter expedire.

Quam gravissimo damno huiusmodi exemptiones et communitates tantis exemptionibus tantis multiplicitas.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, per quasdam immunitates et exemptiones a vectigalium aliorumque onerum publicorum solutione, a nonnullis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris et Sede Apostolicâ, illiusque forsân de latere legatis, ac aliis eiusdem Sedis et Camerae nostrae Apostolicae officialibus et ministris, ad importunas supplicantium preces per viam *motus proprii* sive aliâs quomodolibet concessa reperiantur, Camera praedicta¹ ac communitates et universitates civitatum, oppidorum, terrarum et locorum temporalis S. R. E. ditionis, in gravissimis quibus propter magnos sumptus antehac in causam publicam factos multaue onera propterea imposita premuntur angustiis, maximam reddituum et proventuum suorum diminutionem patiantur, et plurimi subditi nostri, ac praecipue pauperiores, in quos, eius quod ceteris, iisque ut plurimum locupletioribus, per immunitates et exemptiones huiusmodi remittitur, onus derivari necesse est, ingenti damno efficiantur:

Revocatio et annullatio omnium huiusmodi exemptionum.

§ 2. Hinc nos, Camerae, communitatum et universitatum, subditorumque nostrorum indemnitati et levamini, quantum cum Domino possumus, aequè principaliter consulere cupientes, ac felicitis recordationis Sixti V, Pauli etiam V, Urbani VIII, Alexandri VII, Clementis X, Alexandri VIII, Innocentii XII, aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, qui constitutiones similium exemptionum et immunitatum revocatorias ediderant, vestigiis inhaerentes, necnon quarumcumque conces-

¹ Edit. Main. legit *Camerae praedictae* (n. t.).

sionum, immunitatum et exemptionum huiusmodi, litterarumque apostolicarum sub plumbo, ac in formâ Brevis sub annulo Piscatoris, cedularum *motus proprii* et chirographorum cuiusvis Romani Pontificis praedecessoris nostri manu subscriptorum, ac aliarum litterarum et subscripturarum desuper quomodolibet editarum, pluriesque etiam confirmatarum tenores, etiam veriores, et datas ac occasiones, et alia etiam speciali ac individua expressione digna¹, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis respective habentes: *Motu proprio*, non ad cuiusdam nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, hac nostrâ perpetuo valiturâ constitutione, omnes et quascumque exemptiones ac immunitates a solutione subsidii triennalis, necnon quarti illi adiuncti, taxarum equorum, tallearum, censuum, archivi, fogliettae, triremium, utensilium, dohanarum quarumcumque Urbis, taxae portus Anconae, quatrenorum, tractarum, pedagiorum, vectigalium, collectarum, macinatus tant Urbis quam universi Status tertii giulli superadditi, litterarum portus, et quarumlibet² aliorum onerum et munerum personalium, realium et mixtorum, ordinariorum et extraordinariorum, solitorum et insolitorum, cameralium quorumcumque, ac etiam eorum quae per communitates, universitates, directe vel indirecte, pro eorumdem onerum cameralium solutione publicorumque munerum supportatione, ac pro viis ac pontibus construendis, instaurandis, muniendis et manutenendis, aliisque indigentis et usibus quibuscumque tam Camerae quam com-

¹ Edit. Main. legit *dignas* (n. t.).

² Potius *quorumlibet* (n. t.).

munitatum et universitatum praedictarum, seu aliâs, indicta et imposita, ac exigi solita sunt; necnon ab obligatione recipiendi milites et Sedis praedictae officiales, baroncellos et executores, aliosque iustitiae ministros, eisque utensilia et alia necessaria subministrandi, per Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac eandem Sedem Apostolicam, et quosvis Sedis et Camerae praedictarum officiales et ministros, quacumque auctoritate et potestate fungentes, etiam S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, etiam camerarios, ceterosque, etiam speciali notâ et expressione dignos, ac specialem ad id facultatem habentes, quibusvis communitatibus, civitatibus, terris, oppidis et locis ditionis temporalis praedictae S. R. E., ac etiam quibuscumque feudatariis, censuariis, dominis locorum, familiis nobiles, baronibus, comitibus, marchionibus, ducibus, principibus, et aliis cuiusvis status, gradus et conditionis et praecminentiae existentibus, ac quavis dignitate etiam ecclesiasticâ et auctoritate praedictis etiam cardinalatus honore fulgentibus, qui castra et iurisdictiones intra limites dictae ditionis temporalis eiusdem S. R. E. possident, etiam qui nihil ratione castrorum at iurisdictionum huiusmodi Sedi praedictae seu aliâs persolvunt, et tam incolis quam extraneis et forensibus bona stabilia seu mobilia vel semoventia habentibus et tenentibus seu possidentibus, omniumque supradictorum colonis et laboratoribus, factoribus, ministris et famulis, etiam in recompensam laborum, damnorum, expensarum vel meritorum, sive illorum intuitu et contemplatione, ac ex aliâ quacumque quantumvis favorabili aut urgentissimâ specialiter exprimentâ causâ, sub quibuscumque verborum formis et expressionibus, etiam in appaltuum et loca-

tionum cameralium instrumentis, quantumvis auctoritate apostolicâ confirmatis, permissum et cautum sit eas observari debere, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, etiam concistorialiter, aliâs quomodocumque et qualitercumque in genere vel in specie ad vitam vel ad tempus sive in perpetuum concessas et datas, ac pluries et iteratis vicibus confirmatas et approbatas, revalidatas et innovatas, et inde, etiam iudicis auctoritate secutâ, quaecumque necnon quascumque litteras, etiam apostolicas sub plumbo, vel in praedicta formâ Brevis *motus proprii*, cedulas, chirographa et scripturas huiusmodi, ex nunc perpetuo revocamus, tollimus, abrogamus, irritamus, abolemus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuumus, et revocata, cassata, sublata, abrogata, irrita, abolita, annullata, viribusque et effectu vacua esse, nec ulli prorsus in petitorio aut possessorio etiam summarissimo contra nostrarum praesentium tenorem et dispositionem suffragari posse, sed praedictos omnes exemptos ad omnium et singulorum onerum praedictorum solutionem et supportationem pro ratâ extangente in posterum realiter et cum effectu teneri in omnibus et per omnia, perinde ac si huiusmodi exemptiones et immunitates eis et eorum cuilibet nullatenus concessa fuissent, nec litterae ac cedulae, *motus proprii*, chirographa et scripturae huiusmodi nunquam emanassent, motu, scientiâ, deliberatione, potestatis plenitudine praedictis, decernimus, statuimus et ordinamus.

§ 3. Praeterea omnia et quaecumque privilegia et indulta personis tam saecularibus quam cuiusvis Ordinis, Congregationis et instituti, ac societatis, etiam lesa, regularibus, etiam Ordinis

Revocatio ad terminos iuris exemptionum Ordinis religiosorum concessarum.

Praedicatorum, super similibus immunitatibus et exemptionibus, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros concessa, ad limites iuris communis, pro usu proprio personarum ecclesiasticarum, illorumque victu et vestibus tantum, habito respectu ad numerum personarum, motu, scientia, deliberatione et tenore paribus reducimus.

Ac etiam Ordinibus Mendicantium et Praecipue editarum super hoc a Benedicto XIII emendationem.

§ 4. Similia pariter et alia quaecumque privilegia, indulta ac apostolicae constitutiones, per Romanos Pontifices praedecessores nostros hactenus editae, et praecipue per recolendae memoriae Benedictum PP. XIII, pariter praedecessorem nostrum, favore regularium Mendicantium, bona stabilia tam in particulari quam in communi possidentium et pecuniarum usum retinentium, ad eum statum, in quo regulares ipsi ante constitutiones ipsas, et praesertim Praedicatorum ante unam quae incipit *Pretiosus*, sub datum Setia, anno Incarnationis dominicae MDCCXXVII, ac eorumdem necnon Eremitarum S. Augustini Ordinum respective fratres ante alteram quae incipit *Libenter*, sub datum eodem anno Incarnationis dominicae MDCCXXVII, kalendis ianuarii, ad eorumdem Eremitarum respective favorem, ab eodem Benedicto respective editas constitutiones, reperiiebantur, reducimus et reponimus; necnon quamdam subinde inter eiusdem Ordinis Praedicatorum fratres praedictos et Camera Apostolicam desuper vigore cuiusdam cedulae *motus proprii* eiusdem Benedicti ipsius manu sub die x mensis decembris anni Domini MDCCXXVIII signatae initam concordiam, perinde ac si illa nunquam inita fuisset, de medio tollimus, illamque penitus et omnino abrogamus. Ea vero indulta, constitutiones apostolicas, ceteraque concessa per quoscumque Roma-

1 Male edit. Main. legit ad pro ac (R. T.).

nos Pontifices praedecessores nostros regularibus Mendicantibus, altissimam paupertatem vere profitentibus, nullaque bona stabilia ac pecuniarum usum nec in particulari nec in communi retinentibus, in eodem statu exemptionum, quibus antea gaudebant, iuxta eosdem terminos iuris communis, servari volumus atque mandamus.

§ 5. Illa vero, quae nonnullis collegiis in alma Urbe nostra existentibus, per dilectos filios clericos regulares Societatis Iesu sive alios quoscumque ministrari consuetis, similiter a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris concessa fuerunt, et quibus ipsi hactenus gavisii sunt, quoad victum et vestitum dumtaxat, non autem, ut vulgo dicitur, a *fundaco* et *magazzino*, prout antehac observatum fuit, suffragari volumus et decernimus.

Exemptiones quoque collegiis Urbis concessas pro solo victu et victu suffragari statuit.

§ 6. Ac demum similia privilegia et indulta, nepotibus et aliis consanguineis vel affinibus quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum pro tempore viventium ac illis respective concessa, itidem revocamus et abolemus, ac revocata et abolita esse ac censi debere volumus et statuimus; declarantes, illa nemini eorumdem nepotum, sive consanguineorum, vel affinium, a die nostrae ad summi apostolatus apicem assumptionis, suffragari posse et debere, seu potuisse ac debuisse.

Irritato indultorum omnium nepotibus decessorum Romanorum Pontificum concessorum.

§ 7. Per praemissa autem non intendimus revocari exemptiones et immunitates quibuscumque personis ecclesiasticis tam saecularibus quam regularibus de iure competentes, neque thesaurariis, appaltatoribus et conductoribus bonorum, introituum et iurium dictae Camerae nostrae, ab ipsa Camera vel ab aliis illius nomine in appaltuum et locationum instrumentis, et illorum ratione, ex contractu tituloque vere oneroso concessas.

Sub hac constitutione non comprehenduntur exemptiones ecclesiasticas de iure competentes; vel a Camera Apostolica appaltatoribus concessas.

Prout etiam vi contractus, vel onerosa causa obtentae, in Camera tamen examinandas.

§ 8. Insuper a revocationibus et aliis supradictis excipimus et exemptas esse volumus et declaramus immunitates et exemptiones quibusvis universitatibus et personis datas et concessas in vim contractus ex causa vere onerosa, videlicet congruae et effectualis pecuniarum solutionis, et non alias, eidem Camerae Apostolicae vel ipsis communitatibus legitime factae, vel ex aliis rationabilibus causis per nos cognoscendis et approbandis, ut infra, ac etiam declarandis; quas etiam causas onerosas non nisi legitimas et licitas ac honestas, prout de iure, approbare intendimus. Et propterea, quicumque illas obtinent, eas in dicta Camera, citato dilecto filio ipsius Camerae commissario generali, verificare, et in ipsa Camera examinari et admitti facere teneantur, etiamsi concessionibus eorumdem immunitatum et exemptionum, ac litterae, cedulae, *motus proprii*, chirographa et aliae scripturae desuper emanatae et emanata, alias in Camera praedicta admissae et admissa, ac in illa eiusque libris registratae et registrata fuerint et sint; quatenus tamen causae onerosae huiusmodi pro vere onerosis et legitimis, ut praefertur, alias in eadem Camera verificate et approbatae, ac, praevia iudiciali discussione, non sint legitimae habitae; quo casu ad indicationem tantum, non autem ad aliam verificationem, eosdem obtinentes teneri volumus; interim vero, quandiu non fuerint verificate, minime suffragari, et praesentis revocationis effectum retardare non posse declaramus.

Neque privilegia S. R. E. cardinalibus, Camerae Apostolicae clericis, aliisque camerilibus, praesertim domesticis, Curiae Romanae officialibus et familiaribus Pontificis concessa.

§ 9. Praeterea nostrae intentionis non est sub huiusmodi revocationibus aliisque supradictis comprehendere immunitates et exemptiones eidem S. R. E. cardinalibus ratione dignitatis cardinalatus, et Camerae praedictae clericis praesidentibus, aliisque camerilibus,

qui in eadem Camera sederunt et sedent, concedi seu admitti solitas; nec illas, quibus praelati et officiales Romanae Curiae, ac praelati domestici, cubicularii secreti, ac secretarii et familiares et continui commensales nostri et Romani Pontificis pro tempore existentis, et in rotulo descripti, gaudent et gaudere consueverunt durante vita eiusdem Romani Pontificis, eorumque servitio; neque illas ob numerum duodecim filiorum, a praedecessoribus nostris et aliis supra expressis concessas, quas tamen ad terminos constitutionis pie memoriae Pii PP. IV, praedecessoris pariter nostri, quae incipit *Licet felicitis recordationis Paulus*, cuius tenorem his praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi, illamque exacte et admissim iuxta illius seriem et tenorem ac dispositionem in omnibus et per omnia servari debere volumus; et aliarum constitutionum apostolicarum super huiusmodi exemptionum declaratione editarum, et ad illas tantum et pro tempore et personis ac eo modo et forma, quibus de iure communi illis competunt, et alias iuxta ipsius iuris communis ac praedictarum et aliarum constitutionum apostolicarum dispositionem reducimus; neque aliter, quam ut praefertur, sive in possessorio sive in petitorio, suffragari volumus et decernimus.

§ 10. Ceterum appaltatoribus, thesaurariis, depositariis, commissariis, executoribus, et ceteris agentibus, ministris Camerae praedictae, ac communitatum et universitatum praedictarum, earumdem serie praesentium districte inhibemus, ne, contra ipsarum praesentium dispositionem, immunitates et exemptio-

De ceteris quibuscumque exemptionibus ab officialibus Camerae non admittendis.

1 Edit. Main. legit *tenore* (R. T.).

2 Syntaxim reordinet lector sciens (R. T.).

nes, nisi ut praelertur, exceptas, ac eas, quas ex causâ vere onerosâ concessas in Camerâ praedictâ ut praefertur admitti contigerit, ullatenus admittant; sique secus fecerint, id nemini eorum in suis computis seu rationibus per eandem Cameram admitti volumus, sed eorum damno id cessurum esse declaramus.

Avocatio, ac omnimoda suppressio litem causâ huiusmodi exemptionum molaram.

§ 11. Postremo lites quaslibet occasione privilegiorum et indultorum, nec non immunitatum et exemptionum huiusmodi, quomodolibet motas, et in quibusvis tribunalibus pendentes, illarum omnium et singularum statum et merita, nominaque et cognomina iudicum et colligantium quorumvis, et speciali mentione dignorum, et alia etiam de necessitate specialiter exprimenda, eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, a quibuscumque tribunalibus huiusmodi ad nos earumdem¹ serie praesentium avocamus; illasque penitus et omnino perpetuo supprimimus et extinguimus, ac pro suppressis et extinctis haberi volumus et declaramus, ac partibus perpetuum super his silentium imponimus.

Praesentium litterarum firmitas, remota quavis secus agendi, iudicandi, etc. occasione praetextu, etc.

§ 12. Decernentes, easdem praesentes, ac omnia et singula in illis contenta, etiam ex eo quod quicumque in praemissis sive eorum aliquo interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, ac ad ea vocati et auditi, seu causae, propter quas illae emanarunt, adductae, verificatae, seu aliâs sufficienter, aut etiam ullatenus iustificatae non fuerint, aut ex aliâ quantumlibet legitimâ, piâ, iuridicâ et privilegiatâ causâ, colore, praelexu, occasione et capite, etiam in corpore iuris clausâ², etiam enormis, enormissimae³, et totalis laesionis, nullo

¹ Edit. Main. legit *earum* (R. T.).

² Apud lege *clauso* (R. T.).

³ Edit. Main. legit *enormissima* (R. T.).

unquam tempore de subreptionis vel obreptionis, nullitatis aut invaliditatis vitio, seu intentionis nostrae vel quorumvis interesse habentium consensûs aut alio quovis quantumvis magno et substantiali ac inexcogitato defectu notari, impugnari, et invalidari, restringi, retractari, in ius vel controversiam revocari, suspendi, limitari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperiitionis oris, restitutionis in integrum, aut aliud quodcumque iuris, facti, vel gratiae remedium impetrari, aut impetrato, seu etiam motu simili concesso, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare posse; neque easdem praesentes sub quibusvis similibus vel dissimilibus constitutionum ac revocationum et ordinationum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, et aliis contrariis dispositionibus, pro tempore quomodolibet factis, comprehendit⁴ aut comprehensas censi; sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac sub quacumque posteriori datâ, quatenus opus sit, de novo concessas, perpetuoque validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac omnibus ad quos spectat et quomodocumque spectabit, inviolabiliter observari; sicque et non aliâs in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et extraordinarios ac commissarios, etiam causarum palatii apostolici auditores, et eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, et quosvis earumdem Sedis et Camerae officiales et ministros, ac alios quoscumque, quavis auctoritate et potestate fungentes, nunc et pro tempore existentes,

⁴ Male edit. Main. legit *comprehendit* (R. T.).

sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, definiendi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari, definiri et interpretari debere; ac irritum et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contingerit attentari.

Earumdem observantia.

§ 13. Quocirca dilectis filiis nostro ac praedictae S. R. E. camerario seu procamerario, necnon vicecamerario, thesaurario, ac clericis praesidentibus, commissario, et aliis dictae Camerae officialibus, ad quos spectat, per apostolica scripta praecipimus et mandamus, ut easdem praesentes, et in eis contenta quaecumque, in omnibus et singulis firmiter et inviolabiliter observent, et faciant ab aliis observari, contradictores quoslibet et rebelles, ac praemissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, omni et quacumque appellatione, recursu et reclamatione remotis, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Obstantium derogatio: addita nonnullarum exemptionum speciali mentione.

§ 14. Non obstantibus praedictarum litem pendentia, necnon recolendae memoriae Bonifacii PP. VIII de unâ, et in concilio generali de duabus dietis, dummodo quis ultra tres dietas extra suam civitatem vel dioecesim ad iudicium earumdem vigore praesentium non trahatur, necnon unâ ad Ordinis Praedicatorum, ac alterâ praedicti Benedicti praedecessoris ad fratrum eremitarum sancti Augustini, respective, favorem Ordinis, constitutionibus praedictis, necnon concordia cum praedictâ Camerâ nostrâ desuper ut praefertur celebratâ, ceterisque gratiis et exemptionibus, favore quarumcumque personarum, a solutione onerum camerariorum et aliorum quorumcumque, sive temporaliter et ad vitam, per eundem Be-

nedictum praedecessorem quomodolibet indultis, etiam per chirographa et cedulae *motus proprii* quomodolibet concessis, aliisque omnibus et singulis praemissis, necnon nostrâ et Cancellariae Apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, ac, quatenus opus sit, praedicti Pii praedecessoris de gratiis quaecumque interesse dictae Camerae concernentibus in eadem Camerâ praesentandis et registrandis, itaut praesentes in eâ praesentari aut registrari nunquam necesse sit, aliisque apostolicis, ac in universalibus vel provincialibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon provinciarum, civitatum, terrarum, oppidorum, castrorum, et aliorum dicti Status tam mediate quam immediate subiectorum locorum statutis, etiam confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, concessionibus, exemptionibus, immunitatibus, licentiis, facultatibus, confirmationibus, chirographis, cedulis *motuum propriorum*, et aliis scripturis et literis, etiam apostolicis legatis, prolegatis, gubernatoribus, praetoribus, aliisque officialibus praedictis, ac quibusvis aliis, etiam communitatibus, universitatibus, monasteriis, hospitalibus, etiam S. Ioannis Hierosolymitani, aliisque piis et non piis locis, etiam speciali notâ et mentione dignis, etiam motu, scientiâ, et potestate paribus, ac etiam concistorialiter, et de eorumdem cardinalium consilio et consensu, sub quibuscumque verborum formis et tenoribus, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, etiam in vim contractus iurati et camerari obligatione vallati et quovis alio robore et cautelâ firmati, in-

contrarium praemissorum quomodolibet concessis, editis, factis, et pluries ac iteratis vicibus confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi in illis caveatur expresse, quod nullo unquam tempore sub similium vel dissimilium facultatum, licentiarum, concessionum, privilegiorum, et aliarum gratiarum praedictarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis quibuscumque contrariis dispositionibus pro tempore edendis comprehendantur, sed semper ab illis excepta, et quoties illa emanarent, toties in pristinum et validissimum statum, etiam sub posteriori datâ per eos, quibus concessa sunt, eligendâ, restituta, reposita et plenarie reintegrata, ac de novo concessa sint et esse censeantur, necnon pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, harum serie specialiter et expresse ac latissime et plenissime derogamus, et derogatum esse etiam volumus; ceterisque contrariis quibuscumque. Per praesentes autem non intendimus omnibus et singulis aliis privilegiis, indultis et concessionibus ab eodem Benedicto praedecessore Praedicatorum et Eremitarum sancti Augustini Ordinibus praedictis, et eorum cuilibet, respective concessis, ac in unâ ad unius, et alterâ eiusdem Benedicti praedecessoris constitutionibus praedictis, ad alterius Ordinum praedictorum respective favorem, ut praefertur, editis, quomodolibet contentis et expressis, in aliquo praepiudicare.

§ 15. Volumus autem, et apostolicâ auctoritate decernimus, ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

§ 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae revocationis, abrogationis, abolitionis, statuti, ordinationis, reductionis, repositionis, exceptionis, declarationis, inhibitionis, litem suppressionis et extinctionis, silentii impositionis, decreti, praecepti, mandati, derogationis, intentionis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis dominicae MDCXXXI, idibus ianuarii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 13 ianuarii 1731, pontif. anno 1.

A. card. pro-datarius.

F. card. OLIVERIUS.

Visa de Curia

L. archiep. Ancyranus.

LUCAS MARTINETTUS.

Reg. in Secret. Brevium.

XXIV.

Vicario et officialibus generalibus Congregationis Galliarum Ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini Excalceatorum nuncupatorum indulgetur ut, post vacationem novemdecim aut viginti circiter mensium ab eorum officiis, ad alia eligi possint.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Exponitio procuratoris congregationis Galliarum huius Ordinis: scilicet ex observantia nonnullorum capitulorum constitutionis officiales generales saepe per quadriennium ineligibiles fieri.

§ 4. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Timotheus a S. Francisco Salesio, procurator generalis Congregationis Galliarum Ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini Excalceatorum nuncupatorum, quod, iuxta sess. x, cap. ii, tertiae partis constitutionum dictae Congregationis, illius vicarius generalis, absoluto suo officio, omnesque officiales generales, qui per duo capitula immediate subsequentia et completa ad aliquod officium, cui competit votum, promoti fuerint, per biennium ineligibiles remanere debeant: ac insuper quod, iuxta sess. i, cap. iii, eiusdem tertiae partis, capitulum generale praedictae Congregationis de triennio in triennium feriâ sextâ ante festum S. Michaëlis arcangeli celebrari solet; necnon, iuxta sess. i, cap. xi eiusmodi tertiae partis, singulae provinciae singulis bienniis feriâ sextâ ante dominicam tertiam post festum Resurrectionis dominicae capitulum generale celebrare consueverunt; unde fit, ut, eodem capitulo generali quatuor circiter mensibus post capituli generalis celebrationem saepius adveniente, iidem vicarius generalis et alii officiales generales in praedicto capitulo absoluti iuxta primum sess. supradictum in capitulo provinciali post viginti circiter menses subsequenti ineligibiles sint, et consequenter per quatuor fere annos ad omnia officia provincialia inhabiles remanentes: quod sane bono provinciarum non mediocriter nocet; sic enim provinciae huiusmodi auxiliis virorum, quos zelus et experientia in rebus religionis versatissimos fecerunt, privantur; sic quandoque minus digni ad officia elevantur, et denique bonum spirituale sive temporale earundem provinciarum deperit.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Timotheus procurator generalis, ut imposterum vicarius generalis ac omnes officiales generales absoluti in capitulo generali subsequente capitulum provinciale quatuor circiter mensibus in capitulo provinciali proximo futuro eligibiles sint, ita ut ipsis novemdecim aut viginti circiter mensibus vacasse sufficiat, per nos statui et ordinari plurimum desideret nobis propterea humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignemur. Nos igitur, ipsum Timotheum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eiusdem Timothei procuratoris generalis precibus, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, benigne indulgemus.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quomodolibet spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Harum litterarum rubor

Concessio de qua in summa-rio.

Transumptio- rum fides.

Paginae huius- ce integritas servanda, etc.

Derogatio
contrarium.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus¹ et singulis, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptam.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII ianuarii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 ianuarii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXV.

Votantibus signaturae iustitiae conceditur usus mantelli magni, et pilei pontificalis, cum illorum ornamentis in solemnibus equitationibus, etc.²

¹ Vocem omnibus nos addimus (R. T.).

² Eisdem votantibus galeri redimiculum, vulgo *cordone*, violacei coloris concessit Benedictus XIII conavit. *Romani Pontificis, etc.*, die XII Iulii MDCCXXVII.

Clemens Papa XII,
ad perpetuam rei memoriam.

Credita nobis divinitus dispensationis ratio postulat, ut, illos, qui laudabilem in gravibus nostris et Apostolicae Sedis ministeriis operam impendunt, peculiari paternae charitatis affectu prosequentes, gratias et privilegia, eis in praemium laborum suorum a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris prudenti liberalitate concessa, uberiori benignitate ampliamus¹, sicut eorum meritis convenire arbitramur.

§ 1. Aliâs siquidem Benedictus XIII praedecessor noster tunc et pro tempore existentibus signaturae nostrae iustitiae, tunc suae, votantibus, ut ipsi galeri redimiculum, *cordone* vulgariter nuncupatum, coloris violacei quibusvis functionibus et actibus publicis ac privatis ubique deferre et gestare libere et licite possent et valerent, concessit et indulgit, et aliâs, prout in ipsius Benedicti praedecessoris desuper in simili formâ Brevis die XII Iulii MDCCXXVII expeditis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac inserto haberi volumus, uberius continetur.

§ 2. Nunc autem nos, ad praeclara dilectorum filiorum modernorum votantium signaturae iustitiae huiusmodi merita paternae dirigentes considerationis intuitum, ac benigne perpendentes quantum ex eorum tribunali seu collegio Romanae Curiae decoris, quantumve ex sedulo illorum labore Ecclesiae Catholicae proveniat utilitatis, eosque proinde, ac illorum successores, ut eo alacrius fidem, operam, industriamque atque sedulitatem in huius Sanctae Sedis obsequium adhibere studeant, amplioris favore gratiae prosequi volentes, et ipsorum modernorum votantium sin-

¹ Aptius lege ampliamus (R. T.).

Exordium.

Usus cordonis
violacei votan-
tibus signaturae
concessus a
Benedicto XIII.

Eisdem mantello magno,
ceterisque supradictis uti
conceditur.

gulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et merâ liberalitate nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, praedictis modernis et pro tempore existentibus votantibus signaturae iustitiae huiusmodi usum mantelli magni, *mantellone* vulgariter nuncupato, ac pilei pontificalis, ac eorumdem ornamentorum quibus cappellani nostri et causarum palatii apostolici auditores ac Camerae Apostolicae clerici praesidentes in solemnibus equitationibus utuntur et fruuntur, tenore praesentium concedimus pariter et indulgemus.

Huiusmodi concessio firmata.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, et alios quoslibet quacumque praeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiti debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Ma-

iorum, sub annulo Piscatoris, die XXV ianuarii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 25 ianuarii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXVI.

Confirmatur Breve Benedicti XIII super dismembratione quorundam conventuum a provinciâ Terrae Laboris Ordinis fratrum B. M. de Monte Carmelo, ac erectione provinciae Neapolitanae.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Ex iniuncto nobis divinitus pastoralis officii munere, illis, quae pro felici religiosorum virorum directione et tranquillitate provide prudenterque ab hac Sancta Sede constituta esse noscuntur, ut firma semper atque illibata persistant, libenter, cum id a nobis petitur, apostolici muniminis nostri praesidium adiungimus.

§ 1. Aliâs siquidem felicitis recordationis Benedictus PP. XIII praedecessor noster, ad sedanda gravia animorum dissidia quae inter religiosos conventus Carmeli maioris nuncupati civitatis Neapolitanae provinciae Terrae Laboris Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo ac reliquos fratres provinciae huiusmodi intercedebant, eundem conventum Carmeli maioris, cum decem eius grangiis, necnon quinque alios conventus a praedictâ provinciâ dismembravit, illosque in novam ipsius Ordinis provinciam Neapolitanam denominandam erexit, factâ tunc existenti procuratori generali dicti Ordinis potestate novae provinciae sic erectae incorporandi alium conventum Montis Sancti itidem nuncupatum civitatis et Ordinis praefatorum, qui

Exordium.

Causae erectionis provinciae Neapolitanae a Benedicto Papa XIII factae.

dedum accephalus ac independens reperiebatur, statuitque ut electio prioris provincialis, ceterorumque superiorum et officialium eiusdem novae provinciae, ad praescriptum constitutionum dicti Ordinis, apostolica auctoritate confirmatarum, quamprimum fieret; et alias, prout uberius continetur in ipsius Benedicti praedecessoris litteris desuper in simili forma Brevis expeditis, tenoris qui sequitur, videlicet:

BENEDICTUS PP. XIII, ad perpetuam rei memoriam. Inter gravissimas apostolicae servitutis curas, etc.¹

Ad petitionem fratrum provinciae eiusdem erectio confirmatur.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte dilectorum filiorum fratrum supradictae provinciae Terrae Laboris nobis nuper expositum fuit, praefatae Benedicti praedecessoris litterae ante quinquennium executioni demandatae fuerint, ex eo vero tempore dicta provincia summa quiete et pace religiosam, benedicente Domino, fruatur, non sine modico in ea regularis disciplinae incremento, ac interim bina ibidem capitula provincialia sine ulla vel minima perturbatione celebrata fuerint; ac propterea ipsi exponentes, praemissa, pro maiori eorum robore et subsistentia exactioreque observantia, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiti summopere desiderant: nos, eorumdem exponentium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, illorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore cen-

¹ Cetera legere est in constitutione LIX tomi praecedentis.

sentis, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praesertim Benedicti praedecessoris litteras, cum omnibus et singulis in eis contentis, eadem auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inconcusse observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, et alios quoslibet quacumque praeeminentiam et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiti debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contingerit attentari.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis, quae in praesentis litteris concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii ianuarii mcccxxxi, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 27 ianuarii 1731, pontif. anno i.

F. card. OLIVERIUS.

Ad illa Brevis huiusmodi validitate et observantia.

Com contrarium derogatione.

XXVII.

Confirmatur resolutio nuperi capituli generalis Ordinis Carmelitarum Excalceatorum ac Breve confirmationis Benedicti Papae XIII circa nonnulla humilitatis officia per eiusdem Ordinis donatos exercenda, cum derogatione cuiusdam decreti ab auditore eiusdem Papae super hoc editi, additaque declaratione quod ab eisdem obeundis officiis ceteri Ordinis fratres exempti non intelligantur¹.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Expositio facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii praepositi ac procurator generalis fratrum Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo Excalceatorum nuncupatorum, quod, tametsi in eodem Ordine donati, sive conversi, pari obedientiae voto et vinculo ac clerici seu chorales adstricti sint, licetque constitutionibus ipsius Ordinis, auctoritate apostolica confirmatis, part. i, cap. xiv, ubi agitur de vita communi, caveatur expresse ut in tabella officiorum humilia quaeque etiam superioribus iniungantur, ne quid vel ad charitatem vel ad humilitatem desideretur, necnon in rubrica dicti Ordinis, itidem part. i, cap. v, § 11, de modo scribendi eiusmodi tabellam officiorum, diserte statuatur, partes superioris esse eandem tabellam quolibet die sabbati conscribere, ipsaque officia cunctis prudenter distribuere, adiecto tamen quod, quamvis ad officia omnia, maxime humilitationi deservientia, omnes etiam praelati, designandi sint, ministeria tamen, quae ad chorum et altare pertinent, iis tantummodo committantur, qui sciant et possint illa debite explere;

¹ Laudatus Benedicti XIII litteras datas die 22 iunii mcccxxviii videre est in praecedenti volumine, num. ccxxix.

nihilominus, cum anno mcccxxvi definitorium provinciale provinciae Venetiarum Ordinis praedicti demandasset ut fratres donati illius provinciae certis festivis ac feriatis anni diebus primae mensae in refectorio inservire tenerentur, reservata superioribus localibus auctoritate debitam sibi obedientiam a dictis fratribus donatis, ubi alias eorum opera utendum iudicarent, exigendi, utque in domo novitiatui deputata, et alibi, ubicumque fratres donati novitii reperirentur, in communi tabella officiorum eiusmodi deservitores primae mensae, tersores seu lotores scutellarum, et ad munera humilitatis, ut vocant, destinarentur, pro parte fratrum donatorum provinciae praefatae lis et causa, adversus superiores eiusdem provinciae super hac ordinatione definitorii provincialis, ac gravamine sibi exinde, ut praetendebant, irrogato, mota fuit coram Congregatione tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, quae die vi augusti mcccxxvii iussit desuper exquiri votum capituli generalis tunc proxime celebrandi Ordinis praefati, ac interim dictos fratres donatos teneri supplere officia humilitatis huiusmodi prudenti superiorum localium arbitrio. Verum iisdem fratribus donatis tali decreto provisionali minime acquiescentibus, causa die v mensis septembris subsequens reposita, ipsa Congregatio cardinalium perstitit in decretis, mandavitque votum dicti capituli generalis exquirendum, ad formam instructionis confectae per S. R. E. praefatae cardinalem qui ad eiusmodi causam eidem Congregationi cardinalium referendam deputatus fuerat. Unde, cum in praemissorum executionem die xxviii mensis aprilis mcccxxviii in capitulo generali dicti Ordinis tunc celebrato

propositum fuisset illius vocalibus ibidem una congregatis, an ex sexta suarum legum censerent teneri fratres donatos exercere munera¹ humilitatis tursoris scutellarum et servitoris primae mensae, sicuti exercent ceteri religiosi chorales, etiam sacerdotes, a quinquaginta ex quinquaginta septem vocalibus huiusmodi affirmative et per secreta suffragia responsum fuit; ac postmodum felicitis recordationis Benedictus Papa XIII praedecessor noster per suas in simili forma Brevis die xxii iunii eiusdem anni mccccxviii expeditas litteras enarratam capituli generalis resolutionem, toto illius tenore inserto, confirmavit, dictisque fratribus donatis perpetuum super hac quaestione silentium imposuit, nec amplius audiendos decrevit. Porro, hisce Benedicti praedecessoris litteris, quoad earum substantiam per ipsos fratres donatos acceptatis, humiles eidem Benedicto praedecessori preces exhiberi curarunt, quibus, etsi nihil aliud petiissent quam ut declarare vellet non comprehendere in eiusmodi litteris illos fratres donatos, quibus aliquod ex sequentibus officii, nimirum vestiarii, ministri cellae vinariae, praepositi rei rusticae, quaestoris eleemosynarum, coqui, subsacristae et ianitoris assignatum foret, prodit tamen die iii septembris praefati anni mccccxviii a tunc existente auditore memorati Benedicti praedecessoris decretum, quo declaratur, dictas litteras non comprehendere fratres donatos non solum praefata, sed et alia in ipso decreto expressa ac etiam illis similia officia exercentes; et insuper illos non teneri, nec obligatos esse gerere munera praedicta tursoris scutellarum et servitoris primae mensae; et alias, prout in dicto decreto, cuius perinde ac praefatarum Benedicti praedecessoris littera-

¹ Edit. Main. legit *numera* (n. t.).

rum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis haberi volumus, uberius continentur.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, declaratio a dicto auditore Benedicti praedecessoris sic edita nimis vaga et ampla dignoscatur, tum² quia plures complectitur officiales quam per ipsosmet fratres donatos petitum fuerat, latumque praebet aditum alios quoque addendi praetextu similium officiorum, tum quia eisdem officialibus absolute et indefinite absque limitatione temporis exemptionem tribuit, tametsi plura ex dictis officiis non nisi interpolatam ac minime continuam operam exposcant, nec impediunt quominus illa gerentes munera humilitatis subire valeant; quibus etiam accedit, quod, si istiusmodi declaratio (utpote quae iuxta suum verum sensum omnes fratres donatos a dictis muneribus exemptos reddat, cum eorum singulos aliquo in suis conventibus officio fungi oporteat) locum sibi vindicaret, non modicae turbae ac confusio inveherentur in alias quoque dicti Ordinis provincias, ubi hoc exemplo exacta supradictarum constitutionum circa huiusmodi munera humilitatis vigens observantia immutari vellet: ipsi praepositi³ et procuratores generales opportunum in praemissis remedium, quo universi Ordinis praedicti paci et tranquillitati prospiciatur, dictarumque constitutionum dispositio quoad praefata munera humilitatis in omnibus illius provinciis aequaliter servetur, a nobis adhiberi summopere desiderant: nos, eorundem praepositi et procuratoris generalium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eorumque singulares personas

¹ Edit. Main. legit *tam* (n. t.).

² Edit. Main. legit *praepositum* (n. t.).

a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet inodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus illorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, resolutionem supradicti capituli generalis, expeditasque super illius confirmatione Benedicti praedecessoris litteras praefatas, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robor adiciamus. Decretum vero per auditorem eiusdem Benedicti praedecessoris editum, sicut praemittitur, revocamus, ac e medio tollimus. Declarantes tamen resolutionem capituli generalis et litteras praefatas ita iuxta dicti Ordinis constitutiones accipiendas atque intelligendas fore ut omnibus ipsius Ordinis fratribus communes sint ac esse censeantur, et tam chorales, cuiusvis status, gradus et conditionis existant, quam donatos complectantur, atque munera¹ humilitatis exerceri debeant ab iis, quos a suis superioribus, quacumque pro tempore occurrente necessitate vel occasione, ad illa gerenda deputari, vel in tabella per superiorem secundum rubricam Ordinis praedicti fieri solita, describi contigerit: ipsisque propterea superioribus ac subprioribus harum serie praecipimus, ut in demandis eiusmodi muneribus humilitatis, et in conficienda tabella praefata, pari discretionem et charitate erga fratres donatos utantur, qua utuntur in clericos seu chorales: et sicuti his dicta munera iniungere eosve in tabella descri-

¹ Edit. Main. legit *munere* (n. t.).

bere non consueverunt, quando aliis laboriosis ac extraordinariis occupationibus destinantur, ita quoque agant cum donatis, qui id genus occupationes, sive ratione proprii officii sive alterius negotii aut ministerii sibi commissi subire debuerunt: volentes et statuentes, quod, quemadmodum obligatio omnes tenet, ac aequae clericis quam donatis imposita reperitur, aequa quoque sit et servetur inter omnes discretionis ratio, sine differentia inter clericos et donatos huiusmodi. Ac decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis, ad quos spectat et pro tempore quando-cumque spectabit, inconcusse observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac⁴ constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quibusvis Ordinis et provinciarum eiusmodi, illorumque domorum et conventuum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis, statutis, stylis, usibus et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliis

⁴ obstantibus quorumcumque derogatio.

in suo robore permansuris, ad praemis-
sorum effectum hac vice dumtaxat spe-
cialiter et expresse derogamus; ceteris-
que contrariis quibuscumque.

Transumptis
danda fides.

§ 4. Volumus autem ut praesentium
litterarum transumptis, seu exemplis,
etiam impressis, manu alicuius notarii
publici subscriptis, et sigillo personae
in ecclesiastica dignitate constitutae mu-
nitis, eadem prorsus fides ubique loco-
rum tam in iudicio quam extra illud
habeatur, quae haberetur ipsis prae-
sentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maio-
rem, sub annulo Piscatoris, die VIII mar-
tii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 8 martii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXVIII.

*Christifidelibus saecularibus ac regula-
ribus Hispaniarum conceditur recita-
tio officii et missae S. Antolini mar-
tyris cum oratione et lectionibus pro-
priis secundi et tertii nocturni.*

Clemens Papa XII,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exigit apostolicae servitutis ministe-
rium, quod imbecillitati nostrae com-
mittere voluit divina dignatio, ut pia
sublimiorum principum orthodoxae fidei
tuendae et propagandae zelo aliisque
multiplicibus in Ecclesia Dei meritis con-
spicuum vota, quibus beatorum mar-
tyrum caelestis Hierusalem civium, im-
marcescibili gloriae coronam redimitorum,
veneratio in terris promovetur, ad exau-
ditionis gratiam paternam charitate ad-
mittamus.

Philippi Hispa-
niarum regis
preces sanctis-
simus dominus
noster porre-
ctae.

§ 1. Itaque, piis carissimi in Christo
filii nostri Philippi Hispaniarum regis
catholici precibus nobis super hoc hu-
militer porrectis favorabiliter annuere
cupientes, de venerabilium fratrum no-

strorum S. R. E. cardinalium sacris ri-
tibus praepositorum consilio, ut in omni-
bus regnis et dominiis ipsi Philippo sub-
iectis singulis annis officium diei festi
S. Antolini martyris cum oratione et
lectionibus propriis secundi et tertii no-
cturni tantum, dummodo reliqua suman-
tur de communi, sub ritu duplici minori,
servatis tamen rubricis, ab omnibus
christifidelibus saecularibus et regulari-
bus utriusque sexus recitari, et missa
respectively celebrari possit, auctoritate
apostolicam, tenore praesentium, conce-
dimus et indulgemus.

§ 2. Non obstantibus constitutionibus Cum obsta-
tum derogatio-
ne. et ordinationibus apostolicis, ceterisque
contrariis quibuscumque.

§ 3. Volumus autem ut ipsarum prae-
sentium litterarum transumptis, seu Fides tran-
sumptorum. exemplis, etiam impressis, manu alicuius
notarii publici subscriptis, et si-
gillo personae in dignitate ecclesiastica
constitutae munitis, eadem prorsus fides
ab omnibus et ubique tam in iudicio
quam extra habeatur, quae ipsis prae-
sentibus haberetur si forent exhibitae
vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maio-
rem, sub annulo Piscatoris, die XVII mar-
tii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 17 martii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXIX.

*Litterae processus sanctissimi domini no-
stri Clementis Papae XII publicatae
die Coenae Domini anno MDCCXXXI.*

Clemens episcopus,
servus servorum Dei,
ad futuram rei memoriam.

Pastoralis Romani Pontificis vigilantia
et sollicitudo, etc. 1.

1 Cetera consulto omittuntur cum pluries
repetita habeantur in praecedentibus tomis.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno
Incarnationis dominicae MDCCXXXI, XI ka-
lendas aprilis, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 22 martii 1731, pontif. anno I.

F. A. arch. THEOD. datarius.

F. card. OLIVERIUS.

Visa de Curia

I. archiep. Ancyranus.

N. STIVANUS.

Loco † plumbi.

Registrata in Secret. Brevium.

XXX.

*Confirmatur decretum Congregationis
episcoporum et regularium, quo ca-
vetur, ne sacerdotes Ordinis hospita-
larii S. Hippolyti Mexicani praelatu-
ras Ordinis obtinere possint, aut pro-
vinciae assistentes eligi.*

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Emanavit nuper a Congregatione
venerabilium fratrum nostrorum S. R. E.
cardinalium, negotiis et consultationibus
episcoporum et regularium praeposita,
decretum tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum
Congregationis.

Supplicante generali Ordinis hospitalarii
S. Hippolyti Mexici sacrae Congregationi epi-
scoporum et regularium pro facultate ha-
bendi in suis hospitalibus duos sacerdotes
sui Ordinis, non obstantibus, etc., et an-
nuente ipsa sacra Congregatione pro gra-
tia, additis quibusdam conditionibus, et prae-
cipue quod sacerdotes praedicti regulares
eligi non possint ad praelaturas religionis,
excepto tamen, quod possint esse discreti
conventuum, magistri novitiorum ac provin-
ciae assistentes; iterum orator ipse dedit
preces pro deletionem praedictae exceptionis
ab enunciato decreto.

Nova decreti
confirmatio.

Sacra idcirco eadem Congregatio eminentis-
simorum et reverendissimorum S. R. E.

1 Edit. Main. legit 1730 (R. T.).

cardinalium negotiis et consultationibus epi-
scoporum et regularium praeposita, re ma-
ture discussa, referente eminentissimo car-
dinali Belluga ponente, benigne rescripsit:
« Promoti ad sacros ordines non possint ha-
bere aliquam praelaturam in religione, nisi
cum apostolica dispensatione, iuxta decretum
sacrae Congregationis sub die xxx septem-
bris MDCCXXXI, quod iterum confirmatur:
sed tantum esse possint discreti conventuum
et magistri novitiorum, non vero provinciae
assistentes. Romae, die xv martii MDCCXXXI.
— Card. FRANCISCUS BARBERINUS praefectus.
A. archiepiscopus Petrensis, secretarius ».

§ 2. Cum autem, sicut pro parte dilecti
filii moderni prioris generalis eiusdem
Ordinis nobis subinde expositum fuit,
ipse decretum huiusmodi, quo firmiter
subsistat, apostolicae confirmationis no-
strae patrocinio communiti summopere
desideret: nos, ipsum priorem genera-
lem specialibus favoribus et gratiis pro-
sequi volentes, et a quibusvis, etc., ex-
communicationis, suspensionis et inter-
dicti, aliisque ecclesiasticis sententiis,
censuris et poenis, a iure vel ab ho-
mine, quavis occasione vel causa latis, si
quibus quomodolibet innodatus existit,
ad effectum praesentium dumtaxat con-
sequendum, harum serie absolventes
et absolutum fore censentes, suppli-
cationibus eius nomine nobis super hoc
humiliter porrectis inclinati, decretum
praesentium, auctoritate apostolica, te-
nere praesentium, approbamus et con-
firmamus, illique inviolabilis apostolicae
firmitatis robur adicimus; salva tamen
semper in praemissis auctoritate prae-
dictae Congregationis cardinalium.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes
litteras firmas, validas et efficaces exi-
stere et fore, suosque plenarios et inte-
gros effectus sortiri et obtinere, ac illis,
ad quos spectat et spectabit in futurum,
plenissime suffragari, et ab eis respec-
tive inviolabiliter observari, sicque in

Quae omnia
per S. S. con-
firmantur.

Harum liti-
rarum obser-
vanda.

praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et defini debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIX aprilis MDCCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 19 aprilis 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXXI.

Constitutio, qua clericis regularibus pauperibus Matris Dei, a Scholis piis nuncupatis, facultas asseritur tradendi prima rudimenta litterarum disciplinasque liberales latinas et graecas, atque etiam maiores scientias, adolescentibus, etiam nobilibus, novaque condendi iuvenum collegia, seminaria et convictus, ac regulares domos, praevis dumtaxat Ordinariorum consensu.

Clemens episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Nobis, quibus a Christo Domino totius Ecclesiae cura commissa est, proba et recta institutio iuvenilis, in sanctae religionis praeceptis honestisque artibus teneros adolescentium animos imbuens, cordi esse debet; unde ad summi Dei gloriam plurima et maxima bona in Ecclesiam totamque rempublicam christianam provenire noscuntur. Quare si pios et doctos viros, in laudando eiusmodi officio laborantes, peculiari charitate complectimur, eos gratis apostolicis foveri et ornari satagentes, nos id agere putamus quod muneri nostro Deoque omnipotenti, cuius honorem prae oculis habemus, maxime convenit.

§ 1. Quum ergo nobis innotuerit, varias interque se discrepantes opiniones ac voces de proprio officio praecipuoque instituto Congregationis dilectorum filiorum clericorum regularium pauperum Matris Dei, qui a Scholis piis denominantur, in modo et ratione instituendi adolescentes illorum curae commissos, eosdemque in scholas recipiendi, percrebuisse; deque statutis a felicitis recordationis Gregorio PP. XV praedecessore nostro eidem Congregationi apostolica auctoritate confirmatis, ac de complurium aliorum Romanorum Pontificum tam sub plumbo quam sub annulo Piscatoris in forma Brevis predictae Congregatione editis apostolicis litteris, praecipue vero pie memoriae Pauli V, iam dicti Gregorii XV, Urbani VIII, Alexandri VII, ac utriusque Clementis IX et X, non una sententia audiretur: nos, quascumque controversias et dissensiones, ex hac discrepantia opinionum dictorumque statutorum ac litterarum vario sensu ortas et fortasse orituras, pro nostri apostolatus munere

Prooemiam.

Causae editae huiusmodi constitutionis.

de medio tollere volentes, et benevolentiam, qua eosdem clericos regulares, ob assiduos labores et studia quae in proximi bonum et utilitatem impendunt, semper prosecuti fuimus, amplius demonstrare cupientes, nuper motu proprio, ex certa scientia et deliberatione nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, venerabilibus fratribus nostris Prospero Marefuschio, eorumdem clericorum regularium protectore, Leandro de Porzia, et Petro Aloysio Carafa, S.R.E. cardinalibus, ad rem hanc maturo consilio examinandam iussu nostro delectis, particularem Congregationem institui-mus, cui venerabilem fratrem archiepiscopum Nazianzenum, auditorem nostrum, secretarium assignavimus.

Quaesita.

§ 2. Huic autem Congregationi, praeviis facultatibus necessariis instructae, commisimus et mandavimus, ut, de omnibus et singulis tam in forma Brevis quam sub plumbo eosdem clericos regulares respicientibus apostolicis litteris et statutis mature perpensis edocti, in subsequencia capita sedulo inquirent:

I. An praedictis clericis regularibus in suis publicis scholis, praeter scribendi, legendi et computandi regulas, atque etiam grammaticen, scientias maiores tradere liceat;

II. An ipsi ad easdem suas scholas pueros etiam divites nobilesque admittere possint;

III. An in suam curam et regimen iuvenum collegia, seminaria et convictus habere itidem possint;

IV. Quaesitum est, an privilegium apostolicum eis concedendum, ut regulares domos sine aliorum regularium consensu condere possint, ubi tamen eis pro numero, a constitutionibus apostolicis praefixo, religiosis aliendis sufficientes redditus citra mendicandi et quaestuandi necessitatem aliis suppetant.

§ 3. Itaque huiusmodi Congregatio particularis die XIII aprilis proxime praeteriti habita, dictorum clericorum regularium statutis, ceterisque Romanorum Pontificum in forma Brevis et sub plumbo varias ob causas olim confectis apostolicis litteris, quemadmodum praeeperamus, diligenter inspectis et ponderatis, nemine discrepante, in hanc sententiam uno ore devenit, quam praedictus auditor noster archiepiscopus Nazianzenus die insequenti nobis exposuit:

Ad 1um; Clericos regulares pauperes Matris Dei, qui a Scholis piis denominantur, teneri prima rudimenta catholicae fidei, grammaticae et computorum regulas tradere adolescentulis ad formam constitutionum Ordinis sui: licere etiam eisdem scientias maiores in suis publicis scholis tradere, dummodo tamen apud eos constitutiones Ordinis quoad scholas minores serventur.

Ad 2um, eosdem clericos regulares teneri admittere pueros pauperes, et licere eis admittere pueros divites et nobiles.

Ad 3um, posse ad formam capitulorum generalium.

Ad 4um, pro gratia privilegii eis concedendi responsum est, ad formam scilicet indulti felicitis recordationis praedecessoris nostri Clementis PP. IX fratribus Excalceatis Ordinis B. Mariae Virginis de Monte Carmelo concessi die VI octobris MDCLXVIII.

§ 4. Quare nos, praedictos clericos regulares specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, illosque et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, tam a iure quam ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existerent, et ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et ab-

Ad singula capita responsum affirmativa.

Quascumque litteras super his sortas ad se avocat, ac dirimit.

tum restitutae, repositae et plenarie reintegratae censeantur, ac de novo sub quacumque etiam posteriori datâ per dictos clericos regulares Matris Dei, qui a *Scholis Piis* denominantur, quancumque eligendâ, eas concessas esse et fore censi volumus; sicque et non aliâs in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam S. R. E. cardinales, et de latere legatos, vicelegatos, Sedisque Apostolicae nuncios, et quoslibet alios quavis auctoritate, potestate, praerogativâ, honore et privilegio fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, definiendi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari, defini et interpretari debere praecipimus; et, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Obstantium derogatio.

§ 8. Non obstantibus nostris et Cancellariae nostrae regulis de iure quaesito non tollendo, deque gratis non concedendis *ad instar*, necnon pie memoriae Clementis IV, Xisti IV, Iulii II et Clementis VIII, incipientibus *Quoniam ad institutum*, ac dicti Gregorii incipientibus *Quum aliâs*, atque Urbani praedicti incipientibus *Romanus Pontifex*, aliorumque antecessorum nostrorum Romanorum Pontificum constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et quavis firmitate aliâ roboratis statutis, consuetudinibus et privilegiis, quibus cavetur expresse, ne aliae domus regulares, seu monasteria, regularibus fratrum Mendicantium domibus, coenobiis, conventibus et monasteriis adiacentia, nisi ad centum et quadraginta cannas, seu aliud plus minus accuratum spatium, fundari et erigi possint, nec pro huiusmodi fundationibus et erectionibus

1 Edit. Main. legit *suae* (R. T.).

locorum Ordinarii in civitatibus et locis suae ordinariae iurisdictioni¹ subiectis, nisi vocatis et auditis aliorum in iisdem civitatibus et locis existentium conventuum prioribus et procuratoribus et aliis interesse habentibus, et causâ cognitâ, servatis servandis, prius constiterit in iisdem civitatibus et locis novos conventus erigendos sine ullo aliorum detrimento commode sustentari posse, licentiam impertiantur, licet etiam in contrarium praemissorum existerent indulta et litterae apostolicae eorundem Mendicantium, et cuiusvis Congregationis clericorum regularium, alteriusve regularis instituti, etiam specialiter et individue exprimiendi, quae pluries concessae, approbatae et innovatae essent, necnon eiusdem Congregationis clericorum regularium Matris Dei, etiam confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis praedictis et consuetudinibus; quibus omnibus et singulis, quavis pro eorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio aut quavis expressio facienda sive aliqua aliâ exquisita forma ad hoc servanda esset², illorum tenores his nostris pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, specialiter et expresse, motu, scientiâ et deliberatione et potestatis plenitudine, ad praemissorum effectum dumtaxat, specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 9. Volumus autem ut earundem praesentium litterarum transumptis, sive

1 Edit. Main. legit *iurisdictionis* (R. T.).

2 Edit. Main. legit *esse* (R. T.).

Transumptio- rum Rdes.

exemplis, etiam typis impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae vel dictorum clericorum regularium pauperum Matris Dei, qui a *Scholis Piis* denominantur, praepositi generalis munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae iisdem praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae, adhiberetur.

Solita conclusio.

§ 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutio- nis, approbationis, confirmationis, roboris adiectionis, defectuum suppletionis, decreti, declarationis, concessionis, impartitionis, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis dominicae MDCXXXI, kalendis maii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 4 maii 1781, pontif. anno I.

A. datarius.

F. card. OLIVERIUS.

Visa de Curia

I. archiep. Ancyranus.

LUCAS MARTINETTUS.

Reg. in secret. Brevium.

XXXII.

Benedicti XIII litterae infirmantur, quibus conventus Congregationis S. Sabinae provinciae Lombardiae Ordinis Praedicatorum priori provinciali subiiciebantur, datâ quoque fratribus facultate ad alios provinciae eiusdem conventus studiorum causâ transeundi¹.

1 Innocentius XII constit. dat. die 14 iunii MDCXCV, in Bullario num. CV, Congregationem

Clemens Papa XII,
ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, ad sacrarum religionum et congregationum² salubrem directionem ac felicem progressum ex iniuncto sibi apostolicae servitutis munere iugiter intendens, ea, quae certis rationabilibus ex causis desuper a praedecessoribus suis statuta comperit, ipsâ subinde experientiâ suadente ac maioribus de causis interdum immutat et revocat, aliâsque in eis officii sui partes interponit, prout, rerum ac temporum qualitatibus debite pensatis, in Domino expedire arbitramur.

Exordium.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Innocentius PP. XII praedecessor noster regularem disciplinam in provinciis Lombardiae et Romanae Ordinis fratrum Praedicatorum promovere, utque ad perfectam maturitatis frugem, adspirante superni favoris auxilio, pro- vecta, Ecclesiam Domini uberius in dies bonorum operum fructibus laetificaret, apostolicâ benignitate excolere cupiens, de tunc existentium S. R. E. cardinalium et Romanae Curiae praefatorum super disciplinâ regulari eiusmodi deputatorum consilio, per suas in simili formâ Brevis die XIV mensis iunii MDCXCV expeditas litteras, diversos in eisdem litteris expressos conventus utriusque provinciae praedictae, illorumque fratres et personas, cum omnibus et singulis eorum iuribus, membris et pertinentiis universis, ab omni et quacumque iurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, regimine, curâ et gubernio pro tempore existentium prio-

hanc erigens, eam magistro generali immediate subiectam voluit, melioris disciplinae servandae causâ, ac omnimodam fratribus ademit facultatem ad alios transeundi conventus, prout infra.

2 Edit. Main. legit *congregationem* (R. T.).

Innocentius XII et Benedictus XIII litterae referuntur.

rum provincialium provinciarum Lombardiae et Romanae huiusmodi tam in spiritualibus quam in temporalibus perpetuo exemit et plenarie liberavit, ipsosque conventus in duas novas praedicti Ordinis Congregationes, unam scilicet S. Sabinae Lombardiae et alteram S. Marci Romanae respective provinciarum nuncupandas, quae pro tempore quoque existenti magistro generali dicti Ordinis immediate subiacerent, itidem perpetuo erexit et instituit; in quibus quidem conventibus, ad istas Congregationes sic erectas et institutas tunc spectantibus, et qui deinceps spectarent, fratres omnes ad regulae, quam professi fuissent, praescriptam vitam instituere et componere, atque illa, quae communem vitam, victum et vestitum concernerent, iuxta Concilii Tridentini et recolendae memoriae Clementis Papae VIII praedecessoris itidem nostri decretorum tenorem fideliter et inviolabiliter observare omnino tenerentur: utrique vero Congregationi praefatae de idoneo vicario generali ex fratribus alicuius e conventibus illius Congregationis, cui is praeficiendus foret, qui illam, adiuvante Domino, prospere dirigere valeret, quique in conventibus eiusmodi saltem per septennium exactae regularis observantiae specimen dedit, et quantum fieri posset, alicui ex illis praefuisset, ab ipso magistro generali de biennio in biennium provideretur; isque eandem prorsus iurisdictionem et auctoritatem haberet in conventus et fratres suae Congregationis, quam, secundum apostolicas ac dicti Ordinis constitutiones, habent priores provinciales in suis respective provinciis: vetuitque, ne fratribus Congregationum praedictarum facultas transeundi ad alios extra illos conventus facile concederetur: et alias, prout uberius continetur in eiusdem In-

nocentii praedecessoris litteris, quae plenariae executioni successive demandatae et exacte observatae fuerunt per spatium triginta et octo annorum inde effluxorum in utraque Congregatione praefata, quemadmodum in illa S. Marci etiam num accurate servantur: ex eo autem tempore satis omnibus notum perspectumque est, quantum antiqua regularis disciplina, quoad ea potissime quae communem religiosorum vitam ab omni vel specie proprietatis plane alienam attinent, in utraque Congregatione huiusmodi, cum non minori universi Ordinis praedicti decore quam fidelium aedificatione, susceperit incrementi ac firmamenti. Postmodum vero pia memoriae Benedictus PP. XIII etiam praedecessor noster, qui dictam provinciam Lombardiae, utpote in qua¹ eorumdem fratrum Praedicatorum Ordini, dum in minoribus constitutus esset, nomen dederat, ac religionis moribus et institutis imbutus et enutritus fuerat, gratam memoriam animoque prosequabatur, regularem observantiam in praefata Congregatione S. Sabinae florere quidem agnoscens, sed per novam illam regiminis formam, ab ipso Innocentio praedecessore inductam, potius intra eiusdem Congregationis fines conclusam, quam ad totius provinciae Lombardiae praetensae utilitatem amplificatam fuisse reputans, ipsam regularem observantiam ad universam provinciam huiusmodi dilatandi desiderio, conventus dictae Congregationis S. Sabinae eorumque fratres denuo supposuit iurisdictioni, curae et potestati prioris provincialis provinciae Lombardiae, ac si praefatae Innocentii praedecessoris litterae editae non fuissent; et sicuti dicta provincia Lombardiae in plures regiones, quas

¹ Vocem quae nos addimus (R. T.).

quartaria appellant, partita reperitur, ac singulis regionibus¹ vicarius praeficitur, qui, absente priore provinciali, subiectis sibi conventibus advigilet prospiciatque; ita novam in eadem provinciam regionem erigi mandavit S. Sabinae nomen retenturam, in qua conventus ipsius Congregationis S. Sabinae comprehenderentur, eique a dicto priore provinciali vicarius praeponebatur; variasque praescripsit regulas, quas propagationi eiusdem observantiae in tota provinciam huiusmodi acomodatas fore censuit, et inter alias, quod ubi in dicta nova regione S. Sabinae abundaret numerus religiosorum studentium, ii in alios provinciae praedictae conventus litterarum studiis destinatos per eundem priorem provinciam mitti valerent, dummodo in hisce conventibus vigeret observantia per Congregationem disciplinae regulari praepositam approbata, quodque fratres ipsius novae regionis in priores, lectores, concionatores et magistros novitiorum in aliis eiusdem provinciae conventibus extra illam regionem eligerent, et ad alia ibidem munia assumi possent; ratus hoc modo praeae regularis observantiae spiritum ac cultum facilius per totam provinciam diffusum et actum iri; et alias, prout in ipsius Benedicti praedecessoris litteris in pari quoque forma Brevis die vii Junii MDCCXVI desuper emanatis, quarum² perinde et priorum Innocentii praedecessoris litterarum huiusmodi tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, plenius etiam continetur.

¹ Quale detrimentum strictiori Congregationis huiusmodi disciplinae

§ 2. Cum autem, sicut accepimus, pius ac laudabilis finis, quem unum et eundem uterque laudatus praedecessor

¹ Male edit. Main. legit *religionibus* (R. T.).

² Edit. Main. legit *quorum* (R. T.).

sibi propositum fixumque habuerunt, exactissimam nimirum disciplinam regularem in dicta provincia Lombardiae conservandi et propagandi, melius cumulatiusque obtineri valeat ex iis quae per memoratum Innocentium praedecessorem disposita fuerunt, nedum quia illa eiusdem disciplinae augmentum in utraque Congregatione praefata egregie iuvisse longa experientia edocuit, verum etiam quia, cum superior commissi sibi gregis forma esse debeat unde subditi normam vivendi sumant, id sane sperari potest, si dicta Congregatio S. Sabinae a vicario suo generali, qui arctius illius institutum professus fuerit, prout antehac fiebat, gubernetur; secus vero si regatur per praedictum priorem provinciam, qui mitius institutum sequitur, adeoque religiosus ipsius regionis S. Sabinae assiduo severioris vitae exemplo non valebit praecurere: praeterquam quod magis ad progressum disciplinae conferre dignoscitur difficultas in permittendo fratribus dictae Congregationis S. Sabinae egressum ex ipsa Congregatione, ad formam litterarum Innocentii, quam facultas in illis Benedicti praedecessorum praefatorum eisdem fratribus attributa libere transeundi ad alios dictae provinciae conventus pro exercendis ibidem priorum, lectorum et aliorum officiiis, ubi illi, reformatorem munere non fungentes, a religiosis exigere nec tenere poterunt ut strictiorem, quam profitentur, observantiam quoad vitam communem, abstinentiam ab esu carnis, ieiunia, silentium, et id genus alia amplectantur; quinimo inde eveniret quod fratres dictae Congregationis S. Sabinae, proprias sui instituti obligationes in alienis conventibus adimplere non valentes, ab illo sensim sine aliorum utilitate ac profectu desciscerent, sicque cum totius provin-

afferre possit priorum provincialium laudantia.

ciae detrimento antiquus disciplinae cultorum numerus potius imminueretur quam augetur; quibus etiam accedit, quod enarrata Innocentii praedecessoris dispositio illiusque executio magis conformis consentaneaue videatur menti praefatae Congregationis praepositae eisdem disciplinae regulari, utpote quae, ad illam instaurandam, nullam aptiorem opportunioremque rationem ac methodum invenire potuit, quam destinando aliquot conventus in singulis provinciis religiosorum Ordinum, in quibus regulae puritas ac vita communis exacte retinerentur et servarentur, ac unde religiosi ad alios conventus, ubi talis disciplina non vigeret, transire non possent, sicuti ex decretis per eiusmodi Congregationem aliis super hac re editis apparet: hinc est quod nos, praefatae Congregationis S. Sabinae, illiusque conventuum ac fratrum felici prosperoque statui et regimini, religiosaeque paci et tranquillitati, quantum cum Domino possumus, salubriter providere cupientes, dictosque fratres specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, praemissis aliisque iustis ac rationabilibus causis animum nostrum moventibus adducti, ac motu proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, supradictas Benedicti litteras, cum omnibus et singulis in eis contentis, harum serie revocamus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuumus; illas

vero Innocentii praedecessorum, ac in eis pariter contenta quaecumque, prout eandem Congregationem S. Sabinae concernunt, confirmamus, approbamus ac innovamus, atque eis inviolabilis et irrefragabilis apostolicae firmitatis vim, robur et efficaciam adiungimus; necnon illa ad omnes et singulos conventus, quod dicta regio S. Sabinae de praesenti complectitur et obtinet, et si quos alios ab ipsa Congregatione S. Sabinae in futurum obtineri contigerit, extendimus et ampliamus.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras, etiam ex eo quod quicumque in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, cuiusvis status, gradus, ordinis et dignitatis existant, aliive quilibet, etiam specificam et individua mentione et expressione digni, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas ipsae praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae fuerint, aut ex alia quantumvis legitima, iuridica et privilegiata causa, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali individuaque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, ad viam seu terminos iuris vel constitutionum dicti Ordinis reduci, aut adversus illas aperiitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti, vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus concessio vel emanato; quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se

Præsentium
validatio.

Statuit et in
rubrica.

iuvere ullo modo posse; sed ipsas praesentes litteras semper firmas validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter et inconcusse observari et adimpleri, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac dictae S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, et alios quoslibet quaecumque praeeminentiam et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et defini debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Quibuscumque
non obstantibus

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis quae in eisdem Innocentii praedecessoris litteris concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides tran-
scriptorum.

§ 5. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die II maii MDCCLXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 2 maii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXXIII.

*Conceduntur privilegia capellanis communibus Sanctitatis Suae*¹.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Grata familiaritatis obsequia, quae dilecti filii Franciscus Velli Praenestinus, basilicae S. Petri de Urbe clericus beneficiatus, Philippus Vinciguerra, Romanus, saecularis et collegiatae ecclesiae S. Angeli in Foro Piscium etiam de Urbe canonicus, Ioannes Decius Soranus, Dominicus Antonius Carlucci, Perusinus, Franciscus Feliciani pariter Romanus, Franciscus Xaverius Brunetti Senogalliensis civitatis vel dioecesis presbyteri, moderni capellae nostrae pontificiae capellani, familiares nostri, nobis et Apostolicae Sedi hactenus impenderunt, et adhuc sollicitis studiis impendere non desistunt, necnon vitae ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis et virtutum merita, quibus eorum personas tam familiari experientia quam etiam fide dignorum testimoniis iuvare percipimus, nos inducunt ut illis reddamur ad gratiam liberales. Hinc est quod nos, volentes illas specialibus favoribus et gratis, etc.²

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII maii MDCCLXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 maii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXXIV.

Confirmatur decretum magni magistri et consilii hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani

¹ Huic similes sunt constitutiones a praedecessoribus Pontificibus editae, ad suae capellae capellanos ornandos privilegiis.

² Quae sequuntur lege in laudatis constitutionibus.

rosolymitani, quo nonnulla statuuntur ad abusum tollendos in exmutitione commendarum eiusdem Ordinis, earumque concessione.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Militantis Ecclesiae regimini divina dispositione praesidentes, illa, quae pro felici et proficua dignitatum et munerum ecclesiasticorum quorumcumque, et praesertim Ordinum militarium egregiam reipublicae christianae operam navantium, provisione, ac praecavendis libris et controversiis, quae suboriri possent, provide prudenterque declarata et decreta fuisse noscuntur, ut firma atque illibata permaneant, apostolici muniminis nostri praesidio, cum id a nobis petitur, libenter constabilimus.

Causae edicti decreti a consilio hospitalis etc.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii magnus magister et consilium hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, quod ipsi, ad tollendos abusum qui introducti fuerant in provisionibus dignitatum et praeceptoriarum seu commendarum dicti hospitalis, de quibus aliqui statim post smutitionem, quae aliud non est quam pura nominatio, sibi ius esse disponendi, seu novam smutitionem petendi, in casu obitus seu cessionis aut resignationis nominatorum, existimabant, etiamsi ius stabile in illis minime acquisivissent, adeoque, ob defectum eorundem nominatorum, ante collationem seu adiudicationem dignitatum et praeceptoriarum seu commendarum huiusmodi, sic smutitarum, uti vacantes considerari nequirent, novissime declarationem et decretum, nemine discrepante, ediderunt tenoris sequentis, videlicet:

Decretum etc.

Fr. Dominus Antonius Manuel de Vilbena, etc., magister, etc. Notum facimus et attestamus, qualiter infrascriptum decretum

extractum fuit ex libro conciliorum in Cancellaria nostra conservatum, cuius tenor, etc. Die xv mensis martii MDCCXXX, ob Incarnationem, eminentissimus et reverendissimus dominus magnus magister et venerandum consilium iustis de causis moti, ac menti statutorum et ordinationum capitularium inhaerentes, cum suffragiorum scrutinio, nemine discrepante, declaraverunt et decreverunt, ut, quotiescumque in venerandis linguis vel prioratibus ad exmutitionem alicuius dignitatis vel commendae, favore fratris antiani capae ob concurrentium pluralitatem devotum fuit, ad novam dignitatis seu commendae huiusmodi exmutitionem nullo quaesito colore, ingenio vel causa procedi nequeat: nec aliqui ad illius resignationem ab Eminentia Sua admitti valeat, quin potius alteri ex concurrentibus per venerandum concilium adiudicata extiterit, et subinde per illius cessum vel decessum, sive privationem vacaverit; tunc enim, adepto scilicet certo titulo, novam veramque vacationem induci, ac novae exmutitioni locum esse dixerunt, sicque et non aliter servari mandaverunt. Et quia ita se habet veritas, etc. Datum Melitae in conventu nostro, die xv mensis martii MDCCXXX. *Reg. in Cancellaria, etc.* — Baiulivus frater EMANUEL PINTO vice-cancellarius. *Loco ꝛ sigilli magistralis.*

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subinungebat, dicti exponentes, declarationem et decretum praedicta, quamvis aequissima ac insimul etiam valida et inviolabilia, utpote stabilimentis et ordinationibus capitularibus conformia sint, nihilominus illa, ad maiorem cautelam, vim et securitatem, ad eiusmodi abusum eradicandos, apostolicae confirmationis nostrae robore communiri summo opere desiderant: nos, magnum magistrum et consilium praedictos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis senten-

Magni magistri ac consilii expositio pro decreto huius apostolica assurgenda confirmatione.

tiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, declarationem et decretum magni magistri et consilii praedictorum, facta ut praefertur, cum omnibus et singulis in eis expressis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Sicque ubique servari praecipitur.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac magnum magistrum et consilium, aliaque tribunaalia quaecumque hospitalis praedicti, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrarium derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictorum hospitalis, linguarum et prioratum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, ac ordinationibus capitularibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et

innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xviii maii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 maii 1730, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXXV.

Confirmatur decretum sacrae Congregationis episcoporum et regularium, procuratori provinciae S. Saturnini fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia concedens institutionem collegii missionariorum eiusdem Ordinis in conventu S. Luciae oppidi S. Gavini Ussellensis diocesis.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Nuper pro parte dilecti filii Bonaventurae a Mirabili ministri provincialis provinciae S. Saturnini in Sardinia Ordinis fratrum sancti Francisci de Observantia nuncupatorum nobis exposito, quod ipse, ex unanimi totius definitorii eiusdem provinciae consensu, conventum S. Luciae oppidi S. Gavini Ussellensis diocesis signandum decreverat, ut, iuxta indulta apostolica et normam a felicis recordationis Innocentio PP. XI praedecessore nostro praescriptam, collegium missionariorum fratrum dictae provinciae inibi institueretur, magnum inde sperans animarum fructum et emolumentum; ideoque tam suo quam commissae sibi provinciae nomine nobis supplicato, ut collegii huiusmodi in-

Per provinciam huiusmodi provinciae exposita collegii institutionis confirmatio.

1 Edit. Main. legit collegium (n. r.).

stitutionem permittere, ac desuper beneplacitum nostrum concedere de benignitate apostolica dignaremur; nos supplicem libellum, nobis super praemissis porrectum, infrascriptae Congregationi cardinalium remisimus; ipsa vero Congregatio decretum edidit tenoris qui sequitur, videlicet:

Congregationis decretum.

Sacra Congregatio eminentissimorum et reverendissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, ad quam sanctissimus dominus noster supplices preces benigne remisit, attentâ relatione procuratoris generalis, ac re undique mature discussâ, referente eminentissimo cardinali Bellugaponte, benigne decrevit pro gratiâ, servatis tamen dispositis in Brevibus venerabilis Innocentii XI super fundatione collegiorum missionum, et sanctae memoriae Benedicti XIII incipiens *Nuper pro parte, etc.*, die vi septembris MDCCXXVIII, et decreto ipsius sacrae Congregationis die XXIV ianuarii MDCCXXVII. — Romae die vi aprilis MDCCXXXI. — I. A. card. DAVIA. — A. archiep. Petrensis, secretarius. *Loco + sigilli.*

Confirmatur.

§ 2. Cum autem, sicut dictus Bonaventura minister provincialis nobis de novo exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, pro firmitate illius subsistentiâ, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsum Bonaventuram ministrum provinciam specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praesentium, auctoritate apostolicâ, tenore

praesentium approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clauusulae.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariarum derogatio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciae et Ordinis praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâ in suo robore permensuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXI maii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 21 maii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXXVI.

Confirmatur decretum capituli generalis Congregationis Italiae et Germaniae Ordinis Eremitarum sancti Augustini Excalceatorum nuncupatorum super separatione et dismembratione decem conventuum a provinciâ Romanâ, illorumque erectione in novam provinciam Ferrariae et Piceni nuncupandam, cum omnibus privilegiis, etc., ac creatione novi officii secretarii definitorii et capituli generalis.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Per definitorium generale decem conventuum a provinciâ romanâ seclacii.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius[†] modernus procurator generalis Congregationis Italiae et Germaniae Ordinis fratrum Eremitarum sancti Augustini Discalceatorum nuncupatorum, quod in proximo praeterito capitulo generali in hac almâ Urbe nostrâ sub praesidentia dilecti filii nostri Iosephi Renati S. R. E. presbyteri cardinalis Imperiali nuncupati, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protectoris, celebrato, a definitorio generali ipsius Congregationis, ob iustas et graves rationes, ad instantiam prioris provincialis provinciae Romanae eiusque definitorii provincialis, ab hac provinciâ decem conventus in ducatu Ferrariensi, Piceno et in civitate Adriae positi, qui cum aliis decem in Urbe praedictâ, Tusciâ, Umbriâ et Latio respective sitis eandem provinciam Romanam constituebant, seiuncti et separati, et in unam novam provinciam Congregationis huiusmodi Ferrariae et Piceni nuncupandam, quae omnibus gratiis, facultatibus et privilegiis, aliis provinciis praedictae Congregationis competentibus, frui et gaudere debeat, erecti fuerunt; et insuper in co-

† Vocem *Alius* nos addimus (N. P.).

dem definitorio generali decretum fuit, quod imposterum, praeter octo officiales generales memoratae Congregationis, unus novus officialis generalis addatur, qui sit secretarius definitorii et capituli generalis, assumendus pro hac primâ vice a dictâ novâ provinciâ Ferrariae et Piceni, et subinde successive ab aliis provinciis; reservato desuper in omnibus nostro et huius Sanctae Sedis beneplacito: et aliâs, prout plenius continetur in ipsius definitorii generalis decreto tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum definitorii generalis.

Ad humillimas preces patris provincialis eiusque definitorii provinciae Romanae, petentium ex viginti conventibus hinc inde dispersis, multumque ad invicem distantibus, quibus ad praesens integratur dicta provincia Romana, pro felicitate eiusdem regimine, conventuum minori dispendio, religiosorumque quiete, aliisque urgentibus causis, disiunctis ac dismembratis decem conventibus, sitis in ducatu Ferrariensi, Piceno et civitate Adriae, aliam institui novam provinciam, nuncupandam Ferrariae et Piceni, separatam a dictâ provinciâ Romanâ, remanendâ ex aliis decem conventibus, nempe duobus Romanis, tribus in Tusciâ, duobus in Umbriâ, necnon circuli S. Gregorii et Frusinonis: super quibus patres definitorii generalis, mature perpensis adductis rationibus, et consideratis considerandis, ad maiorem Dei gloriam decreverunt ut infra, reservato tamen super omnibus et singulis beneplacito apostolico, videlicet: quod deinceps conventus S. Iosephi Ferrariae, Ss. Augustini et Mauri Comacini, S. Iohannis Bondeni, S. Laurentii Aquaevivae, S. Mariae Misericordiarum Firmi, S. Angeli custodis Asculi, S. Iosephi Maceratae, S. Nicolai Laureti, S. Augustini oppidi S. Martini et Sancti Spiritus Adriae sint separati, sicuti de facto separant et dismembrant a decem conventibus supra indicatis provinciae Romanae; et praefati decem conventus nominatim expressi in ducatu Ferrariensi, Piceno et Adriae erigantur, sicuti de facto erigunt, in novam

provinciam nuncupandam Ferrariae et Piceni, dismembratam et separatam a praedicta provinciâ Romanâ cum omnibus gratiis, privilegiis et facultatibus, aliis respective provinciis competentibus: et praecipue ut regatur a suo particulari provinciali contradistincto a provinciali provinciae Romanae, eligendo postquam sanctissimus dignabitur praefatam dismembrationem et institutionem novae provinciae auctoritate apostolicâ approbare et confirmare, a definitorio generali unâ cum quatuor definitivis provincialibus, septimo vocali et secretario pro hac primâ vice, duraturis usque ad primum capitulum provinciale: imposterum vero a capitulo provinciali vel definitorio provinciali respective. Cui provinciali pro tempore Ferrariae et Piceni competat ius congregandi capitulum provinciale in aliquo conventu suae provinciae, a definitorio provinciali deputando, necnon definitorium provinciale convocare, ad capitulum generale cum duobus discretis generalibus, in capitulo provinciali electis, suffragaturus accedere, aliaque omnia peragendi, quae aliis provincialibus competunt. Ceterum patres definitorii volunt et declarant, provinciam Romanam, licet segregatam a praefatis decem conventibus, remanere cum suis privilegiis, iuribus et pertinentiis, sine ullo praeiudicio, ac si supradicta separatio facta non fuisset. Et ut pro bono pacis et iustitiae in electione officiorum generalium aequitas servetur, reservato pariter beneplacito apostolico, patres definitorii generalis decernunt, ut in futurum praeter octo officiales generales Congregationis, videlicet vicarium generalem, procuratorem generalem, quatuor definitores generales et duos visitatores generales, alter officialis generalis novus superaddatur, qui sit secretarius definitorii et capituli generalis, cum voto in capitulo generali et loco praecedentiae ante secretarium generalem, et socium vicarii generalis, seu socii vicarii generalis; ita tamen, ut in hac primâ electione assumatur ex provinciâ noviter erectâ Ferrariae et Piceni, et deinceps ex aliis ad praescriptum turni renovandi cum inclusione me-

moratae novae provinciae: declarantes tamen, officiales praesentes, priores scilicet, superiores et ceteros officiales ad praesens existentes in conventibus saepedictae novae provinciae assignatis, usque ad primum capitulum provinciale post biennium celebrandum in eorum respective officiis permanere: tribuentes plenam facultatem praedicto definitorio generali annuali celebrando cetera disponendi et stabiliendi, quae in Domino iudicaverint expedire, ad quamlibet confusionem removendam, tam in assignandis religiosis sive sacerdotibus, sive clericis sive conversis, pro utrâque provinciâ sufficientibus, quam in aliis quibuscumque, quae ad stabilimentum et quietem earumdem proficere possint; quod totum fuit per vota secreta, nemine discrepante, approbatum. — Fr. JOSEPH MARIA a S. Paula vicarius generalis. Fr. EUSTACHIUS a S. Martino, secretarius generalis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praedictus procurator generalis praemissa, quo firmiter subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiti plurimum desideret: nos, ipsius procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuentes, eumque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, separationem et dismembrationem praedictorum decem conventuum a provinciâ Romanâ, et erectionem in novam provinciam Ferrariae et Piceni nuncupandam, a praedicto capitulo generali factas, ut prae-

Procuratoris
eiusdem expo-
sitionis pro a-
postolica obli-
ganda confir-
matione.

fertur, expeditumque desuper illius decretum praesertim, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus: praeterea primo proximo definitorio generali, in conventu Iesu Mariae de eadem Urbe habendo, pro hac primâ vice priorem provinciam novae provinciae Ferrariae et Piceni huiusmodi eligendi, seu praesentem provinciam provinciae Romanae, eiusque secretarium provinciam, natione Ferrarienses, transferendi, necnon quatuor definitores provinciales et septimum vocalem definitorii provincialis pariter eligendi, aliasque dispositiones et ordinationes utiles et necessarias pro stabiliendâ dictae novae provinciae quiete faciendi, plenam et amplam facultatem auctoritate et tenore praedictis concedimus et impartimus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrarium derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciae Romanae ac Congregationis et

Ordinis praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, aut quavis firmitate allâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse desogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXI maii MDCCLXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 21 maii 1781, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXXVII.

Confirmatur quaedam constitutio circa publicum archivum regiminis Bononiensis, cum declaratione quod ecclesiastici saeculares et regulares ac singuli totius legationis notarii sub eadem comprehendantur.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Alias pro parte dilectorum filiorum virorum reformatorem status libertatis civitatis nostrae Bononiensis felicis recordationis Benedicto XIII praedecessori nostro exposito quod (cum dudum bonae memoriae Ferdinandus, dum viveret, S. R. E. cardinalis de Abdua, in civitate et comitatu nostris Bononiensibus Sedis Apostolicae tunc temporis de latere legatus, ad tollendos multiplices abusus qui in publicum eiusdem civitatis archivum irreperant, novam pro bonâ ipsius archivi directione edidisset constitutionem, illi hac in re assentien-

Constitutio
pro bonâ ar-
chivi directione
a cardinali de
Abdua edita.

tibus exponentibus praedictis, qui, ut constitutio huiusmodi omnes et singulas personas legationi Bononiensi subiectas arctius ligaret, a recolendae memoriae Clemente Papa XI praedecessore nostro postulaverant, quatenus illam apostolicae confirmationis praesidio roborare dignaretur; verum, quia tali confirmationi se se opposuerat collegium tabellionum seu notariorum publicorum dictae civitatis, qui sua privilegia et praerogativas exinde laedi causabantur, memoratus Clemens praedecessor Congregationem particularem trium dilectorum etiam filiorum Romanae Curiae praelatorum, ut eandem constitutionem illiusque tenorem examinarent ac iura collegii eorumdem tabellionum audirent, deputasset; dictique praelati post negotium mature discussum censuissent, ac ipsi Clementi praedecessori retulissent, constitutionem praedictam approbari posse, cum certis tamen declarationibus et modificationibus, quae, utpote eiusdem constitutionis destructivae, dictis exponentibus haud acceptae probataeque fuerant; interimque enarrati abusus magis in dies invalescerent, propterea quod praefata constitutio minime observaretur) venerabilis frater noster Thomas episcopus Praenestinus dictae S. R. E. cardinalis Ruffus nuncupatus, dum legati huiusmodi munere in eisdem civitate et comitatu Bononiensibus fungebatur, constitutionem praedictam ita reformare, moderari ac temperari studuerat, ut collegio eorumdem tabellionum quaecumque quaerendi et reclamandi occasio tolleretur, prout re ipsa praestiterat, constitutionem praedictam subinde approbante, atque per publicum instrumentum acceptante collegio dictorum tabellionum; et in eadem expositione subiuncto, quod, cessante tunc quacumque oppositione et contradictione,

supradicti exponentes constitutionem huiusmodi apostolicae confirmationis robore muniri desiderabant: ipse Benedictus praedecessor, supplicationibus eorumdem exponentium, sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, per suas in simili formâ Brevis die xxvi ianuarii mcccxxix expeditas litteras praedictam constitutionem a praefatis Ferdinando editam, et Thoma episcopo, cardinalibus et legatis, reformatam, toto illius tenore in eisdem suis litteris inserto, auctoritate apostolicâ approbavit et confirmavit; et alias, prout in dictis Benedicti praedecessoris litteris uberius continetur.

§ 1. Cum autem, sicut iidem viri reformatores nobis nuper exponi fecerunt, per clerum saecularem et regularem praedictae legationis ac notarios Curiae archiepiscopalis Bononiensis varia postmodum circa eorum in eiusmodi constitutione comprehensionem promota fuissent dubia; dicti vero exponentes, ut hoc novum impedimentum, quod praefatae constitutionis executioni obiciebatur, amoverent, denuo recursum habuerint ad eundem Benedictum praedecessorem, a quo ipsi Congregationi particulari praelatorum committi obtinuerunt, ut, citatis prius clero eiusmodi aliisque oppositoribus, cognoscerent, num illi sub dictâ constitutione, apostolicâ auctoritate, sicut praemittitur, confirmatâ, comprehenderentur, nec ne; et quia praedicti praelati, durante reliquo tempore pontificatus eiusdem Benedicti praedecessoris, insimul convenire nequiverant, huius quaestionis examen per nos quoque remitti impetrarint dictae Congregationi praelatorum, qui, post rem accurate discussam, animi sui desuper sententiam novissime protulerunt; cupiantque exponentes praedicti constitutionem huiusmodi, quam bono publico imprimis necessariam ac

Confirmatur.

utilem arbitrantur, plenariae tandem executioni demandatum iri: nobis propterea humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, eosdem exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de memoratae Congregationis particularis praelatorum, qui partes tam verbo quam scriptis plene et diligenter audiverunt, consilio, praedictam constitutionem, ut praefertur, confirmatam, ecclesiasticos tam saeculares quam regulares dictae legationis Bononiensis et quoscumque notarios etiam curiae archiepiscopalis comprehendere, eadem auctoritate, tenore praesentium, decernimus et declaramus; ita tamen, ut, ad normam resolutionis die xxxi iulii mcccxi a dictâ Congregatione particulari praelatorum captae, ubi agitur de personis ecclesiasticis ipsi constitutioni contravenientibus, firmâ semper remanente nullitate praescriptâ in eiusmodi constitutione in casu defectus archiviationis, venerabilis frater modernus ac pro tempore existens archiepiscopus Bononiensis procedat ad alias poenas inflictas in praedictâ constitutione, cum hoc quod applicatio poenarum fiat semper favore archivi praefati, prout in eadem constitutione demandatur, exceptâ tamen iurisdictione commissarii in ipsâ constitutione statutâ, in qua idem archiepiscopus se ingerere non possit.

§ 3. Decernentes quoque, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; ac illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inconcusse observari; sicque et non aliter, in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. praedictae cardinales, etiam de latere legatos, eorumque vicelegatos et quoscumque alios qualibet praeeminentiam et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quarumvis ecclesiarum, monasteriorum, Ordinum, congregationum, societatum, etiam lesu, et institutorum, ac quibuslibet aliis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, ac exemptionibus et immunitatibus, etiam in corpore iuris clausis, quibusvis generaliter vel specialiter concessis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxiii

Classulas.

Contrariorum derogatio.

maii MDCCXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 23 maii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXXVIII.

Patribus Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Excalceatorum recollectorum, qui saltem per biennium Hispanicam vel Lusitanicam vel Indicam provincias vicarii provincialis munere fungentes gubernarint, conceditur provinciae patres appellari: iisdemque, quibus isti gaudent, frui praerogativis ac praecipientiis.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Expositio
procuratoris
generalis, seu
acti series.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Gildardus Dufflos, procurator generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Excalceatorum et recollectorum, quod in provinciis Excalceatorum dicti Ordinis ad Hispaniam, Lusitaniam et Indicas nationes pertinentibus, ii, qui vicarii provincialis munere functi sunt, titulo et praecipientiis patrum provinciae minime gaudent; ideoque felicitis recordationis Urbanus PP. VIII praedecessor noster per quasdam suas desuper in simili formâ Brevis die III decembris MDCCXXIII expeditas litteras, quarum initium *Religiosos viros, etc.*, nullum in praedictis provinciis praecipientiis huiusmodi, nisi qui minister provincialis fuerit, frui et gaudere declaravit, et antea idem Urbanus praedecessor per alias pariter suas litteras in simili formâ Brevis die XIII augusti MDCCXXV emanatas, quae incipiunt *Credidit humilitatis, etc.*, facultatem libe-

¹ Quae hac super re statuerat Urbanus VIII anno MDCCXXIII, die 3 decembris, legere est ex ipso harum litterarum contextu.

ram superioribus generalibus concessit, ut, in casu vacationis ministeriatus provincialis in primo anno sui officii vel iterum convocarent capitulum pro electione novi ministri qui triennium absolveret, vel per deputatos vocales vicarium provincialem eligi curarent, qui pariter per residuum triennii cum omnibus facultatibus et oneribus ministri provincialis, solo nomine deficiente, gubernaret¹, et hae secundodictae Urbani praedecessoris litterae ad evitandas expensas necessario faciendas, si intra annum duo capitula provincialia celebrarentur, iam regulariter servantur, et alias, prout in binis eiusdem Urbani praedecessoris litteris, quarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, uberius dicitur contineri. Quare praedicti vicarii generales revera onus ministeriatus portant, non secus ac si essent ministri, aliquando per biennium, quinimo et per fere triennium, ut recens in provinciâ S. Gabrielis et in illâ S. Iosephi eiusdem Ordinis accidisse memoratur, decedente in primâ ministro provinciali infra mensem et in secundâ provinciis infra semestre ab electione respective, quin praemium ob solum nominis defectum reportent.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Gildardus, considerans congruum esse, ut, qui pares sunt onere, pares sint et honore, nomine etiam dictarum provinciarum, praedictas Urbani praedecessoris litteras, ut, eis non obstantibus, illi tantum vicarii provinciales, qui ultra biennium provinciam gubernarunt, vel imposterum gubernaverint, titulo et praecipientiis patrum provinciae, post eos vero, qui ministri provinciales ante vel post eo-

¹ Edit. Main. legit *gubernarent* (n. r.).

Concessio ut
in rubricâ.

rum vicariatum fuerint, gaudere debeant, per nos moderari et concedi summo-pere desideret: nobis propterea humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Concessio ut
in rubricâ.

§ 3. Nos, igitur dicti Gildardi votis hac in re, quantum cum Domino possumus benigne annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum, qui referente dilecto filio nostro Ludovico eiusdem S. R. E. cardinali Belluga nuncupato rem undique mature discussissent, consilio, ut patres, qui saltem per biennium provinciam uti vicarii provinciales gubernarunt, completo officio vocentur et patres provinciae sint¹, cum praerogativis, quibus isti gaudent, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, decernimus et statuimus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes pariter, ipsas praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum pa-

latii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum
derogatio.

§ 5. Non obstantibus praedictis Urbani praedecessoris litteris, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciarum et Ordinis praedictorum, etiâ iuramento, confirmatione apostolicâ, aut quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliâ in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die XXIX maii MDCCXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 29 maii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XXXIX.

Ducatus Parmae et Placentiae cum utili dominio ad Sedem Apostolicam, cum omnibus iuribus, pertinentiis, etc., devolutus declaratur, quatenus ex Henrichellâ, eiusdem ducatus ducissâ, masculina proles non nascatur, vel nata deficere contingat, etc.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Cum bonae memoriae Antonius Farnesius, ultimus, dum viveret, Parmae

Ducatus Par-
mae et Placen-
tiae Farnesiae

domus in fe-
dum masculi-
num datus. Placentiae dux (nullâ relicta prole masculinâ, sed dilectâ in Christo filiâ nobili muliere Henrichellâ Estensi, coniuge suâ, Parmae et Placentiae ducissâ, viduâ, utero, sicut accepimus, gerente) ab humanis non ita pridem decesserit; incertum autem sit, an ipsa Henrichella ducissa virilis sexus prolem, quae in eiusmodi ducatu Parmae et Placentiae, iuxta legem investiturae de eo domui Farnesiae in feudum masculinum a felicitis recordationis Paulo Papa III praedecessore nostro et Sede Apostolicâ concessae, succedere valeat, in lucem sit editura.

Declaratio de
qua in rubrica.

§ 2. Nos, eiusdem Sedis iuribus ac rationibus pro commissâ nobis caelitus apostolici ministerii sollicitudine in omnem eventum mature salubriterque prospicere volentes, tametsi, ut omnibus notum ac perspectum est, probe sciamus, quod, si proles mascula non nascatur, vel nata postmodum deficiat, praefatus ducatus Parmae et Placentiae, cum omnibus eius civitatibus, oppidis, terris, locis, membris, iurisdictionibus, iuribus, annexis, connexis et dependentiis universis, de quibus dicti Antonius dux et domus Farnesia ab ipso Paulo III aliisque Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris et hac Sanctâ Sede investiti fuerunt, seu illos et illa a Sede praedictâ in feudum masculinum huiusmodi tenuerunt et habuerunt, ad eandem Sedem et Camera Apostolicam, tum ex formâ supra dictae investiturae seu aliarum apostolicarum concessionum de eis factarum, tum vigore constitutionum S. Pii V, IV kalendas aprilis anno Incarnationis dominicae MDLXVII, pontificatus sui anno II, aliorumque itidem praedecessorum nostrorum, successive editarum, eo ipso revertatur et revertantur, ac devolvatur et devolvantur, utileque eo-

rum dominium cum directo consolidetur, etiam absque aliâ ulteriore pro parte dictae Sedis acceptatione, declaratione, ac possessionis apprehensione, prout disponitur in praefatis constitutionibus, ad quas in omnibus et per omnia relationem haberi volumus; nihilominus, pro potiori cautela, iuraque iuribus addendo, ac memoratis constitutionibus inhaerendo, si et quando prolem masculinam eiusmodi non nasci, vel natam postmodum deficere contingat, praedictum ducatum Parmae et Placentiae, cum civitatibus, oppidis, terris, locis, membris, iurisdictionibus, iuribus, annexis, connexis, ac dependentiis praefatis, ex nunc prout ex tunc, ad eandem Sedem Apostolicam reversum et reversa, devolutum et devoluta, ac utile eorum dominium cum directo consolidatum esse, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, decernimus et declaramus, ac reversionem, devolutionem, utilisque cum directo dominio consolidationem eiusmodi acceptamus: mandantes propterea, ex nunc pariter prout ex tunc, omnibus et singulis dicti ducatus Parmae et Placentiae communitatibus, universitatibus, gubernatoribus, praetoribus, magistratibus, capitaneis, castellanis, ceterisque officialibus, ac universis tam laicis quam ecclesiasticis, saecularibus et regularibus personis, cuiuscumque dignitatis, etiam episcopalis, ac status, ordinis et conditionis existentibus, et quavis auctoritate, potestate, aut munere fungentibus, in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis nostrae aliisque a iure et apostolicis constitutionibus inflictis poenis ipso facto per transgressores incurrendis, ut, eo casu eveniente, neminem alium quam nos seu Romanum Pontificem pro tempore existentem, ac Sedem praefatam, in suum ac dicti ducatus Parmae et

Placentiae verum, legitimum ac absolutum dominum agnoscant, agnoscereve audeant vel praesumant, nobisque dumtaxat, seu eidem Pontifici pro tempore existenti, ac Sedi Apostolicae, uti fideles decet subditos, nec cuiquam alteri, pareant et obediant; nullatenus attentis omnibus iis, quae nulliter, iniuste, ac de facto in contrarium hactenus attentata fuerunt, et forsitan in posterum per quemcumque quomodolibet attentari possent.

Commissio
executionis.

§ 3. Quocirca dilecto filio nostro Georgio Spinulae tituli S. Agnetis S.R.E. presbytero cardinali S. Agnetis nuncupato, moderno seu pro tempore existenti in civitate et comitatu Bononiensibus nostro et dictae Sedis de latere legato, ultra facultates, ipsi Georgio cardinali quoad eundem ducatum per nos aliâs concessas, quas firmas et salvas esse volumus, et ad pro tempore existentem legatum huiusmodi tenore praesentium extendimus, harum serie, auctoritate praefatâ, committimus atque iniungimus, quatenus ipse, in eventum huiusmodi, insistendo pro iurium apostolicorum tuitione ac conservatione eatenus in dicto ducatu gestis, per se, vel per dilectum filium magistrum Iacobum Oddum, nostrum itidem et ipsius Sedis notarium, protonotarium nuncupatum, de numero participantium, ac in eodem Parmae et Placentiae ducatu commissarium, seu alium vel alios ab eis deputandum vel deputandos, pro uberiori similiter cautela, corporalem, realem et actualem possessionem ducatus, civitatum, oppidorum, terrarum, locorum, ceterorumque praefatorum, nostro, seu Romani Pontificis pro tempore existentis, Sedis et Camerae Apostolicae, ac sanctae Romanae Ecclesiae nomine, absque morâ apprehendat et apprehensam retineat, et quoslibet actus pos-

essorios, necnon in ducatu, civitatibus, oppidis, terris, locis, aliisque praedictis quamcumque iurisdictionem civilem, criminalem et mixtam exerceat: nos enim eidem Georgio cardinali, seu pro tempore existenti legato, praemissa, ac alia omnia et singula, quae eâ occasione quoquomodo necessaria et opportuna fore duxerit, etiamsi talia forent quae specialem, specificam et expressam requirerent mentionem, faciendi, gerendi et exequendi, ac in ducatu, civitatibus, oppidis, terris, locis et aliis praefatis, ultra illas iam concessas et extensas, ut praefertur, omnibus quoque et singulis facultatibus, gratiis et indultis, quae in aliis Status Ecclesiastici provinciis seu ditionibus existentibus dictae Sedis de latere legatis competunt, ac quibus ipsi legati potiuntur, utendi, plenam, liberam ac omnimodam auctoritatem et potestatem impartimur; reservantes ceteroquin nobis et eidem Sedi ea deinceps circa praedictum Parmae et Placentiae ducatum statuere, quae, adhibitâ prius cum venerabilibus fratribus nostris ipsius S. R. E. cardinalibus desuper deliberatione maturâ, Sedis praefatae rationes statuenda postulaverint.

Clausulae.

§ 4. Non obstantibus recolendae memoriae Pii Papae IV praedecessoris quoque nostri de gratiis quaecumque interesse dictae Camerae concernentibus intra certum tunc expressum tempus in eadem Camera praesentandis ac registrandis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon, quatenus opus sit, quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contra-

rium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Philos Transumptum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xx iunii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 20 iunii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XL.

Moderato mandato Benedicti XIII super cantu gregoriano, quo fratres totius Ordinis Minorum S. Francisci Excalceatorum et Recollectorum illius vigore uti deberent, fratribus provinciarum Hispaniarum et Indiarum cantu simplici uti conceditur, dummodo in tota unaquaque provincia uniformis sit cantus.

Clemens Papa XII, ad futuram rei memoriam.

Benedictus XIII praedictis fratribus cantu gregoriano, uti mandavit.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Gildardus Duffos, procurator generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Excalceatorum et Recollectorum nuncupatorum familiae ultramonta-

nae, quod aliis, nempe anno MDCCXXVII, postquam tunc existens minister generalis dicti Ordinis per suas encyclicas ad universum Ordinem directas, de consilio felicitis recordationis Benedicti XIII praedecessoris nostri, ordinaverat ut fratres in omnibus conventibus et provinciis totius Ordinis, etiam fratrum Discalceatorum, cantu gregoriano in divino officio et missa conventuali uterentur; subinde idem Benedictus praedecessor, suo rescripto per Secretariam Status tunc expedito, capitulo generali eiusdem Ordinis in civitate Mediolanensi tunc proximo celebrando mandavit, ut praedictum cantum sub gravibus poenis intimaret et praeciperet: in cuius quidem debitam obedientiam capitulum generale praedictum, die IV iunii MDCCXXXI celebratum, facta praedicti apostolici mandati mentione, id ipsum, sub privationis vocis activae et passivae poena a guardianis contrafacientibus incurrenda, praecepit.

§ 2. Verum provinciae Hispaniarum et Indiarum dicti Ordinis a sancto Petro de Alcantara institutae, ab eo cum ceteris rigidissimis statutis modum canendi humilem et simplicem a musicis notis omnino alienum acceperunt, qui modus canendi humiliter et devote in statutis earumdem provinciarum apostolica auctoritate factis et confirmatis praecipitur, et tum in honorem praedicti sancti Petri, tum quia eorumdem Discalceatorum strictiori instituto est conformis, magnamque semper devotionem in populo excitavit, et per duo ac amplius integra saecula in dictis provinciis servatus fuit.

Provinciae Hispaniarum et Indiarum cantu simplici utuntur.

§ 3. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, religiosi in novo cantu gregoriano huiusmodi non levia incommoda et difficultates experiantur ob defectum peritorum, qui aliis praecepta

Cantus dispensationis.

musicae tradant, eiusque libri pro servitio chori et aliorum ad id necessarium non nisi magnis expensis comparari possint, ac etiam quia grave nimis sit illis institutum tam mirabilis Sancti tanto tempore observatum immutare: nobis propterea dictus Gildardus tam suo quam plurium ex dictis provinciis nomine humiliter supplicari fecit ut de opportuno remedio in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Dispensatio ut in rubrica.

§ 5. Nos igitur, ipsum Gildardum specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censes, huiusmodi supplicationibus inclinati, mandatum, a memorato Benedicto praedecessore capitulo generali super cantu gregoriano in officio divino et missa conventuali factum, et ab eodem capitulo sub gravibus poenis guardianis conventuum provinciarum huiusmodi ordinatum et intimatum, ut praefertur, pro iis tantum provinciis, in quibus totius definitorii provincialis consensus accesserit, et in quibus praeteritis temporibus fuerit usus cantu simplici et non gregoriano canendi, ita tamen ut in unaquaque provincia uniformis sit cantus in tota provincia, auctoritate apostolica, tenore praesentium, moderamus.

Clausulae.

§ 5. Decernentes, easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et

per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sique in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§ 6. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis et provinciarum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum in fides.

§ 7. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XII iulii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 12 iulii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XLI.

Dismembratur oppidum Divionense a diocesi Lingonensi, et civitatis titulo decoratur, eiusque ecclesia, S. Stephano dicata, cathedralis constituitur.

Clemens episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Super speculâ militantis Ecclesiae¹, eo disponente Domino qui cunctis imperat et cui omnia obediunt, nullis nostris licet suffragantibus meritis constituti, ad universas orbis ecclesias aciem nostrae meditationis, vigilis more pastoris, intendimus, quidve locorum insignium felici statui et decori, quid illorum incolarum et ad illa confluentium animarum saluti congruat, contemplari frequenter reflectimus; ac in locis ipsis, prout eorum necessitas postulat et salus exigit animarum, sublimiumque regum de orthodoxâ religione optimè meritorum vota exposcunt, novas episcopales sedes ecclesiasque pro excellenti Sedis Apostolicae praeeminentiâ plantamus, ut per novas plantationes huiusmodi etiam nova populorum adhaesio eidem militanti Ecclesiae accrescat, fideique catholicae professio inibi validius effloreat, eademque loca dignioribus titulis illustrentur et condignis favoribus attollantur, illorumque incolae et personae, honorabilium praesulum assistentiâ, regimine et doctrinâ suffulti, proficiant semper in fidem cum divini cultus propagatione, et quod in temporalibus sint adepti, non careant in spiritualibus incremento.

¹ Constitutionem istam, quae in edit. Main. pluribus scaturit mendis, ad nativam sui lectionem fere redintegrare potuimus, precibus nostris benigne annuente reverend. et excellent. Episcopo Divionensi Francisco Rivet, cui impensas haec ex animo grates referimus (R. T.).

§ 1. Sane cum (sicut ex insinuatione carissimi in Christo filii nostri Ludovici Francorum et Navarrae regis christianissimi nobis nuper factâ accepimus) oppidum civitas nuncupatum Divionense Lingonensis dioecesis satis celebre, et olim ordinaria regum prius et deinde Burgundiae ducum sedes, hodie vero totius Burgundiae caput, valde insigne existat et principem inter gallicas provincias locum teneat (in eo enim tertio unoquoque anno generalia aguntur provinciae comitia, praeter magistratus suos eorumque iudicum curias¹, quae cum altera Baliviatus, altera Praesidialis dicitur, praeter Tribunal Capitalem ad ferendas adversus vagos et facinorosos sententias institutum, et aerarii regii et rationum regiarum et monetarum et aquarum saltuumque et vectigalium rerum Aulas, et, qui honos duodecim praecipuarum in regno civitatum est, supremum amplissimumque Senatum, et in quo oppido triginta civium millia recensentur, ultra advenarum multitudinem, quos sua desideria vel litium negotia aut studia undequaque advocant); ad loca vero sacra quod attinet, paucae apud Gallos urbes esse noscantur, quae nobiliora et ornatiora de religiosis diversorum Ordinum utriusque sexus et frequentibus familiis coenobia contineant (inter quae illud S. Benigni, cui admirationem non moles sua, licet admiranda, sed tot sanctorum, qui inibi requiescunt, corpora conciliant; Carthusianorum, ubi marmorea sepulchra visuntur, praeclara et immensa domus; splendidum Societatis Iesu collegium, ubi ad theologiam usque studia percurruntur; duo, ubi tyrones ad res sacras instituuntur, seminario; amplum hospitium pro educandis pueris, nutriendis senibus, curandis

¹ Edit. Main. legit *curas* (R. T.).

Causae dis-
membrationis.

Ac primum,
Divionensis op-
pidi decora tum
sæcra tum pro-
fana.

aegrotis, suscipiendis peregrinis consecratum; et Fesules monasterium Fontanis iuxta oppidum praedictum Divionis in honorem S. Bernardi tam bene de christianâ republicâ deque Sede Apostolicâ meriti, qui ibi natus est, mirifice extractum); dictumque oppidum in septem parochias distribuitur, quarum unaquaque suam aedem habet aliquâ elegantia conspicuam, inibique Capella regia nuncupata, eidem Sedi immediate subiecta, existit (quae, cum tot titulis, tot privilegiis gaudeat, haec omnia vilia habet prae sanctissimâ et pretiosissimâ Hostiâ, quae tanto civium et peregrinorum concursu colitur, Philippo olim duci a recolendae memoriae Eugenio PP. IV praedecessore nostro dono datâ), necnon tres collegiatae ecclesiae, quarum primaria et antiquissima S. Stephani a S. Benigno Burgundiae apostolo quarto iam saeculo condita, quae deinde praeorum Burgundiae, et postea Galliae regum liberalitate crevisse dignoscitur, structurâ insignis, nuper enim restaurata, vel denno potius aedificata, nulli ex maioribus templis aut maiestate aut ornamentis cedit, intus altari romanum in morem composito, sumptuosius sellis¹ opere intestino et sculptili, foris turrisuâ et portâ principe, et ipsa, quam respicit, area² commendatur singulari dignitate, primi enim martyris nomine insignita, Divionensium ecclesiarum mater, multis, quae³ ibi asservantur, reliquiis et sancti praesertim Medardi corpore venerabilis, pro secundâ sui territorii ecclesiâ ab episcopis Lingonensibus habitata est; cui abbates praefuerunt ad episcopos ipsos tam proximi, ut in

¹ Edit. Main. legit *cellis* (R. T.).

² Pessime ed. M. legit *cultri* pro *turri* (R. T.).

³ Edit. Main. legit *arca*; ast syntaxis huius loci nondum satis clara videtur (R. T.).

⁴ Edit. Main. legit *nullisque* (R. T.).

Divionis vicinorumque locorum bene⁴ multorum territorio⁵ pontificia hactenus exercuerint iura, et etiam, ex quo religiosae disciplinae Ordines S. Augustini canonicorum regularium vinculis gravissimas ob causas a pia memoriae Paulo PP. V etiam praedecessore nostro liberati sunt, pastorem⁶ et crucem et infulam gesserint, et inter illos multi fuere et suo genere et suis meritis illustres, etiam S. R. E. cardinales, e quibus Carolus Borbonicus Antonii Navarrae regis frater et Henrici IV Galliarum regis patruus; quatuor aliae itidem dignitates, decanus videlicet, cantor, praepositus et thesaurarius, ac duodecim canonici reperiuntur divina officia laudabiliter peragentes; his musicorum chorus et clerici non pauci auxilio sunt; vestes, suppellectiles, reliquaque omnia, quae principes ecclesias deceant, non desunt; et cum ecclesiâ coniungitur splendida domus commoda, mirumque in modum spatiosa pro antistitis habitatione: inter has vero innumeras tam dictae collegiatae ecclesiae S. Stephani quam oppidi Divionensis huiusmodi dotes, ea reperiatur amplitudo, distantia videlicet duodecim leucarum, quadraginta circiter milliaria italica constituentium, a civitate Lingonensi per vias hispidas et loca hiemali tempore glacie et nivibus consita, per quae ad sacros ordines promovendi ad episcopatum Lingonensem ire compelluntur, in quam⁴ molestiam et ita incidunt, qui, edietis regis obtemperantes, in tabulas publicas quidvis referri velint, vel leve aliquod alicuius legis lavamentum ab Episcopo obtinere, saepe urgentibus⁵ negotiis, vel qui, ob

¹ Edit. Main. legit *pene* (R. T.).

² Vocem *territorio* nos addimus (R. T.).

³ Edit. Main. legit *pastorale* (R. T.).

⁴ Edit. Main. legit *quarum* (R. T.).

⁵ Edit. Main. legit *vigentibus* (R. T.).

Additur oppidi
huius distantia
a civitate epi-
scopali Lingon-
ensi.

lites hoc iter suscipere adstricti, dum itur rediturque, quot aerumnas, quot inde incommoda patiantur, haud facile est dictis referre:

Ludovici XV
regis prece.

§ 2. Quibus malis nos pro nostro pastoralis officio occurrere cupientes, ac providè considerantes dioecesim Lingonensem tam in longitudine quam in latitudine amplissimam, regionemque Divionensem, populorum et incolarum copiâ valde repletam, a civitate Lingonensi esse adeo remotam, ut unus pastor tantam animarum multitudinem eâ qua par est diligentia regere minime possit; attentis potissimum precibus eiusdem Ludovici regis, qui, suorum subditorum salutis et indemnitati intentus, solum Dei cultum sanctaeque matris Ecclesiae exaltationem prae oculis habens, aptissimum esse remedium duxit regionem Divionensem praedictam ab eadem dioecesi Lingonensi separare et dismembrare, dictumque oppidum Divionense in civitatem, ac collegiatam ecclesiam S. Stephani huiusmodi in cathedralem, ibique sedem episcopalem erigere et collocare, praeficiendo ei novum episcopum, qui tum verbo tum exemplo boni operis eiusdem regionis incolas et populos fructuosè regere et gubernare non desinat:

Novam epi-
scopatum Di-
vionensem eri-
git, ut in ru-
brica.

§ 3. His igitur aliisque de causis animum nostrum moventibus, re prius in Congregatione venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium rebus consistorialibus praeposita¹ pluries mature discussâ, piis eiusdem Ludovici regis, cuius praeclara in catholicam fidem et Sedem Apostolicam merita in dies augeri conspicimus, desiderii annuere volentes, ex certâ scientiâ, deque apostolicae potestatis plenitudine, ac venerabilium etiam fratrum nostrorum praedictae S. R. E. cardinalium

¹ Edit. Main. legit *praeposita* (R. T.).

consilio et assensu, dictum oppidum Divionense, necnon districtum et territoria integra² archidiaconatus Divionensis per venerabilem fratrem nostrum episcopum Aduensem, a venerabili etiam fratre nostro archiepiscopo Lugdunensi, ad hoc negotium terminandum ab eadem Sede Apostolica in commissarium electo, subdelegatum, assignata, delineata³, cum omnibus suis confinibus et terminis, quae in latitudinem et longitudinem per septuaginta quinque miliaria italica se extendunt, et intra quae ducentum et nonaginta parochiae, centum et triginta fidelium millia complectentes, numerantur, ab ordinaria iurisdictione dicti episcopi Lingonensis (illis tamen sexaginta parochialibus ecclesiis, quas praedictus episcopus Lingonensis in actu sui consensûs super hoc sibi expressè reservavit, dumtaxat exceptis, quae sub eiusdem episcopi Lingonensis iurisdictione et superioritate remanere debeant), de eius expresso consensu, apostolicâ auctoritate separamus, dismembramus, segregamus et dividimus; illudque, ac eius clerum, necnon dilectum filium archidiaconum Divionensem, archidiaconatusque titulum et dignitatem, de eiusdem moderni archidiaconi consensu, ab ecclesiâ Lingonensi ad infrascriptam cathedralem ecclesiam S. Stephani Divionensem (ita ut deinceps infrascripta⁴ dioecesis Divionensis eâ auctoritate polleat, iis honoribus et privilegiis gaudeat, ea munia obeat, easque ecclesias, praedictis tamen dicto episcopo Lingonensi ut praefertur reservatis similiter dumtaxat exceptis, iisque additis quas⁴ olim dictae collegiatae ecclesiae

Quae Divio-
nensis Eccle-
siae esse de-
beat dioecesis.

¹ Edit. Main. legit *integre* (R. T.).

² Ed. M. hab. *assignatam, delineatam* (R. T.).

³ Ni legend. sit *episcopus infrascriptae* (R. T.).

⁴ Pessime edit. Main. legit *exceptis iis, quae additis, quos* (R. T.).

S. Stephani abbas pro tempore existens administrabat, perlustrare et visitare possit et valeat, prout, dum in praedictâ ecclesiâ Lingonensi suam habebat sedem, perlustrare et visitare solebat et debebat¹, dictâ apostolicâ auctoritate transferimus, ipsique locum in eiusdem infrascriptae cathedralis ecclesiae capitulo post illius decanum assignamus, omniaque et singula facultates, honores, iura et privilegia, quibus singuli dignitates in eadem infrascriptâ cathedrali ecclesiâ obtinentes, sive coniunctim inter se, sive erga illius canonicos, fruuntur, potiuntur et gaudent, quaecumque ea sint, quasi unus ex illis esset et olim fuisset, eidem communia esse decernimus, et a pro tempore existentis episcopi Lingonensis superioritate, iurisdictione, potestate, subiectione, visitatione et correctione, ac quibusvis aliis iuribus episcopalibus prorsus et omnino eximimus et liberamus: ac oppidum praedictum civitatis, illiusque incolas civium nomine ac titulo et honore decoramus, illudque in civitatem Divionensem nuncupandam, ac praedictam collegiatam S. Stephani in cathedralem ecclesiam sub invocatione eiusdem S. Stephani erigimus, pro uno episcopo Divionensi nuncupando (qui illi praesit², necnon episcopalem iurisdictionem, auctoritatem et potestatem, omniaque alia et singula, quae ordinis, iurisdictionis et cuiusvis alterius muneris episcopalis sunt, et ad illa ac synodi dioecesanae convocationem et celebrationem spectant et pertinent, exercere, necnon, quae alii episcopi in suis ecclesiis, civitatibus et dioecibus de iure, usu, consuetudine, aut aliâs quomodolibet facere, et quibus uti solent et possunt, pariformiter et aequè principaliter ac absque ullâ prorsus differentiâ

¹ Quisnam? Aliquid excidisse videtur (R. T.).

² Edit. Main. legit *praesit* (R. T.).

in suis ecclesiâ, civitate et dioecesi Divionensi etiam facere, gerere et exercere, ac uti, frui, potiri et gaudere liberè et licitè possit et debeat, ac pro tempore existentis archiepiscopo Lugdunensi iure metropolitico, prout ante separationem et dismembrationem suberat, subiaceat), cum mensâ, sede, aliisque insignibus episcopalibus, necnon praeeminentiis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, gratiis spiritualibus et temporalibus, personalibus, realibus et mixtis, quibus ceterae cathedrales similiter et pariformiter utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, de consilio et potestate plenitudine similibus erigimus et instituimus. Ac eidem sic erectae et institutae ecclesiae Divionensi ipsum oppidum sic in civitatem erectum pro civitate, necnon districtus et territoria archidiaconatus Divionensis, ipsumque archidiaconatum huiusmodi, ut supra a dioecesi Lingonensi separata, pro dioecesi, necnon ecclesias¹ pro clero, et personas saeculares pro populo, de consilio, potestate et auctoritate paribus, etiam perpetuo concedimus, attribuimus et assignamus. Civitatemque, clerum et populum huiusmodi episcopo Divionensi quoad episcopalem, et archiepiscopo Lugdunensi pro tempore existentis quoad metropoliticae ordinationem, iurisdictionem et superioritatem, de similibus consilio et plenitudine subiicimus.

Metropolitico
Lugdunensi ar-
chiepiscopi iuri
subiicitur.

§ 4. Et insuper abbatiae² saecularis dictae collegiatae ecclesiae S. Stephani, in cathedralem ut supra erectae, dignitatis inibi principalis existentis, necnon monasterii S. Petri Bessuensis Ordinis sancti Benedicti Congregationis S. Mauri, dictae Lingonensis dioecesis (ad quae,

Dotis assi-
gnatio.

¹ Forsan *ecclesiasticas* (R. T.).

² Male edit. Main. legit *abbatia* (R. T.).

abbatiam videlicet ac monasterium huiusmodi, dum pro tempore vacant, ius nominandi, vigore concordatorum dudum inter Sedem Apostolicam et clarae memoriae Franciscum I, olim eorundem Francorum regem, super nominatione personarum certis inibi expressis modis qualificatarum ad ecclesias et monasteria regni Franciae privilegio eligendi non suffulta pro tempore vacantia promovendarum per regem Franciae pro tempore existentem faciendâ initorum, ad dictum Ludovicum regem spectat et pertinet, quaeque bonae memoriae Franciscus de Clermont episcopus dum viveret Lingonensis, abbatiam videlicet in titulum, monasterium verò huiusmodi in commendam, in quam illud ex concessione apostolicâ ad vitam obtineri consuevit, ad eius vitam respective obtinebat), commendâ huiusmodi per obitum dicti Francisci huiusmodi, etiam, dum viveret, abbatem seu et perpetui commendatarii, qui extra Romanam Curiam debitum naturae persolvit, cessante, adhuc eo quo ante commendam ipsam quoad monasterium huiusmodi vacabant modo vacantium, titulos collativos abbatiae ac monasterii huiusmodi, ac in monasterio et abbatiâ praedictis nomina et denominationes abbatum usque ad illa nominandi, de eiusdem Ludovici regis consensu, apostolicâ auctoritate praedictâ, etiam perpetuò suppressimus et extinguimus; ac mensas abbatiales abbatiae S. Stephani ac monasterii S. Petri Bessuensis huiusmodi (quarum fructus, abbatiae videlicet ad septingentos, monasterii vero praedictorum ad quadringentos florenos auri in libris Camerae taxati reperiuntur, in et ex quibus abbatiae videlicet quatuor millia, monasterii vero huiusmodi duodecim millia librarum turonensium,

1 Videtur legendum *iusque* pro *usque* (R. T.).

detractis omnibus respectivè oneribus, annuatim percipi poterunt), mensâ tamen conventuali, a mensâ abbatiâ praedicti monasterii S. Petri Bessuensis separatâ et disiunctâ, firmâ, intactâ et illaesâ remanente, pariter suppressimus et extinguimus; ac dictarum mensarum abbatialium ut praefertur vacantium fructus, redditus et proventus, cuiusvis quantitatis, qualitatis, naturae et speciei existant, praeviâ abbatiae S. Stephani et monasterii S. Petri Bessuensis huiusmodi titulorum collativorum perpetuâ suppressione et extinctione, pro dote et mensâ episcopali ecclesiae Divionensi simili auctoritate perpetuò unimûs, annectimus, applicamus et appropriamus, ac ad dictam ecclesiam S. Stephani, in cathedralem ut praefertur erectam, etiam perpetuò transferimus, eique incorporamus.

§ 5. Demum tam decanatum quam cantoriam, praeposituram et thesaurariam, necnon duodecim canonicatus, totidemque praebendas, in dictâ ecclesiâ S. Stephani, in cathedralem ut praefertur erectâ, respectivè obtinentes, capitulum cum mensâ capitulari, sigillo et arcâ communibus aliisque insignibus capitularibus constituent, et apud dictam ecclesiam Divionensem residere, stallumque in choro, ac vocem in capitulo ipsius, necnon in actibus ac functionibus ecclesiasticis intra et extra illam ubilibet, iuxta eorum respectivè antianitatem receptionis dumtaxat, absque ullâ aliâ cuiusvis gradûs seu qualitatis distinctione, et in ipsâ ecclesiâ singulis diebus horas canonicas tam diurnas quam nocturnas, et missas, servatâ ecclesiasticâ disciplinâ, uniformiter celebrare et decantare, illisque interesse, ac alias dictae ecclesiae Divionensi in illis laudabiliter inservire, ceteraque

1 Male edit. Main. legit *abbatia* (R. T.).

Capitulum
constituitur.

onera iniuncta et pro tempore iniungenda subire et exercere ac adimplere respectivè debeant et teneantur, ac tam in choro, quam capitulo, processionibus et aliis actibus et functionibus, habitus, de iure gestare solitos etiam deferre et gestare liberè et licitè possint et valeant.

Novoq[ue] Divionensi episcopo subicitur, cui beneficiorum collatio, etiam illorum, quae propria sunt expressae super abbatiae Bessuensis, conceditur.

§ 6. Praeterea nos omnimodam iurisdictionem, superioritatem et auctoritatem in capitulum, dignitates, canonicos, ministros et officiales dictae ecclesiae, a superioritate et iurisdictione episcopi Lingonensis exemptos et liberatos, pro tempore existenti episcopo et eidem ecclesiae Divionensi concedimus et attribuimus; eidemque ius, auctoritatem et potestatem quaecumque et qualiacumque eum curâ et sine curâ beneficia ecclesiastica quomodolibet nuncupata et qualificata, in cathedrâ et aliis ecclesiis civitatis Divionensis necnon in totâ suâ dioecesi Divionensi consistentia, et, tam intra quam extra illam, ea quae a mensâ abbatiâ praedicti monasterii S. Petri Bessuensis dependere dignoscuntur, iisdem modo et formâ quibus eorum collatio ad abbates commendatarios pro tempore existentes eiusdem monasterii S. Petri Bessuensis spectabat, occurrentibus quovis modo illorum vacationibus, personis idoneis, dummodo tamen beneficia huiusmodi super concordatis praedictis non comprehendantur, pleno iure conferendi, et de illis etiam providendi, concedimus et impartimur.

De actibus capitularibus.

§ 7. Insuper etiam episcopo, dignitatibus, capitulo et canonicis praedictis, ut pro dote ecclesiae Divionensis, ac illius mensae capitularis, sacristiae et fabricae, eorumque rerum et honorum, tam spiritualium quam temporalium, prospero et felici statu, regimine, gubernio et directione, ac onerum illis pro tempore incumbentium supportatione, missarum, horarum canonicarum,

divinorumque tam diurnorum quam nocturnorum officiorum, processionum, funeralium, anniversariorum, et aliorum praedictorum celebratione, ac dignitatibus, canonicibus et praebendis, aliisque beneficiis ecclesiasticis pro tempore providendorum receptione, admissione, residentiâ personali, distributionum etiam quotidianarum et emolumentorum quorumcumque divisione, reparatione et administratione, poenarum per absentes et divinis suis loco et tempore non assistentes seu onera et ministeria eis incumbenda subire negligentes incurandarum impositione, singulorum praesentias et absentias notandi, caeremoniis et functionibus in cathedrâ ecclesiâ, choro, capitulo, processionibus et aliis actibus, servatis servandis, et ministris dictae ecclesiae Divionensis necessariis deputandis et amovendis, salariis et stipendiis eorumque cuilibet assignandis, et quibusvis aliis rebus in praemissis et circa ea quomodolibet necessariis et opportunis, quaecumque statuta, ordinationes, capitula et decreta (licita tamen et honesta, et sacris canonibus, praesertim vero Concilii Tridentini decretis, constitutionibus apostolicis non contraria) condendi et edendi, ac condita et edita pro tempore et rerum varietate et qualitate mutandi, limitandi, corrigendi, declarandi, interpretandi, et in meliorem formam redigendi, seu alia de novo etiam ex integro condendi et edendi, et per eos, ad quos pro tempore spectabit, sub poenis in contravenientes statuendis, observari faciendi, plenam, liberam et omnimodam facultatem etiam concedimus et impartimur.

§ 8. Necnon episcopo, ut praefertur, dignitates in praedictâ ecclesiâ Divionensi obtinentibus, ac capitulo et ca-

1 Forsan *repartitione* (R. T.).

2 Forsan *notando* (R. T.).

Privilegia.

nonicis eiusdem ecclesiae, aliisque capituli et ecclesiae huiusmodi personis et ministris pro tempore existentibus, ut omnibus et singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, praerogativis, concessionibus, facultatibus, indultis, favoribus et gratiis, quibus alii praedictarum ecclesiarum dignitates obtinentes, capitula et canonici, aliaeque civitates et dioeceses, ac eorum cleri, incolae, habitatores, eorumque res et bona fruuntur, potiuntur et gaudent, seu uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, etiam quoad habitus delationem, ut praefertur, uti, frui, potiri et gaudere liberè et licitè possint et valeant, concedimus et indulgemus.

§ 9. Ac eidem Ludovico, eiusque successoribus Franciae regibus, attentà suppressione et extinctione praedictarum mensarum abbatialium, et eorum fructuum, pro dote dicti episcopatus Divionensis, unione mensae episcopali Divionensi praedictae de consensu dicti Ludovici regis ut supra factis, ius nominandi ad dictam ecclesiam Divionensem, quandocumque et quotiescumque illa pastoris solatio destituta fuerit, etiam ab hac primaeva erectione, iuxta formam et dispositionem concordatorum praedictorum, etiam perpetuò reservamus, concedimus et assignamus.

§ 10. Praesentes quoque nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel quovis alio defectu, etiam ex eo quod causae, propter quas praemissa emanarunt, coram nobis vel alibi verificatae ac approbatae, ac quicumque in praemissis interesse habentes seu habere praetendentes ad id vocati, citati et auditi non fuerint, et praemissis non consenserint, aut alio quovis defectu notari, impugnari, inva-

lidari, retractari, in ius vel controversiam vocari, ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus eas quodcumque aliud gratiae, iustitiae vel facti remedium impetrari, vel sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per constitutiones apostolicas aut Cancellariae Apostolicae regulas, quandocumque, etiam in crastinum assumptionis successorum nostrorum Romanorum Pontificum ad summi apostolatus apicem, vel alias quandocumque editas, vel sub quibusvis formis emanatas et imposterum edendas et emanandas, nullatenus comprehendi; sed semper ab illis exceptas, et, quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum, etiam sub quacumque posteriori datà per pro tempore existentes episcopum et dignitates, capitulum et canonicos Divionenses huiusmodi eligendà, restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo concessas, semperque validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, necnon episcopo, dignitatibus, capitulo et canonicis Divionensibus huiusmodi pro tempore existentibus¹ perpetuò suffragari, sicque, et non aliàs, per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes ac honore et praeceminentià fulgentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, et, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

§ 11. Non obstantibus nostris et Cancellariae Apostolicae praedictae regulis

¹ Edit. Main. legit *existentes* (R. T.).

de gratiis et indulgentiis ad instar non concedendis, ac de exprimendo vero annuo valore, necnon de inre quaesito non tollendo, ac de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, et Lateranensis Concilii novissimè celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, ac quibusvis apostolicis, necnon in synodalibus, provincialibus, generalibus conciliis editis vel edendis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus, ac monasterii S. Petri Bessuensis et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alià roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis superioribus et personis, sub quibusvis tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu proprio et ex certà scientià ac de apostolicae potestatis plenitudine praefatà, etiam consistorialiter, de simili consilio, aut aliàs quomodolibet etiam pluries et iteratis vicibus concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, et formà in illis traditã observatã, inserti forent, praesentibus pro plenè et sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expressè, iuxta decretum

Congregationis rebus consistorialibus praepositae, harum serie derogamus; contrariis quibuscumque.

§ 12. Praeterea, quoad ius praecedentiae dilectorum etiam filiorum monachorum S. Benigni eiusdem Ordinis sancti Benedicti praedictae Congregationis S. Mauri post dilectos similiter filios capitulum dictae ecclesiae S. Stephani in cathedralem ut praefertur erectae, nullum praeiudicium iisdem inferre non intendimus, ac etiam per praesentes declaramus.

§ 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae separationis, dismembrationis, segregationis, divisionis, exemptionis, liberationis, decorationis, erectionis, institutionis, concessionis, attributionis, assignationis, subiectionis, suppressionis, extinctionis, unionis, annexionis, applicationis, approbationis, translationis, incorporationis, impertitionis, indulti, reservationis, decreti, derogationis, intentionis et declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis dominicae MDCXXXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. anno 1731, pontif. 1.

XLII.

Nonnulla statuuntur pro rectà studiorum methodo in collegiis fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum.

Clemens Papa XII,
ad perpetuam rei memoriam.

Ex iniuncto nobis divinitus pastoralis sollicitudinis munere, sacrarum bona-

Declaratio, quod ex praecedentia capituli S. Stephani nullum praeiudicium monasterii S. Benigni Divionensis inferri intelligatur.

Sanctio personalis.

Exordium.

Episcopi nominatio Praerogative regibus assignatur.

Clausulae.

Contrariorum derogatio.

rumque litterarum studia, praesertim inter christifideles divinis obsequiis sub suavi religionis ingo addictos, opportunis rationibus fovendis et promovemus, ac, ut debitus virtuti honor re- pendatur, libenter providemus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, religionis decus et incrementum salubriter expedire in Domino arbitramur.

Causae hinc constitutionis.

§ 1. Cum itaque, sicut dilecti filii Vincentius de Comitibus minister generalis et assistentes Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum nobis nuper exponi fecerunt, ut in eodem Ordine studiorum progressus et bonum regimen stabilietur, et fratres ipsius Ordinis congruis honorum praemiis ad illa amplectenda atque prosequenda alacriores et ferventiores redantur, ipsi Vincentius minister generalis et assistentes opportune a nobis provideri et ut infra indulgeri summo- pere desiderent: nos, eorumdem Vincentii ministri generalis et assistentium votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere velentes, et illorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati:

Nemo lecturae curam inchoare possit sine praevio examine.

i. Ut nemo, sive collegialis, aut in sacra theologia magister lecturae, cursum inchoare possit, nisi prius a praedicto et pro tempore existenti ministro generali, praevio tamen rigoroso examine per se ipsum, vel, si aliquo impedimento detentus fuerit, per alium seu alios ab ipso seligendos, reperiat idoneus,

sicut quilibet se novo examini sistens doctrinae suae specimen ac documentum praebeat, et religio in dies conspicuis lectoribus floreat;

ii. Praeterea lectiones etiam tempore capituli generalis nequaquam intermittere, sed usque ad festum S. Bonaventurae, quodmadmodum in omnibus aliis temporibus servari solet, prosequi debeant;

Quod tempore capituli generalis lectiones non intermittantur.

iii. Nullus ex studentibus, sive sit baccalaureus collegialis, ac seminarii lector, et conventus baccalaureus, tempore quadragesimali, quamvis id per constitutiones Urbanas eiusdem Ordinis in cap. v reg., tit. iv, num. xvi, permissum sit, verbum Dei praedicare valeat;

Nullus ex studentibus tempore quadragesimali praedicationibus incumbat.

iv. Quodque, ut in studiis generalibus etiam tempore quadragesimali huiusmodi semper lectiones et solita exercitia scholastica continentur, remaneat unus regens aut lector theologiae moralis, qui docendo et tradendo easdem materias, prout illi docere et tradere tenerentur, regentium vices supplere; alternatim permittendo quandoque uni, quandoque alteri, et aliquando etiam praedicto lectori eiusdem moralis theologiae, ut ad praedicandum se transferre possit, et aliquando pariter, in aliqua particulari necessitate, relinquendo eidem praedicto et pro tempore existenti ministro generali facultatem dispensandi pro eius arbitrio et conscientia, cum conditione tamen ut duo menses, decurrendi in verbi Dei praedicatione, computari nequeant tempori praefixo pro consequendo gradu et dignitate paternitatis provinciae;

Et quo tempore semper aliquis regens vel lector remaneat lectiones daturus.

v. Utque collegiales praedicti Ordinis pro conventuum quiete et Dei servitio ubique et in omni casu, praeterquam in actibus studiorum, patribus de domo nuncupatis, non aliter ac si

Collegiales praecedentiam patribus de domo celetur.

essent simplices baccalaurei, praecedentiam cedant: dicta auctoritate, harum serie, statuimus et ordinamus.

Praesentium litterarum firmitas et observantia.

§ 2. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§ 3. Non obstantibus praedictis Urbani ac quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon decretis capitulorum generalium a Sede Apostolica confirmatis, ac dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earundem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici, vel ministri generalis Ordinis huiusmodi subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae, vel procuratoris generalis Ordinis praedicti munitis, eadem

prorsus fides habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXI iulii, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 21 iulii 1731, pontif. anno II. F. card. OLIVERIUS.

XLIII.

Tres assistentes Germaniae, Galliae et Poloniae in conventu Ss. XII Apostolorum de Urbe eorumdem fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum eligendi constituuntur pro negotiis illarum provinciarum explendis.

Clemens Papa XII, ad perpetuam rei memoriam.

In supremo militantis Ecclesiae solio, meritis licet imparibus, per ineffabilem divinae sapientiae atque clementiae abundantiam constituti, ad ea, quae religiosorum virorum coetibus, in Ecclesia Dei pie sancteque institutis, uberesque bonorum operum fructus, Illo, a quo bona cuncta procedunt, donante, proferre iugiter satagentibus, ut recte salubriterque in via mandatorum Domini dirigantur, conducibilia fore speramus, libenter intendimus, et pastoralis officii nostri partes propensa charitate desuper interponimus, sicut, rerum, temporum et personarum qualitate mature perpensa, salubriter in Domino arbitramur.

Exordium.

§ 1. Cum itaque, sicut dilecti filii Vincentius de Comitibus minister generalis et assistentes Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum nobis nuper exponi fecerunt, per constitutiones Urbanas dicti Ordinis, in cap. vi reg., tit. vi, expresse

Ex constitutionibus Urbanis in conventu Ss. XII Apostolorum de Urbe moribus probatores collocandi.

1 Male edit. Mau. legit sperantes (R. T.).

statuantur ut in conventu Ss. XII Apostolorum de Urbe ex quibuscumque tam ultra quam citra montes provinciis patres et fratres, qui vitae integritate, morum compositione ac sapientia inter ceteros conspicui sint, collocentur: ipsi exponentes pro bono eiusdem Ordinis et provinciarum huiusmodi tres novos assistentes generales institui, ac propterea opportune in praemissis a nobis provideri et ut infra indulgeri summopere desiderant.

Tres assistentes, ex Germania unus, alter ex Gallia, tertius ex Polonia, concedantur eligendi.

§ 2. Nos, eorumdem Vincentii ministri generalis et primodictorum assistentium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, annuere volentes, eosque et illorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, auctoritate apostolica, tenore praesentium, statuimus et ordinamus, ut de cetero unus assistens generalis ex Germania, ab una ex Germaniae, iuxta ordinem quo praedictae provinciae in constitutionibus Urbanis descriptae reperiuntur, similiter alter ex Galliae, et tertius ex Poloniae respective provinciis eligantur, ita quod quaelibet provincia per turnum de sexennio in sexennium tres patres constitutos in gradu definitorum perpetuorum per exactum lecturarum cursum acquisito nominare debeat, ex quibus praedictus et pro tempore existens minister generalis, quem magis idoneum iudicaverit, eligere teneatur.

Qui singulis definitorum generalium pri-

§ 3. Quodque isti novi assistentes sic electi omnibus privilegiis et praeroga-

tivis definitorum generalium fruantur et gaudeant, ac omnes alios qui non sint definitores generales praecedere debeant, servata inter ipsos iuxta ordinem propriae antianitatis praecedentia; respectu vero duorum ordinariorum assistentium, socii scilicet et secretarii dicti Ordinis, una cum omnibus praerogativis et iuribus, quae sive ex constitutionibus sive ex consuetudine proveniunt, semper et omnino eisdem reservata censeantur.

§ 4. Quodque insuper idem et pro tempore existens minister generalis ad visitationem alicuius ex praedictis provinciis ultra montes existentis profecturus, praeter duos ordinarios assistentes, socium et secretarium, etiam assistentem nationalem assumere debeat.

§ 5. Et denique, quod praedictis tribus assistentibus, eorumque laicis seu conversis, dum Romae morantur, conventus Ss. XII Apostolorum de Urbe alimenta et vestiarium suppeditare teneatur, perinde ac si essent patres domus, ita tamen ut administrationi praedicti conventus, neque aliis rebus et negotiis, praeterquam illis quae ad proprias respective provincias, quorum assistentes erunt, pertinent, se immiscere nequeant; iidemque tres assistentes missas pro adimplendis oneribus ipsius conventus applicare, et singulae nationes seu provinciae cuilibet eorum respective assistenti, quidquid pro illorum honestiore et magis commoda sustentatione congruum iudicaverint, residuos et reliquos sumptus contribuere debeant.

§ 6. Quia tamen iuxta quasdam litteras felices recordationis Clementis PP. X praedecessoris nostri desuper in simili forma Brevis die VII martii MDCLXXIV expeditas, quarum totum tenorem pro inserto et expresso haberi volumus, numerus denarius patrum in memorato conventu dumtaxat praefixus reperitur;

villegia perfruatur.

Patrem vero generalem comitari debeant, quos ad aliam quam ex dictis provinciis pergit eam visitaturus.

De alimentis illis praestandis, ac missarum oneribus per eosdem adimplendis.

De habitatione ipsius assignanda.

ideo, ne augmento praedictorum trium assistentium habitatio angusta et incommoda aliis reddatur, numerum denarium patrum huiusmodi ad septem (ita quod, secuta vacatione primorum trium locorum, servato inter ipsos assistentes hoc ordine, scilicet primum locum, quem vacare contigerit, assistens Germaniae, secundum assistens Galliae, et tertium assistens Poloniae obtineant; qui vero actu in supradicto conventu patres supranumerarii pro primo loco vacaturo reperiuntur, tunc locum habere debeant, postquam praedicti tres assistentes admissi fuerint) auctoritate et tenore praedictis reducimus. Ac eisdem nunc et pro tempore existentibus ministro generali et assistentibus ordinariis generalibus super quacumque difficultate, quae in horum omnium executione exoriri posset, deliberandi facultatem harum serie concedimus.

Claustrae.

§ 7. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinariorum et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§ 8. Non obstantibus praemissis, ac dicti Clementis praedecessoris super numero denario fratrum supradicti conventus, ac nostrae et Cancellariae Apostolicae regulae de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac provincialium et Ordinis praedictorum, etiam

iuramento, confirmatione apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII iulii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 22 iulii 1731, pontif. anno I.

F. card. OLIVERIUS.

XLIV.

Conceduntur consueta privilegia nonnullis sanctissimi domini nostri familiaribus.

Clemens Papa XII,

venerabilibus fratribus Lazaro Pallavicino Thebarum, cubiculi nostri praefecto, Antonio Xaverio de Gentilibus Petrensi, archiepiscopo, datario, ac Thomae Cervioni episcopo Porphyriensi, olim archiepiscopo Lucano, sacrorum nostro praefecto, et dilecto filio Paulo Antonio de Frescobaldi Florentino, cubiculario secreto, familiaribus continuis commensalibus nostris, salutem et apostolicam benedictionem.

Circumspecta Romani Pontificis gratiarum dispensatoris providentia, etc.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXV iulii MDCCXXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 25 iulii 1731, pontif. anno II.

F. card. OLIVERIUS.

1 Cetera legi possunt in constitutione numeri XV huic omnino simili.

XLV.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium, quo statuitur ut in domibus religiosis provinciae S. Gregorii in insulis Philippinis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia Discalceatorum servetur clausura, etc.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Expositio facti. § 1. Nuper, pro parte dilecti filii Iosephi a Santanella Congregationis Missionis et procuratoris provinciae S. Gregorii in insulis Philippinis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia Discalceatorum nuncupatorum, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita¹, nomine dilecti etiam filii moderni ministri provincialis dictae provinciae, exposito quod eadem provincia, licet plusquam sexaginta religiosis domibus constet, sacrasque missiones in Sinarum regnis sedulo conservet, trecentorum tamen fratrum presbyterorum numerum non excedebat, nec omnino excedere valebat, cum illius conservatio unice penderet a fratribus dicti Ordinis, qui zelo Dei et lucri animarum ducti ex Hispania de superiorum suorum licentia ac catholicorum regum sumptibus in partes illas remotissimas traiciunt; indeque fiebat quod, tametsi domus religiosae praedictae haberent amplas ecclesias et curam animarum necnon conversionis infidelium (qui in iis regionibus, praesertim montanis et locis silvestribus, adhuc supersunt) et capaces forent sustentandi integram fratrum familiam, nihilominus ob deficientiam religiosorum nonnisi quatuor aut quinque, imo quandoque tres, duo, aut

¹ Vocem praeposita nos addimus (n. 7.)

etiam unus dumtaxat dictorum fratrum, quoties nimirum missionarii Hispani adventum suum diutius remorantur, vel in mari pereunt, uti non semel accidit, in unaquaque ex domibus religiosis huiusmodi residebant, exceptis dumtaxat domibus Mavilensi, ubi integra, et de Dilao, ubi media familia haberi solent; fratres vero provinciae praedictae iam inde ab illius institutione ac primordio semper voluerant ac procuraverant ut in omnibus praedictis domibus regularis observantia et alia vitam regularem concernentia, quantum pro numero fratrum in illis degentium aliisque rerum circumstantiis fieri possit, custodirentur et retinerentur, non secus ac si essent conventus formales: et in eadem expositione subiuncto, quod, cum aliquibus in dubium revocaretur an praedicta regularis clausura in iisdem domibus observanda foret, ipsaeque domus privilegiis conventuum gaudere deberent, idem Iosephus, pro maiori bono dictae provinciae ac meliori inibi religiosae disciplinae conservatione, singulas domos praedictas, quamvis nonnisi supra expressus fratrum in eis numerus habeatur, privilegiis conventuum Ordinis praedicti gaudere, et clausuram regulari huiusmodi, ceterisque oneribus, quae sufferre possunt, subiacere, concedi ac decerni summopere desiderabat: emanavit a memorata Congregatione cardinalium decretum tenoris qui sequitur, videlicet:

Sacra Congregatio eminentissimorum et reverendissimorum S. R. E. cardinalium, negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, ad quam sanctissimus dominus noster Papa supplices preces remisit, attentam relatione procuratoris generalis, referente eminentissimo domino cardinali Belluga ponente, statuit et decrevit, in domibus religiosis fratrum Minorum Discalceatorum sancti Petri de Alcantara pro-

Decretum S. Congregationis.

vinciae Philippinarum S. Gregorii, servandam esse clausuram, utque gaudeant privilegiis conventuum, sine praeiudicio tamen iurium episcoporum, parochorum et aliorum regularium, atque constitutionum apostolicarum et particularium Discalceatorum; et quoad accessum religiosorum praefatarum domorum ad capitula provincialia nihil innovetur, sed solitus et antiquus illius provinciae modus servetur, sub poena nullitatis actorum, ac demum in primodictis insulis Philippinis erigere non possint patres Excalceati novas provincias, nisi cum consensu capituli generalis. Romae xx iulii MDCXXXI, card. BARBERINUS. A. archiep. Petrensis.

Confirmatio. § 2. Cum autem, sicut dictus Iosephus nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmiter subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communi summopere desideret: nos, eundem Iosephum specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praesentium, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus; salva tamen semper in praemissis auctoritate supradictae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari,

sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciae et Ordinis praedictorum, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxiv augusti MDCXXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 24 augusti 1731, pontif. anno II.

F. card. OLIVERIUS.

XLVI.

Mandatum quoddam episcopi Montis Pessulani, cui titulus Ordonnance de monseigneur de Montpeiller contre la deliberation de son chapitre, etc., irritatur, damnatur, addita prohibitionem quominus legi seu retineri possit.

Clemens Papa XII,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Quamvis iamdiu in animae nostrae amaritudine intellexerimus, Carolum Joachinum episcopum Montis Pessu-

Contrarium derogato.

Episcopus Montis Pessulani erga Sedem Apostolicam.

lani, animo sanae doctrinae ac ecclesiasticae unitati infensissimo, manifeste refragari constitutioni recolendae memoriae Clementis PP. XI praedecessoris nostri, quae incipit *Unigenitus Dei filius*, etc., anno Incarnationis dominicae MDCCXIII, VI idus septembris, promulgatae, imo posthabitis planeque contemptis auctoritate et iudicio apostolicis tam eiusdem Clementis praedecessoris, quam illius successorum felicitis recordationis Innocentii XIII ac Benedicti etiam XIII Romanorum Pontificum praedecessorum pariter nostrorum, qui plura ipsius Caroli Ioachimi episcopi scripta, quibus eandem constitutionem apostolicam multifariis incessere ac impetere nitebatur, condigne perstrinxere censurâ, novis identidem actis ac scriptis in publicum sparsis, pertinacis suae inobedientiae et erroris, in quo misere versatur, luculenta nimis dedisse testimonia; quae quidem omnia et singula nobiscum reputantes graviter in corde nostro improbavimus: distulimus tamen adversus ea pro pastoralis officii nostri sollicitudine aliquod palam statuere, eâ spe fiduciaque detenti, ut, agnitâ tandem a dicto Carolo Ioachimo episcopo veritate, fractâque animi sui obstinatione, adspirante Domino possemus, uti nobis summopere in votis erat, respipientem paternae dilectionis affectu complecti, et cum eo charitatis vinculis rursus coniungi. Verum spem et patientiam nostram frustratam elusamque comperimus, quemque anxie expectabamus ad unitatem et veritatem reversurum, magis in pertinaciâ et errore obduratum experti sumus. Nobis siquidem nuper innotuit, quod, cum non ita pridem dilecti filii capitulum et canonici aliaeque personae ecclesiasticae cathedralis ecclesiae Montis Pessulani, Deo corda eorum tangente, in unitatis

ac obedientiae spiritu simul congregati, publico solemnique actu memoratam constitutionem apostolicam pure et simpliciter recepissent, ac sese illi submisissent; tantum absuit ut dictus Carolus Ioachimus episcopus id probaret, suâque accessione ratum haberet, ut, edito contra mandato, eundem actum, ac si episcopalis iurisdictionis et obedientiae sibi debitae laesivus esset, proscribere, nullumque declarare, ac insuper, ne quisquam suorum subditorum se inconsulto praedictam constitutionem apostolicam deinceps recipiat, prohibere incredibili ausu praesumpserit, nesciens oves non teneri sequi pastorem, dum eas ad praerupta deducere, vel pasqua venenata ipsis exhibere molitur.

§ 2. Quapropter, ne lenitas ac longanimitas nostra, cui hucusque pacis studio indulsimus, ab aeterno ac supremo iudice redarguatur, apostolici ministerii nostri partes adimplere volentes, auditis desuper nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, pluriumque in sacrâ theologia magistrorum, qui rem mature ac diligenter discussissent, sententiis, de eorumdem cardinalium consilio, praefatum Caroli Ioachimi episcopi Montis Pessulani mandatum, cui titulus est *Ordonnance de monseigneur de Montpellier contre la délibération de son chapitre, etc.*, penitus et omnino nullum ac irritum, nulliusque prorsus roboris et momenti esse ac perpetuo fore, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, declaramus. Actum vero, quo capitulum et canonici aliaeque personae ecclesiasticae dictae cathedralis ecclesiae sese memoratae constitutioni apostolicae submiserunt, ut praefertur, ab eodem Carolo Ioachimo episcopo invalide et ini- que reprobatum fuisse decernimus. Ad

Ipsiusque contra receptionem Constitutionis Unigenitus mandatum.

Quod irritum.

haec, licet exploratum sit reliqua omnia acta et scripta, per ipsum Carolum Ioachinum episcopum, vel eius nomine, adversus praedictam constitutionem apostolicam, ac eius receptionem, praestitamque illi a fidelibus obedientiam, aut aliâs contra pontificias sanctiones novissime edita ac evulgata, apostolici itidem censuram iudicii promereri, eaque notanda ac perstringenda esse; nihilominus, reservantes nobis illorum singula damnare ac debitâ censurâ percellere, pro nunc supradictum mandatum tamquam falsum, temerarium, erroneum, apostolicis constitutionibus Sanctaeque Sedi iniuriosum, et ad schisma et haeresim tendens, imo aperte schismaticum, eâdem auctoritate harum serie damnamus et reprobamus, ac legi seu retineri prohibemus, illiusque impressionem, descriptionem, lectionem, retentionem et usum omnibus christifidelibus, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione dignis, sub poenâ excommunicationis per contrafacientes ipso facto absque aliâ declaratione incurrendâ, a qua nemo a quoquam praeterquam a nobis et Romano Pontifice pro tempore existente nisi in mortis articulo constitutus absolutionis beneficium valeat obtinere, omnino interdiximus. Volentes et auctoritate praefatâ praecipientes, ut, quicumque mandatum huiusmodi penes se habuerint, illud, statim ac praesentes litterae eis innotuerint, locorum Ordinariis vel haereticae pravitatis inquisitoribus tradere atque consignare teneantur; hi vero sibi sic traditum illico flammis aboleri curent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Huiusmodi ir- relationis, ac prohibitionis publicatio.

§ 3. Ut autem eâdem praesentes litterae ad omnium notitiam facilius perveniant, nec quisquam illarum ignorantiam allegare possit, volumus etiam et

pari auctoritate decernimus, ut illae ad valvas basilicae Principis Apostolorum, ac Cancellariae Apostolicae, Curiaequo generalis in Monte Citorio, ac in acie Campiflorae de Urbe per aliquem ex cursoribus nostris, ut moris est, publicentur, illarumque exempla ibidem affixa relinquuntur; et sic publicatae, omnes et singulos, quos cercernunt, perinde afficiant, ac si unicuique illorum personaliter notificatae et intimatae fuissent: utque ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae eisdem praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Fides tran- scriptum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVII augusti MDCCXXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 27 augusti 1731, pontif. anno II.

F. card. OLIVERTUS.

XLVII.

Confirmantur litterae Urbani PP. VIII ac successorum, quibus singulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, ceterisque Dei verbum praedicantibus, ut saltem bis in anno populo sacrorum locorum Hierusalem necessitates exponant, praecipitur.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Salvatoris et domini nostri Iesu Christi, qui pro humani generis redemptione se exinanivit, factus obediens usque ad mortem, vices, licet immeriti, gerentes in terris, inter multiplices gravissimasque apostolicae servitutis curas, in eam

Exordium.

praecipue pastoralis sollicitudinis vigilantiam incumbimus, ut tanti et tam salubris mysterii monumenta, quae in civitate Hierusalem et locis circumvicinis sunt, conserventur, et omni, qua fieri poterit, maiori honorificentiam recolantur.

Statuit, et in rubrica.

§ 1. Cum itaque alias felicitis recordationis Urbano Papa VIII praedecessori nostro exposito, quod ecclesiae et alia loca pia, in civitate Hierusalem et aliis locis Terrae sanctae existentia, fere diruta erant, et, quae adhuc ibi existebant monasteria, aere alieno, ob impiam Turcarum, haereticorum et schismaticorum tyrannidem, et pro sanctae fidei catholicae in eis locis conservatione contracto, admodum gravata reperiebantur, idem Urbanus praedecessor patriarchis, archiepiscopis, episcopis et aliis locorum Ordinariis, necnon omnibus et singulis quorumvis Ordinum, congregationum et institutorum regularium generalibus commiserit et mandaverit, ut ad minus duabus vicibus quolibet anno, Adventus et Quadragesimae temporibus, tam per verbi Dei praedicatores in suis sacris concionibus, quam in actionibus et functionibus publicis, necessitates eorundem sacrorum monumentorum populo proponi et commendari curarent et facerent, et alias, prout in ipsius Urbani praedecessoris litteris desuper in simili forma Brevis die III februarii MDCXXXIV expeditis, quarum tenorem pro expresso haberi volumus, uberius continetur; et, sicut pro parte dilecti filii Emanuelis Fernandez del Rio lectoris iubilati, exsecretarii generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia nuncupatorum et in Romanam Curiam commissarii et procuratoris generalis Terrae sanctae, nobis nuper expositum fuit, ipse, quo praefatae Urbani praedecessoris litterae, quae a recolendae memoriae Innocentio X, Clemente X, Inno-

centio XI, Alexandro VIII, Innocentio XII, Clemente XI, Innocentio XIII et Benedicto XIII Romanis Pontificibus pariter praedecessoribus nostris confirmatae fuerunt, exactius observentur, illas per nos etiam confirmari et innovari desideret: nos, eorundem sacrorum monumentorum conservationi et mantentioni consulere volentes, praefatas Urbani praedecessoris litteras, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, confirmamus pariter et approbamus, illasque innovamus et observari mandamus. Volumus autem, ut patriarchae, archiepiscopi et episcopi praedicti in relatione status ecclesiarum suarum, quando visitabunt limina apostolorum faciendam, referant se praefatis Urbani praedecessoris et praesentibus nostris litteris paruisse; contrariis non obstantibus quibuscumque.

§ 2. Volumus insuper ut earundem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alienius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Fides transumptorum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XII septembris MDCXXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 12 septembris 1731, pontif. anno II.

F. cardinalis OLIVERIUS.

NLVIII.

Nonnulla declarantur ac statuuntur pro regimine nationis Germano-Belgicae, annexarumque provinciarum, Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci regularis observantiae, nonnullis praeterea sublatis, quae in Benedi-

cti XIII constitutione Flagitantium preces, etc. leguntur.

Clemens Papa XII,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolici regiminis cura nos monet ut praecipuam de religionis viris, assiduos labores pro aeterna animarum salute procuranda suscipientibus, sollicitudinem habeamus, ne ipsi ab exercitio honorum operum per animorum dissensiones amoveantur. Quare, si, adhibita diligenti consideratione, ea, quae etiam a decessoribus nostris prodierunt, eorum tranquillitati aliqua ex parte obesse deprehendimus, moderari non dubitamus, aliaque insuper concedimus, quae in Domino conspiciamus convenire.

Edita a Benedicto XIII constitutione referuntur.

§ 1. Alias siquidem felicitis recordationis Benedictus Papa XIII praedecessor noster, animadvertens quod dilecti filii fratres Ordinis sancti Francisci regularis observantiae, nationis Germano-Belgicae, passim in tota Germania, Flandria, Hollandia, Anglia, Scotia et Hibernia existentes, ac conventus et hospitia in haereticorum regionibus retinentes, magno numero sacris missionibus dant operam, proptereaque, eorundem haereticorum infestationibus frequenter obnoxii, in omnibus et ad unguem statutis universi Ordinis praedicti in diversis generalibus comitiis eiusdem Ordinis conditis et in commune bonum ipsius Ordinis peractis ac apud omnes nationes et provincias receptis sese conformare a longo tempore impediabantur: ideoque nonnulla alia peculiariter ac promeritis et consuetudinibus dictae nationis commodiora statuta canonice confecta ac per ministrum generalem totius Ordinis anno Domini MDCXXXIII, et rursus per unum Romae anno MDCXXXV, et postremo per alterum Toleti anno MDCXXXVII

1 Aptius lege ideo (u. T.).

habita capitula generalia dicti Ordinis, favore fratrum provinciarum Germaniae et Belgii eisque annexarum, solemniter confirmata et approbata, apostolicam auctoritate perpetuo et amplissime confirmavit et approbavit; illaque a tunc existentibus et deinde futuris fratribus omnium quae tunc nationem Germano-Belgicam constituebant, aliarumque provinciarum quas deinceps eidem nationi canonice aggregari contingeret, firmiter et inviolabiliter observanda et adimplenda etiam perpetuo praecepit et mandavit. Et insuper, ut provinciae saepedictae nationis, a praesule beneviso directae, perpetuam tranquillitate fruerentur, commissario generali, ministris provincialibus, custodibus et aliis vocalibus dictae nationis Germano-Belgicae pro tempore existentibus, ut ipsi in suis congregationibus nationalibus vel capitulis generalibus Ordinis congregati, ex tunc in posterum quatuor ex suis vocalibus, nempe duos ex Germaniae et reliquos duos ex Belgii provinciis promunere sui commissarii generalis seligere et nominare, illosque pro tempore existenti ministro generali Ordinis, qui ex eis unum, et non nisi servata alternativa inter Germanos et Belgas, facultatibus consuetis, et commissariis generalibus nationalibus iuxta statuta nationalia concedendis, illi collatis, in commissarium generalem nationis Germano-Belgicae instituere omnino deberet, praesentare; dictumque commissarium generalem saepedictae nationis ut praefertur institutum, sui officii expleto triennio, ad aliud triennium dumtaxat, si eidem ministro generali confirmare ita visum fuisset, libere et licite possent et valent; sicut et ipse minister generalis alium commissarium ex integro et absque ulla praesentatione in-

1 Edit. Main legit quae pro quas (u. T.).

stituere, si forte ob bella vel alia impedimenta vocales praefatae nationis congregari nequirent pro quatuor praedictorum patrum, ut ipsi aiunt, praesentatione; atque, occurrente obitu eiusdem commissarii generalis dictae nationis, vel eo in provincialem ministrum suae nativae provinciae electo, durante ipsius munere, statim antiquior pater ex provincia defuncti commissarii in vicecommissarium generalem, qui sigilla retinere et munia omnia vicecommissarii generalis, donec novus commissarius ut praefertur electus¹, et ut supra institueretur, exercere valeret; et tandem, ut quicumque laudabiliter per triennium munus commissarii generalis dictae nationis sustinisset, pater, ut vocant, eiusdem nationis reputaretur et censeretur, et uti talis privilegiis concessis plene frueretur, dicta auctoritate etiam perpetuo concessit et indulxit. Demum, unius et eiusdem Ordinis indivisi sub unico et eodem capite eademque regula Domino famulantium unitati etiam exteriori, quantum in Domino poterat, providere, et propterea quascumque dissensiones et discrepationes exteriores, quae ipse Benedictus praedecessor non modicum damnum eiusdem interiori unitati et fraternae charitati afferre solere putabat, prorsus amovere cupiens, omnes et singulos fratres dicti Ordinis praefatae Germano-Belgicae nationis, denominatione Recollectorum et capitio acuminato ac mantellorum ligamentis ligneis sive eburneis, aut aliis ab universo more fratrum Minorum de Observantia discordibus, quibus antea utebantur, reiectis, ex tunc in posterum perpetuis futuris temporibus, servatis tamen in reliquis dictis statutis nationalibus, in denominatione et habitus

¹ Vel lege eligetur, vel conjunct. et, quae sequitur, delenda (A. T.).

delatione ceteris fratribus dicti Ordinis sese omnino conformare praecepit, et non amplius Recollectos, sed fratres Ordinis sancti Francisci regularis observantiae nuncupari, et uti tales ab universo Ordine absque alia denominatione censi debere; itant, si fratres dictae nationis denominationem Recollectorum et capitium acuminatum ac mantellorum ligamenta lignea sive eburnea reicere, ac fratrum regularis observantiae nuncupationem, et habitum, ab universo Ordine gestari solitum, assumere detrectarent, illi statim et ipso facto, et absque iudicis ministerio, fruitione litterarum per Benedictum praedecessorem tunc editarum privati, illaque prorsus abrogatae censi deberent, auctoritate praefata similiter perpetuo voluit, statuit et declaravit. Et, pro firmiori suae voluntatis robore, denominationem Recollectorum et usum capitii acuminati et ligamentorum mantellorum ligneorum sive eburneorum, aut aliis ab universo more fratrum Minorum de Observantia discordium, huiusmodi motu proprio, deque apostolicae potestatis plenitudine, perpetuo suppressit et abrogavit: ac aliis, prout in eisdem litteris Benedicti praedecessoris incipientibus *Flagitantium preces, etc.*, sub datum Romae apud S. Petrum anno Incarnationis dominicae MDCCLXXIX, kalendis februarii pontificatus sui anno VI expeditis, plenius et uberius continetur.

§ 2. Cum autem, sicut accepimus, litterae Benedicti praedecessoris ea in parte, qua ut praefertur dictis fratribus praefatae nationis Germano-Belgicae, et ei annexarum provinciarum, denominationem Recollectorum et usum capitii acuminati et ligamentorum ligneorum sive eburneorum praefatorum reicere, et fratrum regularis observantiae nuncupationem et habitum ab universo Or-

Quae eum per-
turbationem in
in provinciis
aliqua ex parte
adduxerint.

Practice Be-
nedicti XIII lit-
terae in
parte revocant.

dis gestari solitum sumere praecipit, litteras illas, quam praedecessor Benedictus litteras sibi proposuerat, non attulerat, sed potius a converso non modicum perturbationem in praefata provincia, et praecipue in partibus Hollandiae aliisque plerumque haereticorum regionibus, ubi mos denominationis et usus habitus huiusmodi inolevit, induxerint, et in posterum inducere possint: propterea nos, qui, dum cardinalatus honore fungebamur, dicti Ordinis protectoris munus per plures annos sustinimus, et ad S. It. E. regimen, Deo favente, eveci, illud minime dimittendum putavimus, eiusdem Ordinis, quem peculiari directione prosequimur, curam praecipuam habere, et interioram ab universo Ordine animorum unionem, quae etiam neglectis aliquibus exterioribus signis foveri potest, necnon eorundem fratrum dictae nationis, ita ut ipsi, ut antea, consuetis exercitiis et missionibus in haereticorum regionibus incumbere valeant, tranquillitatem servare, ac aliis in praemissis opportune providere cupientes, necnon commissarium generalem, ministros provinciales et custodes dictae nationis specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, eosque et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum praesentium consequendum tantum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, dictarumque litterarum Benedicti praedecessoris nostri tenores, etiam veriores, pro plene et sufficienter insertis et expressis habentes, motu proprio et ex certa scientia nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, litteras eiusdem Benedicti praedecessoris, in ea parte tantum qua di-

ctis fratribus dictae Germano-Belgicae nationis denominationem Recollectorum et capitium acuminatum ac mantellorum ligamenta lignea sive eburnea, aut aliis ab universo more fratrum Minorum de Observantia discordibus, reicere, et in denominatione et habitus delationis ceteris fratribus dicti Ordinis sese omnino conformare, et non amplius Recollectos nuncupari praecipitur, eisdemque fratribus denominationem et ligamenta huiusmodi detrectantibus, litterarum huiusmodi, et statim et ipso facto et absque iudicis ministerio, fruitionis privatio, illarumque abrogatio ut praefertur, statuitur, et denominatio et capitium acuminatum ac ligamenta praefata ut praefertur supprimuntur, apostolica auctoritate praefata perpetuo revocamus, rescindimus et abrogamus. Eisdem fratres nationis Germano-Belgicae, et ei annexarum provinciarum, adversus denominationis ac habitus delationis huiusmodi suppressionem, per dictum Benedictum praedecessorem motu eius proprio ut praefertur factam, ac privationem et fruitionem earundem litterarum in eventum, in quem fratres eiusdem nationis denominationem Recollectorum et capitium acuminatum ac ligamentorum huiusmodi usum reicere detrectavissent, per dictum Benedictum praedecessorem, ut praefertur, inflictam et incurtam, in pristinum, et in eum, in quo ante praemissa erant, statum, itant, velut si denominationis ac delationis habitus huiusmodi abrogatio minime facta, ac privationis fruitionis praefatae incursum unquam¹ inflictus fuissent, Recollectorum denominatione atque capitio acuminato ac ligamentis ligneis sive eburneis, ut prius, absque incursum cuiusvis poenae, uti libere et licite possint et valeant,

¹ Potius lege *nequaquam* (A. T.).

auctoritate praefata, motu simili, restituimus, reponimus et plenarie reintegramus.

Declaratio quod per confirmationem commissarii ad a. triennium, datum alternavitrum non inferatur.

§ 3. Ac ad tollendum quamcumque ambiguitatem et contentionem, quae super electione commissarii generalis tempore procedente exoriri possent, nos, quotiescumque in posterum minister generalis dicti Ordinis, facultate sibi ut praefertur reservata utens, aliquem commissarium generalem dictae nationis, sui muneris expleto triennio, ad aliud triennium confirmaverit, per confirmationem huiusmodi, alternativa inter Germanos et Belgas, in vim dictarum litterarum servanda, nullatenus consumpta et sublata censeatur, sed illa firma et illaesa subsistat (ita quod sive Germanus sive Belga in commissarii munere praefato instituatur, ad quem institutio ante confirmationem spectavisset, videlicet, si commissarius generalis ex Germanis confirmari contigerit, post consumptam confirmationem huiusmodi unus ex duobus nominatis Belgis in munere commissarii generalis institui, et ita e converso favore Germanorum peragi omnino debeat); quodque insuper commissarii generales pro tempore, qui munere commissariatus huiusmodi per triennium laudabiliter ut praefertur functi fuerint, deinceps patres nationis praefatae ac uniuscuiusque provinciae habeantur, et apud nationem eandem, et quamlibet etiam respective provinciam, habita ratione ad gradum et antianitatem cuiuslibet, etiam in nationis praefatae et cuiuslibet provinciae comitiis seu congregationibus vel definitoriis respective nationalibus, privilegio paternitatis omnino gaudeant, apostolica auctoritate praefata similiter perpetuo decernimus et declaramus.

1 Adde ut vel quod (R. T.).

§ 4. Demum litteras praefatas eiusdem Benedicti praedecessoris, in omnibus et singulis, in quibus praesentibus minime adversantur, earumque tenores et in eis contenta quaecumque, auctoritate praefata etiam perpetuo confirmamus et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, omnesque et singulos tam iuris quam facti, et solemnitatum, de iure, usu, stylo, consuetudine, aut aliis quomodolibet requisitarum, et quosvis alios quantumvis substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, in eisdem supplementus.

In ceteris articulis laudatae Benedicti litterae confirmantur.

§ 5. Ac litteras eiusdem Benedicti praedecessoris, in eis tamen quae praesentibus minime adversantur, ac in eis litteris contenta quaecumque, semper et perpetuo validas et efficaces fore et esse, suosque plenarios et integros effectus in omnibus et per omnia sortiri et obtinere, et a commissario generali, ministris provincialibus, custodibus, ceterisque fratribus saepedictae nationis Germano-Belgicae, aliisque quibuscumque, etiam ministro et curiae commissario generalibus, nunc et pro tempore existentibus, aliisque officialibus dicti Ordinis, et quibuscumque, ad quos nunc quomodolibet pertinet et in posterum pertinebit, firmiter et inviolabiliter observari debere, et nullo unquam tempore ex quocumque capite vel causa quantumvis legitima et iuridica, etiam ex eo quod commissarius generalis, ministri provinciales et custodes dictae nationis, necnon minister et curiae commissarius generales et officiales dicti Ordinis, ac quicumque alii in praemissis interesse habentes, atque illi etiam qui ex litteris praedicti ius sibi forsitan acquisitum esse putarent, his nostris non consenserint, neque ad hoc citati, vocati et auditi unquam

Ac perpetuo observari praecipitur quocumque praetextu remoto.

fuerint, et causae, propter quas eadem praesentes prodierint, adductae, comprobatae et verificatae non fuerint, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vel invaliditatis vitio, sive intentionis nostrae aut quocumque alio quantumvis substantiali ac specificam et individuum expressionem requirente defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam vocari, ad viam et terminos iuris reduci, vel adversus eas restitutionis in integrum, aliudve iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, sive etiam motu simili concessio vel impetrato uti vel iuvare unquam posse; neque easdem praesentes sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus, etiam per nos aut successores nostros Romanos Pontifices motu etiam pari et cum quibusvis clausulis et decretis faciendis, comprehendi; sed ab illis semper excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas, et de novo etiam sub quacumque posteriori data per commissarium generalem, ministros provinciales et custodes, ceterosque fratres saepedictae nationis pro tempore existentes quandocumque eligenda concessas et efficaces fore et esse, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios seu delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. dicti Ordinis protectorem, aliosque cardinales respective pro tempore existentes, etiam de latere legatos, vicelegatos, Sedisque Apostolicae praefatae nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, definiendi et interpretandi facultate, iudicari, defini et interpre-

tari debere, et, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Clausulae.

§ 6. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostra et Cancellariae Apostolicae regula de iure quaesito non tollendo, ac dicti Benedicti praedecessoris in favorem eiusdem Ordinis concessa, quae incipit *Universalis Ecclesiae*, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, universalibus et generalibus conciliis editis vel edendis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictique Ordinis, etiam in capitulis generalibus conditis, etiam iuramento vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Ordini et nationi praefatae, illorumque superioribus et personis, in contrarium praemissorum quomodolibet etiam pluries concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque tenoribus specialis et expressa ac de verbo ad verbum mentio seu quaevis alia expressio facienda ad hoc servanda foret, eorum tenores eisdem praesentibus pro plene expressis habentes, illis aliter in suo robore permansuris, latissime ac plenissime, ac specialiter et expresse, hac vice dumtaxat, derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transcriptorum.

§ 7. Volumus autem ut¹ earundem praesentium litterarum transcriptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici vel agentis eiusdem nationis subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae aut eiusdem commissarii nationalis munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur,

1 Edit. Main. legit *consuetudinibus* (R. T.).
2 Particulam *ut* nos addimus (R. T.).

quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae et ostensae.

Sacello pre-
salis.

§ 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, revocationis, rescissionis, abrogationis, restitutionis, repositionis, reintegratio- nis, declarationis, confirmationis, appro- bationis, decreti, derogationis et volun- tatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae, apud S. Mariam Ma- iorem, anno Incarnationis dominicae MDCCXXXI, XVIII kalendas octobris, pon- tificatus nostri anno II.

Dat. die 28 octobris 1731, pontif. anno II.

A. card. pro-datarius.

F. card. Oliverius.

Visa de Curia

I. archiepiscopus Ancyranus.

LUCAS MARTINETTUS.

XLIX.

Approbantur constitutiones pro semina- riis ecclesiasticorum in regno Arago- niae erectis et alibi erigendis sub di- ctorum episcoporum iurisdictione, ad illorum instructionem qui in mune- ribus apostolicis sint exercendi, et ec- clesiasticae disciplinae incrementum.

Clemens Papa XII,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Militantis Ecclesiae regimini, meritis licet imparibus, per ineffabilem divinae sapientiae atque bonitatis abundantiam praesidentes, pia virorum in sortem Domini vocatorum ac propriae alienae- que saluti laudabiliter incumbentium in- stituta, quo uberiores in dies bonorum operum fructus, adspirante superni fa-

voris auxilio, proferre valeant, paterno affectu libenter prosequimur; et illis, quae pro felici eorum directione provide prudenterque constituta ac ordinata esse esse noscuntur, ut firma semper atque illibata persistent, apostolici muniminis adiungimus firmitatem.

§ 1. Nuper siquidem pro parte vene- rabilium fratrum nostrorum archiepisco- pi CaesarAugustani ac episcoporum Bar- bastrensis, Tirasonensis, Albaracinensis et Terulensis nobis expositum fuit, quod aliàs, videlicet ingruentibus in Hispania- rum regnis non sine ingenti cristifide- lium in spiritualibus ac temporalibus damno et praesertim disciplinae eccle- siasticae detrimento novissimis bellorum motibus, pravisque exinde in omni fere personarum genere sensim pullulanti- bus moribus, dilectus filius Franciscus Ferrer, ac quinque alii presbyteri sae- culares, divino numine ducti, hisce ma- lis ac incommodis occurrere et priscae disciplinae ecclesiasticae instaurationi spiritualibusque animarum eorundem fidelium necessitatibus aliqua opportuna ratione prospicere cupientes, in B. M. Virginis de la Bella nuncupata civitatis Barbastrensis sanctuarium insimul con- venerunt, ibique, divino implorato prae- sidio, post maturam considerationem, ac cum consilio et approbatione tunc ex- istentis episcopi Barbastrensis aliorum- que infrascriptorum dioecesium Ordina- riorum licentiâ et consensu, ad maiorem Dei gloriam animarumque eiusmodi sa- lute et ecclesiasticae disciplinae prae- fatae instaurationem, unum in Barba- strensi, aliud in Tirasonensi, duo in CaesarAugustana, alterum in Albaraci- nensi, unum in Terulensi, ac demum alia in aliis dioecibus seminaria pro nonnullis presbyteris seu clericis sac- cularibus, operariis nuncupatis, nullo voto adstrictis, sed solo charitatis vin-

Instituto se-
minariorum de
quibus in ru-
brica.

culo coniunctis, qui, sub obedientia pro tempore existentis ipsorum seminario- rum superioris praesidis nuncupati ibi- dem vivere debeant, ordinariâ auctori- tate fundari et erigi curarunt, ac pro bono dictorum seminariorum regimine quaedam statuta, constitutiones et re- gulas, ab iisdem Ordinariis subinde ap- probata, in omnibus et singulis semi- nariis huiusmodi iam fundatis et erectis ac deinceps fundandis et erigendis ex- acte servanda condiderunt, tenoris qui sequitur, videlicet:

Prooemium.

Illorum institu-
tionis scopus.

I. Horum seminariorum finis est glo- ria divina, domini nostri Iesu Christi imitatio, et non modo proprium profec- tum, sed ecclesiasticorum iuvamen et perfectionem ac proximorum omnium salutem procurare; proprium profectum oratione, mortificatione, mundi despe- ctu et Christi domini in omnibus suis virtutibus imitatione; ecclesiasticorum iuvamen et perfectionem in ecclesiasti- cis etiam et sacerdotibus instituendis, qui dedicari apostolicis ministeriis de- siderent, et in spiritualibus exercitiis nedum ordinandis, verum etiam paro- chis et quibusvis ecclesiasticis mini- strandis, proximorum salutem in eorum confessionibus audiendis, in concionibus, exhortationibus et frequentibus missio- nibus habendis: pro quibus omnibus bene rectoque ordine observandis se- quentes regulae, ex vita ipsius Christi domini expressae, sub cuius magisterio vivunt, et quem imitari profitentur hu- iusmodi seminariorum operarii, perpe- tuo custodiendae traduntur.

De iis quae pertinent ad personas et officia seminariorum.

Seminaria haec
sub Ordinari-
um obedientia.

II. Christus dominus, quum in ora- tione pernoctasset, vocavit discipulos, et elegit duodecim ex ipsis, quos aposto- los nominavit, amoris vinculo ac lege

eos congregando sub visibili capite, quod fuit Christus, et post eum S. Petrus eius vicarius. Ad ipsius imitationem haec ordinantur seminaria ex sacerdotibus et ecclesiasticis, nullo voto, sed solo charitatis vinculo copulatis, sub obo- dientia episcoporum in quorum dioe- cesibus seminaria erecta sint, adhuc et sui immediati praesidis.

De praesidis,

III. In S. Matthiae¹ electione totum intervenit apostolicum collegium; sic in electione praesidis uniuscuiusque semi- narii sacerdotes omnes, qui per bien- nium in eo fuerint commorati et per- manenter in eodem vivant, concurrere debeant, et de eorum numero suum praesidem per suffragia secreta eligant, qui triennii spatio seminarium regat et gubernet. Eligendus etiam erit ab iisdem vice-praeses, qui in praesidis absentia vices eiusdem gerat; et, si iste defecerit, praebeat, tamquam superior, antiquior seminarii sacerdos, necnon procurator, qui sedulo, sed sine sollicitudine, ne- cessaria opportuno provideat tempore, ordineque distribuat, nihil absque prae- sidis nutu mutuando nec dando, et quo- tannis integram congregationi rationem de omnibus reddendo, quam si praefati domini episcopi petierint, ipsis conti- nuo danda sit; secretarius, qui semi- narii resolutiones in libro ad hoc con- ficiendo notet, epistolas, aliaque gravia seminarii negocia scribat; director se- minaristarum, qui in ipsorum conferen- tiis et exercitiis praesideat, curamque habeat; director sacrarii, qui semi- naristarum domesticorumque invamine curet, ut, quaecumque ad ecclesiam, altaria et paramenta pertinent, honesta, purissima, rectoque ordine disposita sint et collocata; director caeremo- niarum et cantus, qui seminaristas et alios in cantu sacrisque ritibus in-

Vice-praesidis,

Procuratoris,

Secretarii,

An directorum
electione, au-
rumque officio.

¹ Act., I, 15.

stunt; director tyronum, qui clericos et laicos ad probationem admissos dirigat, et in omnibus eorum vocationi congruentibus erudiat; directores exarationum et missionum, qui extra seminarium praesideant ceteris operariis tanquam superiores; corrector, qui, iuxta charitatis legem, errantes corripiat; minister infirmorum, qui omnem curam de ipsis habeat, ac de necessariis prompte et charitative provident, atque solatium omne in corporalibus et spiritualibus ipsis praestet. Et ut omnia supradicta recto dirigantur ordine, ac debitum sortiantur effectum, omnibus in spectantibus ad cuiuscumque munia tenebuntur praesidem consulere et illi penitus obedire.

Totale optime subordinatio in admittendis, eruditione, et operariis, et sacerdotibus, etc.

IV. Ad eosdem sacerdotes pertinebit nedium admissio sacerdotum seu ecclesiasticorum, qui in seminario tanquam operarii persistere desiderant, verum eorum, qui ad tempus in eo erudiri volunt, atque etiam admissio fratrum laicorum, qui ad temporalia ministeria dedicari possint; quae omnia tam officia proxime descripta, quam sacerdotum seu ecclesiasticorum admissiones, approbari omnino a domino episcopo, in cuius dioecesi seminario sit, debeant; et pariter si forte contingat ut aliquem a seminario expelli conveniat, ita ut nulla a seminario expulsio fieri valeat, nisi consulto prius domino episcopo, eoque approbante; nullusque a seminario expelli possit, nisi gravibus de causis, incorrigibilitate nimirum, aut scandaloso crimine; nemo vero ob aegritudinem, etiam ineptus ad munia seminarii efficiatur, poterit unquam excludi.

De aliis admittendis.

V. Operariorum admissioni, Christi domini sectando exemplum, fervidae sunt orationes praemittendae. Itaque eorum, qui permanent in seminariis

¹ Forsan omnes (R. T.).

vivere quaerent, vocationis, virtutum, scientiae, talenti, indolis, vel salutis animarum, sollicita fiat indagatio. Ut autem hae qualitates in admittendis necessariae melius cognoscantur, valde conveniens erit ut eorum electio, si fieri potest, sit ex his, qui vel in seminario sint educati, aut in missionibus cum operariis versati fuerint. Praefatis ergo praediti qualitatibus et ordine sacro initiati, seu ad eum proxime dispositi, ad novus anni probationem, et, si, in seminario vel operariorum comitatu non se exercuerint, duorum annorum, cum maiori parte sacerdotum suffragantium et episcopi approbatione admittendi sunt. Quo tempore respective finito, calculis albis et nigris ad electionem vel reprobationem devenietur; isque in seminarius censebitur admissus, cui calculorum alborum maior numerus suffragabitur et domini episcopi approbatio: quod si tot albi quot nigri reperiantur, admissio usque ad maiorem probationem differatur; qui autem in aliquo seminario non perseveraverit, in nullum aliud admittatur, nisi hoc fiat de communi utriusque seminarii, a quo et ad quod, consensu, quando ob aliquam rationabilem causam convenire existimetur, consulto tamen et approbante domino episcopo; admissio autem eorum sacerdotum seu ecclesiasticorum qui pro sui ipsorum instructione in seminario degere ad tempus desiderant, vel in domibus suis viventes in ministeriis instituti operarios adjuvare et in iis sese exercere velint, eodem modo per maiorem partem sacerdotum suffragantium fieri debeat, quando prudenti iudicio, attentis eorum qualitatibus, scientia et moribus, profuturi existimentur.

VI. Electio omnium officiorum erit ad triennium; quo transacto, in ipsa

De officialium electione.

vel in aliis, prout opportunius iudicetur, est repetenda; nullus tamen honorifica munia ambire praesumat (quod si quis aliter fecerit, inhabilis maneat), neque sub humilitatis specie recusare contendat, sed aliorum sese subiiciens iudicio onus humiliter acceptet, non tamquam dominaturus, sed ut charitate, mansuetudine, vigilantia, ceterisque virtutibus, aliis praebeat, et omnia sui numeris fortiter suaviterque disponat et dirigat. Et omnium vita dirigi per sequentes regulas debeat.

De iis, quae pertinent ad communem seminariorum observantiam.

De oratione mentali.

VII. Quum orationi et ministerio verbi Iesus et apostoli instantes fuerint, scriptumque sit: *Domus mea domus orationis vocabitur*¹, operarii illud omnino implere contendunt: *Oportet semper orare et non deficere*², tum affectuosam Dei praesentiam in ipsis et in aliis promovendo, tum mentali orationi per duas horas in loco destinando congregati vacando, hyemali tempore tam mane quam vespere a quinta usque ad sextam horam, aestate autem a quarta et dimidia usque ad quintam et dimidiam mane, et a quinta usque ad sextam vespere; oratio quidem matutina finietur cum litanis maioribus, additis orationibus pro Papa, pro episcopis et congregationibus, pro rege et pro aliis necessitatibus occurrentibus, ad praesidis libitum recitandis; vespertina vero cum litanis, antiphona, versu et oratione B. M. Virginis; missionum autem tempore unius saltem horae spatio, quum magis opportunum videbitur, orationi vacabunt; eiusque usum clericis omnibus efficaciter suadebunt, et ipsi sicut operarii alios orationem in concionibus edocebunt et ad illius exerci-

¹ MATTH., XXI, 3.

² LUC., XVIII, 1.

tium hortabuntur: quam etiam in quolibet parochia tum publice, tum in privatis domibus introduci, augeri et conservari curabunt, ut sic haec seminaria vere domus orationis ab omnibus gentibus vocari queant.

De vocali.

VIII. Cum vocali oratione mentalis semper coniungatur, ne de nobis illud verificetur: *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me*¹. Itaque in Rosario B. M. Virginis (quod in sacello hora congrua vespertina recitandum quotidie erit cum litanis) eiusdem mysteria consideranda sunt, propriae necessitates B. Virgini exponendae, et magna cum fiducia remedium ab ea petendum. Similiter in divino officio statutis horis ab unoquoque persolvendo attentio ad verum sensum, seu aliquod Christi mysterium, vel ad aliquam aliam veritatem salutis animae proficuum, studiose adhibenda est, omnia ad Deum praesentem referendo, et semper curando ut exterior reverentia interiori comitetur. Psalmi paulatim atque cum pausa unoquoque in versiculo persolvendi erunt, ac tam mentalis oratio quam vocalis flexis genibus (nisi aliqua inciderit corporis imbecillitas) implenda, praesens semper in omnibus illud habendo: *Maledictus, qui facit opus Dei fraudulenter*².

IX. Ad exemplum Iesu Christi domini nostri, cuius opera, verba et cogitationes divina cum voluntate conformia semper fuere, omnes in seminariis commorantes suae conscientiae examini generali et particulari ante prandium et coenam in loco destinando quotidie convenient: et singillatim unusquisque ante quodlibet opus diligenter exquiret, num ex charitate nascatur et eius finis sit gloria divina; opere vero completo,

De examine conscientiae his die quilibet faciendum.

¹ MATTH., XV, 8; IEREM., XLVIII, 10.

² IEREM., *ibid.*

defectus eorumque radices penitus evel-
lere curabunt.

De lectione
spirituali.

x. Christi domini, qui Nazarethi sy-
nagogam intrans surrexit legere¹, ex-
emplum sectantes, omnes horâ secundâ
vesperinâ per duos quadrantes spiri-
tuali incumbant lectioni, et aliquod Novi
Testamenti semper perlegant caput, ut
ita mens illustretur, voluntas moveatur,
atque in animo, quidquid ad nostrum
aliorumque spiritualem profectum Do-
minus donaverit, infligatur. Spiritualis
etiam lectio qualibet in comestione est
habenda, ut quum alitur corpus, anima
quoque reficiatur, cui debita adhibeatur
attentio.

De silentio.

xi. Christi domini silentium adhuc
Pilato magnam attulit admirationem.
Illum imitando, idem silentium perpe-
tuo in seminario observabitur (tempore
recreationis dumtaxat excepto, tribus
videlicet quadrantibus post prandium,
duobusque post coenam, ubi omnes
convenient); extra id tempus, non nisi
de speciali aut generali praesidentis
licentiâ, in loco ad id praefinito, ne-
cessitate, charitate aut urbanitate in-
stante, et quidem voce leni, sermones
conferentur: quae quidem circumstan-
tiae, ut quis alienum ingrediatur cubi-
culum, quantum fieri possit, observen-
tur.

De solitudine
et clausura ser-
vanda.

xii. Quum Christus dominus extra
tempus suae praedicationis, et quando
charitatis officia aliter non postulabant,
solitudinem semper quaesierit, opera-
rii, quando alicui ex suis ministeriis
non incumbant, hanc solitudinem om-
nino curare debeant. Et ut commodius
reguletur animi collectio, stricta in se-
minario servabitur clausura, ita ut nemo
absque expressâ praesidis licentiâ de
domo egrediatur, neque sine necessi-
tate aliquâ aut utilitate e cubiculo suo

¹ Luc., iv, 18.

discedat, et de hoc veniam prius a do-
mino Iesu humiliter deprecando; in
sensuum vero potentiarumque recolle-
ctione peculiarem ubique curam omnes
habeant, discretionis tamen, modestiae,
christianaeque urbanitatis regulas in
omnibus custodiendo.

xiii. Christi domini, qui in Coenâ
feriâ quintâ, et sequenti in arâ Crucis,
atque frequenter se obtulit aeterno Pa-
tri quoad vixit, exemplum sequendo,
omnes seminarii sacerdotes exactâ prae-
paratione, reverentiâ, devotione et Ec-
clesiae rituum impletione, dum legitime
impediti non fuerint, horâ cuique a
praeside praescriptâ, sacrum quotidie
celebrabunt, dimidiae horae tempus in
celebratione impendendo, tantumdem-
que temporis in gratiarum actione sem-
per insument, nisi poenitentium multi-
tudo aliave iusta causa gratiarum ac-
tionem breviare cogat. Sacrum vero
peragentes, ad Eucharistiam sumendam
paratis eam semper ministrabunt.

xiv. Ad maiorem autem sacrorum
rituum observantiam, ritus attente quo-
libet mense relegant, alique aliorum
sacrificiis inserviant, et de defectibus,
quos notaverint, ipsos discrete admo-
neant; sed, ut maiori cum puritate et
gratiâ ad tantum accedant sacramentum,
charitatis fervorem quotidie in se ipsis
accurate studeant promovere, et unâ-
quaque hebdomadâ, ut minimum, ter, et
singulis diebus, si commode fieri po-
test, sacramentaliter confiteantur, et
frequenter cum confessario a praesule
ad id specialiter deputato; laici semel
in hebdomadâ utroque sacramento re-
ficiantur.

xv. Iesu Christi vita continua mor-
tificatio semper fuit: ad cuius imitatio-
nem omnes in seminario degentes sum-
mam curam in se interne et externe
mortificando ponere continuo debere

De missâ quo-
tidie a sacer-
dotibus cele-
branda.

De ritibus ad-
missam servan-
dis.

De solentis ce-
terisque operi-
bus mortifica-
tionis.

sciant. Itaque, quoad externam morti-
ficationem, omnibus feriis sextis et sab-
batis totius anni (feriâ autem sextâ
maioris hebdomadae pane et aquâ con-
tenti) ieiunabunt: qualibet feriâ quartâ
et sextâ, totoque Adventus et Quadra-
gesimae tempore feriâ etiam secundâ,
post Rosarium in sacello congregati,
carnem flagellis macerabunt, nisi ali-
quibus in solemnitatibus, aut aliâ iustâ
de causâ id in aliud praeses commuta-
verit: de consilio tamen proprii direc-
toris, congruum erit alias pro cuius-
que viribus mortificationes exercere.

Haec vero dis-
ponari posse
tempore mis-
sionum.

xvi. Tempore vero missionum ope-
rariorum directores ministeriorum fati-
gationes cum ipsorum viribus appen-
dent: et, si incompatibiles aut valde
difficiles praedictas mortificationes in
se vel in aliis esse repererint, eas, aut
aliquam ex iis, dispensare cum debito
consilio valebunt, ut ita operarii vires,
quas in dispensatis mortificationibus
impendere debebant, in proximorum
salutem avidius insumere valeant.

De interiori
mortificatione.

xvii. Quoad interiorem mortificatio-
nem, nostrarum omnium passionum,
sensuum, potentiarumque fraenatio sum-
mopere est servanda, eorum operationes
et delectationes, nedum illicitas et pe-
riculosas, verum etiam et inutiles depel-
lendo, atque rationi et divinae voluntati
totaliter subiiciendo. Quam necessaria
nobis, qui Iesum imitari contendimus,
sit ista mortificatio, ipse expressit, di-
cens: *Si quis vult post me venire, ab-
neget semetipsum, et tollat crucem suam
quotidie, et sequatur me*¹; et Aposto-
lus, dum ait: *Semper mortificationem
Iesu in corpore nostro circumferentes,
ut et vita Iesu manifestetur in corpo-
ribus nostris*².

De conferentiis
spiritualibus.

xviii. Iesu, qui cum doctoribus in

¹ Luc., ix, 23.

² Corinth., iv, 10.

templo et cum discipulis saepe disse-
ruit, exemplum sectando, operarii primo
cuiusque hebdomadae feriato die, ab
horâ secundâ et dimidiâ post meridiem
usque ad tertiam et duos quadrantes,
super materiâ octo ante dies assignatâ
a praeside tum de morali tum de my-
sticâ theologiâ conferentias habebunt,
ad quas omnes sacerdotes et ecclesia-
stici, tam qui ad tempus in seminariis
pro eorum instructione commorantur,
quam qui in domibus suis viventes
pro eadem instructione seminaria fre-
quentant, intervenire possint: in omni-
bus tamen modestia intentioque pura
servetur, non disputandi livore, sed sco-
po¹ veritatis inveniendi, ut verior uni-
formiorque imbibatur doctrina tam mo-
ralis in confessionibus audiendis sine
relaxatione observandâ, quam mystica
in animarum directione omnino segura
tenenda. Singulis pariter in hebdoma-
dis feriâ sextâ ab eadem horâ secundâ
cum dimidiâ usque ad tertiam soli o-
perarii congregabuntur, ut inter se de
iis omnibus conferant, quae remedio
indigere existiment, ut provideatur quid-
quid ad seminarii regimen utilius appa-
reat, et ad constitutionum rigidiorum
observantiam humilitatemque in omni-
bus fovendam; quod ut utilius obtineri
possit, licitum unicuique sit, et praeci-
pue correctori supra destinato, summâ
cum modestiâ, discretionem et claritate
aperire in genere lapsus, quos remedio
indigere agnoverint. Et praeses circa
omnia, quae tractata fuerint et expo-
sita, suam brevem hortationem faciet,
ut, quae decreta fuerint, accurate ser-
ventur. Praefectusque corrector memor
sit sui officii, ut debitâ cum charitate,
discretionem et modestiâ, tempore o-
portuno, secreto de defectibus quos ob-
servaverit fratres suos moneat.

¹ Edit. Main. legit scopum (R. T.).

De veste la-
lari, eiusque
materia. XIX. Christi domini, qui talari sem-
per tunica incedebat indutus, in itine-
ribus et cubiectis talarem semper de-
ferant vestem, nihil sericum habentem,
sed omni ex parte honestam, et Eccle-
siae statuta et saecularibus sacerdoti-
bus, moderatius viventibus, prorsus con-
formem; fratres vero laici breviori utan-
tur indumento.

De victu, eius-
que qualitate. XX. Christum dominum, qui exem-
plum temperantiae semper fuit, quoad
feri possit imitando, omnes in semina-
rio viventes temperantiam accurate cu-
stodient, ac potum tamquam medelam
suo tempore sument, solita qualitate et
quantitate contenti, octo videlicet un-
ciarum arietinae carnis pondo, cum
smilla et oleribus iuxta temporum va-
rietatem, pro meridiana comestione,
et sex pro nocturna horis debitis pro
temporum diversitate assignandis. Die-
bus autem ieiuniorum tria calida in
prandium ferula ministrentur, et in hoc
aliquid addere seu commutare aliqua
de causa, cuiusdam puta solemnitate,
aut necessitatis, praeses valebit. Habi-
tuali autem aegritudine laborantes, ni
imbecillitas obfuerit, ieiunii custodiant
formam, et vespertinam ut ieiunantes
sumant refectiunculam; in quantitate
tamen ciborumque condimento omnino
servetur aequalitas. Quamlibet ante co-
mestionem fiat mensae benedictio, et
postea gratiarum actio; confestimque,
B. M. Virginis canticum alternatim di-
centes, ecclesiam petant, in qua ge-
nuxi antiphonam *Salve regina* cum
versu et oratione Virginis recitantes,
gratiarum actioni finem imponant, et ad
locum recreationis se conferant. Cum
infirmis autem minister, ad eorum as-
sistentiam supra destinatus, tamquam
mater cum filiis se gerat, curam ita de
illis habendo, ut nedum nihil ex neces-
sariis illis desit, verum etiam nec quid-

quam quod ad eorum solatium profi-
cere possit.

De paupertate
spiritus. XXI. Christus dominus, qui caeli et
terrae habebat imperium, pauperrimam
nihilominus vitam duxit; quem opera-
rii imitando, spiritus paupertatem sum-
ma procurabunt diligentia; et, licet re-
rum dominium non amittant, ab admi-
nistratione tamen, quantum possint,
abstineant; quam seminarium nunquam
in se recipiat, nec aliud inquirat quam
illud, quod, iuxta statutum domus, exi-
stimatum fuerit, unumquemque contri-
buere posse. Itaque eam plene suis
procuratoribus committere debeant, et
redditus ita distribuere et expendere
curent ut ex ipsis ecclesiasticis omnes
sumere exemplum possint.

De morum
honestate. XXII. Iesus Christus dominus noster
non tantum perfectissime illibatam ser-
vavit puritatem, sed ita in omnibus se-
gessit, ut neque inimicos eius, qui tot
illi falso calumnias imposuere, minimam
in eo notam legatur exprobasse. Quem
imitatione prosequendo in seminario
commorantes, dum ministeria sua exer-
cebunt in quibus proximorum saluti
incumbere debent, quidquid puritatem
obumbrare possit, accurate fugere stu-
debunt; et insuper mulierum quantum-
vis honestarum consortia vitabunt, sen-
sus et potentias ab huiusmodi obiectis
enixe cohibebunt, otium totaliter fu-
gient, cibi potusque, maxime vini, tem-
perantiam perfecte custodient, ac de-
nique a Domino castitatem enixe de-
precabuntur.

De obedientia XXIII. Iesus, *factus obediens usque ad
mortem, mortem autem crucis*¹, huius
magnae virtutis nobis reliquit exem-
plum, quod omnes his in seminariis
degentes adeo imitari curabunt, ut in
omnibus, quantumvis difficilioribus re-

¹ Philip., II, 7.

bus, voluntatis promptitudine iudicii-
subiectione suis superioribus, Iesum in
ipsis considerando, magna ubique obe-
diant alacritate.

Romano Pon-
tifici et Conci-
liorum decretis. XXIV. Et primo Pontifici Maximo, u-
niversalis Ecclesiae pastori, strictissi-
mam profitebuntur obedientiam, et ob-
servantiam apostolicarum constitutionum
et conciliarium decretorum, et signanter
eorum quae a sacro Concilio Tridentino
edita fuerunt ad morum et eccle-
siasticorum disciplinae reformationem.
Quae omnia solerter scire, promovere
et observare curabunt.

Episcopi,
praesidi, dire-
ctori, etc. prae-
standa. XXV. Dominis episcopis dioecesium,
in quibus seminaria erecta sint, uti pro-
priis praelatis et superioribus reveren-
ter in omnibus obedient; mox praesidi
seminarii, eoque absente, eiusdem vi-
ces gerenti, quibus cum gaudio et per-
severantia omnes pariter subiicientur.
Iis dominis episcopis, quorum in terri-
toriis operarii laboraverint, in spectan-
tibus ad illorum ovium salutem sicut
subditi obsequentur; et unusquisque di-
rectori deputato pro ministeriis, in
quibus exercetur, pariter obsecundabit.
Ac tandem quisque, in attinentibus ad
suae animae profectum, suo penitus
directori, quem habere omnes debent,
obediet.

De mansue-
tutine. XXVI. Praeterquamquod tota Iesu Chri-
sti vita, passio et mors, humilitatis et
mansuetudinis est viva et efficax ex-
hortatio, ipse propriis verbis nos docet
dicens: *Discite a me, quia mitis sum
et humilis corde*¹. Quibus morantes in
his seminariis obtemperando, has suis
in cordibus transcribere virtutes solli-
cite studebunt, ut requiem animabus
suis inveniant: in iniuriis, persecutio-
nibus, contumeliis gaudere semper cu-
rabunt, ut sic veri Christi imitatores
efficiantur, illud semper memoria reti-

¹ MATTH. II, 29.

nentes: *Sed et gloriamur in tribulatio-
nibus*².

De amore erga
proximos cura-
que eos ad bo-
nam frugem re-
ducendi. XXVII. Iesus Christus, ab Incarnatione
divinam intuens totisque viribus diligens
bonitatem, divinum propagare honorem
decrevit, arcana suae divinitatis atque
humanitatis verbo et exemplo homini-
bus ostendens, ipsisque infinitos gratiae
thesauros lucrificans, instituensque sa-
cramenta, ut homines, ea bene dispositi
recipientes, vitam habeant et abundan-
tius habeant. Huius charitatis praeclaro
exemplo illuminati ac moti seminario-
rum alumni, a se ipsis, rebusque omni-
bus imperfectam affectionem arcentes,
viribus omnibus appetitive et inten-
sive dominum Deum ob infinitam eius
bonitatem toto prosequuntur amore,
zeloque divini amoris et gloriae accensi
eum in proximos pro viribus propagare
studebunt; tum, sicut Christus dilexit
nos, eos diligendo; tum ad perfectam
eorum reformationem, utque omnes
convertantur et vivant, verbo et exem-
plo iis persuadendo; tum ut eandem
vitam frequenti ac digna sacramentorum
receptione augeant et perpetuo con-
servent, atque ut etiam uberrima et
copiosa auxilia a Domino ad hunc finem
enixe deprecantur, eos exhortando; tum
demum in seminariis, exercitiis et mi-
nisteriis ita se exercendo, ut omnibus
prodesse possint, et ad omnes se ex-
tendant, summam in eo curam semper
adhibendo, ut omnia a charitate profi-
ciscantur et cuncta fiant pro Dei glo-
ria, illud in cordibus suis ingiter repe-
tendo: *Soli Deo honor et gloria*³; et
illud: *Non nobis, Domine, sed nomini
tuo da gloriam*³.

De charitate
Dei super or-
mnia. XXVIII. Ut autem operariorum charitas
praeminet, eorumque actiones dirigat,

¹ Roman., V, 3.

² I. TIMOTH. I, 17.

³ Psalm. LXXXI, 9.

idemque accendere valeant ignem, quem Christus venit in terram mittere, hoc sese implere, sicut et sancti apostoli, curabunt; id a Deo suppliciter et lacrymose implorando, necnon profundâ veneratione ardentique affectu considerando mutuum et infinitum amorem, quo tres divinae Personae sese invicem diligunt, pariterque eum amorem, cuius divitias non dedignatae sunt in homines effundere, ut tot ac tanta beneficia in eos collata testantur; quod facientes operarii, profecto optime cognoscent, qua charitate, quibusve mediis, etsi asperrimis, sese in victimam pro proximorum salute tradere debeant. Idque ut in se et in proximis consequantur devotionem erga deiparam Virginem Mariam, sub cuius protectione vivimus, nedum in cordibus suis, tanquam certissimum medium ad hoc et omnia bona consequenda, firmam perpetuo habebunt, verum etiam eam in proximorum omnium corde inserere semper curabunt.

De B. M. V. devotione.

De mutua dilectione.

XXIX. Quod si omnes externos sic diligere debemus, et, ut se mutuo diligant, tantam curam adhibere; quid de mutuo inter operarios amore dicendum erit, verba hunc exprimentia non suppetunt. Id tantum proferre liceat, quod omnes ita cor paratum habere debent, ut, si aliquis infirmatur, ceteri infirmentur, adeo dicere unusquisque valeat: *Optabam ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis*¹. *Non diligamus verbo neque linguâ, sed opere et veritate. In hoc cognoscimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit, et nos debemus pro fratribus animas ponere*².

De virtutibus moralibus.

XXX. Omnes virtutes morales eminebant in Christo Iesu: quare, cum huiusmodi seminariorum scopus sit eius

¹ Roman., II, 3.

² I. IOANN., III, 16-18.

imitatio, omnes in iis commorantes magnopere satagant illas discere a divino magistro; illas in cordibus suis altissime defigere; illas opportune et utiliter exercere; illas demum perficere et custodire tamquam pretiosas margaritas; ut omnibus virtutibus suffulti et vestiti operarii benigne aspiciantur a Christo Iesu, eoque adiuvante, in proximis verbo et exemplo easdem facilius inserere possint.

De iis quae pertinent ad ecclesiasticorum instructionem.

XXXI. Iesus, ad divinam gloriam propagandam mundumque convertendum et reformandum, quos sacerdotio atque evangelicae praedicationi destinavit, ad suam scholam admisit, eos trium annorum spatio doctrinâ et exemplo illuminans, atque orationis, virtutum et mysteriorum ad animarum salutem spectantium praxim efficaciter iisdem ostendens. Caeleste hoc exemplum sequens seminarium, nedum ecclesiasticos perpetuo in eo commorantes, sed etiam sacerdotes et ecclesiasticos eius diocesis in qua situm erit, et, si locus adsit, aliarum etiam diocesium, qui, de domini episcopi licentiâ et approbatione, de iis omnibus instrui in ipso velint quae in eodem exercentur, si ornatu existimentur qualitatibus illis de quibus supra, omnino amplectetur, ac solertem habebit curam ut in singulis ministeriis mox exprimentis omnes instituatur.

Quinam admittendi.

De directoris officio.

XXXII. Itaque eorum directori debita incumbet cura nedum de ipsorum profectu spirituali, verum etiam de eorum instructione in iis omnibus ministeriis sacerdotum omnium adeo propriis ut in eis se omnes exercere deberent. Quoad eorum profectum, curabunt ut iidem quolibet die intersint mentali orationi per horam integram mane, et per tan-

tundem temporis vespere; sacrae etiam et spirituali lectioni per dimidiam horam; insuper missae celebrandae vel audiendae, ac B. Mariae Virginis officio parvo (nisi ad maius teneantur) et eiusdem Rosario, necnon duplici conscientiae examini. Quoad eorum instructionem, director parem habebit curam ut tribus diebus in hebdomadâ, mane unâ horâ cum dimidiâ, conferentias de materiis moralibus, eas dirigendo, inter se habeant, quas fieri debeant declaratione unius ex propositionibus ab Ecclesiâ damnatis; itemque conferentias de materiis mysticis duobus diebus vespere per horam, easque concludent declaratione unius capituli Concilii Tridentini; poteruntque etiam conferentias de morali et mysticâ doctrinâ tenendis singulis secundis feriis ab operariis seminarii assistere, quibus exercitiis non parum in utraqûe doctrinâ instruentur: unâ etiam die cuiuslibet hebdomadae in cantu et caeremoniis per suum ad id destinatum directorem exercitabuntur.

De exercitiis spiritualibus diebus festis complendis.

XXXIII. Festis autem diebus, recensitae conferentiae atque officii parvi loco, divinum officium omnes in unum collecti persolvent, et conventuali missae modulantes assistent: Poenitentiae, et, iuxta directoris consilium, Eucharistiae sacramenta, nisi in sacerdotali gradu sint constituti, recipient, et ex ipsis, qui ab eorum direttore fuerit assignatus, christianam in Ecclesiâ doctrinam explicabit, ad quam simul cum concione a direttore habendâ, et aliquando ab aliquo ex ipsis sacerdotibus, per duos aut tres quadrantes faciendâ, omnes attente assistere debebunt: ieiunia, flagellationes et silentium sicut operarii seminarii servabunt.

De seminariorum moribus reddenda episcopo quotannis ratio.

XXXIV. Quae dicta sunt de iis qui ad tempus in seminario conviventes instrui desiderant, observari pariter debebunt

ab iis qui foris in domibus suis viventes admissi sint ut instrui similiter possint, et, proportione servatâ, ab iis qui iam bene instructi sint, et iuvare operarios in muneribus suis velint. At in fine cuiuslibet anni (quod est tempus, quo in seminario mansionem facere primi solent) de vocatione, progressu, indole et talento uniuscuiusque seminaristae domino episcopo fidelis ratio, si ab eo vel ab ipsis petatur, reddenda erit. Et ut praedicta omnia debitum sortiantur effectum, magnopere curabitur ut seminaristarum director et confessarius sint virtute, scientiis, zelo et experientiâ insignes.

Seminaria ad instructionem acceptanda.

XXXV. Christus Iesus, qui adultorum educationi adeo invigilavit, parvulorum immemor non fuit, immo eos ad se venire impediri aegre ferens: *Sinite, inquit, parvulos venire ad me, et ne prohibueritis eos*¹. Hoc igitur exemplar sectando, sicut et id quod de seminariis a sacro Tridentino Concilio stabilitum habemus, si accadat ut aliquod puerorum seminaristarum ecclesiasticum collegium pro eius curâ, instructione et eruditione his nostris seminariis commendetur, illud ordinante domino episcopo admittere non recusetur, ut ita omnibus viis exempla sequentes magistri nostri Iesu animarum saluti et christianae disciplinae itemque ecclesiasticae incremento modis omnibus curemus incumbere.

De exercitiis spiritualibus praedicationibus ab operariis.

XXXVI. Iesus Christus, antequam inchoaret suam praedicationem, in deserto se contulit, ibique quadraginta diebus immoratus fuit; adhucque praedicationis tempore frequenter cum discipulis suis petere solebat solitaria loca, ipsique discipuli, ad Spiritum Sanctum recipiendum et ad fructuosorem praedicationem, decem diebus in coenaculo manserunt. Haec exemplaria sequentes

¹ MATTH., XIX, 14.

operarii ad exercitia spiritualia decem dierum ut minimum spatio semel quotannis, et unius diei singulis mensibus, sese recipiant.

Item a seminaristis.

xxxvii. Spiritualia etiam decem dierum exercitia seminaristis, de quibus supra, operarii annuatim ministrabunt, postquam ii seminarium ingressi erunt, et similiter ordinandis ante singula ordinum collationis tempora (in quibus qui ad maiores ordines assumendi sunt in caeremoniis etiam horis commodis exercitabuntur), itemque sacerdotibus, tam sine curâ quam cum curâ animarum, tempore a domino episcopo assignando, necnon iis ecclesiasticis, quos dominus episcopus per particulares epistolas remittet, itaut omnes dioecesis sacerdotes quolibet triennio semel saltem spiritualibus intersint exercitiis, prout dominus episcopus disposuerit, iuxta ordinem et distributionem ab eo faciendam, eorum qui anno quolibet exercitari debeant: ac demum cuilibet cuiuscumque status personae extraordinaria poscenti exercitia etiam pro opportunitate ministrabuntur, et omnes instruentur ut suis in domibus singulis mensibus unam diem eisdem dedecent exercitiis.

Conciones in his habebantur.

xxxviii. In praefatis exercitiis ministrandis illi ex operariis exercitabuntur, qui ad id specialiter a domino episcopo deputati fuerint ex iis qui a praeside tamquam aptiores ei proponuntur. Ii octodecim habebunt conciones per unam horam, binas singulis diebus, quarum octo, quia ad instructionem praecipue tendunt, nuncupantur conferentiae, sed omnes decem et octo ad status ecclesiastici munia, reformationem, animarum suarum directionem, ac Iesu Christi imitationem spectabunt.

Alia praee exercitationes.

xxxix. Spiritualibus exercitiis vacantes ad generalem praeparentur confessionem, et interim a missae celebratione,

si sacerdotes sint, sese abstineant, conveniens erit. Orationi per duas saltem horas, lectione praecedente (in iis minime computandâ), quarum altera mane, altera vero vespere, uniti assistent; lectioni spirituali per tempus ipsis assignandum vacabunt, et divinum officium ac rosarium B. Mariae Virginis cum litanis in ecclesiâ mediocri voce recitabunt; duplici conscientiae examine quotidie sedulo exercebuntur; silentium totis decem diebus servabunt, et ad Dei praesentiam maxime attendent: nonnullis praeterea diebus moderatae fient mortificationes, quae omnia cum horarum distributione iam sunt ordinata.

De iis quae pertinent ad proximorum omnium salutem.

xl. Iesus Christus iter faciebat per civitates et castella, praedicans et evangelizans regnum Dei, et duodecim cum illo. Haec vestigia sequentes operarii, de domini episcopi licentiâ, aliquot sacerdotes ex iis qui in seminario fuerint educati vel actu eductur, aut alios aptos, si oportuerit, secum ducentes, omnes populos, castella solitariasque domos dioecesis in missionibus peragrabunt. Qui, parvis in oppidis bini manebunt, in maioribus omnes associabuntur, et ex vicinis locis, si opus fuerit, aptiores convocabunt confessarios, ut ita omnes sani et infirmi maiori cum libertate et animi solatio generalem confessionem explere valeant.

xli. Christianam doctrinam suis in his missionibus quotidie explicabunt: fidei mysteria, sacramenta, missae sacrificium, decalogi et sanctae Ecclesiae praecepta, ac modum actus fidei, spei et charitatis eliciendi, dilucide declarabunt; et ea praecipue, quae ad salutem sunt necessaria necessitate medii, multoties breviter iterabunt: singulis item diebus apostolicâ simplicitate

In vicinis castellis audientur generales confessiones.

Primaque religionis, ac fidei tractantur doctrinae.

et facili methodo populis praedicabunt quae Christus dominus praedicabat ut peccatores ad poenitentiam moveret, ac vitam ipsius eiusque passionem et mortem in concionibus non semel inculcabunt, ac meditationem horum mysteriorum doctrinaeque evangelicae praxim enixe persuadebunt: obligationesque parentum erga filios circa eorum educationem, et filiorum erga parentes quoad illorum obedientiam frequenter declarabunt; atque omnia cetera, quae movere ad poenitentiam ac mutationem vitae possunt, in suis concionibus, exemplis et similitudinibus, ignito spiritu insinuabunt.

Curandaque ecclesiarum veneratio.

xlh. Et quia de eo ab ipso Christo domino satis edocti sumus quod maxime offenditur ex neglecto in suis templis divini numinis cultu, ut ostendit quando de templo euentes et vendentes eiecit, quum nostris temporibus experiamur, quot irriventiis multo maioribus ecclesiae, ubi ipsummet Christum dominum praesentem habemus, afficiantur; operarii unum diem in qualibet missione assignabunt ad ponderandum, quantum Deus ex hoc laeditur, et mala quae populis inde obveniunt, et quanto maiora timere iure debent nisi emendantur.

De modo claudendi missiones.

xlhii. Et quoniam praecipuus missionum fructus in perseverantiâ consistit, dicente Domino, *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit*¹, missionem suam concludent ad hanc perseverantiam fideles exhortando, quam ut consequi a Deo possint, frequentiam sacramentorum, Deiparae Virginis devotionem, S. Iosephi, S. Michaëlis archangeli, Angeli Custodis, et aliorum sanctorum, et etiam animarum purgantium, tamquam tutissimum medium ad

eam consequendam, efficaciter persuadebunt, necnon quotidianam missae sacrificio assistentiam debitâ cum devotione. Alias etiam regulas quotidie observandas illis ministrabunt. Pro indulgentiis enim consequendis, illis etiam, quas ignorant, et quae operibus, seu orationibus, in quibus se exercent, sunt adnexae, ne ipsas ex ignorantia vel negligentia amittant, populis persuadebunt, ut mane saltem singulis diebus generalem intentionem concipiant eas omnes lucrandi, quamquam ignotae illis sint; et etiam opera, quibus annexae sunt, applicandi iuxta intentionem Romanorum Pontificum, vel episcoporum, qui eas concesserunt; quam intentionem si quotidie repetant, eas consequentur. Similiter, ne pauperes perdant, ut communiter accidit, meritum laborum suorum, tam eorum, quos ratione paupertatis vel alio ex titulo seu occasione patiuntur, quam eorum, quos pro alimentis quaerendis in terrae cultura, in officiis et exercitiis continuo sustinent, illos de eo instruent ut singulis diebus multoties, vel saltem mane, ea omnia cum cunctis suis operibus Deo pro eius amore et gloria et pro satisfactione suorum peccatorum offerant: idemque consilium dare fidelibus omnibus in cunctis sermonibus non praetermittant, illud Apostoli repetendo: *Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite*²; et illud: *Omnia vestra in charitate fiant*³.

xliv. Ab ortu diei usque ad meridiem (dempto tempore ad missae sacrificium et quatuor minorum horarum divini officii recitationem necessario) sacramentales pro viribus confessiones excipiant, poenitentes veluti Dei imagines,

De Antiquis sacramentalibus confessionibus, etc.

¹ Corinth., x, 31.

² Ibid., xvi, 13.

³ MATTII., x, 22.

leu Christi sanguine redemptos, respicientes, et ad generalem confessionem peccatorumque radices aperendas leniter et charitative disponent et iuvabunt, et praeter satisfactorias poenitentias, pro poenitentium captu et necessitate, medicinales etiam adhibebunt; et in oratione mentali eos, quos paratos invenerint, etiam instruent, maximeque eam omnibus commendabunt; et debitum modum vocalis exercendae, ne fructum eius perdant, edocebunt: unicuique pro suo captu et statu recte in posterum vivendi formam tradent: an in christianam doctrinam sint bene instructi pro qualitate contentium semper explorabunt, et ob eius imperitiam aliamve causam indispositis absolutionem different.

De aliis pila operibus.

XLV. Populorum discordias conciliare, litesque componere, vel ad arbitros iudices reducere sedulo studebunt; at ex operariis nemo fiat litium arbiter, Christi verborum memor: *Quis me constituit iudicem inter vos?* Praeterea scholam Christi, nempe congregationem (ex qua uberes fructus ab iis colliguntur qui eam frequentant) in populosis locis, ubi nondum fundata fuerit, fundari curabunt: et parochis persuadebunt ut qualibet in parochia rosarium B. M. V. recitandum stabiliant, et, si fieri possit pro qualitate locorum, oratio mentalis per horae dimidium fiat. Si quae autem sint parochiae, in quibus doctrinae christianae et sancti evangelii declarationem iuxta sacri Concilii Tridentini decreta omitti forte invenerint, charitative et discrete parochum admoneant ut tanti muneris non sit immemor. Rectores quoque et primarios populorum accurate, sed summa cum discretione et dexteritate, horta-

buntur ut scandalis ab origine extinguendis invigilent, bonisque operibus stabilitis perficiendis ipsimet populo praere studeant.

XLVI. Operarii unoquoque in oppido tanto temporis spatio consistent, quantum ad oppidanorum instructionem, confessiones audiendas, et omnia necessaria explenda necessarium esse cognoverint: et communione generali peracta, semotaque omni visitatione praeterquam infirmorum, aliis se conferent; nihil temporale, praeter necessarium ad communem frugalemque victum, etiamsi sponte oblatum accipient; nec precibus acquiescentes ultra necessarium tempus in oppido commorentur, memores Christi simili occasione respondisse: *Aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei, quia ideo missus sum*¹.

XLVII. Iesus Christus Iudaeam et eius finitima primum lustravit verbo et exemplo; sed quum eius charitas ad omnes extenderetur, dixit apostolis: *Euntes in mundum universum, praedicate evangelium omni creaturae*². Quare ii mundum peragrantes fundaverunt ecclesias, suosque in illis rectores constituerunt, quorum adiutorio regiones fecundari, et in viam salutis aeternae dirigi melius possent. Sacris igitur his vestigiis inhaerentes operarii primum fecundare studebunt exercitiis, missionibus, clericorumque formatione et directione propriam dioecesim et territoria finitima; sed, sine eorum praeiudicio, de domini episcopi licentia, alias quoque dioeceses, praesertim si a dominis episcopis sint vocati, perlustrabunt, spiritualia decem dierum exercitia ministrando omnibus sacerdotibus cum cura et sine cura animarum in qualibet regione aliquo in conventu seu

¹ Luc., iv, 46.

² Marc., xvi, 15.

De mora in oppidis.

De exercitiis et missionibus etiam in aliis dioecibus.

sacello vel in alio ipsius territorii loco ab ipsis dominis episcopis assignando, ad quem suos convocaverint sacerdotes: finitisque decem exercitiorum diebus, in loco, ab eisdem describendo, missionem incipient, et prosequuntur, nisi ab eadem incipi dominis episcopis melius visum fuerit, servatis semper omnibus, quae supra dicta sunt, ut ita trans-eant de regione in regionem.

De nova fundationibus.

XLVIII. Ut autem omnia supradicta magis propagentur, si nova seminaria stabiliantur, per quae Dei gloria, disciplina ecclesiastica, et animarum profectus amplificetur, id apprime animadvertetur, iuvante Domino, ut in unumquodque seminarium competens operariorum numerus admittatur. Itaque de domini episcopi licentia ad novas seminariorum fundationes, si ab aliis dominis episcopis requirantur, tot mittendi erunt, quot fuerint necessarii, dummodo in proprio seminario sufficiens operariorum numerus remaneat; quum ratio, charitas, zelusque animarum exigant ut seminaria omnia, quamvis inter se quoad gubernium separata, sibi invicem auxiliantur, quo possint ad dioeceses omnes extendi. Fundatores autem ad novum seminarium transeuntes, huius regulas et munia ad praxim redigere curabunt; et exinde, quaecumque necessitas postulaverit, vel opportunitas sese obtulerit, vel proprii superioris praeceptum accesserit, ad suum seminarium tamquam ad propriam domum redeant, necesse erit.

Alia munia per operarios obsequenda.

XLIX. Ut autem plura in unum colligantur, operariorum muneris erit ad omnia suae vocationi consentanea, a domino episcopo ordinanda, charitatem extendere; cuiusmodi sunt: clericos correctione indigentes ad seminarium missos benigne et fraterne suscipere ac dirigere; tempore visitationis dioecesis

dominum episcopum sociare, vel ei praere docendo, praedicando et confessiones audiendo.

L. Ceterum, tametsi in his constitutionibus totum dictorum seminariorum institutum, eiusque declaratio et observantia concludatur, eaque omnia a seminariis omnibus sub iisdem regulis fundatis summopere optetur adimpleri; tamen, quia multa in iis continentur, quae non omnia in omnibus aequae fieri poterunt, praesertim in principio alicuius fundationis, quando tot non adsunt operarii, quot sunt necessarii ad ea penitus exequenda, et quia etiam nonnulla in iis continentur, quae initio ardua videri possunt: idcirco, adimendi causa animi anxietates ac peccandi pericula, declaratur quod hae constitutiones obligant citra ullum peccatum. Praeses vero maximam adhibeat curam, ut, quaecumque per operarios, qui in seminario sunt, exerceri possunt, admissim observentur; qui etiam tenetur contravenientes corrigere et contumaces ad seminarium deferre.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, experientia docuerit, praefata statuta, constitutiones et regulas, ad promovendum divinam gloriam, Christi imitationem, disciplinamque ecclesiasticam huiusmodi, et spiritualem animarum progressum maxime iuvare, eaque ratione ab episcopis, in quorum dioecibus supradicta seminaria instituta reperiuntur, approbata iam fuerint, ut praefertur; quia vero salubri eorundem seminariorum directioni, et in eis pro tempore degentium paci et tranquillitati, necnon praemissorum firmiori subsistentiae et exactiori observantiae plurimum conferre posset, si illa apostolicae confirmationis nostrae munimine roborarentur, ac ab omnibus et

Quod hae constitutiones obligant citra ullum peccatum.

Constitutionum huiusmodi confirmatio petitur.

singulis in eisdem seminariis, tam fundatis et erectis, quam deinceps fundandis et erigendis, nunc et pro tempore degentibus inviolabiliter observari debere, per nos decerneretur: nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere benignitate apostolicâ dignaremur.

Quam Pontifex favorabiliter concedit.

§ 3. Nos igitur, piis eorundem exponentium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet inodotae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum, qui votum dilecti filii nostri Ludovici ipsius S. R. E. cardinalis Belluga nuncupati, ad hoc negotium examinandum ab eisdem cardinalibus deputati, votum perpenderunt, consilio, praeserta statuta, constitutiones et regulas, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus: salvâ tamen in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausula.

4. Decernentes, easdem praesentes litteras, ac praeserta statuta, constitutiones et regulas semper firma, valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spe-

ctat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptio- rum fides.

§ 6. Volumus autem ut earundem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VI novembris MDCCLXXXI, pontificatus nostri anno II.

*Dat. die 6 novembris 1730, pontif. anno II.

Pro domino card. OLIVERIO
L. arch. Thebarum.

L.

Tres eremi Ordinis fratrum Servorum B. M. V. pro tempore existentium provinciae Romanae provincialium iurisdictioni subiiciuntur, etiam quoad visitationem per eosdem provinciales in dictis eremis annis singulis peragendam.

Clemens Papa XII,
ad futuram rei memoriam.

Quam utile regulari disciplinae sit, ut conventus singuli a superioribus saepius invisitentur.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Petrus Maria Pieri, prior generalis Ordinis fratrum Servorum B. Mariae Virginis, quod ipse, occasione qua per sexennium munere prioris generalis dicti Ordinis perfunctus est, et adhuc de praesenti fungitur, longevâ experientiâ comperiit, nihil esse utilius ac magis proficuum ad promovendam observantiam et disciplinam regularem, quam si superiores erga subditorum regularium mores, eorumque vitae rationem, ac in ordine ad instruendam utiliter rectam oeconomiam rerum familiarium ac bonorum administrationem assiduam adhibeant diligentiam, domusque regulares frequenter visitent, iuxta praescriptum constitutionum ipsius Ordinis, per quas sub cap. xxxii *De visitationibus* expresse demandatur pro tempore existentibus prioribus generalibus, ut, unâ vice saltem in sexennio eorum regiminis, singulos totius Ordinis conventus, prioribus vero provincialibus quolibet anno singulos conventus earum respective provinciarum visitare debeant. A qua quidem salubri sanctione licet non eximantur etiam Eremitae eiusdem Ordinis qui de illius corpore existunt, imo eidem obnoxii esse noscantur, ex quo in eorum peculiaribus statutis sub cap. LVIII, demptis in illis specialiter ordinatis, expresse praecipitur ut reliquae omnes eiusmodi Ordinis constitutiones inviola-

biliter observentur; excepto tamen eremo Montis Senarii, quae ad instar aliorum conventuum quolibet anno a priore provinciali Etruriae et quolibet sexennio a priore generali hactenus visitari consuevit, in aliis vero tribus eremis visitatio nunquam peracta fuit, in quibus proinde minus forsitan viget observantia, oeconomicumque gubernium utilius constabiliri posset.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Petrus Maria generalis dictam visitationem in praedictis tribus eremis, scilicet eremo S. Georgii in Lunigianâ a praedicto priore provinciali Etruriae, et in eremis B. Mariae Virginis loci Ciboriae ac S. Bonaventurae Monterani a priore provinciali provinciae Romanae faciendam eodem prorsus modo, qui in eremo Montis Senarii, etiam in iudicando, servari solet, inducere summopere desideret; idque propria auctoritate statuere minime audeat, quamvis in vim praedictarum constitutionum ea se uti posse existimet, veritus, ne praetextu inobservantiae et contrariae consuetudinis eremitaee praedictorum locorum visitationi et iurisdictioni sese subiicere renuant: nobis propterea dictus Petrus Maria prior generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, ipsum Petrum Mariam priorem generalem specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet inodotus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut deinceps tres eremi praedictae, scilicet

Priori provinciali provinciae Romanae subiiciuntur, a quo singulis annis debent visitari.